RAPORT O STANIE MIASTA

rok 2000



Urząd Miejski w Gdańsku
Gdańsk 2001

Opracowanie:
Piotr Brzeziński
Krzysztof Dalke
Magdalena Gielo
Aniela Łońska-Kękuś
Krzysztof Szczepaniak

Referat Kontrolingu
Wydział Kontrolingu
Urząd Miejski w Gdańsku
80-803, Gdańsk, ul. Nowe Ogrody 8/12
przy współpracy wydziałów i jednostek Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Opracowanie graficzne:
Piotr Brzeziński

Redakcja:
Grażyna Pilarczyk

Zdjęcia:
Stanisław Składanowski
Witold Węgrzyn

Projekt okładki:
Yellow Factory s.c. visual communication

SPIS TREŚCI

Ludność 5
Ludność Gdańska 5
Gdańsk obywatelski 7
Obszary aktywności gdańskich organizacji pozarządowych. 7
Finanse Gdańska 9
Wykonanie budżetu miasta 9
Dochody miasta 9
Wydatki miasta 11
Współpraca Gdańska z instytucjami finansowymi 12
Inwestycje Gdańska 16
Zestawienie struktury wydatków inwestycyjnych wykonanych w 2000 r. 17
Budownictwo mieszkaniowe 21
Zasoby komunalne 21
Stan techniczny zasobów 22
Potrzeby remontowe zasobu komunalnego administrowanego przez PGM-y 23
Potrzeby mieszkaniowe 23
Finansowanie 24
Windykacja należności 25
Dodatki mieszkaniowe 26
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego 26
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława” 27
Gospodarowanie nieruchomościami 28
Infrastruktura komunalna 31
Drogi publiczne 31
Obiekty inżynierskie 31
Oświetlenie ulic 32
Iluminacja zabytków 32
Zieleń miejska 32
Cmentarze 33
Zarząd Dróg i Zieleni 33
Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeża 33
Schronisko dla bezdomnych zwierząt 34
Wodociągi i kanalizacja 34
Ścieki 35
Utylizacja odpadów 36
Ciepłownictwo 36
Melioracje 37
Mienie komunalne 38

Bezpieczeństwo publiczne 41
Policja 41
Straż Miejska 44
Straż Pożarna 45
Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego (MCPR) w Gdańsku 46
Komunikacja 47
Łączność 50
Edukacja 53
Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe 53
Przedszkola 55
Szkolnictwo wyższe w Gdańsku 55
Ochrona zdrowia 59
Podstawowe placówki służby zdrowia 59
Pozostała działalność 60
Izba Wytrzeźwień 60
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych 61
Działania na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta 62
Pomoc społeczna 65
Kultura 67
Teatry 67
Instytucje muzyczne i opery 68
Muzea 69
Archiwa 72
Biblioteki 72
Inne wydarzenia kulturalne 73
Instytucje kultury prowadzone i finansowane przez miasto 73
Ochrona środowiska 75
Gospodarka wodno-ściekowa 75
System wodociągowy miasta Gdańska 76
Stan wód powierzchniowych 77
Ochrona powietrza 78
Gospodarka odpadami 78
Fundusze ochrony środowiska 78
Gdańskie nagrody w dziedzinie ochrony środowiska 79
Podmioty gospodarcze 81
Ranking firm 82
Bankowość 88
Stowarzyszenia działające na rzecz przedsiębiorców 89
Koszyk dóbr 91
Bezrobocie 92
Promocja i współpraca zagraniczna 94
Współpraca z organizacjami w zakresie turystyki i promocji 94
Wystawiennictwo 94
Materiały promocyjne i reklama publiczna 94
Współpraca międzynarodowa 96
Konsultacje i wymiana doświadczeń związanych z nowoczesnym zarządzaniem gminą 98

Udział polskich twórców w projektach międzynarodowych 98
Sądownictwo 102
Sport 104
Stowarzyszenia sportowe 104
Sportowcy gdańscy na olimpiadzie w Sydney 105
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji 105
Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka 107
Turystyka 108
Ważniejsze wydarzenia turystyczne w Gdańsku 109
Dni Morza 109
Regaty Żaglowców „Cutty Sark” 110
Jarmark Dominikański 110
Inne imprezy turystyczne 110
Administracja 112
Rada Miasta Gdańska 112
Zarząd 112
Organizacja Urzędu Miejskiego w Gdańsku 112

Szanowni Państwo,

Zarząd Miasta już po raz trzeci przedstawia opinii publicznej „Raport o stanie Miasta Gdańska", tym razem za rok 2000. Taki sposób prezentacji efektów działań podejmowanych przez Radę i Zarząd Miasta oraz pracowników gdańskiego magistratu stał się już swoistą tradycją, która będzie kontynuowana w latach następnych. W publikacji tej prezentujemy wiele informacji oraz szczegółowych danych stanowiących sprawozdanie z realizacji zadań, przed którymi na co dzień stoją władze Gdańska.

Mamy nadzieję, iż bogactwo wykresów i tabel uczyni raport bardziej przystępnym i przejrzystym, umożliwiając każdej osobie zainteresowanej sprawami naszego miasta na głębokie wniknięcie za „kulisy" jego funkcjonowania oraz przeobrażeń w nim zachodzących.

W tegorocznym wydaniu raportu najwięcej miejsca poświęcono zagadnieniom związanym z wypełnieniem celów zapisanych w Strategii Rozwoju Miasta Gdańska, do których zaliczamy inwestycje mające na celu poprawę układu komunikacyjnego, rozbudowę bazy mieszkaniowej oraz infrastruktury przeznaczonej na potrzeby edukacji. Szeroko omówiono także kwestie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego, ochrony środowiska, kultury, turystyki, rekreacji i sportu, wraz z przedstawieniem finansowych aspektów tych zagadnień.

Rok 2000 był kolejnym rokiem podejmowania przez władze miasta wysiłków na rzecz umacniania czołowej pozycji Gdańska wśród miast o najwyższym standardzie życia w Polsce. Zdajemy sobie sprawę, że wiele jest jeszcze do zrobienia i czeka nas wciąż wiele pracy. Jednak znamienite tradycje naszego miasta, wspomnienie jego historycznego znaczenia i symboliki, zarówno tej sprzed wieków, jak i tej nam współczesnej, dodaje sił do poszukiwań dróg dynamicznego rozwoju gospodarczego, naukowego i społecznego.

Przedstawiciele Gdańska aktywnie uczestniczą w krajowych i międzynarodowych spotkaniach, które mają na celu wymianę doświadczeń dotyczących metod zwiększania efektywności w zarządzaniu tak skomplikowanym organizmem, jakim jest półmilionowa aglomeracja. Członkostwo w licznych stowarzyszeniach, związkach, uniach i umowach o partnerstwie utrwala niekwestionowany status Gdańska jako stolicy regionu pomorskiego i ośrodka, na którym spoczywa obowiązek wspierania aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz skupionych wokół niego gmin. Właśnie taką rolę przewiduje dla Gdańska Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego.

Pragniemy wyrazić nadzieję, iż zawartość niniejszego raportu pozwoli mieszkańcom Gdańska oraz wszystkim uczestnikom życia publicznego na pogłębienie swej wiedzy o funkcjonowaniu prastarego grodu nad Motławą.

Z poważaniem



Paweł Adamowicz
Prezydent Miasta Gdańska

Ludność

Od tysiąca lat Gdańsk wpisuje swe dzieje w historię Polski, Europy i świata znacząc ważne, a bywa, że przełomowe daty. Pierwszą przełomową historyczną chwilą, utrwaloną w kronikach był dzień 27 marca 997 roku uznany za oficjalną datę narodzin Gdańska. Gród nad Motławą zapewne istniał już wcześniej, jednak owego właśnie roku przybył tu biskup praski Wojciech, a wraz z nim zawitało chrześcijaństwo.

Natura szczodrze obdarzyła Gdańsk, doskonałym położeniem przydała mu walorów, które siłą rzeczy uczyniły zeń potężny ośrodek gospodarczy. Płynące z handlu bogactwo owocowało rozwojem kultury, nauki, sztuki. Przemieniało się w duchowe i materialne piękno, wciąż obecne.

Gdańsk – stolica regionu – usytuowany jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego. Posiada dogodne połączenia komunikacyjne z całą Europą drogą powietrzną, lądową i morską.

Na wysoki poziom atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska ma wpływ zarówno znaczny odsetek ludności w wieku produkcyjnym, wysoki poziom wykształcenia mieszkańców, jak i przestrzenne warunki dla rozwoju miasta. Rozwijający się port gdański dysponuje znaczną rezerwą terenów pod inwestycje. Podobne warunki rozwoju ma Rafineria Gdańska i gdańskie stocznie.

Ludność Gdańska

W 2000 r. na obszarze miasta Gdańska było zameldowanych na stałe 456 574 gdańszczan. Niestety, w latach dziewięćdziesiątych obserwuje się systematyczny spadek ludności Gdańska. W 1999 roku zameldowanych na stałe było 457 900 osób, zatem w 2000 r. liczba gdańszczan zameldowanych na stałe spadła o 1 326 osób. W Gdańsku stale natomiast wzrasta udział kobiet w populacji mieszkańców, w 1995 r. stanowił 52,2%, natomiast w 2000 r. udział ten wyniósł 52,6%.

Tabela 1: Ludność zameldowana na stałe w Gdańsku:

Lata	Liczba ludności ogółem	Rok poprzedni =100%	Liczba kobiet	Rok poprzedni =100%
1995	463 000		242 100	
1996	462 336	99,86%	242 101	100,00%
1997	461 400	99,80%	241 900	99,92%
1998	458 988	99,48%	241 088	99,66%
1999	457 900	99,76%	240 700	99,84%
2000	456 574	99,71%	240 174	99,78%

Źródło: Opracowanie własne na bazie „Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Gdańska styczeń – grudzień za okres 1995-2000"

Tabela 2: Struktura ludności Gdańska wg wieku:

Lata	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Rok poprzedni =100%	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Rok poprzedni =100%	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Rok poprzedni =100%
1995	108 900		288 800		65 300	
1996	105 200	96,60%	290 144	100,47%	66 990	102,59%
1997	101 900	96,86%	291 000	100,30%	68 500	102,25%
1998	98 300	96,47%	291 027	100,01%	69 672	101,71%
1999	95 100	96,74%	291 700	100,23%	71 100	102,05%
2000	91 803	96,53%	292 394	100,24%	72 377	101,80%

Źródło: Opracowanie własne na bazie „Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Gdańska styczeń – grudzień za okres 1995-2000"

W Gdańsku dużą część ludności stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (64,4%). Liczba osób w wieku produkcyjnym wzrasta co roku. Wzrasta także liczba gdańszczan w wieku poprodukcyjnym. Natomiast obserwowany jest stały spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Struktura ludności według wieku i płci jest pochodną minionych procesów demograficznych związanych z rzeczywistym przyrostem ilości mieszkańców Gdańska. Struktura ta jednocześnie wyznacza przyszłą sytuację demograficzną miasta.

O rozwoju demograficznym miasta zadecydowały trzy podstawowe zjawiska demograficzne: urodzenia, zgony oraz migracje.

Tabela 3: Liczba małżeństw, urodzeń oraz zgonów w Gdańsku

Lata	Liczba zawar-tych mał-żeństw	Rok poprzed-ni =100%	Liczba urodzeń	Rok poprzed-ni =100%	Liczba zgonów	Rok po-przedni =100%
1995	2 324		4 277		4 209	
1996	2 423	104,26%	4 099	95,84%	4 295	102,04%
1997	2 388	98,56%	4 190	102,22%	4 267	99,35%
1998	2 498	104,61%	4 013	95,78%	4 327	101,41%
1999	2 536	101,52%	3 966	98,83%	4 322	99,88%
2000	2 607	102,80%	3 797	95,74%	4 365	100,99%

Źródło: Opracowanie własne na bazie „Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Gdańska styczeń – grudzień za okres 1995-2000"

W ostatnich latach obserwuje się stały wzrost liczby zawartych małżeństw. W 2000 r. zawarto ich 2 607 tj. o 71 więcej niż w 1999 roku Wzrost liczby zawartych małżeństw nie pokrywa się jednak ze wzrostem liczby urodzeń. W 2000 roku urodzeń żywych w Gdańsku było 3 797 tj. o 169 mniej niż w 1999 r.

Gdańsk obywatelski

Aktywność społeczna w ruchu pozarządowym to fenomen lat dziewięćdziesiątych. Organizacje pozarządowe to wszystkie niezależne od państwa i jego struktur podmioty, których celem nie jest pomnażanie zysku (organizacje non-profit). Przy takim ujęciu do sektora pozarządowego zaliczyć trzeba zarówno związki zawodowe, partie polityczne, jak i kościoły różnych wyznań.

Gdańsk w 2000 roku był siedzibą ponad 1 000 organizacji działających w całym regionie gdańskim i „promieniujących" swą działalnością na cały ten obszar. W zdecydowanej większości główna aktywność tych organizacji dotyczyła miasta i jego mieszkańców. Tak więc poprzez istnienie organizacji pozarządowych mieszkańcy Gdańska aktywnie podejmowali wysiłki, by pomóc potrzebującym w różnych dziedzinach życia. Trudno wyobrazić sobie dzisiaj funkcjonowanie naszego miasta bez aktywności obywatelskiej, bez aktywności organizacji pozarządowych. Gdańsk był i jest inicjatorem i gospodarzem wielu ważnych wydarzeń związanych z rozwojem i funkcjonowaniem ruchu pozarządowego. Niektóre z nich stały się kamieniem milowym w rozwoju sektora. To tu 20 lat temu w 1980 roku powstała, pierwsza w tej części Europy, niezależna organizacja *NSZZ „Solidarność",* dając początek innym autentycznym inicjatywom obywatelskim. W grudniu 1995 roku Rada Miasta Gdańska przyjęła jedną z pierwszych w Polsce uchwał określających *Zasady współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a władzami Miasta Gdańska*. Wiele innych ośrodków wzorowało się na rozwiązaniach przyjętych w tej uchwale. W kwietniu 2000 roku Rada Miasta Gdańska przyjęła kolejne nowatorskie rozwiązanie dotyczące systemu kontraktowania usług świadczonych przez organizacje pozarządowe.

Gdańsk był współgospodarzem i jednym z głównych organizatorów *Kongresu Organizacji Pozarządowych z Miast i Regionów Partnerskich „BALTICA 2000",* który odbył się we wrześniu 2000 r. Kongres, poprzez bezpośredni osobisty kontakt działaczy ruchu pozarządowego z kilkunastu krajów, współpracę samorządów lokalnych i wykorzystanie potencjalnych możliwości, stworzył szansę na ożywienie kontaktów i wspólną realizację projektów. Wizyty gości zagranicznych w siedzibach gdańskich organizacji pozarządowych zaowocowały chęcią nawiązywania dalszej współpracy, próbami tworzenia wspólnych projektów, lepszym wzajemnym poznaniem swoich osiągnięć i możliwości. Wspólne oglądanie wystawy „Drogi do wolności" służyło promocji XX - lecia NSZZ „Solidarność," jako pierwszej w pełni niezależnej organizacji pozarządowej w Europie Środkowo-Wschodniej oraz roli, jaką przy jej tworzeniu odegrał Gdańsk. W trakcie sesji wręczono nagrody Prezydenta Miasta Gdańska oraz nagrody Bursztynowego Mieczyka dla najaktywniejszych organizacji pozarządowych. Wyróżnieniem uhonorowano dwie organizacje zagraniczne z zaprzyjaźnionych z Gdańskiem miast i regionów: Agence Regionale de Developpement z Limousin oraz Northern Ireland Council for Voluntary Action (NICVA) z Irlandii Północnej.

Sesje branżowe, z których każda organizowana była przez inne miasto (Gdańsk był gospodarzem sesji kultury), wpłynęły nie tylko na poszerzenie wiedzy o wpływie integracji europejskiej na poszczególne dziedziny objęte zakresem działania organizacji pozarządowych lecz również stały się kolejną szansą na wzajemne poznanie, znalezienie partnera do współpracy, podpatrzenie ciekawych, godnych naśladowania rozwiązań.

W 2000 roku na terenie Miasta Gdańska 29% organizacji pozarządowych zajmowało się pomocą społeczną, 5% gospodarką Gdańska, a 66% to inne organizacje.

Obszary aktywności gdańskich organizacji pozarządowych.

<u>Oświata – edukacja – wychowanie</u>

Jako zasadnicze pole swojej aktywności ponad 34% organizacji zgłaszało działania na rzecz oświaty, edukacji i wychowania. Działania o tym profilu dotyczyły rozmaitych sfer życia społecznego. Były to działania skierowane na bezpośrednie wsparcie konkretnych

placówek (np. szkół społecznych, szkół o pewnym specyficznym profilu), na promowanie pewnych określonych koncepcji pedagogicznych, podnoszenie poziomu wiedzy.

Pomoc społeczna – działalność charytatywna – samopomoc

Pomocą społeczną, działalnością charytatywną lub samopomocą zajmowało się ponad 30% organizacji pozarządowych. Około połowę z nich stanowiły organizacje typowo charytatywne, obejmujące swym zasięgiem całe miasto - wszystkie dzielnice i osiedla mieszkaniowe. Organizacje te związane były bardzo często z parafiami, choć nie znaczy to, iż związane były bezpośrednio z Kościołem. Grupy samopomocowe pomagały odnaleźć się ludziom, którzy dotknięci zostali tym samym problemem, np. Kluby Anonimowych Alkoholików, Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Upośledzeniem Umysłowym.

Ochrona zdrowia – rehabilitacja

Ten zakres swego działania, jako zasadniczy wskazywało około 25% organizacji. Do tej grupy należały zarówno organizacje działające na rzecz placówek służby zdrowia, jak i wspomagające ludzi z rozmaitymi schorzeniami. Ich działania skierowane były nie tylko na rzecz leczenia danej choroby i przywracania ludzi nią dotkniętych do normalnego funkcjonowania, lecz przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb, które były jej konsekwencją.

Rodzina – dzieci – młodzież

Znaczną siłę stanowiły organizacje pro rodzinne. Ruch ten nabrał nowego wymiaru po powołaniu w 1993 roku Rady d/s Rodziny przy Wojewodzie Gdańskim i Marszałku Sejmiku Samorządowego, która w znacznej mierze inicjowała i koordynowała rozmaite działania organizacji i instytucji na rzecz rodziny, stając się znaczącą grupą lobbingową. Ten profil działania deklarowało około 22% organizacji.

Sztuka – kultura – ochrona zabytków

Ponad 21% zajmowało się tą dziedziną życia. Były to zarówno stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz rozwoju kultury. Inicjatywy te dotyczyły ochrony lub promocji pewnych grup twórców - młodych, niepełnosprawnych itp. Znaczną część stanowiły organizacje profesjonalne, których członkowie „zawodowo" uprawiali konkretną dziedzinę sztuki.

Ekologia – ochrona środowiska

Silny liczebnie, intelektualnie, organizacyjnie i finansowo był w 2000 roku ruch ekologiczny. Prawie 19% organizacji deklarowało tę problematykę jako główne pole swojego działania. Część tych działań miała charakter lokalny i była odpowiedzią na bieżące problemy (np. organizowanie protestów przeciwko budowie stacji benzynowej w środku osiedla mieszkaniowego). Zasadniczo jednak działania ugrupowań ekologicznych miały charakter długofalowy wpływający na zmianę zarówno prawa, jak i uznawanych reguł postępowania w życiu publicznym. Wiele struktur ekologicznych działających w mieście i województwie wchodziło w 2000 roku w skład inicjatyw międzynarodowych, zwiększając swoją siłę oddziaływania. Organizacje ekologiczne aktywnie współdziałały z przedstawicielstwami władzy lokalnej, podejmując próbę wypracowania wspólnych rozwiązań np. w ramach *Agendy 21.*

Pozostałe obszary aktywności organizacji pozarządowych – powyżej 10% , to takie dziedziny jak: problemy wsi i rolnictwa, problemy poszczególnych grup zawodowych, sport, rekreacja i turystyka, rozwój regionalny .

Sektor pozarządowy w Gdańsku swoim zakresem działań obejmował niemalże wszystkie kluczowe dziedziny życia społecznego, spełniając niezwykle ważną funkcję w pracy na rzecz społeczności lokalnej. Wprawdzie znacząca większość istniejących organizacji znajduje się jeszcze na dość niskim poziomie organizacyjnym, co ograniczało ich skuteczność działania, ale podejmowane są stale inicjatywy, mające na celu podniesienie ich sprawności organizacyjnej, jak i poziomu świadczonych przez nie usług. Około 30% organizacji działających na terenie miasta jest stosunkowo dobrze przygotowana do samodzielnego i skutecznego działania. Są one dobrze zorganizowane, silne pod względem merytorycznym i stabilne finansowo. Dzięki swej aktywności i profesjonalizmowi, przyciągają do miasta znaczące środki z różnych źródeł zewnętrznych.

Finanse Gdańska

Wykonanie budżetu miasta

Budżet Miasta Gdańska na 2000 r. został zatwierdzony Uchwałą Nr XVII/258/99 Rady Miasta Gdańska z dnia 29 grudnia 1999 r. Ostatnia uchwała w sprawie zmian w budżecie miasta Gdańska podjęta została 29 grudnia 2000 r. (Uchwała Nr 76/831/2000 Zarządu Miasta Gdańska). W 2000 r. zrealizowano dochody w wysokości 921,5 mln zł., i wydatki w kwocie 975,4 mln zł. Niedobór budżetowy w kwocie 53,9 mln zł. finansowany był przez Miasto kredytem bankowym indeksowanym do Euro, zaciągniętym 27 listopada 2000 r. w Banku PEKAO S.A.

Tabela 4: Wynik finansowy miasta Gdańska:

wyszczególnienie	1998	1999	2000	wskaźnik wzrostu% 2000/1999
dochody ogółem	730 758 475	828 693 062	921 470 052	111,20%
wydatki ogółem	800 082 438	866 094 076	975 386 565	112,62%
deficyt budżetowy	69 323 963	37 401 014	53 916 513	144,16%

Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

Dochody miasta

Dochody budżetowe miasta Gdańska w 2000 r. zostały zrealizowane w wysokości 921,5 mln zł tj. 97% planu rocznego i wzrosły one w porównaniu z rokiem ubiegłym o 11,2 %. Na część gminną przypadało 659,7 mln zł, co stanowi 71,6 % dochodów miasta. Pozostałą część wynoszącą 261,8 mln zł stanowią dochody powiatowe (28,4%).

Dochody własne miasta, na które składają się następujące pozycje: wpływy z podatków i opłat lokalnych, dochody z mienia komunalnego, udziały w podatkach, subwencje, dochody od jednostek i zakładów budżetowych, pozostałe dochody oraz dotacje na zadania własne i środki ze źródeł pozabudżetowych wyniosły 638,5 mln zł, a więc 69,3 % dochodów ogółem. Tak więc miasto w dużej mierze finansowało się samo. Największą pozycję w budżecie Gdańska stanowiły subwencje. W 2000 r. gmina otrzymała od budżetu państwa subwencje ogólne w łącznej kwocie 257 mln. zł, w tym część oświatowa wyniosła 189,4 mln zł. W 2000 r. dodatkowe wydatki

Tabela 5: Dochody budżetu miasta w latach 1998 – 2000:

Dochody budżetu miasta	gmina	gmina	powiat	razem	gmina	powiat	razem	wskaźnik wzrostu % (99/98)	wskaźnik wzrostu % (2000/99)	udział % w dochodach ogółem w 2000r.
	1998	1999			2000					
wpływy z podatków i opłat lokalnych	83 481 996	114 351 891	0	114 351 891	108 941 869	0	108 941 869	136,98%	95,27%	11,82%
dochody z mienia komunalnego	118 790 315	89 210 225	222 538	89 432 763	103 888 410	203 784	104 092 194	75,29%	116,39%	11,30%
udziały w podatkach	257 075 847	154 976 813	5 291 316	160 268 129	164 932 021	5 138 032	170 070 053	62,34%	106,12%	18,46%
subwencje	90 936 209	100 831 103	113 355 724	214 186 827	105 463 781	151 561 478	257 025 259	235,54%	120,00%	27,89%
inne dochody*	86 202 908	92 835 682	6 529 531	99 365 213	129 642 601	11 849 927	141 492 528	115,27%	142,40%	15,36%
dotacje na zadania własne	71 163 763	45 867 628	15 024 285	60 891 913	25 603 638	19 252 374	44 856 012	85,57%	73,66%	4,87%
dotacje na zadania zlecone	23 107 437	19 114 878	71 081 448	90 196 326	21 174 775	73 817 362	94 992 137	390,33%	105,32%	10,31%
dochody ogółem	**730 758 475**	**617 188 220**	**211 504 842**	**828 693 062**	**659 647 095**	**261 822 957**	**921 470 052**	**113,40%**	**111,20%**	**100,00%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie budżetów Miasta Gdańska za lata 1998, 1999, 2000.

*pozycja inne dochody zawiera: pozostałe podatki i opłaty lokalne, dochody od jednostek i zakładów budżetowych oraz pozostałe dochody.

związane z realizacją zapisów Karty Nauczyciela spowodowały niedoszacowanie subwencji oświatowej. Ministerstwo Edukacji Narodowej przyznało miastu zaledwie połowę niezbędnych środków na wdrożenie Karty Nauczyciela, przekazało bowiem 10,6 mln zł. (ok.43% potrzeb). Subwencje otrzymywane były w terminach ustalonych w ustawie z 26 listopada 1998r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2000. Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej dla gmin i powiatów były przekazywane w wysokości 1/12 planu. Tryb ten jednak nie zabezpieczał terminowej realizacji zadań, szczególnie w pierwszych miesiącach roku. W rezultacie w celu zapewnienia płynnej realizacji zadań w zakresie opieki społecznej, Zarząd Miasta zdecydował o przejściowym kredytowaniu tych zadań.

Rys.1: Dochody budżetu miasta.

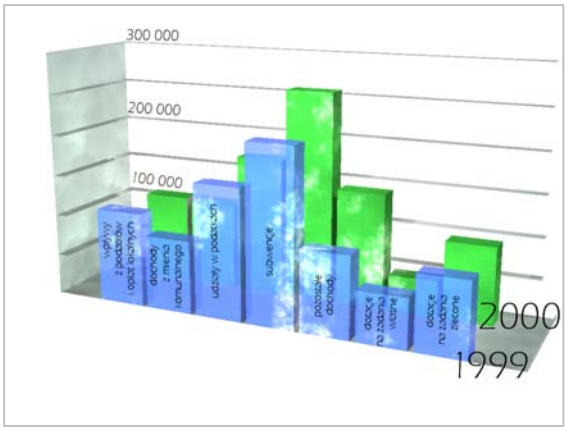


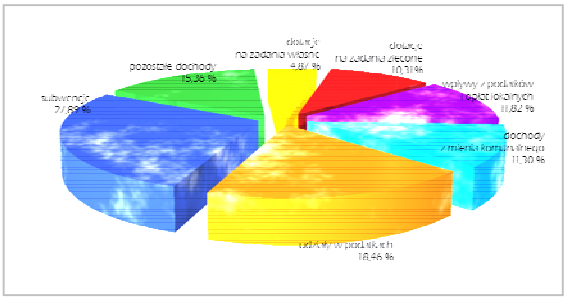
Tabela 6: Struktura dochodów miasta w 2000 r.:

	plan roczny	wykonanie	wykonanie do planu rocznego w %	udział % w dochodach ogółem
dochody gmin w tym:	688 294 146	659 647 095	95,84%	71,59%
własne	667 009 353	638 472 320	95,72%	69,29%
zlecone	21 284 793	21 174 775	99,48%	2,30%
dochody powiatu w tym:	260 937 374	261 822 957	100,34%	28,41%
własne	186 930 555	188 005 595	100,58%	20,40%
zlecone	74 006 819	73 817 362	99,74%	8,01%
dochody ogółem	**949 231 520**	**921 470 052**	**97,08%**	**100,00%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM w Gdańsku

W stosunku do planu rocznego dochody zostały wykonane w 97%. Na taki stan rzeczy wpływ miało wiele czynników. Jednym z najważniejszych była realizacja dochodów z mienia komunalnego, wykonana w 89,4% planu, do czego w szczególności przyczyniły się prace legislacyjne podjęte przez Parlament, a związane z Programem Powszechnego Uwłaszczenia Obywateli. Program zakładał bowiem nieodpłatne przeniesienie własności lokali na rzecz ich najemców, co spowodowało, że nie sprzedano większości lokali przygotowanych do zbycia. Poza tym Trybunał Konstytucyjny uchylił, jako niezgodne z Konstytucją RP, artykuły ustawy z 4 września 1997 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego na własność, stanowiące o odpłatności. Taka zmiana przepisów spowodowała brak podstaw do przekształceń na dotychczasowych zasadach i tym samym zrealizowanie zaplanowanych dochodów.

Rys. 2: Struktura dochodów budżetu miasta



Udziały w podatkach od osób fizycznych i prawnych zrealizowano w 93,7%. Rozbieżność między planem a realizacją dochodów wynika z faktu, iż zgodnie z przepisami gmina otrzymuje udziały od kwot rzeczywiście zrealizowanych przez budżet centralny od osób zamieszkałych na terenie gminy.

Tabela 7: Efektywność egzekucji podatkowej w 2000 r.:

rodzaj podatku	kwota zadłużenia	kwota zwindykowanych należności	efektywność egzekucji (w %)
podatek od nieruchomości osoby prawne	6 433 072,97	3460 320,59	53,78
podatek od nieruchomości osoby fizyczne	923 653,75	445 751,53	48,26
podatek od środków transportowych - osoby prawne	50 543,30	30 953,50	61,24
podatek od środków transportowych - osoby fizyczne	283 612,38	94 625,72	33,36
podatek rolny	107 018,03	50 469,75	47,16
pozostałe podatki i opłaty lokalne (m.in. opłata adiacencka, opłata za nieuczęszczanie dziecka do szkoły	830,06	7 262,76	82,25
ogółem	**7 806 730,49**	**4 089 383,85**	**52,38**

Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

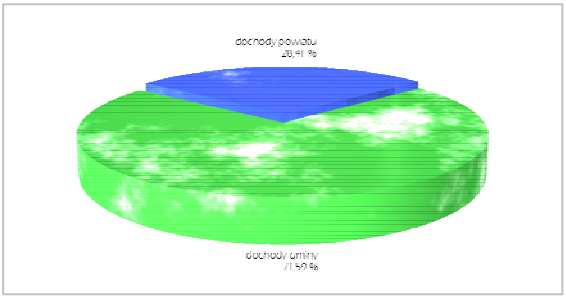
Tabela 8: Zestawienie wydatków inwestycyjnych miasta Gdańska w latach 1998-2000:

wyszczególnienie	1998	1999	2000
dochody ogółem	730 758 475	828 693 062	921 470 052
wydatki ogółem	800 082 438	866 094 076	975 386 565
deficyt budżetowy	69 323 963	37 401 014	53 916 513
dług nominalny	201 626 550	212 800 000	251 917 975
wydatki inwestycyjne	**241 847 905**	**221 470 870**	**212 648 234**
wydatki inwestycyjne własne	**241 558 877**	**219 819 955**	**212 398 234**
środki własne	90 754 036	178 957 706	154 189 368
kredyty preferencyjne	53 899 228	11 173 450	0
kredyty komercyjne	0	0	45 000 000
obligacje	39 200 000	0	0
dotacje inwestycyjne na zadania własne	57 705 613	29 688 799	13 208 866
wydatki inwestycyjne z dotacji na zadania zlecone	**289 028**	**1 650 915**	**250 000**
udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem	**33,10**	**26,73**	**23,08**
udział wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem wg źródeł:			
- środki własne	12,42	21,60	16,73
- kredyty, pożyczki, obligacje	12,74	1,35	4,88
- dotacje	7,90	3,58	1,43
udział wydatków inwestycyjnych wg źródeł w wydatkach inwestycyjnych ogółem:			
- środki własne	37,57	81,41	72,59
- kredyty, pożyczki, obligacje	38,54	5,08	21,19
- dotacje	23,89	13,51	6,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego UM w Gdańsku

Wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych w 2000 r. wyniosły 108,9 mln zł., co stanowi 98% planu. We wpływach ogółem 95% to podatek od nieruchomości. Nadmienić należy, iż stan zaległości podatkowych nie uległ znaczącej zmianie w porównaniu z 1999 r. i wyniósł na koniec roku 37 mln zł. W ogólnej kwocie zaległości podatkowych 84 % stanowią kwoty należne od podatników postawionych w stan upadłości. Zaległości te zostały zgłoszone do masy upadłości i będą zaspokajane zgodnie z przepisami prawa upadłościowego.

Rys.3: Dochody budżetu w podziale na gminę i powiat



W 2000 r. wysłano do podatników 10 073 upomnień oraz wystawiono na zaległe podatki 2 132 tytuły wykonawcze z wnioskiem do referatu egzekucji, jak również do urzędów skarbowych właściwych ze względu na miejsce zamieszkania podatnika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Referat egzekucji Wydziału Finansowego w 2000 r. zrealizował łącznie 1 785 tytułów wykonawczych na kwotę: 4 mln zł., z czego: poborcy podatkowi wyegzekwowali kwotę 1,1 mln zł. (zrealizowane całkowicie + wpłaty częściowe), na skutek dokonanych zajęć kont bankowych, wynagrodzeń za pracę, rent, emerytur oraz wierzytelności wyegzekwowano 2 mln zł. (zrealizowane całkowicie + wpłaty częściowe). Łączne wpływy z egzekucji wyniosły w 2000 r. 3,2 mln zł. Zabezpieczenie zobowiązań podatkowych z tytułu ustanowienia na nieruchomościach hipoteki przymusowej zwykłej wyniosło: 116 tytułów wykonawczych na kwotę 711 tys. zł.

Wydatki miasta

Wydatki budżetowe miasta w 2000 r. zostały zrealizowane w wysokości 975,4 mln zł. i wzrosły w porównaniu z rokiem ubiegłym o 12,6 %. Wydatki na zadania inwestycyjne wyniosły 212,6 mln zł., stanowiąc 21,8% wydatków budżetowych ogółem.

Ze względu na wieloletnie zaniedbania i postępującą dekapitalizację infrastruktury, Gdańsk potrzebuje inwestycji publicznych podnoszących jego atrakcyjność dla wysokodochodowej działalności gospodarczej. Władze miasta prowadzą więc aktywną politykę inwestycyjną, realizując projekty oparte na partnerstwie publiczno-prywatnym oraz zewnętrznych

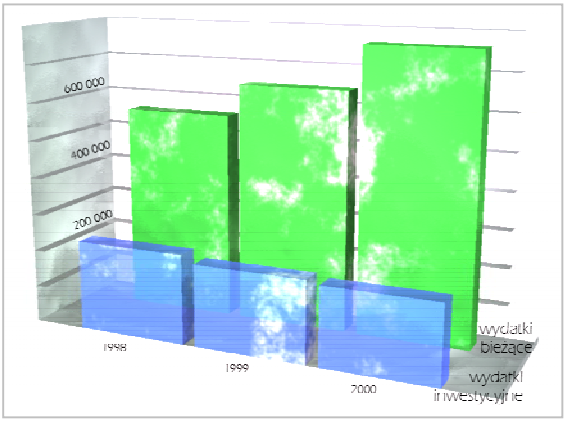
Tabela 9: Wydatki miasta Gdańska

wyszczególnienie	1998	1999	2000	1999/1998	2000/1999
wydatki	800 082 438	866 094 076	975 386 565	108,25%	112,62%
wydatki bieżące	558 234 533	644 623 206	762 738 331	115,48%	118,32%
wydatki na zadania inwestycyjne	241 847 905	221 470 870	212 648 234	91,57%	96,02%

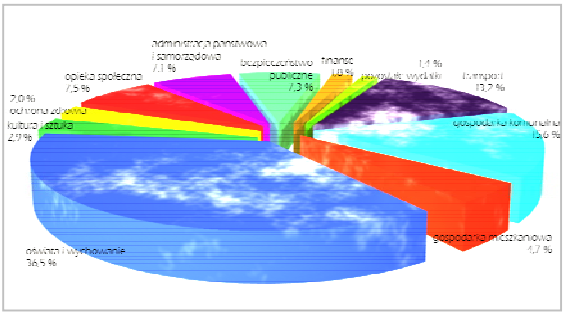
Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

źródłach finansowania w postaci długoletnich kredytów.

Rys.4: Wydatki miasta w latach 1998-2000



Rys. 5: Struktura wydatków Miasta.



W Gdańsku od kilku lat polityka inwestycyjna zdominowana jest przez nakłady w sferze gospodarki komunalnej. Modernizacja i rozbudowa wodociągów, kanalizacji, dróg i ulic pochłania znaczną część budżetu inwestycyjnego Gdańska. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetowych w 2000 r. wyniósł 212,64 mln zł., stanowiąc 21,8% wydatków budżetowych ogółem. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy było przesunięcie części płatności na 2001 r., ze względu na ograniczenia deficytu budżetowego.

Współpraca miasta Gdańska z instytucjami finansowymi

Tabela 10: Struktura wydatków miasta w układzie klasyfikacji budżetowej w 2000 r.

wyszczególnienie	2000	udział% w wydatkach ogółem
transport	128 685 703	13,2%
gospodarka komunalna	151 800 653	15,6%
gospodarka mieszkaniowa i niematerialne usługi komunalne	45 683 775	4,7%
oświata i wychowanie	355 936 380	36,5%
kultura i sztuka	28 739 885	2,9%
ochrona zdrowia	19 316 928	2,0%
opieka społeczna	72 735 404	7,5%
administracja państwowa i samorządowa	69 696 311	7,1%
bezpieczeństwo publiczne	71 106 018	7,3%
finanse	17 764 194	1,8%
pozostałe wydatki	13 921 314	1,4%
wydatki ogółem	**975 386 565**	**100,0%**

Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

Rada Miasta Gdańska spełniając wymóg art. 134, ust.1 ustawy o finansach publicznych upoważniła Zarząd Miasta Gdańska (Uchwała Nr XXV/731/2000) do ogłoszenia przetargu na wybór banku obsługującego budżet miasta Gdańska oraz rachunków jego jednostek, zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych. Przetarg wygrał BIG Bank Gdański S.A., III oddział w Gdańsku, który do tej pory prowadził obsługę finansową budżetu.

Współpraca dotyczy w szczególności:

- prowadzenia rachunku bieżącego Miasta,
- przyjmowania przez Bank depozytów terminowych i środków pieniężnych, w szczególności depozytów overnight, tj. lokaty z dostawą środków na wskazany rachunek dziś tzn. w dniu transakcji i ich zwrotu w dniu następnym,
- udzielania kredytu w rachunku bieżącym,
- otwarcia i prowadzenia ekspozytury Banku w Urzędzie Miejskim w Gdańsku.

Ponadto miasto, zarządzając aktywnie swoimi czasowo wolnymi środkami finansowymi, lokowało je na rynku pieniężnym za pośrednictwem następujących Banków:

- Bank Rozwoju Eksportu S.A.,
- ING Barings Warszawa,
- BIG Bank Gdański S.A.,
- Kredyt Bank S.A.,

Tabela 11: Zobowiązania Gdańska na dzień 31.12.2000 r.:

Tytuł zobowiązania	Kwota zobowiązania	Koszty obsługi w 2000 r.	Wykup/Spłaty w 2000r.
emisja obligacji komunalnych	**87 800 000,00**	**13 881 658,02**	**11 500 000,00**
kredyty:	**102 167 975,03**	**1 935 508,09**	**10 161 000,00**
kredyt inwestycyjno-preferencyjny z BIG BG S.A.	41 389 000,00	1 935 508,09	10 161 000,00
kredyt indeksowany kursem Euro	60 778 975,03		
pożyczki:	**61 950 000,00**	**4 260 495,83**	**0,00**
pożyczka z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	53 450 000,00	3 741 500,00	
pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	8 500 000,00	518 995,83	
poręczenia:	**1 932 323,36**	**0,00**	**0,00**
poręczenie dla Swedish National Board for Industrial and Technical Development Department of Energy "Nutek"	684 323,36	0,00	0,00
poręczenie dla BIG BG S.A.	1 248 000,00	0,00	0,00
kredyt w rachunku bieżącym		**246 855,10**	
razem	**253 850 298,39**	**20 324 517,04**	**21 661 000,00**

Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

- Bank Ochrony Środowiska S.A.,
- Bank Komunalny w Gdyni S.A.,
- PKO Bank Państwowy,
- West Deutsche Landesbank Polska S.A.,
- RCB Polska,
- BWE S.A.,

O wyborze instrumentu finansowego decydowała rentowność, ale przede wszystkim bezpieczeństwo, rozumiane jako zdolność odzyskania zaangażowanych środków wraz z należnym oprocentowaniem.
W 2000 roku miasto Gdańsk z tytułu lokat osiągnęło 11 628 805 zł. dochodu.
Emitując obligacje municypalne, miasto Gdańsk podpisało umowy z konsorcjum bankowym, w skład którego weszły: Bank Gdański S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Meryll Lynch International.
Z uwagi na fakt, iż wykup ostatniej transzy obligacji nastąpi w 2003 r. – miasto w dalszym ciągu współpracuje z w/w konsorcjum, chociaż obecnie współpraca ta ogranicza się do regulacji zobowiązań miasta.

Obligacje municypalne.

Kwota zobowiązania: 87 800 000 zł.

15.12.2000 roku nastąpiło wykupienie I transzy obligacji komunalnych w wysokości 11 500 000 zł.

Oprocentowanie:
Oparte na średniej arytmetycznej średnich ważonych rentowności 52 tygodniowych bonów skarbowych sprzedawanych na czterech przetargach bezpośrednio poprzedzających dzień zakończenia lub roczny okres odsetkowy powiększone o marżę.
Wysokość marży wynosi 105 punktów bazowych.

Częstotliwość spłat odsetek: roczna

Kredyty.

1. *Kredyt inwestycyjno-preferencyjny z dopłatą do odsetek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na „Rozbudowę Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód".*

Kwota zobowiązania: 41.389.000 zł.

Kredytodawca: BIG Bank Gdański S.A.

Oprocentowanie:
Oparte na miesięcznej średniej ważonej stawki WIBOR dla depozytów 6 miesięcznych pomnożonej przez współczynnik 0,968. Szczegółowość do czterech miejsc po przecinku.
Dopłata NFOŚiGW oparta jest na stopie redyskonta weksli pomnożonej przez współczynnik 0,7.
Miasto płaci odsetki pomniejszone o dopłatę z NFOŚiGW.

Częstotliwość spłat odsetek: miesięczna

Okres zapadalności: 31 marca 2004 r.

2. *Kredyt indeksowany na finansowanie deficytu budżetowego.*

Kredyt zaciągnięty w listopadzie 2000 r. w równowartości 60 000 000 zł., indeksowany kursem euro, co stanowiło na dzień podpisania umowy 15 768 725,36 euro.

Kwota zobowiązania: 60.778.975 zł

wartość kredytu po przeliczeniu przez średni kurs euro NBP z 29.12.2000r – 3,8544 zł.

Kredytodawca: PEKAO S.A.

Oprocentowanie:
Oparte na stopie procentowej EURIBOR kwotowanej w Brukseli dla depozytów 3 miesięcznych z ostatniego dnia roboczego mijającego kwartału, powiększone o marżę w wysokości 0,25%.

Częstotliwość spłat odsetek: kwartalna

Okres zapadalności: 26 listopada 2007 r.

Pożyczki

1. *Pożyczka z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na „Rozbudowę Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód o część biologiczną".*

Kwota zobowiązania: 53 450 000 zł.

Pożyczkodawca:
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Oprocentowanie:
0,3 stopy procentowej redyskonta weksli ustalanej przez Prezesa NBP, nie mniej niż 7% w stosunku rocznym.

Częstotliwość spłat odsetek: kwartalna

Okres zapadalności 31 grudnia 2007 r.

2. *Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na „Rozbudowę Oczyszczalni Ścieków Gdańsk Wschód – I etap".*

Kwota zobowiązania: 8 500 000 zł.

Pożyczkodawca:
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Oprocentowanie:
0,3 stopy procentowej redyskonta weksli ustalanej przez Prezesa NBP.

Częstotliwość spłat odsetek: kwartalna

Okres zapadalności: 31 grudnia 2005 r.

Poręczenia

1. *Poręczenie dla Swedish National Board for Industrial and Technical Development Department of Energy "Nutek" stanowiące zabezpieczenie kredytu udzielone Zakładowi Utylizacji Sp. z o.o.*

Kwota poręczenia na 29.12.2000 r.:
684 323,36 zł.

Z uwagi na terminowe spłaty zobowiązania przez kredytobiorcę Miasto w 2000 r. nie poniosło żadnych wydatków wynikających z udzielonego poręczenia.

2. *Poręczenie dla BIG BG S.A. na modernizację Hali Sportowo-Widowiskowej „Olivia"*

Kwota poręczenia na 29.12.2000 r.:
1 248 000 zł.
Do dnia 29.12.2000 r. z tytułu udzielonego poręczenia Miasto nie poniosło żadnych wydatków.

Tabela 12: Harmonogram wykupu obligacji oraz spłat rat kapitałowych kredytów i pożyczek.

wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Obligacje	29 800 000	18 800 000	39 200 000	0	0	0	0
Kredyt inwestycyjno-preferencyjny	13 548 000	13 548 000	13 548 000	745 000	0	0	0
Kredyt indeksowany*	0	0	0	19 513 798	19 710 907	19 710 907	19 710 907
Pożyczka z NFOŚiGW	0	0	0	13 362 500	13 362 500	13 362 500	13 362 500
Pożyczka z WFOŚiGW	0	2 120 000	2 130 000	2 120 000	2 130 000	0	0
razem	43 348 000	34 468 000	54 878 000	35 741 298	35 203 407	33 073 407	33 073 407

* Spłaty rat kapitałowych przeliczone po prognozowanym kursie Euro/PLN; 2004r.-4,95; 2005, 2006, 2007r. – 5,0.
Źródło: Wydział Finansowy UM w Gdańsku

Gdańsk otrzymał w 2000 r. niezależną i obiektywną ocenę ryzyka kredytowego miasta na poziomie BBB. Ocenę miasta przeprowadziła renomowana agencja ratingowa *Standard and Poor's.* Gdańsk znalazł się tym samym pośród zaledwie pięciu miast w Polsce, które poddały się ocenie ratingowej. Władze Gdańska zdecydowały się poddać takiej ocenie, gdyż umożliwia ona ubieganie się o zagraniczne źródła kredytowania inwestycji. Dzięki uzyskanemu ratingowi zarówno banki, jak i potencjalni inwestorzy (uczestnicy rynku finansowego) otrzymają niezbędne informacje o mieście, przydatne przy decyzjach dotyczących lokowania kapitału. Rating jest bowiem źródłem bardzo fachowej informacji, narzędziem umożliwiającym porównanie zdolności kredytowej różnych emitentów i kredytobiorców. Długoterminowe oceny klasyfikacyjne nadawane przez *Standard and Poor's* zamykają się w przedziale: od najwyższej AAA do najniższej D. Ocena BBB oznacza, iż miasto posiada wystarczającą zdolność wywiązywania się z podjętych zobowiązań finansowych przy jednoczesnej wrażliwości na niekorzystne warunki gospodarcze.

Ponadto prognoza „stabilna" informuje, że w najbliższym czasie wiarygodność finansowa miasta prawdopodobnie nie zmieni się. *Standard and Poor's* w ciągu kolejnych dwóch lat będzie dokonywał aktualizacji oceny Gdańska.

Inwestycje Gdańska

Wielkość wydatków inwestycyjnych miasta to jeden z głównych parametrów odpowiadający na pytanie, czy majątek miasta jest modernizowany, a jego gospodarka staje się konkurencyjna. Co roku aktualizowany jest także najważniejszy czynnik determinujący rozwój miasta. Jest to plan zamierzeń inwestycyjnych opracowywany na podstawie wniosków komisji Rady Miasta Gdańska, wniosków rad osiedli oraz stowarzyszeń mieszkańców, wniosków Radnych i mieszkańców poszczególnych dzielnic, zgłaszanych na spotkaniach z Prezydentem Miasta Gdańska oraz wniosków merytorycznych poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego i gestorów infrastruktury komunalnej. Analiza tych wniosków w połączeniu z potrzebą podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej Gdańska zdecydowała o przyjęciu przez Radę Miasta następujących priorytetów:

1. Poprawa układu drogowego, w tym zrealizowanie rozpoczętych w 1999 roku zadań mających szczególne znaczenie w układzie komunikacyjnym miasta.
2. Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez realizację zadań stwarzających warunki dla lepszego i bardziej efektywnego działania służb miejskich odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.
3. Wspieranie budownictwa mieszkaniowego, głównie poprzez uzbrojenie w infrastrukturę techniczną terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe.
4. Rozbudowa infrastruktury dla potrzeb edukacji.
5. Poprawa warunków bytowych mieszkańców poszczególnych dzielnic poprzez budowę i modernizację kanalizacji deszczowej z budową zbiorników retencyjnych, budowę i modernizację sieci wodociągowej, sieci kanalizacji sanitarnej, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, porządkowanie zabudowy mieszkaniowej, tj. zagospodarowanie wnętrz podwórzowych oraz placów osiedlowych.

W zatwierdzonym uchwałą Rady Miasta Gdańska nr XVII/528/99 z 29 grudnia 1999 r. planie znalazły się wydatki inwestycyjne na poziomie 257 647 350 zł. Jednocześnie w trakcie roku budżetowego plan wydatków inwestycyjnych ulegał korektom na skutek:

- wprowadzenia środków przekazanych przez budżet państwa na realizację trasy Sucharskiego,
- wniesienia środków z konta inwestycyjnego na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska,
- wpłat inicjatorów na realizację inwestycji w ramach lokalnych inicjatyw inwestycyjnych,
- wpłat innych podmiotów gospodarczych na realizację inwestycji wspólnych.

Jednocześnie w związku z koniecznością przeznaczenia dodatkowych środków na podwyżki dla nauczycieli, związanych z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 11 maja 2000 r., wymagane było dokonanie korekty planu inwestycyjnego. Przesunięto realizację niektórych zadań inwestycyjnych na rok 2001, a dla niektórych częściowo ograniczono planowany pierwotnie do wykonania w 2000 r. zakres robót.

Po uwzględnieniu wszystkich zmian dokonanych w ciągu roku, ostateczny plan wydatków inwestycyjnych na 2000 r. wynosił 248 876 342 zł. Przygotowanie zadań inwestycyjnych umożliwiło wykonanie budżetu w pełnym zakresie, jednak trudności finansowe miasta już od II-go półrocza wymagały spowolnienia realizacji niektórych robót. W 2000 r. wydatkowano na realizację zadań inwestycyjnych na kwotę 212 598 234 zł, co stanowiło 85,4% wykonania planu.

Uwzględniając powyższe czynniki, w styczniu 2001 r. opłacono zobowiązania na łączną kwotę 19 519 841 zł. Można więc przyjąć, że wykonanie planu inwestycyjnego za 2000 r. wynosi około 93,2%.

Przyczyną niewykonania pozostałych wydatków inwestycyjnych było nieprzekazanie:

- przez budżet państwa środków na realizację oczyszczalni „Wschód" w kwocie 8 862 000 zł.,
- z funduszu PHARE środków w kwocie 1 744 472 zł.

Największe nakłady inwestycyjne przeznaczono na remonty dróg – 89 340 391 zł. Wydatki na transport stanowią 47,47% wszystkich nakładów inwestycyjnych w Gdańsku. Wydatki inwestycyjne związane z transportem oraz gospodarką komunalną stanowią 77,36% inwestycji w 2000 r.

Wśród pozostałych inwestycji największy wzrost wydatków odnotowano w wydatkach na kulturę i sztukę oraz na bezpieczeństwo publiczne.

Zestawienie struktury wydatków inwestycyjnych wykonanych w 2000 r.

Pomimo wielu trudności w realizacji planu inwestycyjnego w 2000 r. zakończono w całości lub wykonano etapy dla 53 zadań inwestycyjnych. Do najważniejszych zadań zrealizowanych przez miasto należą:

1. Modernizacja ul. Słowackiego 11 886 893 zł.
II etap modernizacji ul. Słowackiego 238 856 zł.

Modernizacja ul. Słowackiego ze względu na kluczową rolę, jaką ta ulica odgrywa w układzie komunikacyjnym miasta oraz jej obecny zły stan techniczny pogarszający bezpieczeństwo ruchu, traktowana jest jako jedno z priorytetowych zadań w zakresie drogownictwa miasta.

Jej realizacja usprawniła połączenie dzielnic Wrzeszcz, Zaspa, Przymorze z obwodnicą Trójmiasta. Modernizacja ul. Słowackiego usprawniła także dojazd z Gdańska do Portu Lotniczego „Gdańsk – Trójmiasto" w Rębiechowie. Realizacja modernizacji rozpoczęła się jeszcze w 1998 r., od wycinki drzewostanu na odcinku leśnym. W maju 2000 r. zakończono budowę i oddano do ruchu jezdnię, a w sierpniu 2000 r. zakończono oświetlenie jezdni, co znacznie poprawiło warunki jazdy. Aby zakończyć budowę całego odcinka leśnego, należy dokończyć budowę kanalizacji deszczowej na odcinku od wjazdu do Matemblewa do ulicy Potokowej.

W IV kwartale 2000 r. przeprowadzony został przetarg nieograniczony na wybór wykonawcy II etapu ulicy Słowackiego na odcinku od dolnej granicy lasu do nasypu kolejowego., Przetarg wygrała firma GPRD z Gdańska. Dnia 23.11.2000 r. przekazano wykonawcy plac budowy i rozpoczęto roboty uzbrojeniowe. Korzystne warunki atmosferyczne oraz duże tempo robót narzucone przez wykonawcę pozwalają przypuszczać, że umowny termin budowy tego odcinka może zostać skrócony.

2. Budowa Trasy W-Z 33 006 000 zł.

W połowie 1999 r. miasto Gdańsk przyjęło na siebie obowiązek budowy kolejnego odcinka Alei Armii Krajowej od ul. Łostowickiej do ul. Jabłoniowej. W ramach realizacji Trasy W-Z w 1998 r. zakończony został odcinek od ul. Sikorskiego do ulicy Łostowickiej, finansowany ze środków budżetu państwa. Trasa W-Z odegrać ma znaczącą rolę w poprawie istniejącego układu komunikacyjnego Gdańska z przynajmniej kilku powodów. Aleja Armii Krajowej wchodzi w skład gdańskiej Trasy W-Z stanowiącej ciąg drogowo - uliczny łączący z obwodnicą Trójmiasta. Poza tym Trasa W-Z połączy wschodnie tereny przemysłowe Gdańska, w tym Port Północny i Rafinerię z obwodnicą Trójmiasta. Część zachodnia Trasy W-Z o nazwie Aleja Armii Krajowej, o długości łącznej 9 km, docelowo połączy Śródmieście z obwodnicą Trójmiasta, a w dalszej przyszłości przez obwodnicę z planowaną autostradą A-1. Obecnie realizowany jest odcinek Armii Krajowej od ul. Łostowickiej do ul. Jabłoniowej o długości 1,9 km . Budowa odcinka finansowana jest ze środków budżetowych miasta, koszt tego wyniesie około 70 mln zł. Termin zakończenia budowy planowano pierwotnie na wrzesień 2001 r., jednak wykonawca przyspieszył jej realizację, co umożliwiło już w październiku 2000 r. oddanie do ruchu w/w odcinka Trasy W-Z. Kontynuowane są prace wykończeniowe, których całkowite zakończenie przewidziane jest w III kwartale 2001 roku. Przeznaczone w budżecie środki na ten cel zostały w pełni wydatkowane.

3. Budowa Trasy Sucharskiego w Gdańsku 34 000 000 zł.

Rząd RP zawarł z Bankiem Światowym umowę na udzielenie kredytu na realizację „Projektu dostępu do Portów i Zarządzania Portami". W przyjętym do realizacji wykazie zadań objętych umową znajduje się inwestycja „Budowa Trasy mjr H. Sucharskiego" składająca się z trzech kontraktów.

Tabela 13: Wydatki inwestycyjne miasta Gdańska:

wyszczególnienie	wykonanie w 1999 r.	wykonanie w 2000 r.	dynamika 1999 = 100
TRANSPORT	**60 165 378**	**100 911 719**	**168%**
Drogi publiczne gminne	11 619 076	11 571 328	100%
Drogi publiczne powiatowe	48 546 303	89 340 391	184%
GOSPODARKA KOMUNALNA	**105 983 558**	**63 543 721**	**60%**
Komunalne Zakłady Budżetowe	9 289 922	305 016	3%
Oczyszczanie miast i gmin	0	240 908	-
Zieleń w miastach i gminach	0	290 396	-
Oświetlenie ulic	1 459 816	1 104 839	76%
Pozostała działalność	95 233 820	61 602 562	65%
Kanalizacja deszczowa i melioracje	7 040 991	9 078 387	129%
Wodociągi	6 759 844	4 593 823	68%
Kanalizacja sanitarna	80 011 249	43 205 915	54%
Ciepłownictwo	0	0	-
Lokalne Inicjatywy Inwestycyjne	1 010 737	931 528	92%
Budownictwo pozostałe	100 000	3 565 486	3565%
Dokumentacja przyszłościowa dla wodociągów, kan. sanitarnej i ciepłownictwa	150 000	227 423	152%
Inne	161 000	0	-
GOSPODARKA MIESZKANIOWA ORAZ NIEMATERIALNE USŁUGI KOMUNALNE	**10 723 725**	**9 468 781**	**88%**
Ochotnicze Straże Pożarne	0	800 000	-
Biura Planowania Przestrzennego	279 250	1 184 763	424%
Opracowania geodezyjne i kartograficzne	0	950 000	-
Gospodarka gruntami i nieruchomościami	4 894 475	6 189 806	126%
Budownictwo komunalne	5 550 000	344 212	6%
OŚWIATA I WYCHOWANIE	**12 795 599**	**13 551 561**	**106%**
Szkoły podstawowe	7 422 455	10 855 581	146%
Gimnazja	22 000	11 793	54%
Przedszkola	2 260 765	695 336	31%
Jednostki pomocnicze szkolnictwa	19 312	0	-
Licea ogólnokształcące	2 942 099	1 845 381	63%
Licea ogólnokształcące specjalne	15 383	0	-
Zespoły ekonomiczno-administracyjne szkół	4 000	0	-
Szkoły zawodowe	49 154	135 900	276%
Szkoły pomocnicze specjalne	6 955	0	-
Zakłady opiekuńczo-wychowawcze	17 204	0	-
Świetlice dla uczniów i wychowanków	36 272	0	-
Pozostała działalność	0	7 570	-
KULTURA I SZTUKA	**1 744 198**	**5 144 458**	**295%**
Muzea	225 000	604 832	269%
Ochrona zabytków	300 000	300 000	100%
Centra Sztuki	22 554	0	-
Biblioteki	0	283 591	-
Domy Kultury	9 259	150 000	1620%
Ośrodki kultury	750 000	2 782 762	371%
Teatry, opery, operetki	0	479 433	-
Chóry i kapele	4 983	0	-
Ochrona zabytków	0	320 000	-
Pozostała działalność	432 403	223 840	52%
OCHRONA ZDROWIA	**11 077 142**	**1 957 606**	**18%**
Szpitale kliniczne	250 000	85 000	34%
Szpitale ogólne	250 000	0	-
Lecznictwo ambulatoryjne	10 454 816	1 716 378	16%
Żłobki		0	-
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	4 750	8 729	184%
Zwalczanie narkomanii	117 576	117 499	100%
Pozostała działalność	0	30 000	-
OPIEKA SPOŁECZNA	**1 524 432**	**1 865 422**	**122%**
Domy Opieki Społecznej	1 510 579	1 679 262	111%
PFRON	0	88 136	-
Terenowe Ośrodki Pomocy Społecznej	13 853	66 328	479%
Pozostała działalność	0	31 696	-
KULTURA FIZYCZNA I SPORT	**4 329 675**	**818 650**	**19%**
TURYSTYKA I WYPOCZYNEK	**550 000**	**790 923**	**144%**
RÓŻNA DZIAŁALNOŚĆ	**405 320**	**1 171 497**	**289%**
Pozostała działalność	405 320	1 171 497	289%
ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA	**8 931 757**	**8 736 454**	**98%**
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	**3 240 086**	**4 637 442**	**143%**
Obrona cywilna	209 100	112 665	54%
Komendy powiatowe Policji		3 118 295	-
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej	2 323 287	1 157 925	50%
Pozostała działalność	707 699	248 557	35%
Razem zadania inwestycyjne	**221 470 869**	**212 598 234**	**96%**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Budżetu miasta Gdańska za 2000 r."

Bank Światowy pokrywa 50% wydatków w robotach budowlano montażowych, stronę polską (budżet państwa) obciąża 50% wydatków w robotach budowlano-montażowych oraz koszty przygotowania zadań plus podatek VAT – nadzór inwestorski (w zakresie wynikającym z procedur Banku Światowego). Na wszystkich trzech kontraktach roboty rozpoczęto w sierpniu 1999 r. Postęp robót na wszystkich kontraktach jest zadowalający i gwarantuje terminowe zakończenie zadania. Zakończono już budowę żelbetowego pylonu mostu, wykonano prace drogowe na dojazdach do mostu tj. wzmocnienie podłoża, wykonanie nasypów ziemnych oraz uzbrojenie.

4. Modernizacja skrzyżowania ulic 3 Maja – Nowe Ogrody 8 000 000 zł.

Zakres inwestycji dotyczył kompleksowej modernizacji skrzyżowania ulic: 3-go Maja – Nowe Ogrody wraz z wiaduktem „Hucisko" i ul. Targ Rakowy. Realizacje robót rozpoczęto w sierpniu 2000 r. Przywrócenie w pełni ruchu kołowego i tramwajowego na skrzyżowaniu i wiadukcie (po etapowych zamknięciach) nastąpiło 4 grudnia 2000 r. Pozostały zakres robót to między innymi wykonanie peronów przystankowych, dokończenie robót nawierzchniowych (warstw bitumicznych), robót uzbrojeniowych od strony ul. Podwale Grodzkie oraz budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Hucisko - Targ Rakowy.

5. Przepompownia „Ołowianka II" –
etap I *9 884 929 zł.*

Celem inwestycji była budowa nowej przepompowni ścieków zastępującej starą, bardzo mocno obciążoną, przepompownię na wyspie Ołowiance, której stan urządzeń oraz brak układu zabezpieczającego na wypadek awarii groził klęską ekologiczną w dzielnicy Śródmieście. Do końca 2000 r. wykonano następujące roboty:

- podziemny zbiornik przepompowni ścieków o średnicy wewn. 18,0 m i głębokości 14 m z wyposażeniem technologicznym,
- budynek rozdzielni i trafostacji,
- kanał grawitacyjny φ1600 mm – mb 94,
- kanał tłoczny φ1200 mm – mb 78,
- prace demontażowe, rozbiórkowe, budowlane oraz konserwatorskie w budynku Nr 1,
- komorę krat.

W grudniu 2000 r. rozpoczęto rozruch technologiczny przepompowni, który planowo zostanie zakończony w styczniu 2001 r.

6. Rozbudowa Oczyszczalni "Wschód"
etap II A – zrzut ścieków *21 678 330 zł.*

Ze względów finansowych realizacja oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód została podzielona na dwa etapy. Zrealizowany został etap I inwestycji obejmujący budowę obiektów oczyszczania biologicznego, modernizację istniejących obiektów oczyszczania mechanicznego oraz przeróbkę osadów momentu ich mechanicznego odwodnienia. W drugim, obecnie realizowanym etapie rozbudowy oczyszczalni, budowany jest zrzut oczyszczonych ścieków w głąb Zatoki Gdańskiej, który obejmie następujące obiekty:

- modernizację przepompowni Rogatka,
- rurociąg tłoczny φ1000 i φ1200 mm w części lądowej długości 5 390 m z przejściem pod Martwą Wisłą,
- rurociąg grawitacyjny φ1600 mm w głąb Zatoki Gdańskiej o długości 2 500 m wraz z dyfuzorami

Na realizację powyższego zadania Gdańsk otrzymał 3 mln EURO ze środków programu Phare z przeznaczeniem na zakup rur, których dostawcą jest KWH PIPE POLAND. W czerwcu i sierpniu 2000 r. Gdańsk podpisał kontrakty na wykonanie systemu odprowadzania ścieków oczyszczonych z oczyszczalni ścieków Gdańsk-Wschód (odcinek lądowy i odcinek morski) z firmą Hydrobudowa S.A. Przygotowywany jest również przetarg na roboty związane z modernizacją przepompowni ścieków oczyszczonych „Bogatka", na którą dostawy i armatury (podpisany kontrakt z KSB Pompy i Armatura Sp. z o.o.) finansowane są ze środków Unii Europejskiej (CBC Phare). Został także podpisany kontrakt z firmą DAY & JOHNSON, która pełni obowiązki Inżyniera Budowy.

Pod koniec 2000 r. wykonawca wykonał horyzontalny przewiert kontrolowany pod Martwą Wisłą. Realizacja drugiego etapu planowana jest na kolejne lata.

7. Budowa Szkoły Podstawowej w Jasieniu *5 226 701 zł.*

Jest to zadanie inwestycyjne kontynuowane z roku 1999. W ramach zabezpieczonych w budżecie środków na 2000 r. wykonano niwelację terenu, stan surowy zamknięty segmentów dydaktycznych i segmentu żywieniowego. Wybudowano w nich ścianki działo-

we i posadzki. Ponadto w znacznym stopniu zaawansowane są roboty tynkarskie.

8. Rozbudowa Szkoły Podstawowej Nr 88 w Świbnie *4 622 303 zł.*

Podobnie jak budowa szkoły w Jasieniu, jest to kontynuacja inwestycji z roku 1999. Ze środków zabezpieczonych w budżecie 2000 r. wydatkowano 4 622 303 zł. Środki te przeznaczono na wykonanie zespołu dydaktyczno-żywieniowego i sportowego,, remont "starej" części budynku, wykonanie boisk, ogrodzenia i małej architektury. Inwestycja została zakończona i przekazana do użytku w dniu 18.08.2000 r.

Zadania inwestycyjne realizowane w Gdańsku można podzielić na zadania gminne i zadania powiatowe.

Miasto Gdańsk koncentruje się na inwestycjach szczególnie związanych z poprawieniem stanu drogownictwa oraz inwestycjach związanych z ochroną środowiska, realizując tym samym założenia „Strategii rozwoju Gdańska do roku 2010". Inne wydatki realizowane są w miarę możliwości finansowych Miasta. W Gdańsku dostrzegane są różnorodne potrzeby inwestycyjne i w ciągu trwania roku budżetowego elastycznie dostosowuje się budżet do konieczności podjęcia nowych inicjatyw oraz zwiększenia wydatków na poszczególne zadania inwestycyjne.

Budownictwo mieszkaniowe

Wolny rynek doprowadził do zlikwidowania szeregu uciążliwych barier w rozwoju budownictwa mieszkaniowego, jakimi były przede wszystkim permanentne niedobory materiałów budowlanych i niedostatek siły roboczej. Z całą ostrością ujawniła się natomiast właściwa dla gospodarki rynkowej bariera finansowa. To ona głównie spowodowała, że z roku na rok malała liczba mieszkań oddawanych do użytku jak i liczba rozpoczynanych inwestycji budownictwa mieszkaniowego. Ze wstępnych danych Urzędu Statystycznego wynika, że w 2000 r. w Gdańsku oddano do użytku 782 mieszkań, tj. o 283 mieszkania mniej niż w całym 1999 r. Spadek ten spowodowany był głównie zmniejszeniem ilości oddawanych mieszkań w spółdzielniach mieszkaniowych. W 2000 r. w spółdzielniach mieszkaniowych do użytku oddano 262 mieszkań, to jest o 59,3% mniej niż w analogicznym okresie 1999 r. Drastyczny spadek liczby oddawanych mieszkań w budownictwie spółdzielczym był rekompensowany poprzez budownictwo mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem. Ze wstępnych danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku wynika, iż w 2000 r. w tej grupie mieszkań oddano do użytku 385 mieszkań, tj. o 154,97% więcej niż w 1999 r. Niestety, zaobserwowano także niewielki spadek w budownictwie indywidualnym. W 2000 r. oddano do użytku 135 mieszkań, tj. o 9 mieszkań mniej niż w analogicznym okresie 1999 r. Co więcej, w Gdańsku od kilku lat można zaobserwować tendencję do oddawania do użytku mieszkań o coraz większym metrażu. W ubiegłym roku tendencja ta się utrwaliła; średnia wielkość oddawanych do użytku mieszkań wzrosła w stosunku do 1999 r o 6,3 m^2 , osiągając wielkość 80,2 m^2.

Zasoby komunalne

Zasobami komunalnymi miasta zarządzają, w ramach pełnomocnictwa udzielonego przez Zarząd Miasta, cztery zakłady budżetowe:

- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Gdańsk-Śródmieście”
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Gdańsk- Wrzeszcz”
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Gdańsk-Oliwa”
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej „Gdańsk-Nowy Port”

W zakresie działania PGM -ów leży utrzymanie nieruchomości i budynków Miasta oraz miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. PGM-y prowadzą także /na podstawie uchwał wspólnot mieszkaniowych/, czynności zarządcze i administracyjne w stosunku do nieruchomości wspólnych. W związku z nowelizacją ustawy o własności lokali, PGM-y sukcesywnie przekazują zarząd nad nieruchomością wspólną zarządom wybranym przez wspólnoty mieszkaniowe.

Do zasobów komunalnych miasta zaliczamy:

Tabela 14: Stan zasobów komunalnych mieszkalnych (na 31.12.2000 r.)

wyszczególnienie	Śródmieście	Wrzeszcz	Oliwa	Nowy Port	Ogółem
liczba budynków ogółem	3 057	2 070	691	1 082	6 900
a) budynki komunalne	1 701	639	379	734	3 453
b) budynki wspólnot mieszkaniowych	1 356	1 431	312	348	3 447
liczba lokali mieszkalnych	19 608	17 907	7 721	13 377	58 613
a) lokale komunalne	13 478	11 370	5 196	10 538	40 582
b) lokale osób fizycznych	6 130	6 537	2 525	2 839	18 031
powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych	931 694	953 627	393 140	583 847	2 862 308
a) lokale gminy	635 787	585 173	268 532	460 539	1 950 031
b) lokale osób fizycznych	295 907	368 454	124 608	123 308	912 277

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

- lokale mieszkalne,
- lokale użytkowe,
- inne nieruchomości – obiekty (place, bazy, budynki użyteczności publicznej, itp.)

Na terenie Gdańska pośrednictwem w obrocie nieruchomościami zajmuje się Miejskie Biuro Pośrednictwa Zamiany Mieszkań (zakład budżetowy).

Działalność biura jest prowadzona na zasadzie samofinansowania. Zajmuje się ono organizacją prawną i realizacją zamian lokali mieszkalnych. W 2000 r. za pośrednictwem Biura dokonano zamiany 780 mieszkań. Z zamiany mieszkań oraz przyjęcia 326 ofert Biuro uzyskało dochody w łącznej wysokości 146 260 zł.

Lokale mieszkalne

Według stanu na dzień 31.12.2000 r. w zasobach administrowanych przez PGM-y znajduje się 6 900 budynków, w tym 3 453 budynków stanowi w całości własność Gminy Miasta Gdańska. Ogólna liczba mieszkań wynosi 58 613 z czego 40 582 lokali mieszkalnych stanowi własność miasta. W zasobach mieszkaniowych administrowanych przez PGM-y mieszka ok. 160 440 osób, z tego 116 640 osób w budynkach stanowiących współwłasność gminy i osób fizycznych. Na ogólną ilość 58 613 lokali mieszkalnych, 18 031 mieszkań (tj. 30,8%) stanowi obecnie własność osób fizycznych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba lokali mieszkalnych komunalnych spadła o 1 793. Jednocześnie spadek ten jest rekompensowany wzrostem o 1 458 liczby mieszkań, które stały się własnością osób fizycznych. Wpływ na taką sytuację miała niewątpliwie zapowiedź powszechnego uwłaszczenia i trwające w 2000 r. prace legislacyjne nad Programem Powszechnego Uwłaszczenia obywateli Rzeczpospolitej Polskiej, jak i zmiana ustawy o własności lokali. Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych ogółem – wg stanu na dzień 30.09.2000 r. – wynosi 2 862 308 m^2, w tym powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych, stanowiących własność osób fizycznych – 912 277 m^2.

Tabela 15: Stan zasobów komunalnych użytkowych (na 31.12.2000 r.)

specyfikacja	Śródmieście	Wrzeszcz	Oliwa	Nowy Port	Ogółem
powierzchnia użytkowa w m^2	84 655	74 308	18 733	45 947	223 643
liczba lokali użytkowych, w tym:	803	624	214	313	1 954
liczba lokali użytkowych handlowych	492	282	120	126	1 020
liczba lokali użytkowych usługowych	311	342	94	187	934
liczba lokali użytkowych usługowych, w tym gastronomicznych	41	15	3	7	66

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

Lokale użytkowe

W 2000 r. w zasobach komunalnych znajdowały się 1954 lokale użytkowe o łącznej powierzchni 223 643 m². Najwięcej lokali użytkowych zlokalizowanych jest w Śródmieściu (liczba lokali handlowych 492, liczba lokali usługowych 311, w tym 41 gastronomicznych) oraz we Wrzeszczu (liczba lokali handlowych 282, liczba lokali usługowych 342, w tym 15 gastronomicznych).

Stan techniczny zasobów

Wiek i stan techniczny budynków administrowanych przez PGM-y jest bardzo zróżnicowany. 5 340 budynków (77,4% ogółu zasobów) ma ponad 50 lat. 2 788 budynków liczy sobie ponad 80 lat, co stanowi ok. 40,4% ich ogólnej liczby. Liczba ludności zamieszkująca budynki w tej grupie wynosi ogółem 83 036 osób, w tym w obiektach ponad 80-letnich – 51 491 osób. Budynki wybudowane w latach 1945-1960 stanowią 17% (tj. 1 176 szt.) ogółu zasobów. Liczba zamieszkujących w tych budynkach osób kształtuje się na poziomie 30 186. Mniej niż 40 lat ma zaledwie 384 budynków, czyli ok. 5,6% ogółu domów.

W budynkach tych zamieszkuje 47 218 osób, z tego 45,2% osób zamieszkuje w 143

Tabela 16: Przeprowadzone remonty w 2000 r.

wyszczególnienie	wykonanie w szt.				
	Śródmieście	Wrzeszcz	Oliwa	Nowy Port	RAZEM
remonty dachów	71	173	32	86	**362**
docieplenia budynków	17	14	4	10	**45**
remonty instalacji gazowych	75		14	97	**186**
w tym wymiana instalacji		2		30	**32**
remonty instalacji c.o.	4	31	10	9	**54**
w tym wymiana instalacji		4		2	**6**
odgrzybienia lokali	21	9	4	15	**49**
wymiana stolarki	820	387	304	854	**2 365**
przestawienie pieców	279	158	119	170	**726**

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

budynkach administrowanych przez PGM Gdańsk-Nowy Port.

W istniejących zasobach komunalnych duży procent mieszkań odbiega od współczesnych warunków i standardów mieszkaniowych. Liczba lokali mieszkalnych (łącznie z lokalami wykupionymi) wyposażonych w instalację wodociągową ogółem wynosi 58 389., Stanowią one 99,6% ogółu zasobu mieszkaniowego administrowanego przez PGM-y. W kanalizację sanitarnej wyposażonych było ogółem 55 396 lokali mieszkalnych, tj. 97,9% zasobu mieszkaniowego (łącznie z lokalami wykupionymi). Liczba lokali mieszkalnych wyposażonych w instalację centralnego ogrzewania to 30 319, co stanowi ok. 51,7% ogółu zasobu mieszkaniowego (łącznie z lokalami wykupionymi). Ogrzewanie piecami węglowymi posiada ogółem 18 393 lokali mieszkalnych (w tym również lokale wykupione), co stanowi ok. 31,4% ogółu zasobu mieszkaniowego.

W instalację gazową wyposażone są łącznie 47 340 lokale mieszkalne, tj. 80,8% ogółu zasobu mieszkaniowego (łącznie z lokalami wykupionymi).

Potrzeby remontowe zasobu komunalnego administrowanego przez PGM-y

Miasto wciąż podejmuje szereg działań mających na celu poprawę stanu technicznego i warunków bytowych mieszkańców. Przy planowaniu i realizacji zadań remontowych w 2000 roku kierowano się ustalonymi priorytetami, obejmujących w szczególności: remonty zabezpieczające budynki przed katastrofą budowlaną, remonty dachów, remonty instalacji wewnętrznych (gazowych i centralnego ogrzewania), docieplenia budynków.

W ramach działań remontowych w 2000 r. przeprowadzono gruntowne remonty dachów w 1 810 budynkach, z czego 58% dotyczyło budynków komunalnych. Remonty i wymianę instalacji gazowych przeprowadzono ogółem w 1 736 budynkach, z tego w 1 028 budynkach wspólnot komunalnych. Nakładów na remonty wymagało także zmodernizowanie wewnętrznej instalacji c.o. Remonty instalacji c.o. przeprowadzono w 549 budynkach. Natomiast całkowitą wymianę instalacji wykonano w 330 budynkach. Ilość budynków wymagająca pilnego docieplenia wynosiła w 2000 r. – 1 152. Prace w zakresie stolarki okiennej i drzwiowej wykonano w ilości 10 620 szt., a 1 095 stanowiły prace związane z przestawieniem pieców.

Z powyższego opisu wynika niestety, że ilość wykonywanych remontów w przedstawionym zakresie jest niewystarczająca w stosunku do występujących potrzeb. Taka sytuacja wynika z ograniczonych możliwości finansowych miasta.

Na sfinansowanie kosztów remontów nieruchomości wspólnych, właścicielom lokali mieszkalnych udzielane są pożyczki z budżetu gminy na zasadach określonych w uchwale Zarządu Miasta Gdańska Nr 42/262/98 z dnia 05.06.1998 r. Oprocentowanie udzielanych pożyczek zwrotnych ustalone zostało w wysokości 0,61% stopy kredytu lombardowego i na koniec 2000 r. wynosiło ok. 14% w skali roku. Dla porównania - w I półroczu 2000 r. oprocentowanie kształtowało się na poziomie 12,5% – 13,1% w skali rocznej. Spłata udzielonej pożyczki może nastąpić maksymalnie w ciągu 5 lat, a zabezpieczeniem udzielonej pożyczki jest ustanowienie hipoteki na nieruchomości, będącej własnością pożyczkobiorcy. Począwszy od 1998 r. w budżecie miasta zabezpieczane są środki finansowe na pożyczki dla właścicieli, przeznaczone na sfinansowanie uchwalonych remontów części wspólnych nieruchomości. Ma to na celu przywrócenie im właściwego stanu technicznego.

W 2000 r. udało się zwiększyć zainteresowanie właścicieli lokali wykupionych od miasta korzystaniem z pomocy finansowej Gminy przy realizacji koniecznych remontów nieruchomości. Dzięki prowadzonej kampanii informacyjnej skierowanej do właścicieli lokali mieszkalnych, w roku 2000 wykorzystanie środków finansowych na ten cel wzrosło czterokrotnie w porównaniu do 1999 r.

W 2000 roku złożono łącznie 65 wniosków o udzielenie pożyczki, z czego: 21 wniosków zrealizowano, 4 wnioski wycofano, a w odniesieniu do 5 wniosków wydano decyzję odmowną. Ogółem do końca 2000 r. zrealizowano 28 wniosków na łączną kwotę ok. 167 030 zł., w tym 7 wniosków z 1999 r. na kwotę 45 378 zł. Ze względu na konieczność uzupełnienia dokumentów przez zainteresowanych uzyskaniem pożyczki, realizację 35 wniosków (na łączną kwotę ok. 245 471 zł.) przeniesiono na początek 2001 r.

Potrzeby mieszkaniowe

Ze względu na katastrofalny stan techniczny lub nieopłacalność ich remontu, około 8,8% ogółu budynków wymaga rozbiórki. 605 budynków przeznaczonych jest do wyburzenia, w tym 384 budynki o katastrofalnym stanie technicznym. Diagnoza taka oznacza w praktyce konieczność wykwaterowania 1 856 rodzin mieszkających w tych budynkach, w tym 1 287 rodzin z budynków o katastrofalnym stanie technicznym. Z uwagi na zagrożenie życia i mienia, zgodnie z decyzjami wydanymi

przez nadzór budowlany, natychmiastowego wykwaterowania wymagają 362 rodziny ze 113 budynków.

Tabela 17: Powody przekwaterowań rodzin w 2000 r.

liczba rodzin	powód przekwaterowania
1 287	przeznaczenie do rozbiórki budynków ze względu na katastrofalny stan techniczny
569	przeznaczenie do rozbiórki budynków ze względu na nieopłacalność remontu
163	zajmowanie pomieszczeń niemieszkalnych
57	przeznaczenie budynków i lokali na rzecz użyteczności publicznej
244	przeznaczenie budynków do rozbiórki ze względu na inwestycje
32	inne powody
10	pożary budynków

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

Na lokale zamienne oczekuje 2 362 rodzin. Wymienione potrzeby należy uzupełnić o konieczność zapewnienia 1 925 lokali, w tym:

- 119 pomieszczeń zastępczych dla rodzin oczekujących na lokal spółdzielczy,
- 54 lokale dla rodzin oczekujących na mieszkanie ze względu na trudne warunki mieszkaniowe,
- 205 lokali dla rodzin oczekujących na wymianę lokalu,
- 1 325 lokali dla rodzin oczekujących na mieszkanie w zamian za wykonanie remontu kapitalnego,
- 188 lokali dla rodzin oczekujących na zawarcie umowy najmu lokalu socjalnego z tytułu pozostawania w niedostatku,

Tabela 18: Powody skierowań do zawarcia umów najmu lokali mieszkalnych w 2000 r.

liczba skierowań	powody skierowań do zawarcia umów najmu
73	dla rodzin z budynków przeznaczonych do wyburzenia, ze względu na katastrofalny stan techniczny i nieopłacalność remontu
29	dla rodzin oczekujących na lokal mieszkalny w zamian za wykonanie remontu kapitalnego
15	dla rodzin zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu ze względu na trudne warunki warunki mieszkaniowe
2	dla rodzin oczekujących na wykwaterowanie z pomieszczeń niemieszkalnych
4	dla rodzin oczekujących na wymianę lokalu
23	dla rodzin zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego z tytułu pozostawania w niedostatku
10	dla rodzin oczekujących na wykwaterowanie z budynków przeznaczonych pod inwestycje
4	dla rodzin oczekujących na wykwaterowanie z budynków przeznaczonych na rzecz użyteczności publicznej
19	dla rodzin, które utraciły dotychczasowe lokale w wyniku katastrof i pożarów

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

- 34 lokale socjalnych dla rodzin zakwalifikowanych do przydziału lokalu socjalnego z tytułu realizacji wyroków sądowych o eksmisję.

Na rozpatrzenie oczekuje jeszcze 671 wniosków o przydział mieszkania. Złożone wnioski rozpatrywane są pod względem spełnienia przez wnioskodawców przesłanek do zawarcia umowy najmu lokalu z zasobu mieszkaniowego Gminy. W 2000 r. zabezpieczono 21 lokali socjalnych, co pozwoliło przeprowadzić eksmisje w oparciu o prawomocne wyroki sądowe.

Łącznie w 2000 r. wydano 200 skierowań do zawarcia umów najmu lokali mieszkalnych.

Tabela 19: Struktura przychodów PGM-ów (wykonanie 31.12.2000 r.)

wyszczególnienie	PGM Śródmieście	PGM Wrzeszcz	PGM Oliwa	PGM Nowy Port
przychody ogółem	**54 936 205**	**56 465 691**	**25 798 291**	**37 340 433**
dotacja gminy	4 445 441	3 449 032	1 771 740	3 063 087
czynsze za lokale mieszkalne	18 967 837	20 360 939	9 113 519	14 173 832
czynsze za lokale użytkowe	5 252 993	3 937 298	1 109 216	1 499 739
zaliczka na koszty zarządu nieruchomością wspólną	3 423 719	5 985125	1 459 869	1 683 359
świadczenia za lokale mieszkalne i użytkowe	204 008	1 222 795	269 772	21 614
wpływy za wodę i odprowadzone ścieki	6 040 894	6 585 629	2 518 320	4 401 427
wpływy za c.o. I c.w.u.	12 157 732	11 698 787	6 967 086	9 693 312
wpływy za wywóz nieczystości stałych	1 989 904	1 470 757	651 126	1 266 174
pozostałe wpływy (za dźwigi, schrony, garaże, anteny zbiorcze, tereny zielone, odsetki itp.)	2 453 677	1 755 329	1 937 643	1 537 889

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

Finansowanie

Źródła finansowania Przedsiębiorstw Gospodarki Mieszkaniowej w 2000 r. to:

- czynsze za lokale mieszkalne
- czynsze za lokale użytkowe
- zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną
- świadczenia za lokale mieszkalne i użytkowe
- wpływy za wodę i odprowadzone ścieki
- wpływy za c.o. i c.w.u.
- opłaty za wywóz nieczystości stałych
- inne (odsetki bankowe, wpływy za dźwigi, schrony, anteny zbiorcze, garaże, tereny zielone, itp.)
- dotacje podmiotowe

Tabela 20: Struktura rozchodów PGM-ów (wykonanie 31.12.2000 r.)

wyszczególnienie	PGM Śródmieście	PGM Wrzeszcz	PGM Oliwa	PGM Nowy Port
rozchody ogółem	**59 346 072**	**57 866 023**	**25 965 998**	**38 340 507**
wynagrodzenia osobowe	6 303 769	5 001 302	2 406 404	3 616 600
dodatkowe wynagrodzenia roczne	512 702	377 014	196 751	270 363
ekwiwalenty niezaliczone do wynagrodzeń	33 288	20 385	4 651	37 576
podróże służbowe	50 143	52 002	30 497	29 600
materiały i wyposażenie	457 125	865 544	329 750	338 556
energia ogółem	19 637 915	19 899 260	8 220 038	14 226 299
usługi materialne	24 385 825	25 333 666	10 260 969	11 743 328
usługi niematerialne	1 561 706	1 843 085	2 107 849	3 311 331
kary i odszkodowania	1 004 548	1 403 074	961 053	2 532 407
różne opłaty i składki	43 835	126 492	25 800	21 411
składki ZUS	1 257 862	917 510	471 292	724 779
składki na Fundusz Pracy	174 364	126 492	64 390	100 388
odpisy na ZFŚS	218 375	134 472	65 902	111 999
podatek VAT	206 607	221 475	155 785	34 028
podatki na rzecz budżetu gminy	1 790 001	1 489 858	540 729	799 357
zwrot dotacji z 1998r	1 500 000	-	-	355 453
finansowanie inwestycji	208 007	54 604	124 138	87 032

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

W 2000 r. w budżecie miasta Gdańska zabezpieczono dla PGM-ów dotację podmiotową z przeznaczeniem na pokrycie kosztów remontów budynków komunalnych oraz stanowiących współwłasność osób fizycznych i Gminy Gdańsk.

Wysokość dotacji na 2000 rok kształtowała się następująco:

1. PGM Gdańsk –Śródmieście 4 445 441 zł.
2. PGM Gdańsk –Wrzeszcz 3 449 032 zł.
3. PGM Gdańsk –Oliwa 1 771 740 zł.
4. PGM Gdańsk –Nowy Port 3 063 087 zł.

Ogółem 12 729 300 zł.

Metoda ustalenia wskaźnika zaległości za lokale mieszkalne/użytkowe:

$$\frac{\text{roczny przypis z tytułu najmu lokalu /czynsz + świadczenia/}}{365} = \text{przypis 1 dnia}$$

$$\frac{\text{zaległości za lokale /liczone narastająco/ wg stanu na 31.12.2000}}{\text{przypis jednego dnia}} = \text{wskaźnik}$$

Tabela 22: Wskaźniki zaległości w PGM-ach:

PGM	Wskaźnik bieżącej płynności płatniczej	Wskaźnik zaległości za lokale mieszkalne (zaległość w dniach)	Wskaźnik zaległości za lokale użytkowe (zaległość w dniach)[1)]
Śródmieście	1,85	104	116
Wrzeszcz	0,99	86	64
Oliwa	0,98	91	202
Nowy Port	1,59	156	147

[1)] zaległości dotyczą najemców lokali użytkowych, z którymi rozwiązano umowy najmu i przeciwko którym toczy się postępowanie sądowe

Tabela 21: Dane charakteryzujące sytuację finansową PGM-ów (na dzień 31.12.2000 r.)

wyszczególnienie	PGM Śródmieście	PGM Wrzeszcz	PGM Oliwa	PGM Nowy Port
należności (bez odsetek) ogółem, w tym:	**19 517 425**	**18 090 405**	**12 342 139**	**23 804 984**
zaległości za lokale mieszkalne	9 994 999	8 466 220	4 239 829	11 335 501
zaległości za lokale użytkowe	2 992 966	1 393 362	1 829 470	1 819 549
zobowiązania (bez odsetek) ogółem, w tym:	**24 925 509**	**24 038 717**	**12 548 178**	**23 919 950**
wobec GPEC	1 527 348	1 770 805	718 393	3 412 521
wobec SAUR NEPTUN GDAŃSK	798 904	1 072 521	402 036	652 381

Windykacja należności

Procedura windykacji należności jest długotrwała. Odbywa się poprzez wysyłanie upomnień najemcom lokali mieszkalnych i użytkowych, a w ostateczności wystąpienie do sądu z pozwem o nakaz płatniczy i przekazanie sprawy do komornika.

W 2000 r skierowano do sądu ogółem:

- 1 079 spraw dotyczących zapłaty zaległości czynszowych
- 227 spraw dotyczących eksmisji wynikających z nieregulowania czynszu i świadczeń.

W odniesieniu do 652 spraw orzeczone zostały prawomocne wyroki sądowe.

W PGM Gdańsk-Śródmieście zatrudniona została firma „TOMEX", zajmująca się windykacja zaległości. W okresie od maja do grudnia 2000 r. ściągnięto od dłużników kwotę 553 451 zł. W PGM Gdańsk-Wrzeszcz zatrudniono firmę „SŁAWEX", która w 2000 r. ściągnęła od dłużników kwotę 726 089 zł.

Dodatki mieszkaniowe

Miasto wypłaca dodatki mieszkaniowe, wprowadzone ustawowo w celu ochrony rodzin najuboższych. Z dodatków mieszkaniowych korzystają właściciele lokali, członkowie spółdzielni i lokatorzy płacący ustalany przez Miasto czynsz regulowany.

Przyznanie dodatku mieszkaniowego – uwarunkowane jest:

- uzyskiwanie średniego dochodu miesięcznego w wysokości określonej w ustawie z 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych,
- zajmowaniem lokalu o powierzchni ustalonej w w/w ustawie.

Dodatki mieszkaniowe częściowo refunduje budżet państwa w formie dotacji celowej, która w 2000 r. pokrywała ok. 33% wydatków. Pozostałe 67% wydatków (9 514 378 zł.) z tytułu dodatków mieszkaniowych zostało sfinansowane z budżetu miasta.

W 2000 r. wypłacono 131 265 dodatków na łączną kwotę 14 187 392 zł. Dodatki mieszkaniowe przyznawane są wnioskodawcom na okres 6 miesięcy.

Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. ze 100% udziałem Miasta zostało zarejestrowane w maju 1997 roku. W 2000 roku miasto zapewniło niezbędną wysokość wkładu własnego warunkującą pozyskanie kredytów preferencyjnych na realizację przedsięwzięć mieszkaniowych oraz przekazało nowe tereny pod budownictwo mieszkaniowe. Dzięki dokapitalizowaniu spółki przez miasto w formie pieniężnej zwiększyło się tempo realizacji budownictwa mieszkaniowego przeznaczonego osób oczekujących na mieszkanie. Założenia i kierunki rozwoju Gdańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego zostały określone w opracowaniu pt. „Harmonogram działań i zamierzeń inwestycyjnych GTBS w latach 1999 – 2003".

W roku 2000 GTBS wybudowało i zasiedliło budynek z 88 lokalami mieszkalnymi. Równolegle utworzono zaplecze techniczne budowy dla nowego osiedla „Jary", na co wydatkowano 860 tys. zł. Nakłady na roboty infrastruktury osiedlowej w 2000 r. wyniosły 1 760 tys. zł.

Tak więc z w 2000 r. został zasiedlony budynek nr 2 z 88 lokalami o łącznej powierzchni 4 129 m², w tym średnia powierzchnia mieszkań – 47 m². Cena nowo oddanych mieszkań (bez kosztów infrastruktury i gruntu) kształtowała się na poziomie 2 105,85 zł/m².

Tabela 23: Liczba dodatków mieszkaniowych i wielkość wypłaconych kwot w 2000 **r:**

Wyszczególnienie	Kwota wypłaconych dodatków w zł.	Liczba wypłaconych dodatków
Dodatki wypłacone ogółem, w tym	**14 187 392**	**131 265**
1. Najemcom mieszkań komunalnych	7 896 625	74 116
2. Pozostałym użytkownikom mieszkań, w tym	6 290 767	57 149
a) mieszkań spółdzielczych	4 636 240	41 532
b) innych	1 654 527	15 617

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

Struktura finansowania budynku nr 2:

- nakłady inwestycyjne na część mieszkalną: 8 333 940 zł.,
- partycypacja osób fizycznych: 2 482 565 zł.,
- kredyt z Banku Gospodarstwa Krajowego: 5 706 264 zł.,
- GTBS: 145 111 zł. z przeznaczeniem na pomieszczenia klubowe 200m² i infrastrukturę.

Struktura kosztów opłat za mieszkania w GTBS kształtuje się następująco.

Czynsz uchwalony przez Radę Miasta wynosi 6,43 zł/m², w tym około 50% stanowi spłata kredytu tj. 3,20 zł./m². Pozostała część czynszu pokrywa koszty opłat za wywóz nieczystości, konserwację domofonów, pakiet programów TV – PTK , wodę i ścieki.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława”

Dążąc do systematycznej poprawy sytuacji mieszkaniowej w Gdańsku, w sierpniu 1999 r. Rada Miasta Gdańska podjęła uchwałę o utworzeniu Towarzystwa Budownictwa Społecznego “Motława”, którego podstawowym celem jest modernizacja i rewitalizacja zdekapitalizowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej. Z uwagi na długotrwałe procedury, związane z zarejestrowaniem spółki, TBS „Motława” rozpoczęło działalność dopiero w drugiej połowie 2000 r. Działania rewitalizacyjne spółki początkowo koncentrować się będą na odrestaurowaniu zasobu mieszkaniowego w rejonie Dolnego Miasta (kwartał ulic: Kieturakisa – Reduta - Wyskok – Szczygla –Kurza - Wróbla) z zachowaniem jego walorów historycznych i kulturowych oraz na kompleksowym uporządkowaniu tej przestrzeni. Zgodnie z założeniami tereny i budynki mieszkalne przekazane aportem do TBS „Motława” poddane zostaną pracom rewitalizacyjnym. W efekcie tych prac powstać ma do końca 2004 roku 225 pełnostandardowych mieszkań. Zakłada się sukcesywne rozszerzenie działań rewitalizacyjnych spółki na inne rejony miasta.

Gospodarowanie nieruchomościami

Gospodarowanie gruntami objętymi administracyjnymi granicami Gdańska, stanowiącymi nie tylko mienie komunalne, podporządkowane jest zabezpieczeniu interesów publicznych, zwiększeniu efektywności wykorzystania gruntów budowlanych oraz zapewnieniu równowagi na rynku nieruchomości.

W ogólnej powierzchni Gdańska, która wynosi 26 203 ha, wyróżnić można grunty komunalne stanowiące 31,7%, grunty Skarbu Państwa stanowiące 42,3% oraz grunty stanowiące własność innych osób – fizycznych i prawnych- to 26% ogólnej powierzchni miasta.

Tabela 24: Zmiany w strukturze własnościowej gruntów w granicach Gdańska; Gdańsku:

wyszczególnienie	1999		2000		zmiana 2000/ 1999
	powierzchnia w ha	udział w %	powierzchnia w ha	udział w %	
tereny Miasta Gdańska	8 385	32,0%	8 309	31,7%	99,1
tereny Skarbu Państwa	11 279	43,0%	11 084	42,3%	98,3
tereny stanowiące własność innych osób	6 539	25,0%	6 810	26,0%	104,1
razem	26 203	100,0%	26 203	100,0%	100,0

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Geodezji UM w Gdańsku

W analizowanym okresie zauważalne są zmiany w strukturze użytkowania gruntów wynikające z realizowanej przez Gdańsk polityki zagospodarowania terenów, zgodnej z przyjętymi zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zmianom funkcji użytkowej terenu poddano ogółem 211 ha gruntów. W związku z rozwojem infrastruktury miejskiej (głównie związanej z rozwojem budownictwa mieszkaniowego, usługowego i drogowego) następuje stopniowy spadek użytków rolnych (o 2,4%) i leśnych (o 0,4%), wzrost terenów zabudowanych o 2,4% oraz dróg o 1,6%.

Stan własnościowy gruntów komunalnych ulega w ostatnich latach dynamicznym zmianom. W 2000 r. zmalał udział gruntów gminnych (o 76 ha) i Skarbu Państwa (o 195 ha), wzrosła zaś powierzchnia gruntów będących własnością osób fizycznych (o 102 ha) i osób prawnych (o 177 ha).

Rozdysponowanie gruntów w 2000 r. nastąpiło poprzez oddanie w użytkowanie wieczyste oraz przekazanie w trwały zarząd lub dzierżawę gruntów, zgodnie z poniższym zestawieniem:

1. Użytkowanie wieczyste:
   - w drodze przetargu przekazano 147 278 m²,
   - na rzecz Polskiego Związku Działkowców przekazano 332 761 m² gruntu uwłaszczając 7 ogródków działkowych,

Tabela 25: Struktura gruntów miasta Gdańska.

grunty	1998 (w ha)	1999 (w ha)	2000 (w ha)	zmiana 2000/ 1999
grunty orne	1 991	1 940	1 941	100,1
sady	22	22	20	90,9
łąki	246	246	244	99,2
pastwiska	272	267	264	98,9
lasy i grunty leśne	1 052	1 046	1 047	100,1
grunty zadrzewione i zakrzewione	68	67	67	100,0
tereny mieszkalne	1 884	1 691	1 591	94,1
tereny przemysłowe	269	287	297	103,5
inne tereny zabudowane	390	466	453	97,2
zurbanizowane tereny niezabudowane	511	528	536	101,5
tereny rekracyjne i wypoczynkowe	377	370	368	99,5
użytki kopalne	5	5	6	120,0
drogi	844	883	920	104,2
koleje	34	34	34	100,0
inne tereny komunikacyjne	16	23	24	104,3
wody stojące	34	29	29	100,0
wody płynące	34	37	29	78,4
rowy	82	85	84	98,8
tereny różne	73	71	71	100,0
nieużytki	288	288	284	98,6
razem	8 492	8 385	8309	99,1

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Geodezji UM w Gdańsku

Tabela 26: Charakterystyka użytkowania gruntów w przekroju własnościowym.

grunty	gmina Gdańsk (w ha)		Skarb Państwa (w ha)		grunty osób fizycznych (w ha)		grunty spółdzielni (w ha)		grunty kościołów i związków wyznanio-wych (w ha)		grunty osób prawnych (w ha)		razem (w ha)		zmiana 2000/ 1999
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	
użytki rolne	2 475	2 469	1 822	1 663	4 042	3 958	8	3	21	18	308	355	8 676	**8 466**	97,6
użytki leśne	1 113	1 114	3 554	3 526	68	68	0	0	8	8	18	28	4 761	**4 744**	99,6
grunty zabudo-wane i niezabu-dowane	3 347	3 251	1 968	1 924	1 311	1 508	36	30	51	57	275	384	6 988	**7 154**	102,4
tereny komuni-kacyjne	940	978	1 567	1 573	55	54	3	3	0	0	166	168	2 731	**2 776**	101,6
wody	151	142	1 289	1 301	99	99	0	0	0	0	7	7	1 546	**1 549**	100,2
tereny różne i nieużytki	359	355	1 079	1 097	51	41	0	0	0	0	12	21	1 501	**1 514**	100,9
razem	**8 385**	**8 309**	**11 279**	**11 084**	**5 626**	**5 728**	**47**	**36**	**80**	**83**	**786**	**963**	**26 203**	**26 203**	

Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Geodezji UM w Gdańsku

- w ramach uregulowania stanu prawnego nieruchomości przekazano 152 899 m²,
- na rzecz spółdzielni mieszkaniowych oddano 6 881 m²,
- na rzecz spółdzielni pracy oddano 3 339 m²,
- na rzecz innych osób prawnych 141 637 m².

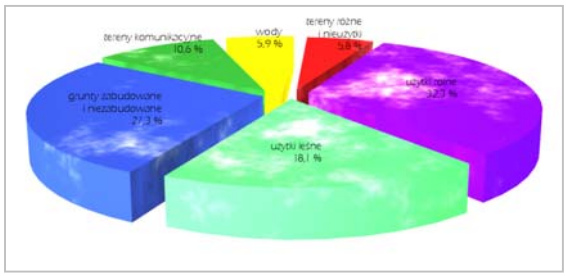
2. Przekazano w trwały zarząd 1 467 m².
3. Dzierżawa gruntów – na dzień 31.12.2000 r. wydzierżawionych było 261 623 m² (bez dzierżaw rolnych, ogródków i pasów drogowych).

Tabela 27: Zbycie gruntów komunalnych w latach 1999 i 2000:

wyszczególnienie	1999	2000
grunty komunalne zbyte w drodze przetargu w m^2	323 616	308 836
na własność	114 025	161 558
w użytkowanie wieczyste	209 591	147 278

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Skarbu UM w Gdańsku

Rys.6: Struktura gruntów miasta Gdańska



Na mocy ustawy o gospodarce nieruchomościami z 21 sierpnia 1997 r. jednostki samorządu terytorialnego mogą sprzedawać, oddawać w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę, nieruchomości tworzące zasoby komunalne. Sprzedaż lub oddanie nieruchomości w wieczyste użytkowanie następuje w drodze przetargu lub bezprzetargowo. W drodze przetargu zbyto ogółem w 2000 r. 308 836 m² (wobec 323 616 m² w 1999 r.), w tym zbyto na własność 161 558 m²,

Tabela 28: Podział zbytych w 1999 i 2000 r. nieruchomości w zależności od przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego

wyszczególnienie	własność w m^2			użytkowanie wieczyste w m^2			suma gruntów zbytych w dro-dze przetargu
funkcja w planie	1999	2000	dynamika	1999	2000	dynamika	2000
funkcje mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe	**41 136**	**108 940**	**265%**	**202 641**	**140 473**	**69%**	**249 413**
budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne	21 391	80 389	376%	202 641	139 612	69%	220 001
budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	10 299	22 659	220%	0	861		23 520
budownictwo mieszkaniowe z usługami	9 446	5 892	62%	0	0		5 892
funkcje inne niż mieszkalne	**72 889**	**52 618**	**72%**	**6 950**	**6 805**	**98%**	**59 423**
usługi i handel	50 933	35 025	69%	1 413	2 952	209%	37 977
rzemiosło przemysł	19 860	15 578	78%	1 601	1 105	69%	16 683
parkingi garaże	1 697	379	22%	3 294	0	0%	379
transformacje i urządzenia telekomunika-cyjne	399	400	100%	642	2 748	428%	3 148
stacje paliw	0	1 236		0	0		1 236
razem	**114 025**	**161 558**	**142%**	**209 591**	**147 278**	**70%**	**308 836**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Skarbu UM w Gdańsku

zaś 147 278 m² oddano w wieczyste użytkowanie.

Miasto zbywa nieruchomości w zależności od przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z wprowadzoną w życie 1 stycznia 1995 r. ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. W 2000 r. trwały prace nad 123 planami, a 24 plany zostały uchwalone przez Radę Miasta, 30 planów weszło w życie po ich ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Biuro Rozwoju Gdańska obecnie opracowuje projekt *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gdańska,* który określi główne kierunki zagospodarowania przestrzennego i będzie najważniejszym narzędziem kształtowania ładu przestrzennego miasta. Uchwalenie przez Radę Miasta projektu możliwe będzie jesienią 2001 r., co z pewnością przyczyni się do poprawy porządku urbanistycznego w Gdańsku, jak również ułatwi proces pozyskiwania zezwoleń budowlanych potencjalnym inwestorom zamierzającym lokować swe kapitały w nieruchomości na terenie Gdańska.

Na cele mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe ogółem zbyto w 2000 r. 249 413 m², w tym na własność 108 940 m². W porównaniu z rokiem ubiegłym jest to wzrost o 165% gruntów sprzedanych na własność z funkcją mieszkaniową. W 2000 r. sprzedano 59 423 m² gruntów z funkcją inną niż mieszkalna, w tym na własność 52 618 m². Obserwuje się ponadto sukcesywne zmniejszenie się ilości gruntów komunalnych oddawanych w wieczyste użytkowanie. W 2000 roku spadek ten wyniósł aż 30%.

Infrastruktura komunalna

Drogi publiczne

Na terenie Gdańska istnieje szeroko rozbudowany system dróg publicznych. Ocena stanu technicznego tych dróg jest bardzo zróżnicowana na poszczególnych odcinkach ulic. Znacząca część układu drogowego znajduje się w złym stanie technicznym. Grozi to brakiem utrzymania ciągłości komunikacyjnej w Gdańsku. Drogi publiczne w Gdańsku można podzielić na:

- drogi krajowe 51,2 km,
- drogi wojewódzkie 25,4 km,
- drogi powiatowe 168,0 km,
- drogi gminne 646,3 km .

W 2000 roku miasto podjęło szereg działań zmierzających do poprawy stanu dróg, w tym dokonano:

- naprawy nawierzchni bitumicznych przy użyciu:
  - asfaltu lanego (remonty cząstkowe) na ogólnej powierzchni 50 020 m^2,
  - betonu asfaltowego (nakładki) na ogólnej powierzchni 57 323 m^2,

  Roboty prowadzono m.in. na następujących ulicach: Grunwaldzka, 3-go Maja, Pomorska, Piastowska, Chłopska, Słowackiego, Spacerowa, Dąbrowszczaków, Hallera, Marynarki Polskiej, Uczniowska, Wały Jagiellońskie, Podwale Grodzkie, Chrzanowskiego, Powstańców Warszawskich, Opacka, Trakt Św. Wojciecha, Kartuska, Hucisko, Dworska, Rajska, Ku Ujściu, Dąbrowskiego, Zakopiańska.

- naprawy nawierzchni brukowcowych i chodników, w tym nawierzchni kamiennych na ogólnej powierzchni 83 497 m^2.

  Roboty wykonano m.in. w ciągach. ulic: Czyżewskiego, Opacka, Toruńska, Cystersów, Grunwaldzka, Świętokrzyska, Trakt Św. Wojciecha, Kartuska, Subisława, Dworska, Podwale Przedmiejskie, Komorowskiego, Stryjewskiego, Zwycięstwa, Wałowa, Olsztyńska, Św. Barbary, Chrobrego, Wygon, Dolna Brama, Targ Rybny, Lastadia, Grota Roweckiego, Straganiarska, Gradowa, Lubuska, Kotwiczników, Struga oraz ciągi schodów terenowych.

- naprawy nawierzchni gruntowych na ogólnej powierzchni 87 478 m^2 przy zastosowaniu materiału pochodzącego z frezowania nawierzchni bitumicznych.

  Roboty naprawcze wykonano także w ciągu ulic: Mazurska, Wenus, Planetarna.
  Wykonano również naprawę poboczy na ogólnej długości 10 263 m, w ciągach m.in. ulic: Spacerowa, Kartuska, Starogardzka, Świętokrzyska.

Obiekty inżynieryjne

W układzie drogowym miasta bardzo ważną rolę odgrywają obiekty inżynierskie. W gdańskim systemie drogownictwa zlokalizowanych jest 167 mostów i wiaduktów o łącznej długości 7 573 m, 24 tunele i przejścia podziemne o łącznej długości 6 164 m oraz 180 przepustów o łącznej długości 2 271 m.

W ramach bieżącego utrzymania obiektów inżynierskich wykonano roboty naprawcze na następujących obiektach:

- most nad Kanałem Raduni w ul. Trakt Św. Wojciecha 370,
- wiadukt drogowy nad torami PKP w ul. Trakt Św. Wojciecha (Biskupia Górka),
- tunel dla pieszych pod ul. Podwale Przedmiejskie w rejonie ul. Chmielnej,
- wiadukt drogowo-tramwajowy nad torami PKP w ciągu ul. Armii Krajowej (torowisko i część wysepek tramwajowych),

- estakada - węzeł Kliniczna, kierunek Nowy Port – Gdańsk,
- wiadukt nad torami kolejowymi przy Rafinerii Gdańskiej w ciągu ul. Elbląskiej,
- most pontonowy w Sobieszewie,
- most nad Kanałem Raduni przy ul. Na Stoku,
- most Kamieniarski (łączący ul. Szafarnia z ul. Ołowianka),
- most nad fosą wewnętrzną przy Twierdzy Wisłoujście,
- mosty nad rowami melioracyjnymi w ulicach: Szarotki, Letnia, Zawodzie, Opłotki.

Oświetlenie ulic

W Gdańsku oświetlenie uliczne posiada 1 547 ulic. Pośród 1 298 ulic gminnych tylko 242 ulice gminne są całkowicie nieoświetlone. Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku odpowiada za oświetlenie 22 ulic oraz 4 parków i skwerów. Stan techniczny istniejącego oświetlenia należy uznać za dobry, natomiast stan oświetlenia ulic, z uwagi na tak znaczną ilość ulic nieoświetlonych, za niezadowalający.

Iluminacja zabytków

W Gdańsku 27 obiektów zabytkowych posiada iluminację. W 2000r. wyposażono w iluminację 3 obiekty zabytkowe o dużej atrakcyjności turystycznej. Ogólna liczba zainstalowanych projektorów w Gdańsku wynosi 714. Stan techniczny urządzeń jest dobry, poza Bramą Wyżynną i Katownią, które są przewidziane do modernizacji z uwagi na przestarzałe projektory.

Zieleń miejska

Ze względu na swoje walory rekreacyjno – przyrodnicze dużą rolę w zaspokajaniu potrzeb rekreacyjnych mieszkańców miasta spełniają parki, zieleńce i zadrzewienia zwarte. W 2000 r. miasto Gdańsk posiadało:
- 15 parków miejskich o łącznej powierzchni 139,4 ha,
- 46 zieleńców o łącznej powierzchni 77,4 ha,
- łączna powierzchnia zadrzewień w mieście to 10 ha.



Poza parkami i zieleńcami dużą rolę w bilansie zieleni miejskiej odgrywa zieleń tras komunikacyjnych w ciągach dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych zajmująca łączną powierzchnię 174,5 ha.

Ważnym elementem zieleni w Gdańsku są również lasy komunalne zajmujące powierzchnię około 1040 ha i drzewostan miejski liczący około 380 000 drzew rosnących w parkach, zieleńcach, zadrzewieniach zwartych i przy ciągach komunikacyjnych.

Aktualny stan techniczny terenów zielonych w mieście jest bardzo zróżnicowany. Na najwyższym, reprezentacyjnym poziomie utrzymywane są: Park Oliwski, Park Przymorze, obiekt pamięci narodowej Westerplatte oraz część zieleńców położonych w śródmieściu Gdańska. Większość pozostałych obiektów jest w średnim, bądź złym stanie technicznym, zaś około 30% powierzchni terenów zieleni miejskiej kwalifikuje się obecnie do całkowitej renowacji, natomiast 50% wymaga remontów.

Cmentarze

W końcu 2000 roku na terenie Gdańska czynnych było 9 cmentarzy komunalnych, o łącznej powierzchni 85,06 ha. Na wszystkich cmentarzach pochowano 3 930 osób (o 30 osób więcej niż w roku poprzednim). Na wszystkich cmentarzach komunalnych w Gdańsku eksploatacja bieżąca prowadzona była zgodnie z przepisami ustawy o cmentarzach i chowaniach zmarłych. Stan infrastruktury cmentarnej był zadawalający. Wszystkie cmentarze były ogrodzone, wyposażone w letnią sieć wodociągową z licznymi punktami czerpalnymi, kaplice lub domy przedpogrzebowe oraz, na przeważającej powierzchni, w dogodne dojścia do kwater grzebalnych.

Do bieżącego grzebania zmarłych otwarte były tylko dwa cmentarze: Cmentarz Łostowicki i Cmentarz Sobieszewski. Na pozostałych cmentarzach odbywały się tylko dogrzebania do istniejących grobów i wcześniej wykupionych miejsc rezerwowych. oraz na podstawie indywidualnie udzielanych Zarząd Dróg i Zieleni udzielał także indywidualnie zgody na grzebanie zmarłych w miejscach odzyskanych w wyniku bieżącej likwidacji opuszczonych grobów.

W 2000 roku, w ramach kwoty 153 506 zł. przeznaczonej na bieżące utrzymanie cmentarzy komunalnych, wykonywane były głównie prace związane z konserwacją drzewostanów cmentarnych na Cmentarzu Centralnym, Oliwskim i Garnizonowym oraz naprawy schodów terenowych na Cmentarzu Centralnym. Ponadto dokończono zagospodarowanie „Ściany Pamięci" w kwaterze AK na Cmentarzu Łostowickim oraz wyremontowano sieć wodociągową na Cmentarzu Garnizonowym. Mając na uwadze potrzebę zabezpieczenia miejsc grzebalnych do pochówków urnowych wykonano dokumentacje projektową kolumbarium na Cmentarzu Łostowickim.

Zarząd Dróg i Zieleni

Zadania związane z utrzymaniem infrastruktury miejskiej w zakresie zadań związanych z zielenią miejską w Gdańsku realizuje Zarząd Dróg i Zieleni w Gdańsku.

Miejski Ogród Zoologiczny Wybrzeża

Podstawowym przedmiotem działania tej jednostki miejskiej jest zarządzanie, prowadzenie, urządzanie i rozbudowa Miejskiego Ogrodu Zoologicznego poprzez:

- kompletowanie, ochronę planowanych dóbr, utrzymanie oraz rozszerzenie kolekcji zwierząt zgodnie z założeniami wieloletniego programu dydaktyczno-oświatowego, naukowo-badawczego oraz działalności hodowlanej,
- zapewnienie optymalnych warunków bytowania i utrzymania zwierząt, a zwłaszcza okazów fauny ginącej,
- popularyzację ochrony przyrody oraz ochrony środowiska naturalnego,
- prowadzenie działalności naukowo-badawczej w wyżej wymienionym zakresie,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami powołanymi do ochrony zwierząt i środowiska naturalnego,
- modernizację i rozbudowę obiektów ekspozycyjnych i zaplecza hodowlanego.

W 2000 r. koszty utrzymania ogrodu wyniosły 5 865 494 zł., na co składają się: zakupy pasz i materiałów, zakup usług materialnych i niematerialnych, zakup energii oraz wynagrodzenia pracowników. W omawianym okresie ogród poniósł koszty w wysokości 6 550 136 zł., na co składają się opisane wydatki powiększone o koszty działalności remontowej na terenie ogrodu, tj. o kwotę 684 642 zł.

W 2000 r. wybudowano wybieg dla mandryli oraz budynek administracyjny część B. Ponadto zaadoptowano budynek typu „Stolbud" dla potrzeb ekspozycyjnych ptaków i gadów, dokonano modernizacji klatek dla zwierząt drapieżnych oraz zmodernizowano ciągi piesze dla zwiedzających.



Schronisko dla bezdomnych zwierząt

Na podstawie umowy zawartej między Urzędem Miasta w Gdańsku a Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami Oddział w Gdańsku, Miasto przekazano Towarzystwu majątek w celu prowadzenia Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt. Na ten cel miasto przekazuje coroczną dotację. Do zadań realizowanych przez Towarzystwo należało prowadzenie schroniska, działalność interwencyjna oraz sterylizacja i kastracja zwierząt.

W 2000 r. ogólny koszt realizowanych zadań wyniósł 922 644 zł., w tym na utrzymanie schroniska dla zwierząt i działalność interwencyjną przeznaczono 872 644 zł., a na sterylizację i kastrację zwierząt przeznaczono 50 000 zł.

Wodociągi i kanalizacja

Gdańsk posiada rozbudowany system wodociągowy. Właścicielem infrastruktury majątku jest miasto, natomiast Saur Neptun Gdańsk prowadzi działalność eksploatacyjną i świadczy usługi w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków zgodnie z zawartym kontraktem pomiędzy Miastem Gdańsk a Saur Neptun Gdańsk S.A.

Wykaz majątku:

Obiekty wodociągowe:

Podstawową częścią systemu wodociągowego są ujęcia wody. Gdańsk posiada ujęcia wodociągu centralnego m. Gdańska w tym:

- ujęcia powierzchniowe – Straszyn
- ujęcia głębinowe – Czarny Dwór, Lipce, Zaspa Wodna, Dolina Radości, Pręgowo, Krakowiec (awaryjne);

oraz ujęcia bez połączenia z wodociągiem centralnym m. Gdańska:

- ujęcia głębinowe – Osowa, Klukowo, Matarnia, Łostowice, Jasień, Smęgorzyno, Sobieszewo, Świbno, Pleniewo, Oczyszczalnia Wschód, Stoczni Wisła.

Uzupełnieniem systemu wodociągowego miasta są przepompownie wody, w tym:

- 4 przepompownie sieciowe – Ptasie, Sobieski, Polanki, Nowolipie;
- 5 przepompowni strefowych – Migowo, Spacerowa, Maćki, Matemblewo, Św. Wojciech.

Miasto posiada także 14 hydroforni.

Uzupełnieniem ujęć wodociągowych jest 14 zbiorników retencyjnych o łącznej pojemności 54,5 tys. m^3.

W roku 2000 w Gdańsku nieznacznie powiększyła się sieć wodociągowa. Wzrost jest spowodowany nieznacznym przyrostem sieci rozdzielczych oraz przyłączy. W 2000 r. sieć wodociągowa wynosiła ogółem 1004,1 km w tym:

- magistrale 189,4 km
- sieć rozdzielcza 631,1 km
- przyłącza 183,6 km

Około 20% sieci ma już ponad 100 lat. Jej stan techniczny jest zły. Jakość materiałów oraz często niewłaściwe wykonawstwo wpływają na znaczną awaryjność sieci. Niezbędna jest dalsza realizacja zadań ujętych w „Programie Naprawy i Modernizacji Sieci Wodociągowej" (w ramach inwestycji i remontów kapitalnych). Coroczne nakłady inwestycyjne i remontowe nie pokrywają rosnących potrzeb w tym zakresie. Powoduje to szereg zagrożeń dla ruchu kołowego, szczególnie w głównych ciągach komunikacyjnych. Potrzeby w zakresie wymiany wysoko awaryjnych rurociągów, niesprawnej armatury oraz czyszczenia sieci wodociągowej są wielokrotnie większe od realizowanych. Spadek produkcji wody pogłębia ogromny problem, który stanowią osady gromadzące się w rurociągach (przewymiarowanie sieci, odkładanie się związków żelaza i manganu). Aby zapobiegać wtórnemu zanieczyszczeniu wody dostarczanej odbiorcom, konieczna jest intensyfikacja hydrokinetycznego czyszczenia sieci wodociągowej (dotyczy to głównie obszarów: Dolnego Miasta, Oruni, Lipiec, Oliwy, Wrzeszcza, Nowego Portu, Brzeźna, a szczególnie ciągle rozbudowującej się Osowy, gdzie brak uzdatniania wody powoduje konieczność częstego płukania sieci.

Ścieki

Gdańsk posiada liczne obiekty związane z oczyszczaniem ścieków, w tym trzy oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną Zaspa;
- oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną Wschód
- oczyszczalnię typu Bioblok Stoczni Wisła.

Znacznie wzrosła liczba przepompowni ścieków (z 30 do 35) w tym:

- przepompownie z obsługą stałą (z 5 do 6)
- przepompownie z obsługą dochodzącą (z 25 do 29)

Liczba punktów zlewnych nie zmieniła się od 1999 roku i wynosi 3.

W 2000 r. sieć kanalizacji sanitarnej wzrosła ogółem o 10 km. Całkowita długość kanalizacji sanitarnej wyniosła 858 km w tym:

- kanały grawitacyjne 579,9 km
- rurociągi tłoczne 52,3 km
- przykanaliki 225,8 km

Stan techniczny obiektów kanalizacji ściekowej nie przedstawia się najlepiej. W rozbiciu na poszczególne obiekty wygląda następująco:

- **oczyszczalnia Wschód:**
  - elementy oczyszczalni mechanicznej tj. OBF-y, osadniki wstępne wymagają generalnego remontu,
  - remontu wymagają budynki: administracyjno-socjalny, wirówek, oraz przepompowni Bogatka,
- **oczyszczalnia Zaspa:**
  - wykonano niezbędne minimum modernizacyjne (docelowo zostanie zlikwidowana),
  - niezbędnych napraw wymagają ściany komór i kanałów ściekowych (spękania) oraz ciągi komunikacyjne,
- **przepompownie ścieków:**
  - modernizacji wymagają przepompownie „Stogi", „Zawiśle" i „Jelitkowo",
  - remont konieczny na przepompowni „Motława",
  - „Ołowianka" - kontynuowana jest budowa nowej przepompowni,
  - nierozwiązany problem likwidacji przepompowni „Brzeźno" i Nowy Port",
- **punkty zlewne:**
  - punkt „Motława" i „Załogowa" nie spełniają wymogów sanitarnych,
  - punkt „Załogowa" planowana likwidacja w 2001 r.,
  - jedyny punkt spełniający wymogi sanitarne zlokalizowany jest na oczyszczalni Wschód.

Na mocy umowy między miastem Gdańsk a spółką Saur Neptun Gdańsk, miasto przekazało spółce Saur w ramach zastępstwa inwestycyjnego część zadań inwestycyjnych. Remonty przeprowadzono zgodnie z planem remontów kapitalnych na 2000 r.:

- remonty w zakresie infrastruktury wodnej 2 973 228 zł.
- remonty w zakresie infrastruktury ściekowej 2 720 205 zł.

Razem 5 693 433 zł.

Tabela 29: Utylizacja odpadów w Gdańsku w 2000 r.:

rodzaj	ilość w tonach
nie segregowane odpady komunalne (nie segregowane odpady podobne do komunalnych)	220 000,00
ziemia	12 150,00
gruz, materiały rozbiórkowe i remontowe	58 700,00
odpady materiałów budowlanych zawierających azbest (niebezpieczne)	230,00
pozostałe:	17 320,00
odpady do kompostowania	3 600,00
razem	**312 000,00**

Źródło: Dane Wydziału Infrastruktury Miejskiej

Utylizacja odpadów

Obecnie miasto posiada tylko jedno składowisko odpadów komunalnych, które eksploatowane jest przez Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. Wysypisko to obsługują poza miastem Gdańsk również gminy: Żukowo, Kolbudy, Pruszcz Gdański, i miasto Pruszcz Gdański. W roku 2000 wysypisko w Gdańsku-Szadółkach przyjęło 321 200 ton odpadów.

W całkowitej masie dostarczanych odpadów, odpady komunalne stanowią ok. 70%, odpady budowlane i ziemia ok. 23%, pozostałe ok. 7%, w tym niebezpieczne ok. 0,14%. Aby zmniejszyć uciążliwość składowania odpadów stosowane są następujące metody ich unieszkodliwiania:

- składowanie na składowisku – jest to podstawowa metoda postępowania,
- deponowanie w odizolowanych zbiornikach tzw. „mogilnikach”,
- kompostowanie odpadów zielonych,
- biodegradacja odpadów ropopochodnych,
- rozdrabnianie odpadów budowlanych z odzyskiem gruzu i złomu,
- piroliza odpadów niebezpiecznych,
- recykling odpadów.

Eksploatacja wysypiska prowadzona jest w sposób ograniczający uciążliwość składowiska dla otoczenia. W tym celu prowadzony jest systematyczny monitoring stanu środowiska. Dla poprawienia stanu środowiska kontynuowane były niezbędne działania:

- nasadzenia roślinnością krzewiastą i niską obrzeży składowiska,
- ustawianie siatek ograniczających wywiewanie frakcji lekkich (folii),
- systematyczne powiększanie terenów z których ujmowany jest gaz wysypiskowy,
- prace związane z ujęciem odcieków spod wysypiska.

Uwzględniając zmiany w ustawach związanych z gospodarką odpadami, dostosowujące prawo polskie do dyrektyw Unii Europejskiej, Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku, eksploatujący gdańskie składowisko odpadów w Gdańsku-Szadółkach prowadzi prace nad docelową koncepcją budowy zakładu unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku w Gdańsku-Szadółkach jest jednostką samofinansującą się.

Cena za przyjęcie do składowania 1 tony odpadów komunalnych nie segregowanych wynosi 32,10 zł. i jest jedną z niższych w kraju. Przyjęta polityka cenowa promuje selektywne gromadzenie odpadów, których cena przyjęcia jest niższa niż nie segregowanych. Najwyższe opłaty uiszczane są za odpady przyjmowane do unieszkodliwiania termicznego oraz do deponowania w mogilnikach.

Ciepłownictwo

Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej sp. z o. o. jest jednym z większych w Polsce przedsiębiorstw produkujących i dostarczających energię cieplną. Obszar jego działania obejmuje Gdańsk oraz Dolny Sopot. GPEC sp. z o.o. dostarcza ciepło produkowane w Elektrociepłowni EC II oraz w jego własnych kotłowniach do 7 650 klientów (31.12.2000 r.).

Głównym celem działalności spółki jest zapewnienie powszechnego dostępu do energii cieplnej na obszarze Gdańska oraz utrzymanie ciągłości jej dostaw. Do zadań statutowych spółki należy także:

- wytwarzanie energii cieplnej w eksploatowanych przez przedsiębiorstwo kotłowniach oraz dystrybucja i przesyłanie energii cieplnej wytworzonej przez przedsiębiorstwo lub zakupionej u innych producentów tej energii,
- świadczenie usług ciepłowniczych i wszelkich innych usług związanych z projektowaniem, tworzeniem, funkcjonowaniem, remontowaniem, konserwowaniem, modernizowaniem, inwentaryzowaniem systemów, sieci, węzłów, urządzeń i instalacji cieplnych,
- obsługa ciepłowniczych procesów inwestycyjnych we wszystkich fazach tego procesu,
- wydawanie ogólnych i technicznych warunków podłączeń do systemów ciepłowniczych,
- prowadzenie importu i eksportu w zakresie technik i technologii ciepłowniczych.

Sieć miejskiego systemu ciepłowniczego obejmuje sieć wodną i parową oraz 5 711 węzłów ciepłowniczych, z których 1 552 stanowi własność Gdańskiego Przedsiębiorstwa Ener-

getyki Cieplnej Sp. z o.o. Cały system zasilany jest z Elektrociepłowni II należącej do Zespołu Elektrociepłowni „Wybrzeże". Ponadto GPEC produkuje i dystrybuuje energię cieplną z kotłowni własnych i w eksploatacji zleconej. Na dzień 31.12.2000 r. przedsiębiorstwo eksploatowało 38 kotłowni (tj. o 3 elektrociepłownie mniej niż 31.12.1999 r.) o łącznej mocy 105,7 MW (tj. o 22,7 MW więcej niż 31.12.1999 r.).

Sieć wodna o łącznej długości ok. 365,3 km (jest o 3.3 km dłuższa niż na koniec grudnia 1999r.) składa się z magistral głównych ok. 95,3 km, sieci rozdzielczych i przyłączy – ok. 270 km (jest to o około 3 km więcej niż na koniec grudnia 1999 r.). Sieć wodna jest zasadniczo siecią o układzie promieniowym, z małą ilością połączeń pierścieniowych. Charakteryzuje się dużą rozpiętością – najdalej położeni odbiorcy znajdują się w odległości 10-12 km od źródła. Różnica poziomów pomiędzy źródłem ciepła a największym punktem odbioru wynosi ponad 100 m. Duża rozpiętość i zróżnicowanie poziomów sieci decyduje o konieczności stosowania stacji podnoszenia ciśnień. W systemie istnieją obecnie trzy takie stacje. Zakres stosowanych średnic zawiera się w przedziale od 1 000 mm w rejonie EC II do 32 mm jako najniższej, stosowanej średnicy przyłączy. Najczęściej występująca średnica sieci magistralnych to 600 mm . Większość sieci ułożona jest w kanałach podziemnych.

Sieć parowa natomiast jest siecią typowo promieniową, o stosunkowo niewielkim zasięgu (najdłuższy odcinek wynosi 2,5 km).

Wartość majątku trwałego użytkowanego przez GPEC Sp. z o.o. na koniec roku wynosiła 269 685 203 zł., w tym:

- rzeczowy majątek trwały 262 479 376 zł.
- wartości niematerialne i prawne 1 746 316 zł.
- finansowy majątek trwały 5 459 511 zł.

W wyniku przeprowadzonych prac przez GPEC Sp. z o.o. wymieniono ok. 25% długości magistrali ciepłowniczych, zmodernizowano 99,6% ilości węzłów ciepłowniczych należących do w/w spółki.

Większość sieci miejskiego systemu ciepłowniczego została wykonana w latach siedemdziesiątych, stąd też należy liczyć się z wymianą kilku kilometrów sieci magistralnych i rozdzielczych w ciągu najbliższych lat.

Stan techniczny źródeł ciepła występujących na terenie Gdańska jest bardzo zróżnicowany. Najwyżej należy ocenić stan największego źródła, jakim jest EC II Gdańsk. Natomiast najgorzej przedstawia się stan małych kotłowni lokalnych oraz indywidualnych źródeł ciepła, które charakteryzują się niską sprawnością, a ponadto emitują do atmosfery znaczne ilości zanieczyszczeń.

Modernizacja systemu to jeden z wielu elementów polityki przedsiębiorstwa, której głównym celem jest przekształcenie naturalnego monopolisty w prężną, dynamiczną i otwartą na klienta firmę, podejmującą wyzwania gospodarki rynkowej poprzez wdrażanie nowoczesnego zarządzania i nowoczesnej techniki. W tym celu GPEC zrealizował następujące zadania:

- modernizacja stacji oraz węzłów cieplnych,
- przebudowa systemu łączności w spółce,
- likwidacja kotłowni lokalnych i przyłączanie ich do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- montaż urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych (wysokoparametrowych i niskoparametrowych),
- rozwój i modernizacja systemu informatycznego przedsiębiorstwa,
- modernizacja budynku obwodu mistrzowskiego przy ul. Fitelberga,
- modernizacja SPC Niedźwiednik,
- wykonanie laboratorium legalizacji ciepłomierzy – prace projektowe i demontażowe,
- modernizacja SPC Wileńska oraz budowa nowej SPC Kartuska – w zakresie prac projektowych,
- modernizacja miejskiej sieci ciepłowniczej w zakresie wymiany rurociągów – prace projektowe,
- rozbudowa systemu ciepłowniczego w zakresie realizacji umów przyłączeniowych,
- przejęcie i eksploatacja infrastruktury ciepłowniczej osiedla Kolorowego (Gdańsk-Maćkowy II) – lokalne kotłownie gazowe,
- przejęcie i eksploatacja infrastruktury ciepłowniczej w rejonie Dolnego Sopotu.

Melioracje

Właścicielem infrastruktury technicznej jest miasto, jednak jej administratorem w imieniu miasta jest spółka „Gdańskie Melioracje" Sp. z o.o. Działanie spółki koncentruje się wokół eksploatacji, utrzymania i konserwacji urządzeń melioracyjnych i kanalizacji deszczowej, utrzymania fontann dekoracyjnych, dowozu wody pitnej i obrony przeciwpowodziowej Miasta.

Aktualny stan majątku spółki prezentuje się w następujący sposób:

Urządzenia melioracyjne, w tym:

- cieki otwarte 305 000 mb
- budowle na ciekach 1 062 szt.

- zbiorniki retencyjno-osadowe 26 szt.
- stacje pomp 9 szt.
- wały przeciwpowodziowe 11 280 mb
- drenaże i cieki skanalizowane 5 224 mb

Stan techniczny systemów melioracyjnych na terenach depresyjnych był projektowany i budowany w latach 1920-1935 i spełniał swe funkcje dla terenów niezurbanizowanych. Część urządzeń melioracyjnych na terenach wysoczyzny morenowej stanowiły cieki naturalne, ukształtowane poprzez konfigurację terenową, co było wystarczające dla bardzo luźnej zabudowy urbanistycznej oraz naturalne zbiorniki retencyjne, które powiększały retencję gruntową. Stan techniczny tych urządzeń jest zły, co eliminuje ich sprawność funkcjonalną, a jednocześnie wymaga dużych nakładów finansowych na ich utrzymanie i modernizację. Wysokich nakładów inwestycyjnych wymaga również ich przebudowa dla potrzeb obecnie zurbanizowanych fragmentów miasta. Istniejąca zabudowa i zagospodarowanie terenów przyległych uniemożliwiają prawidłową konserwację poprzez brak dostępu i dojazdu do rowów.

Kanalizacja deszczowa, w tym:
- sieć kanalizacji deszczowej 380 000 mb
- przykanaliki i przyłącza 127 500 mb
- studnie kontrolne 11 478 szt.
- wpusty uliczne 10 715 szt.
- osadniki piaskowe 7 szt.
- przepompownie deszczowe 4 szt.
- separatory 36 szt.

sieć niezinwentaryzowana w osiedlach:
- Osowa, Kokoszki, Olszynka i Rudniki 16 000 mb

Sieć kanalizacji deszczowej w Gdańsku powstawała w różnym czasie. Jest ona przestarzała, aż 32% najstarszej sieci deszczowej pochodzi z lat przedwojennych i okresu odbudowy miasta, a 68% z okresu intensywnej urbanizacji takich osiedli jak: Przymorze, Zaspa, Brzeźno, Morena, Chełm i Suchanino. Budowa sieci na obszarach wyżynnych była prowadzona bez modernizacji sieci w rejonach dolnego tarasu, co powoduje trudności i zakłócenia w odprowadzeniu wód opadowych. Przeglądy wykazały bardzo zły stan techniczny sieci kanalizacji deszczowej oraz bardzo silne jej zamulenie.

Przyczynami złego stanu technicznego sieci jest w dużym stopniu jej wiek, technologia wykonania oraz materiały, z których budowano (niewłaściwa podbudowa do obecnego natężenia ruchu komunikacyjnego). Mała sprawność systemów odwadniających powoduje zwiększenie kosztów eksploatacyjnych, szkody w mieniu mieszkańców, zakłócenia w funkcjonowaniu organizmu miejskiego (przerwy i utrudnienia w komunikacji miejskiej). Coroczne nakłady finansowe na eksploatację oraz modernizację tych systemów są niewystarczające w stosunku do potrzeb, co powoduje ich dalszą dekapitalizację i zmniejsza ich sprawność techniczno-funkcjonalną.

Studnie publiczne i fontanny:
- studnie kolumnowe 110 szt.
- studnie głębinowe 2 szt.
- fontanny i zabytkowa studnia ,,Neptun" 8 szt.

W roku 2000 w budżecie miasta na roboty konserwacyjno- eksploatacyjne zaplanowano środki finansowe w wysokości 14 231 000 zł. w tym na:
- urządzenia melioracyjne 6 640 000 zł.
- kanalizacja deszczowa 6 801 000 zł.
- studnie publiczne i dowóz wody 790 000 zł.

Szersze opisanie inwestycji komunalnych znajduje się w rozdziale dotyczącym inwestycji komunalnych miasta.

Mienie komunalne

Na mienie komunalne Gdańska składają się: własność oraz inne prawa majątkowe należące do gminy, jak również mienie innych osób prawnych.
Ogólna wartość mienia komunalnego (stan na 30 września 2000 r.) pozostającego w bezpośrednim zarządzie gminy i pełnym prawie własności zamyka się kwotą 10 989 406 tys. zł. Natomiast wartość majątku komunalnych osób prawnych wynos ogółem 14 740,6 tys. zł. Ponadto wartość mienia komunalnego, posiadającego prawa majątkowe inne niż prawo własności jak np.: najem, użytkowanie wieczyste, dzierżawa, a będącego w bezpośrednim zarządzie gminy wynosi 18 172 tys. zł. – natomiast komunalnych osób prawnych 2 813 tys. zł.

Grunty o powierzchni 8 335 ha stanowią 77,3% całej wartości majątku pozostającego w bezpośrednim zarządzie gminy. Łączna wartość gruntów wynosi 8 655 815 tys. zł.

W ewidencji majątku znajdują się także grunty o powierzchni 186,4 ha i wartości 4 203 tys. zł. Są to grunty związane ze strefami ochronnymi ujęcia wody *Straszyn* i *Oczyszczalni Wschód* oraz grunty ośrodka wypoczynkowego *Mausz* i grunty parku wypoczynkowo-rekreacyjnego nad opływem Motławy.

Sposób użytkowania gruntów komunalnych to przede wszystkim:
- tereny osiedlowe i przemysłowe 3 340 ha
- użytki rolne 2 469 ha

Wśród terenów osiedlowych i przemysłowych wyróżnia się:

Tabela 31: Akcje miasta Gdańska w spółkach 2000 r.:

nazwa spółki	wartość kapitału akcyjnego ogółem (w tys.zł)	wartość kapitału akcyjnego posiadanego przez Miasto (w tys. zł)	udział gminy (w %)
Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46 Gdańsk	7 755,00	3 800,00	49
Międzynarodowe Targi Gdańskie ul. Beniowskiego 5 Gdańsk	1 400,00	196,00	14
Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno – Spożywcze S.A.	21 357,00	583,00	2,7
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. ul. Zamkowa 18 Gdańsk	2 404,41	49,00	2,03
Przedsiębiorstwo Budowlane Kokoszki S.A. ul. Budowlanych 31 Gdańsk	2 675,00	62,90	2,4
Gdańskie Zakłady Elektroniczne Unimor S.A. ul. Rzeźnicka 54/56 Gdańsk	14 707,85	210,35	1,43
Bank Komunalny S.A. Ul. Kielecka 2 Gdynia	27 072,77	237,75	0,8
Stocznia Gdynia S.A. ul. Czechosłowacka 3 Gdynia	150 771,27	5,02	0,003
razem	**228 143,4**	**5 144,02**	**x**

Źródło: Wydział Skarbu UM w Gdańsku

- tereny zabudowane 2 353 ha
- tereny niezabudowane 546 ha
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i różne 441 ha

Grunty użytkowane rolniczo obejmują 2 469 ha w tym:

- grunty orne 1 937 ha
- sady 21 ha
- łąki 246 ha
- pastwiska 265 ha

Na mienie komunalne znajdujące się w bezpośrednim zarządzie gminy oprócz gruntów składają się także:

- majątek ujęty w ewidencji Urzędu Miejskiego,
- majątek pozostający w zarządzie gminnych jednostek i zakładów budżetowych,
- mienie jednostek oświatowych i służby zdrowia.

Urząd Miejski dysponuje mieniem komunalnym o łącznej wartości brutto 615 145 tys. zł. obejmujące: wartość budynków 67 788 tys. zł., budowli – 468 715 tys. zł., maszyn i urządzeń 53 322 tys. zł., środków transportowych 1 271 tys. zł. oraz wyposażenia na kwotę 19 006 tys. zł., a także wartości niematerialne i prawne w kwocie 5 043 tys. zł. (zakupione programy komputerowe i licencje do tych programów oraz praw autorskich itp.)

Tabela 30: Udziały w spółkach komunalnych osób prawnych, w których 100% kapitału posiada miasto Gdańsk w 2000 r.:

nazwa spółki	wielkość kapitału zakładowego (w tys. zł.)
Gdańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej Sp.z o.o. ul. Zawiszy Czarnego 17 Gdańsk	58 313,00
Gdańskie Przedsiębiorstwo Informatyki ETOB Sp. z o.o. w upadłości ul. Zawiszy Czarnego 17 Gdańsk	800,00
Wolny Obszar Celny w Gdańsku Sp. z o.o. ul. Heweliusza 11 Gdańsk	0,18
Zakład Utylizacji Sp. z o.o. ul. Reduta Żbik 5 Gdańsk	1 692,00
Gdańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. ul. Beniowskiego 5 Gdańsk	18 369,50
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Motława" Sp. z o.o.	5 090,00
razem	**84 264,68**

Źródło: Wydział Skarbu UM w Gdańsku

Tabela 32: Udziały miasta Gdańska w spólkach 2000 r.:

nazwa spółki	wartość kapitału zakładowego ogółem (w tys. zł.)	wartość kapitału zakładowego posiadanego przez Miasto (w tys. zł.)	udział gminy (w %)
Centrum Targowe Sp. z o.o. ul. Beniowskiego 5 Gdańsk	15 240,50	3 130,70	20,54
Gdańsk Transp. Holding Company Sp. z o.o. Gdańsk	34 710,76	187,32	0,54
Gdańskie Melioracje Sp. z o.o. ul. Łąkowa 35/38 Gdańsk	37,20	22,30	60
Port Lotniczy Gdańsk Rębiechowo Sp. z o.o. ul. Słowackiego 200 Gdańsk	69 470,00	19 850,00	29
Przedsiębiorstwo Inwest. - Handl. Sigmex . ul. Budowlanych 31 Gdańsk	0,40	0,10	25
Unimor TV Sp. z o.o. w upadłości ul. Schuberta 102 Gdańsk	25 961,40	34,30	0,13
Genesis Hotels Gdańsk Sp. z o.o. ul. Chmielna 12/22 Gdańsk	12 420,00	1 001,00	8
Unimor Radiocom Sp. z o.o. ul. Budowlanych 38 Gdańsk	11 890,00	23,90	0,2
razem	**169 730,26**	**24 249,92**	**x**

Źródło: Wydział Skarbu UM w Gdańsku

Mienie komunalne, którym zarządzają zakłady i jednostki budżetowe miasta oraz placówki oświatowe, służby zdrowia i Związku Ochotniczych Straży Pożarnych wynosi łącznie 1 718 445,8 tys. zł i obejmuje w się w przeważającej części: budynki (7 871 szt.) i budowle (123 szt.) PGM o wartości 677 487 tys. zł, tabor autobusowy i tramwajowy ZKM (571 szt.) oraz budowle ZKM o wartości 36 997,4 tys. zł, budowle komunikacyjne ZDiZ o wartości 611 785 tys. zł, mienie placówek oświatowych o wartości 212 212 tys. zł, placówki związane z kulturą i wypoczynkiem 8 838 tys zł.

Mienie komunalne w zarządzie komunalnych osób prawnych wynosi łącznie 17 433,7 tys. zł. i obejmuje budynki na kwotę 14 241 tys. zł., maszyny i urządzenia na kwotę 1 466 tys. zł. oraz środki transportowe wartości 266 tys. zł.

Miasto posiada także udziały i akcje w spółkach prawa handlowego i udziały w komunalnych osobach prawnych. Akcje posiadane przez gminę w spółkach zamykają się kwotą 5 144 tys. zł. i dotyczą: *Saur Neptun Gdańsk* S.A., Międzynarodowych Targów Gdańskich S.A., Przedsiębiorstwa Budowlanego Kokoszki S.A.

Udziały w spółkach komunalnych osób prawnych wynoszą 84 264,7 tys. zł. i dotyczą: Gdańskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Cieplnej Sp. z o.o., Gdańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Towarzystwa Budownictwa Społecznego „Motława" Sp. z o.o., Zakładu Utylizacji Sp. z o.o.

W 2000 r. nastąpił wzrost wartości udziałów w spółkach będących komunalnymi osobami prawnymi, który wynikał z podwyższenia kapitału Gdańskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. oraz objęcia przez Miasto 100% udziałów w Towarzystwie Budownictwa Społecznego „Motława" Sp. z o.o. Wzrost wartości akcji w spółkach będących w bezpośrednim zarządzie gminy wynika z objęcia akcji w Pomorskim Hurtowym Centrum Rolno – Spożywczym S.A. Gmina dokonała także sprzedaży swoich akcji w Towarzystwie Handlu i Nieruchomości *Pewex* S.A. i udziałów w *Gdańsk Tourist* sp. z o.o.

Bezpieczeństwo publiczne

Gdańsk ze względu na swoją atrakcyjność gospodarczą i turystyczną jest ważnym centrum Pomorza. Krzyżują się tu szlaki międzynarodowe, którymi oprócz turystów i ludzi biznesu, przemieszczają się i czasowo zatrzymują ludzie pozostający na bakier z prawem, częstokroć groźni przestępcy.

Bezpośrednia walka z przestępczością nie należy do zadań własnych miasta.. Podejmuje ono jednak działania o charakterze porządkowym oraz buduje systemy usprawniające i integrujące działalność różnorodnych służb, takich jak Policja, Państwowa Straż Pożarna, Pogotowie Ratunkowe, Straż Miejska i służby techniczne.

Policja

Zarząd Miasta uważnie obserwując sytuację w mieście zdecydował o pilnej potrzebie doinwestowania gdańskiej policji i służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Wspólnie podjęte działania w sposób odczuwalny dla mieszkańców, poprawiły poziom bezpieczeństwa w mieście. Wsparcie, zainicjowane przez Zarząd Miasta Gdańska, otrzymała gdańska policja, której miasto sfinansowało zakup samochodów policyjnych oraz profesjonalnego sprzętu. Prezydent Miasta Gdańska przyznał ponadto w 2000 r. nagrody pieniężne dla najskuteczniejszych policjantów.

Komenda Miejska Policji w Gdańsku prowadzi systematycznie analizę stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta ze szczególnym uwzględnieniem między innymi :

- elementów czasowo - przestrzennych zagrożenia,
- zagrożeń na obszarach kolejowych,
- zagrożeń dotyczących cudzoziemców.

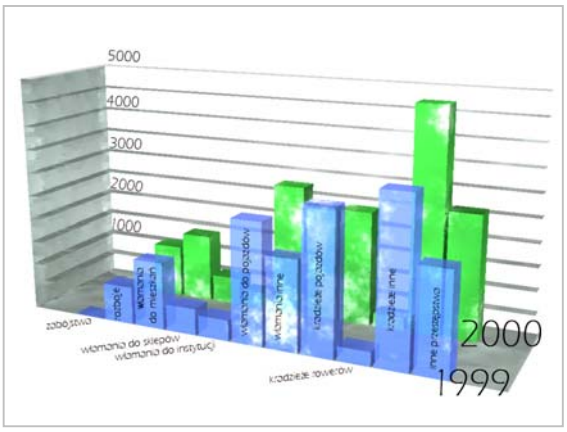
Daje to podstawę do dyslokowania sił patrolowo - obchodowych na terenie miasta oraz podejmowania całego szeregu przedsięwzięć przez poszczególne służby, zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Tabela 33: Przestępstwa według kategorii:

kategoria	1999	2000	dynamika
Zabójstwo	13	18	138,5%
Rozboje	809	1 123	138,8%
Włamania do **mieszkań**	1 437	1 459	101,5%
Włamania do sklepów	568	589	103,7%
Włamania do instytucji	445	341	76,6%
Włamania do pojazdów	2 561	2 788	108,9%
Włamania inne	1 917	2 375	123,9%
Kradzieże pojazdów	3 002	2 422	80,7%
Kradzieże rowerów	307	280	91,2%
Kradzieże inne	3 453	4 726	136,9%
Inne przestępstwa	2 145	2 639	123,0%
Razem	16 657	18 760	112,6%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Gdańsku

Rys.7: Przestępstwa według kategorii



Z danych statystycznych niezbicie wynika, że w 2000 r. nastąpił wzrost zagrożenia przestępczością w porównaniu z rokiem 1999. Liczba przestępstw wzrosła z 16 657 do 18 760, tj. o około 12,6%.

W 2000 r. funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji /KMP/ w Gdańsku zatrzymali 3 181 sprawców przestępstw na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu, co w porównaniu z rokiem 1999 świadczy o 15% wzroście zatrzymań.

Ogółem funkcjonariusze KMP w Gdańsku w 2000 r. zatrzymali 2 107 osób poszukiwanych, co stanowi wzrost w stosunku do 1999 r. o 62,4%. W 2000 r. w rejonie służbowym KMP Gdańsk policjanci ujawnili 116 795 wykroczeń. Reakcja na ujawnione wykroczenia była następująca: sporządzono 5 517 wniosków

o ukaranie, nałożono 27 932 mandatów karnych i zastosowano 83 346 pouczeń.

Rys. 8: Zatrzymania w podziale na dzielnice

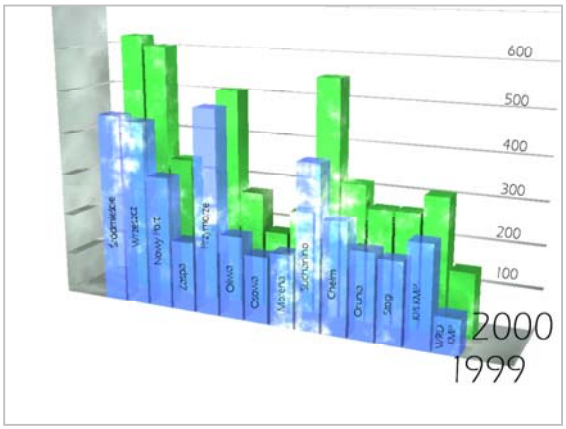


Tabela 35: Charakterystyka działalności Pionu Prewencji KMP w podziale na dzielnice:

komisariaty	Zatrzymanie sprawców na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu			Zatrzymania osób poszukiwanych		
	1999	2000	dynamika	1999	2000	dynamika
Śródmieście	337	313	92,9%	116	314	270,7%
Wrzeszcz	271	356	131,4%	172	248	144,2%
Nowy Port	178	187	105,1%	139	152	109,4%
Zaspa	114	98	86,0%	54	70	129,6%
Przymorze	276	249	90,2%	210	261	124,3%
Oliwa	139	182	130,9%	59	93	157,6%
Osowa	129	119	92,2%	30	66	220,0%
Morena	142	190	133,8%	30	53	176,7%
Suchanino	273	290	106,2%	114	264	231,6%
Chełm	192	213	110,9%	71	108	152,1%
Orunia	85	126	148,2%	119	143	120,2%
Stogi	130	145	111,5%	61	125	204,9%
Komisariat Policji: I KMP	157	182	115,9%	82	131	159,8%
Wydział Ruchu Drogowego KMP	44	71	161,4%	40	79	197,5%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Gdańsku

Ocena sezonu turystycznego

Odnotowany wzrost przestępczości na terenie Gdańska w 2000 r. wyniósł w porównaniu z rokiem ubiegłym: w czerwcu – 25%, w lipcu – 26%, w sierpniu – 12%. Wśród pokrzywdzonych najliczniejszą grupę stanowili Niemcy i Szwedzi. W celu wyeliminowania działających grup przestępczych zajmujących się tego typu procederem, nawiązano współpracę ze Strażą Miejską w Gdańsku oraz Morskim Oddziałem Straży Granicznej. Podjęte w tym okresie skoordynowane działania zmierzają do długofalowej poprawy stanu bezpieczeństwa mieszkańców Gdańska oraz turystów krajowych i zagranicznych, jak również ograniczenia kradzieży pojazdów w rejonie objętym działaniami.

Przedsięwzięcia KMP w Gdańsku

W 2000 r. podjęto działania zmierzające do podniesienia bezpieczeństwa i zapewnienia porządku publicznego podczas trwania imprez masowych. Nawiązano współpracę z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w trakcie trwania takich imprez, co przyczyniło się do zminimalizowania liczby ekscesów chuligańskich oraz zakłóceń ładu i porządku publicznego.

W 2000 r. na obszarze kontrolowanym przez Komendę Miejską Policji w Gdańsku odbyło się 465 imprez masowych. Były to: imprezy sportowe – 228, mecze piłkarskie – 71, mecze żużlowe – 16, inne imprezy sportowe – 141, oraz 207 festynów i koncertów. Funkcjonariusze KMP w Gdańsku zabezpieczyli 20 wizyt przedstawicieli władz państwowych i delegacji obcych państw – przedstawicielstw dyplomatycznych. Zaznaczyć należy, że ochrona przeprowadzona była w sposób profesjonalny i nie dopuszczono do zakłócenia przebiegu wizyt.

Sekcja Kryminalna Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku prowadziła czynności związane z rozpoznaniem, a w szczególności zapobieganiem przestępczości skierowanej przeciwko życiu i zdrowiu, patologii społecznych, jak również wobec nasilających się detonacji ładunków wybuchowych, oraz uprowadzeń osób na podległym jej terenie. W kategorii przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu stale utrzymywał się wysoki wskaźnik rozbojów, kradzieży rozbójniczych i wymuszeń. W 2000 r.

Tabela 34: Liczba przestępstw w sezonie letnim z uwzględnieniem zagrożenia skierowanego na turystów

wielkość	miesiąc								dynamika
	czerwiec		lipiec		sierpień		ogółem		
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000	
ilość przestępstw, w tym:	1 270	1 599	1 345	1 698	1 453	1 639	**4 068**	**4 936**	**121%**
skierowanych na turystów	116	122	183	195	222	200	**521**	**517**	**99%**

Źródło: Komenda Miejska Policji w Gdańsku

zanotowano 1 123 przestępstwa; w porównaniu do 1999 r. nastąpił wzrost o 314 przestępstw. Odnotowano w sumie 18 zabójstw, z czego sprawców 15 zabójstw wykryto.
W roku 2000 przeprowadzono także szereg działań operacyjno-represyjnych, w trakcie których był aktywnie wykorzystywany monitoring na Głównym Mieście oraz na terenie Dworca Głównego PKP w Gdańsku. Z monitoringu korzysta przede wszystkim komenda Gdańsk – Śródmieście.

Dużym zagrożeniem charakteryzował się terror kryminalny, przede wszystkim przypadki podkładania ładunków wybuchowych (8 podłożeń materiału wybuchowego, w tym 7 detonacji). Tego typu przestępstwa charakteryzują się szczególnym niebezpieczeństwem z uwagi, iż narażone jest życie i zdrowie osób postronnych. Ważnym zagadnieniem są również przypadki uprowadzeń osób w celu wyłudzenia okupu od rodziny. Odnotowano 8 takich przypadków.

Funkcjonariusze Referatu Sekcji Kryminalnej w 2000 r. w ramach prowadzonych form pracy operacyjnej dokonali zatrzymania 250 osób, z czego wobec 59 osób Sąd Rejonowy w Gdańsku zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania i 12 dozorów policyjnych. 26 osób zostało deportowanych.

Kolejnym osiągnięciem w pracy operacyjnej gdańskiej Policji było zdecydowane ograniczenie zjawiska tzw. haraczy (wymuszeń okupu za obietnicę zwrotu uprzednio skradzionych pojazdów). Zastosowanie odpowiednich metod i środków pracy operacyjnej doprowadziło do zdecydowanej poprawy skuteczności działań policyjnych w zakresie wymuszeń okupu, odzysku utraconych pojazdów i zatrzymań sprawców przestępstw na gorącym uczynku. Efektem prowadzonych działań jest radykalny spadek ilości wymuszeń okupów na terenie KMP w Gdańsku. Sekcja Kryminalna zajmuje się również zwalczaniem przestępczości narkotykowej. Działania te zmierzały do ujawnienia i zatrzymania osób, dokonujących przestępstw, związanych z handlem, wprowadzaniem do obrotu i posiadaniem narkotyków. Efektem tych działań było podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. W wyniku podejmowanych przedsięwzięć uzyskano wymierne rezultaty, tj. w porównaniu do 1999 r., kiedy zatrzymano 87 osób, ujawniając 100 czynów przestępczych, w roku 2000 r. zatrzymano 103 osoby, ujawniając 148 czynów przestępczych. Prowadzono prace operacyjne, zmierzające do rozpoznania zagrożenia tą kategorią w lokalach gastronomicznych, rozrywkowych a także w szkołach podstawowych i średnich.

Sekcja Kryminalna Komendy Miejskiej Policji w Gdańsku przeprowadziła 394 operacje mające na celu ujęcie osób i ukrywających się przed wymiarem sprawiedliwości. W roku 2000 zatrzymano 1 357 osób, co przy ilości 767 osób w 1999 r., wskazuje na wzrost ilościowy i jakościowy pracy poszukiwawczej. Niezależnie od powyższego ustalono i zidentyfikowano 164 osoby (zaginione, o nieustalonej tożsamości). W działania poszukiwawcze angażuje się Straż Graniczną, Żandarmerię Wojskową, Państwową Straż Pożarną. W działaniach tych wykorzystuje się psy służbowe wyszkolone w różnych specjalnościach.

Wydział Ruchu Drogowego (WRD) KMP w Gdańsku podejmował liczne działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, realizując zadania własne i zlecone.

Przeprowadzano działania zlecone przez WRD KWP w Gdańsku pod kryptonimem:

- „Pomiar" - w których eliminowano z ruchu nietrzeźwych kierujących oraz pieszych – łącznie zatrzymano 681 nietrzeźwych uczestników ruchu ,
- „Pieszy" - które prowadzono na podstawie stworzonego programu poprawy bezpieczeństwa pieszych,
- „Przewoźnicy" - mające na celu ujawnianie nielegalnych przewozów międzynarodowych i krajowych,
- „Niebezpieczne przewozy"- ukierunkowane na eliminowanie z ruchu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne – w działaniach tych wykorzystywany jest specjalistyczny sprzęt ruchu drogowego oraz biorą w nich udział jednostki wspomagające (Straż Pożarna, Kolejowy Dozór Techniczny, Straż Graniczna),
- „Blokada" – działania prewencyjno-kontrolne ukierunkowane na zwalczanie przestępczości samochodowej.

Prowadzono działania własne pod kryptonimem:

- „Prędkość" – mające na celu ujawnianie wykroczeń przekroczenia dozwolonej prędkości jazdy,
- „Światła" – mające na celu eliminowanie przypadków niewłaściwego korzystania z oświetlenia pojazdów,
- „Koegzystencja kierowca – pieszy",
- „Waga" i „Tachograf", w których ściśle współpracuje się z Obwodowym Urzędem Miar i Wag w Gdańsku.

Wyżej wymienione działania planowano i przeprowadzano w oparciu o własne analizy zagrożenia stanu bezpieczeństwa w Gdańsku.

Przeprowadzono działania o charakterze ogólnokrajowym i lokalnym zlecane przez Komendy: Główną, Wojewódzką i Miejską:

- „Ferie 2000" (styczeń, luty),
- „Weekend" (kwiecień, maj, czerwiec, sierpień, październik-listopad),
- „Znicz 2000"(październik- listopad),
- "Święta" (kwiecień, grudzień),
- „Sierpień '80",
- „Grudzień '70",
- „Wybory 2000",
- „Bezpieczna droga do szkoły".

W 2000 r. Wydział ds. Przestępczości Gospodarczej KMP zintensyfikował działania rozpoznawczo - kontrolne zmierzające do wyeliminowania przestępczości gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem:

- handlu odzieżą z nieprawnie naniesionymi znakami towarowymi,
- "piractwa" intelektualnego,
- nielegalnego handlu wyrobami alkoholowymi i tytoniowymi,
- przestępstw o charakterze gospodarczym.

W ramach tych działań zacieśniono współpracę ze Strażą Graniczną, Urzędem Celnym, Strażą Miejską oraz Urzędem Skarbowym. Dokonano szeregu kontroli miejsc i placów targowych, w wyniku czego: ujawniono 26 przestępstw, uzyskano informacje o 15 przestępstwach i zatrzymano 22 sprawców przestępstw.

Dodatkowo w Sekcji Prewencji KMP w Gdańsku reaktywowano grupę przewodników psów patrolowo – tropiących. Dzięki temu Policja w Gdańsku dysponuje najliczniejszą grupą przewodników z psami patrolowo – tropiącymi w województwie pomorskim.

Straż Miejska

W 2000 r. strażnicy miejscy podjęli łącznie 47 755 interwencji w stosunku do sprawców wykroczeń. Teren Gdańska patrolowało 8 343 samodzielnych patroli Straży Miejskiej oraz 699 patroli wspólnych z Policją. Zatrzymano 194 sprawców przestępstw, których przekazano Policji.

W stosunku do sprawców wykroczeń zastosowano następujące sankcje karne:

- wobec 21 572 osób zastosowano pouczenie o karalności popełnionego czynu,
- w 8 442 przypadkach sprawców wykroczeń ukarano karą grzywny w postaci mandatów karnych,
- w stosunku do 15 057 obwinionych wystosowano zawiadomienia, czyli kary grzywny nałożone pod nieobecność sprawcy w miejscu wykroczenia,
- sporządzono 1471 wniosków do Kolegium ds. Wykroczeń przy Sądzie Rejonowym w Gdańsku
- w 1 020 przypadkach interwencję zakończono przewiezieniem do Izby Wytrzeźwień.

Najczęściej stosowane przez Straż Miejską sankcje karne to pouczenia. Udzielano ich m.in. wobec obwinionych, działających nieświadomie i bez złej woli. Ostrzejsze sankcje, w postaci mandatów karnych i wniosków do Kolegium ds. Wykroczeń, stosowano w stosunku do sprawców, którzy popełniali czyny umyślnie, nie reagowali na pouczenia bądź odmawiali zapłacenia grzywien.

Do końca grudnia 2000 r. Straż Miejska w Gdańsku skierowała do Kolegium ds. Wykroczeń 1 470 wniosków, które dotyczyły:

- nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa i porządku w komunikacji: 1 216
- wykroczeń przeciwko urządzeniom użytku publicznego: 86
- nieprzestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: 74
- nieprzestrzegania zasad porządku i spokoju publicznego: 41
- wykroczeń przeciwko zdrowiu 36
  w tym nieprzestrzegania ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach: 14
- naruszania bezpieczeństwa osób i mienia: 7
- wykroczeń przeciwko instytucjom państwowym: 9
- nieprzestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu: 1

Jedną z form działalności Straży Miejskiej na rzecz poprawy bezpieczeństwa jest zabezpieczanie imprez masowych oraz miejsc,, w których doszło do wypadków drogowych, pożarów czy awarii. Do końca 2000 r. strażnicy samodzielnie zabezpieczali 379 imprez oraz 94 zdarzenia losowe, natomiast wspólnie

z Policją zabezpieczali 67 imprez i 20 zdarzeń losowych.

W roku 2000 strażnicy miejscy, w ramach działań prewencyjnych, przeprowadzili łącznie 19 784 kontrole. Straż Miejska wspólnie ze Strażą Graniczną przeprowadziła cztery kontrole targowisk miejskich. W wyniku tych kontroli wylegitymowano 356 osób, skontrolowano 158 pojazdów oraz zatrzymano 24 obcokrajowców. Ogółem w 2000 r. gdańska Straż Miejska zatrzymała i przekazała Straży Granicznej 49 cudzoziemców. W opisywanym okresie instytucje te podjęły wspólnie 575 interwencji. W 2000 r. Straż Miejska wspólnie z Policją pełniła 306 patroli – 275 pieszych i 31 zmotoryzowanych.

W tym czasie podjęto wspólnie z Policją 534 interwencje, które zakończyły się pouczeniem dla 385 osób, wystawieniem 69 mandatów na kwotę 3 640 zł. oraz 61 zawiadomień o karalności popełnionego czynu na kwotę 7 800 zł., a także skierowaniem 13 wniosków do Kolegium ds. Wykroczeń. Do Izby Wytrzeźwień odwieziono 6 osób.. Strażnicy miejscy wspólnie z policjantami przeprowadzili 1 155 kontroli m.in. obiektów handlowych (340), miejsc zagrożonych (341), targowisk (3), miejsc, w których przebywają bezdomni (32), parkingów niestrzeżonych (274), pojazdów (118).

Straż Pożarna

W skład Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej wchodzą następujące jednostki ratowniczo – gaśnicze :

- Jednostka Ratowniczo–Gaśnicza Nr 1 z siedzibą w Gdańsku–Wrzeszczu przy ul. Sosnowej 2 – obszar chroniony o pow. 45 km^2 zamieszkały przez 136 tys. mieszkańców.
- Jednostka Ratowniczo–Gaśnicza Nr 2 z siedzibą w Gdańsku–Śródmieściu przy ul. Reduta Wyskok 9, obszar chroniony o pow. 82 km^2 zamieszkały przez 100 tys. mieszkańców.
- Jednostka Ratowniczo–Gaśnicza Nr 3 z siedzibą w Gdańsku–Oruni przy ul. Trakt Św. Wojciecha 253, obszar chroniony o pow. 64 km^2 zamieszkały przez 65 tys. mieszkańców.
- Jednostka Ratowniczo–Gaśnicza Nr 4 z siedzibą w Gdańsku–Nowych Szkotach przy ul. Marynarki Polskiej 178, obszar chroniony o pow. 38 km^2 zamieszkały przez 35 tys. mieszkańców.
- Jednostka Ratowniczo–Gaśnicza Nr 5 z siedzibą w Gdańsku–Oliwie przy ul. Beniowskiego 7, obszar chroniony o pow. 33 km^2 zamieszkały przez 120 tys. mieszkańców.

Miasto sprawuje nadzór nad ochroną przeciwpożarową w podległych jednostkach organizacyjnych poprzez wykonywanie kontroli budynków, obiektów i terenów będących własnością miasta, co stanowi zadanie własne gminy.

Zakres tych zadań obejmuje:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenie w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz chemiczne środki gaśnicze, w tym zapewnienie odpowiedniej ilości nie stosowanych powszechnie środków gaśniczych i urządzeń gaśniczych, których zastosowanie wymuszają właściwości fizykochemiczne mediów stosowanych w procesie technologicznym,
- przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę,
- spełnienia warunków jakim powinny odpowiadać drogi pożarowe i drogi ewakuacyjne,
- sprawności systemu alarmowania i powiadamiania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- inicjowanie i prowadzenie działalności popularyzatorsko – profilaktycznej z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Tabela 36: Ilościowy wykaz obiektów podlegających kontroli:

rodzaj obiektów	ilość obiektów
Budynki mieszkalne	6 900
Lokale użytkowe	1 848
Szkoły	133
Przedszkola	71
Żłobki	11
Obiekty służby zdrowia	31
Domy dziecka	4
Muzea itp. obiekty użyteczności publicznej.	14
Inne jednostki organizacyjne Miasta	41
Tereny leśne	1101,4 ha

Źródło: Wydział Mieszkalnictwa UM w Gdańsku

W 2000 r. ogółem wykonano 148 postępowań kontrolnych, uzgodnień i działań, w trakcie których skontrolowano 121 obiektów. Ogółem stwierdzono 340 nieprawidłowości.

W sumie w 2000 r. wystąpiło 3 860 zdarzeń (wobec 3 566 w 1999 r.) z czego zanotowano 1 989 pożarów, w tym 1 932 małych, 1 731 miejscowych zagrożeń i 141 fałszywych alarmów. Najwięcej pożarów odnotowano, podobnie jak w roku 1999, w kwietniu i w maju.

Tabela 37: Zestawienie interwencji Państwowej Straży Pożarnej w ramach działalności MCPR w 2000 r.:

miesiąc	interwencje razem w miesiącu	pożary	miejscowe zagrożenia	alarmy fałszywe
styczeń	232	125	99	8
luty	261	174	79	8
marzec	308	186	111	11
kwiecień	370	250	102	18
maj	403	262	127	14
czerwiec	377	152	210	15
lipiec	369	122	238	9
sierpień	345	141	191	13
wrzesień	293	122	158	13
październik	335	174	154	7
listopad	281	137	137	8
grudzień	286	145	125	16
razem	**3 860**	**1 989**	**1 731**	**140**

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP)

Na terenie Gdańska działają trzy jednostki OSP:

- dwie na Wyspie Sobieszewskiej (OSP Gdańsk-Sobieszewo i OSP Gdańsk-Świbno),
- jedna w Gdańsku (OSP Gdańsk-Sosnowa),

Koszty utrzymania jednostek OSP ponosi miasto.

W planie budżetu miasta na rok 2000 zabezpieczono środki w wysokości 264 940 zł., Zostały one wykorzystane przez OSP w wysokości 261 320 zł. tj. w 98,6%. Przeznaczono je na wyposażenie, utrzymanie, wyszkolenie i zapewnienie gotowości bojowej, których koszty ponosi Gmina.

Jednostka OSP Gdańsk - Sosnowa jako Grupa Poszukiwawczo – Ratownicza wyposażona w specjalistyczny sprzęt poszukiwawczy, brała udział w akcjach związanych z poszukiwaniem osób zaginionych, tak na terenie kraju jak i poza jej granicami (w Albanii oraz po trzęsieniu ziemi w Turcji). Natomiast jednostki OSP Gdańsk - Sobieszewo i OSP Gdańsk - Świbno umiejscowione na Wyspie Sobieszewskiej brały udział w zwalczaniu pożarów, w akcjach ratownictwa drogowego i, wodnego. Większość akcji ratowniczo–gaśniczych jednostki te prowadziły samodzielnie. Desygnowane były także do udziału w wielu akcjach prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną oraz Komitet Przeciwpożarowy stanowiąc cenne wsparcie i uzupełnienie jednostek straży zawodowej. W 2000 r. OSP uczestniczyła w 75 przypadkach wystąpienia pożarowego, w tym 34 pożarach.

Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego (MCPR) w Gdańsku

Istnienie w Gdańsku Miejskiego Centrum Powiadamiania Ratunkowego jest szczególnie ważne w sytuacjach katastrof czy niebezpiecznych wypadków, zagrażających życiu mieszkańców lub środowisku naturalnemu.

Zarząd Miasta położył duży nacisk na realizację zintegrowanego systemu obsługi wywołań, który gwarantować ma natychmiastowe i jednoczesne powiadamianie służb ratowniczych oraz dysponowanie podmiotami wyspecjalizowanymi w ratownictwie medycznym, chemicznym, ekologicznym, technicznym i gaszeniu pożarów.

Do końca grudnia 2000 r. do stanowiska kierowania przy ul. Sosnowej w Gdańsku wpłynęło 6 430 zgłoszeń telefonicznych.

Tabela 38: Zestawienie interwencji Straży Miejskiej w ramach działalności MCPR w 2000 r.

interwencje, dotyczące naruszenia przepisów:	ilość interwencji
bezpieczeństwa i porządku w komunikacji	3.283
porządku i spokoju publicznego	854
bezpieczeństwa osób i mienia	369
ustawy o wychowaniu w trzeźwości	567
o ochronie zdrowia	86
obyczajności	28
ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych	20
inne	1 223

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Tabela 39: Zestawienie interwencji pogotowia ratunkowego w ramach działalności MCPR w 2000 r.:

rodzaj wyjazdów	ogółem wszystkie świadczenia medyczne	wyjazdy do zachorowań	wyjazdy do wszelkich wypadków	wyjazdy do innych zdarzeń
ilość wyjazdów	4 792	4 222	566	14

Źródło: Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku

Komunikacja

Gdańsk jest dużym miastem posiadającym szeroką sieć komunikacji miejskiej. Głównym przewoźnikiem w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie miasta Gdańska oraz niektórych gmin ościennych jest Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku. W 2000 r. zakład ZKM zadania swoje wykonał eksploatując:

- w komunikacji autobusowej:
  - 66 linii stałych dziennych,
  - 8 linii nocnych (188 km),
  - 10 linii sezonowych;
- w komunikacji tramwajowej:
  - 10 linii stałych,
  - 1 linię sezonową.

W komunikacji autobusowej łączna długość linii wyniosła 846 km, zaś długość tras kształtowała się na poziomie 281 km . W komunikacji tramwajowej łączna długość linii wyniosła 116 km, a tras 50 km . Szlaki komunikacyjne były obsługiwane przez tabor ZKM, który na dzień 31.12.2000 r. obejmował:

- 219 sztuk autobusów,
- 228 sztuk tramwajów,
- 5 minibusów przeznaczonych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Średnia wieku taboru tramwajowego na koniec 2000 roku wyniosła 17,22 lata.

Aby zapewnić ciągłość wykonywanych zadań statutowych w roku 2000 roku zrealizowano:

- dostawę nowego taboru tj.: 4 autobusów i 4 zestawów tramwajowych,
- remont 10 składów tramwajowych i 3 autobusów,
- ze względu na zły stan techniczny dokonano złomowania 10 wagonów tramwajowych i 16 autobusów.

W celu usprawnienia, a także poprawy jakości połączeń wprowadzono następujące zmiany w funkcjonowaniu komunikacji zbiorowej:

- w kwietniu 2000 r. uruchomiono nową linię nr 569, jest to połączenie osiedla Barniewice z Osową, minibusy tej linii kursują w dni powszednie,
- w grudniu uruchomiono linię 107 na trasie Suchanino – Wałowa, w dni powszechne w godzinach szczytu przewozowego.

Aby ułatwić dojazd gdańszczanom do miejsc rekreacji, jak co roku w sezonie letnim kursowały dodatkowe linie autobusowe (nr 640, 644, 646, 648, 631, 632, 633, 634, 635, 636) oraz linia tramwajowa nr 63. W sezonie letnim zwiększono częstotliwość kursowania tramwajów.

Z usług Zakładu Komunikacji Miejskiej w 2000 roku skorzystało 183 859 364 pasażerów, tj. o 703 202 osoby więcej niż w 1999 r. Z komunikacji tramwajowej skorzystały 92 885 751 osoby, tj. o 0,56% mniej niż w 1999 r. W autobusach przewieziono 90 973 613 osób tj. o 1 227 094 osób więcej niż w 1999 r. Natomiast z ogólnej liczby pasa-

Tabela 40: Ceny biletów jednorazowych ZKM w 2000 r.:

a) za przejazd w czasie :	pełnopłatne	ulgowe
- do 10 min (bilet preferencyjny)	1,00	0,50
- do 30 min. (bilet normalny)	2,00	1,00
- do 45 min. (bilet normalny)	2,50	1,25
- do 60 min. (bilet normalny)	3,00	1,50
b) całodzienny	5,00	2,50
c) na linie specjalne:		
- jeden przejazd	2,00	1,00
d) na linie nocne za przejazd w czasie:		
- do 30 min.	3,00	1,50
- całonocne	5,00	2,50
e) grupowe świąteczne	11,00	

Tabela 41: Ceny biletów semestralnych (ważnych od 1.09.-31.01. lub 1.02.-30.06.) oraz biletów wakacyjnych (ważnych od 1.07.-31.08) – tylko ulgowe:

na odległość	semestralne	wakacyjne	
		1 miesiąc	2 miesiące
- do 6 przystanków	39,00	7,80	15,60
- do 12 przystanków	58,50	11,70	23,40
- do 18 przystanków	78,00	15,60	31,20
- ponad 18 przystanków	91,00	18,20	36,40
- sieciowy	107,00	21,40	42,80

Tabela 42: Cena biletu miesięcznego ważnego we wszystkie dni tygodnia:

na odległość	pełnopłatny	ulgowy
- do 6 przystanków	19,40	9,70
- do 12 przystanków	29,80	14,90
- do 18 przystanków	38,80	19,40
- ponad 18 przystanków	53,60	26,80

żerów, aż 99 343 011 korzystało z przejazdów ulgowych, natomiast 20 752 362 osoby skorzystały z przejazdów darmowych.

Cena biletu w Gdańsku zależy od długości trasy przejazdu i jest naliczana zgodnie z czasem przejazdu danym środkiem lokomocji.

W razie stwierdzenia przejazdu pasażera bez biletu lub też złamania w innej formie regulaminu przejazdu taborem Zakładu Komunikacji Miejskiej, pobierane są dodatkowe opłaty, o wiele wyższe niż opłaty podane w taryfach cen biletów.

Gospodarka finansowa Zakładu Komunikacji Miejskiej w Gdańsku jest prowadzona w formie właściwej dla zakładu budżetowego. Obecnie podjęto wstępne działania w celu przekształcenia zakładu budżetowego w jednoosobową spółkę Skarbu Miasta. Przychody wypracowane przez Zakład Komunikacji Miejskiej w obecnym roku były o 0,72% mniejsze niż roku w ubiegłym.. Pozostałe dane finansowe dotyczące ZKM-u są przedstawione poniżej:

I. Wpływy własne 67 407 066 zł.
II. Dotacja budżetowa
Dotacja przekazana w roku 2000 32 668 600 zł.
Dotacja przeniesiona na rok 2001 5 659 616 zł.
III. Wpływy ogółem
Wpływy uwzględniające dotację budżetowa planowaną 105 735 282 zł.
Wpływy uwzględniające dotację przekazaną w roku 2000 100 075 666 zł.
IV. Wydatki ogółem 104 069 602 zł.

W Trójmieście funkcjonuje również Szybka Kolej Miejska, która łączy Gdańsk, Sopot i Gdynię. Liczba osób podróżujących SKM w 2000 r. wyniosła 35 572 601 osób, z czego około 40% podróżuje na terenie miasta Gdańska. Liczba sprzedanych bietów na odcinku Gdańsk Główny – Gdańsk Żabianka wyniosła w sumie 5 733 704 sztuk, w tym:

a. bilety jednorazowe 5 619 505 szt.
b. bilety tygodniowe 11 069 szt.
c. bilety dwutygodniowe 9 742 szt.
d. bilety miesięczne 91 048 szt.
e. bilety kwartalne 2 340 szt.

Ceny biletów były zróżnicowane i uzależnione od indywidualnych potrzeb podróżujących. Wartość jednego biletu uzależniona jest od długości trasy.

Tabela 43: Ceny biletów jednorazowych SKM w podziale na strefy (na 31.12.2000 r.):

za odległość (w km)	wg taryfy normalnej	ze zniżką 50%
	cena (w zł)	cena (w zł)
do 6	2,00	1,00
7-12	2,50	1,25
13-18	3,00	1.50
19-24	3,50	1,75
25-30	4,60	2,30
31-45	5,40	2,70
46-60	6,20	3,10

Tabela 44: Ceny biletów miesięcznych na przejazd tam i z powrotem SKM (na 31.12.2000 r.):

za odległość (w km)	wg taryfy normalnej	ze zniżką 50%
	cena (w zł)	cena (w zł)
do 6	105,00	52,50
7-12	131,25	65,60
13-18	157,50	78,80
19-24	183,75	91,90
25-30	241,50	120,80
31-45	283,50	141,80
46-60	325,50	162,80

Tabela 45: Ceny biletów odcinkowych dwutygodniowych imiennych na przejazd tam i z powrotem SKM (na 31.12.2000 r.):

za odległość (w km)	wg taryfy normalnej	ze zniżką 50%
	cena (w zł)	cena (w zł)
do 6	14,00	7,00
7-12	17,50	8,75
13-18	21,00	10,50
19-24	24,50	12,25
25-30	32,20	16,10
31-45	37,80	18,90
46-60	43,40	21,70

38.328.216 zł

W przypadku biletów okresowych istnieje możliwość zakupu biletu na przejazd w jedną stronę według taryfy normalnej lub ze zniżką 50%. W ubiegłym roku z przejazdów zniżkowych skorzystały 23 742 353 osoby. Do zniżek uprawnione były następujące osoby:

1. Dzieci do lat 4
2. Posłowie i senatorowie
3. Umundurowani funkcjonariusze Straży Granicznej, Urzędów Celnych, policjanci, żołnierze wojskowych organów porządkowych w czasie wykonywania czynności służbowych
4. Inwalidzi wojenni i wojskowi całkowicie niezdolni do samodzielnej egzystencji
5. Przewodnicy: niewidomych lub ociemniałych inwalidów wojennych i wojskowych, inwalidów cywilnych
6. Opiekunowie dzieci niepełnosprawnych na trasie: dom-szkoła, ośrodek zdrowia, ośrodek rehabilitacyjny i z powrotem
7. Inwalidzi cywilni całkowicie niezdolni do samodzielnej egzystencji

8. Inwalidzi wojenni i wojskowi częściowo niezdolni do samodzielnej egzystencji
9. Niewidomi i ociemniali
10. Kombatanci oraz osoby będące ofiarami represji-emeryci, renciści inwalidzi oraz wdowy i wdowcy po tych osobach
11. Dzieci i młodzież dotknięta inwalidztwem lub niepełnosprawnością
    - przejazdy w relacjach, jak w pkt 6
    - w dowolnej relacji (2 klasa)
12. Dzieci od lat 4 do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej
13. Dzieci i młodzież – uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych o uprawnieniach szkół publicznych – do 24 roku życia oraz studenci do 26 roku życia
14. Żołnierze służby czynnej (oprócz okresowej i nadterminowej) oraz odbywający służbę w formacjach równorzędnych
15. Nauczyciele i nauczyciele akademiccy
16. Emeryci i renciści oraz ich współmałżonkowie, na których pobierany jest dodatek rodzinny.

Jednocześnie, aby podnieść swoją konkurencyjność, Polskie Koleje Państwowe wprowadziły tzw. „ulgi handlowe":

1. Ulga dla seniora

   Dla osób, które ukończyły 60 lat – zniżka 50% w klasie dowolnej. Ewentualne ograniczenia wynikają z „kalendarza podróży" zamieszczonego na odwrocie „Legitymacji Seniora", sprzedawanej przez wyznaczone kasy biletowe PKP.

2. Ulga „rodzinna"
   - osoby nie mające uprawnień do ulgi PKP z innego tytułu, w okresie ferii zimowych i wakacji mogą korzystać z przejazdu ulgowego (50%), pod warunkiem, że towarzyszy im dziecko w wieku od lat 4 do 16;
   - ulga przysługuje w klasie 1 i 2 wszystkich rodzajów pociągów, oprócz dni wymienionych każdorazowo w „kalendarzu podróży".

3. Wycieczki szkolne
   - korzystają: uczniowie do 16 roku życia, uczniowie powyżej tego wieku oraz studenci do 26 roku życia,
   - uczniowie do 16 roku życia – 50% ulgi oraz 1 opiekun bezpłatnie na każdych 10 uczestników (uczniów),
   - uczniowie powyżej 16 roku życia i studenci – 50% ulgi oraz 1 opiekun bezpłatnie na każdych 10 uczestników – nie więcej jednak niż 3 opiekunów na grupę,

Tabela 46: Liczba pojazdów w Gdańsku w 2000 r.:

rodzaj pojazdu	liczba pojazdów stan w dniu 31.12.2000	liczba pojazdów stan w dniu 31.12.1999	zmiana procentowa
motocykle i skutery	1 815	1 666	108,94%
samochody osobowe	155 819	144 422	107,89%
autobusy	819	804	101,87%
samochody ciężarowo-osobowe	3 393	3 561	95,28%
samochody ciężarowe	31 666	26 546	119,29%
ciągniki samochodowe	2 125	1 896	112,08%
ciągniki rolnicze	809	769	105,20%
RAZEM	196 446	179 664	109,34%

   - podstawą wystawienia biletu grupowego oraz uzyskania ulgi jest złożenie wypełnionego „zgłoszenia" będącego załącznikiem do Taryfy Osobowo-Bagażowej.

Mówiąc o komunikacji zbiorowej należy także wspomnieć o komunikacji indywidualnej. Liczba zarejestrowanych pojazdów nieustannie wzrasta. Największy procentowy wzrost obserwuje się w dziale samochodów ciężarowych, oraz ciągników siodłowych.

Zaobserwowano stały spadek dynamiki zarejestrowanych samochodów osobowych. W 1999 r. dynamika wzrostu w stosunku do roku 1998 wyniosła 29%, natomiast w 2000 roku dynamika w stosunku do 1999 r. wyniosła tylko 7,89%. Spadek dynamiki rejestracji samochodów można zaobserwować we wszystkich działach. Najbardziej drastycznie spadła dynamika rejestracji ciągników siodłowych z 59% do 12% wzrostu w 2000 r.

Miasto Gdańsk, będąc miastem portowym posiada bazy promowe. Główną bazą promową miasta jest baza promowa Polskiej Żeglugi Bałtyckiej S.A. PŻB S.A utrzymuje regularne połączenia ze Szwecją na linii Gdańsk – Nynaeshamn. W sezonie letnim promy pływają codziennie, po sezonie zaś trzy razy w tygodniu. Wykupując bilet na w/w rejs można dokonać rezerwacji i kupna biletu na linii Gdańsk – Nynaeshamn – Helsinki lub Turku.

Według danych PŻB w 2000 r. odbyto 225 rejsów na tej linii. W ubiegłym roku 69 081 osób odpłynęło z bazy promowej w kierunku Szwecji, natomiast 65 104 osoby przypłynęły do Gdańska, korzystając z usług tego przewoźnika. Na bazie promowej w Gdańsku przeładowano w ubiegłym roku 52 218,2 ton ładunków. Firma notuje stały wzrost przewozów tak pasażerskich jak i towarowych.

Polska Żegluga Bałtycka oferuje połączenia promowe pomiędzy Polską a Skandynawią. Rozbudowana sieć sprzedaży na terenie kraju i zagranicy jest w stanie zapewnić klientom różnorodne pakiety turystyczne, zarówno dla pasażerów indywidualnych jak i grupowych oraz rozwinąć turystykę pobytową w Skandy-

nawii. Promy PŻB S.A oprócz pasażerów indywidualnych i samochodów osobowych przewożą także grupy wycieczkowe i konferencyjne, samochody ciężarowe i ładunki drobnicowe.

W Gdańsku swe usługi oferuje także Żegluga Śródlądowa. Jednym z jej największych przedstawicieli w Gdańsku jest Żegluga Gdańska. Przedsiębiorstwo to działa w wielu regionach Pomorza Gdańskiego. W 2000 roku przewiozło 259 271 osób, w tym na trasach w Gdańsku około 103 tys. osób. Najczęściej uczęszczaną trasą Żeglugi Gdańskiej w Gdańsku była trasa Gdańsk – Westerplatte – Gdańsk. Skorzystało z niej 66 600 osób.

Regionalne lotnisko Gdańsk – Trójmiasto Sp. z o.o., zlokalizowane w Gdańsku-Rębiechowie, pełni rolę portu lotniczego dla Gdańska i całego Trójmiasta. W ostatnich latach notuje się stały wzrost liczby pasażerów, która skorzystała z usług Portu Lotniczego Trójmiasto. W 2000 r. obsłużono 269 960 osób, tj. o 8 % więcej niż w 1999 r. W 2000 r. do Gdańska przyleciało 132 526 osób, tj. o 10% więcej niż w 1999 r., a odleciało 130 605 osób, tj. o 12 % więcej niż w 1999 roku. W ruchu tranzytowym z lotniska skorzystało 6 829 pasażerów tj. o 49% mniej niż w analogicznym okresie 1999 r. W przewozach pasażerskich dominującą pozycję zajmują PLL LOT. Poważną rolę w ruchu pasażerskim odegrały połączenia stałe. Port lotniczy w Gdańsku posiadał regularne połączenia z czterema miastami, w tym:

- w ruchu krajowym z Warszawą,
- w ruchu zagranicznym z Hamburgiem, Londynem, Kopenhagą.

Tabela 47: Przeładunek towarów w porcie lotniczym w 2000 r.:

rok	wywóz			przywóz			razem wywóz i przywóz
	międzynarodowy	krajowy	razem	międzynarodowy	krajowy	razem	
2000	461 188	165 960	627 148	765 363	159 843	925 206	1 552 354
1999	306 074	146 875	452 949	747 844	272 011	1 019 855	1 472 805

W 2000 roku w porcie lotniczym przeładowano łącznie 1 552 354 kg towarów, tj. o 5,40% więcej niż w analogicznym okresie 1999 roku. Z portu lotniczego w ubiegłym roku wywieziono 627 148 kg towarów, tj. o 38,46% więcej niż w 1999 r. Tak dynamiczny wzrost wywozu towarów został spowodowany przez wzrost poziomu wywozów międzynarodowych.

Łączność

W ostatnich latach jesteśmy świadkami dynamicznego rozwoju telekomunikacji. System telekomunikacyjny jest modernizowany i rozbudowywany. Wprowadzane są również nowoczesne rodzaje usług jak np. usługi transmisji danych.

W Gdańsku działa obecnie dwóch operatorów telefonii stacjonarnej (TP S.A.; Netia) oraz trzech operatorów telefonii bezprzewodowej.

Największym operatorem telefonicznym na terenie Gdańska jest Telekomunikacja Polska S.A. W czerwcu 2000 r. doszło do połączenia Zakładu Telekomunikacji w Gdańsku i Zakładu Telekomunikacji w Gdyni. Telekomunikacja Polska S.A., oddział Gdańsk, zasięgiem działania obejmuje miasta: Gdańsk, Sopot, Gdynię oraz powiaty: gdański, kościerski, kwidzyński, malborski, pucki, kartuski, starogardzki, tczewski, wejherowski, nowodworski.

W Gdańsku liczba abonentów wyniosła w 2000 roku 176 138. Gęstość telefoniczna w Gdańsku (ilość telefonów przypadająca na 100 mieszkańców) wyniosła 36,92 i była o wiele wyższa niż średnia w obszarze działania TP S.A. W oddziale gdańskim ilość telefonów na 100 osób wyniosła 29,73. Połączenia telefoniczne były realizowane przez 32 centrale cyfrowe oraz 10 central analogowych. Gdańszczanie mogli skorzystać z 9 punktów zajmujących się obsługą klientów.

Obszar TP S.A. w Gdańsku realizuje rządowy program działań przyjaznych dla niepełnosprawnych. Na terenie byłego województwa gdańskiego zainstalowanych jest około 270 publicznych aparatów telefonicznych na obniżonej wysokości w specjalnie przystosowanych kabinach. Do potrzeb niepełnosprawnych przystosowane są również obiekty obsługi klientów.

Telekomunikacja Polska S.A. w Gdańsku jest obecna w różnych sferach społecznego działania:

- wspiera i obsługuje najważniejsze wydarzenia sportowe w regionie, w tym kilka o randze międzynarodowej (np. XXXVIII Międzynarodowy Bieg Uliczny Szlakiem Obrońców Wybrzeża ’39),
- wspiera wiele akcji społecznych, humanitarnych (zbiórka podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy),
- organizuje i uczestniczy w wielu imprezach kulturalno-rekreacyjnych miasta (np. współorganizacja 30-lecia Muzeum Historii Miasta Gdańska, współorganizacja Festynu Średniowiecznego na Fortach w Gdańsku).

Innym operatorem działającym na terenie miasta jest Netia Telekom Telemedia S.A. W marcu 1998 na bazie koncesji na świadczenie usług telekomunikacyjnych na obszarze

Trójmiasta, spółka NTT S.A. rozpoczęła inwestycje oraz działania operacyjne w Gdańsku, Gdyni i Sopocie. Infrastruktura telekomunikacyjna na terenie miasta obejmuje 22 moduły wyniesione , zasilane z central cyfrowych zlokalizowanych w Starogardzie Gdańskim. Do końca 1999 roku w Gdańsku Netia Telekom Telmedia S.A. wybudowała 6 156 linii, natomiast do końca 2000 roku ilość linii wybudowanych wynosiła 8 617 linii. Sieć telekomunikacyjna NTT S.A. to ziemna sieć kablowa, sieć światłowodowa oraz sieć radiowa w systemie Tadiran i DMS Bosch. Ilość linii dzwoniących na koniec 1999 roku na obszarze miasta Gdańska wynosiła 2 358, natomiast na koniec 2000 roku – 5 745.

Na terenie Gdańska spółka wybudowała sieć telekomunikacyjną i podłączyła klientów na następujących osiedlach: Zaspa - Rozstaje, Zaspa - Młyniec, Brzeźno, Przymorze, Wrzeszcz, Śródmieście, Młyńska Ostrów, Orunia (na prawo od Traktu Św. Wojciecha), tereny w okolicy obwodnicy , część Osowej, wzdłuż ul. Marynarki Polskiej.

W Gdańsku, w centralnych miejscach miasta, zainstalowano 53 aparaty publiczne wewnętrzne i zewnętrzne, z których korzystać można za pomocą monet i kart chipowych.

Biuro Obsługi Klientów, w którym można załatwić wszelkie sprawy, mieści się w Gdańsku - Wrzeszczu przy ul. Dmowskiego 12. Na obszarze województwa pomorskiego do końca 2000 roku zatrudnionych było 100 osób, z czego aż 85% w Gdańsku.

Ponadto firma bierze czynny udział w życiu miasta poprzez sponsorowanie różnorodnych imprez i pomoc w ich organizacji. W 2000 roku firma wspomogła działanie takich organizacji jak:

- drużyna piłkarska Lechii Gdańsk,
- I ligowa drużyna koszykówki „Dick Black Gdańsk"
- od października 2000 - „Oficjalny Sponsor" Państwowej Opery Bałtyckiej w Gdańsku.

Sponsorowała następujące imprezy:

- Netia była głównym sponsorem obchodów 50-lecia Opery Bałtyckiej /23 stycznia 2000 r. / i zorganizowanego z tej okazji koncertu pieśni operowych „Od Sewilli do Neapolu".
- opłatek pojednania organizowany przez Franciszkańskie Centrum Kultury. Ośrodek ten NTT wspierała również przy organizacji kameralnego koncertu Urszuli Dudziak w barokowej kaplicy kościoła Św. Trójcy w Gdańsku
- wsparcie dla młodej poezji- Netia ufundowała nagrodę dla zwycięzcy konkursu poetyckiego „Piąta pora roku" organizowanego przez klub artystyczny, teatr impresaryjny „Winda".
- VII Festiwal Muzyki Krajów Nadbałtyckich „PROBALTICA". Koncerty odbywały się od 30 kwietnia 2000 r w Gdańsku, Toruniu, Grudziądzu i Warszawie. Ponownie Netia otrzymała statuetkę za mecenat nad festiwalem.
- 20 września dyrektor Netii dystryktu gdańskiego, uroczyście, w obecności prezydenta Gdańska, przekazał czek na zakup dzwonu „Ród Benningków" do odbudowywanego carillonu w Ratuszu Głównomiejskim w Gdańsku
- wystawa fotografii „Politycy i niepełnosprawni", której uroczyste otwarcie odbyło się w Galerii i Muzeum Fotografii „Cyklop" w Gdańsku. Patronat nad wystawa objął Prezydent Miasta Gdańska. Inspiracją tej wystawy był Europejski Ruch na Rzecz Różnorodności i Zrozumienia „Karawana 2000" z Hadamaru do Gdańska.

Ponadto firma Netia współorganizowała wiele imprez, najważniejsze to:

- 13.05.2000 r. – festyn w Brzeźnie: konkursy z nagrodami, zabawy, muzyka, zespoły rockowe i ludowe, dmuchane zamki i zjeżdżalnie, netiobil na żywo,
- 11.06.2000 r. – we Wrzeszczu odbył się wspólny festyn Netii, UM w Gdańsku i TV Gdańsk pod hasłem „Rodzinna Niedziela".
- 23.09.2000 r. – Piknik policyjny w Gdańsku Wrzeszczu.

W Gdańsku działają trzej operatorzy sieci bezprzewodowej, są to: Polska Telefonia Cyfrowa sp. z o.o., Polkomtel S.A. oraz Polska Telefonia Komórkowa "CENTERTEL" sp. z o.o.

Polska Telefonia Cyfrowa sp. z o.o. oferuje połączenia w sieci Era GSM. Na terenie Gdańska wszystkie sprawy dotyczące usług oferowanych przez PTC sp. z o.o. można załatwić w Biurze Regionalnym Gdańsku oraz w Salonie Firmowym mieszczącym się przy ul. Podwale Grodzkie 5. Natomiast dział techniczny obsługujący telefonię Era GSM mieści się na ul. Reja 25.

W 2000r. Polska Telefonia Cyfrowa sp. z o.o. uczestniczyła aktywnie w życiu miasta Gdańska poprzez sponsorowanie wielu imprez i instytucji, w tym:

- ZOO Gdańsk – utrzymywanie stada pingwinów (w listopadzie ubiegłego roku Era sponsorowała także przylot 10 pingwinów z ogrodu zoologicznego w Wielkiej Brytanii).
- The Cutty Sark Tall Ships' Race

- „Kataryniarze 2000” – festiwal kabaretowy
- Reklama wielkoformatowa na budynku Teatru „Wybrzeże” w Gdańsku na Placu Węglowym – pośrednio sponsoring teatru,
- zakup dla Gdańskiej Biblioteki PAN dokumentu króla Jana Kazimierza w ramach akcji „Kup PAN Białego Kruka”
- Uczestnictwo w wydaniu albumu o Gdańsku.
- Organizacja koncertu zespołu De Mono podczas Jarmarku Dominikańskiego

Kolejnym operatorem sieci bezprzewodowej w Gdańsku jest Polkomtel S.A. Polkomtel S.A. jest operatorem sieci cyfrowej telefonii komórkowej Plus GSM. Od początku swego istnienia sieć Plus GSM oferuje swym abonentom szeroki pakiet usług i systematycznie go poszerza.

Usługi Plus GSM w Gdańsku oferowane są poprzez salon firmowy mieszczący się w Gdańsku przy Al. Grunwaldzkiej 87/91 i przez 8 autoryzowanych punktów sprzedaży. Sprzedażą usług i obsługą abonentów korporacyjnych zajmuje się Dział Sprzedaży Bezpośredniej pomorskiego Regionu Sprzedaży.

Sieć Plus GSM wspiera liczne inicjatywy społeczne, kulturalne, akcje i organizacje humanitarne. Ambicją Plus GSM jest wspieranie wartościowych wydarzeń kulturalnych w dziedzinie muzyki, teatru, filmu, plastyki i innych. W 2000 r. w Gdańsku Plus GSM sponsorował piętnaście wydarzeń kulturalnych. Od 1996r. firma ta współpracuje z Fundacją Theatrum Gedanense. Wspiera zarówno organizowany przez fundację Festiwal Szekspirowski, jak i projekt odbudowy Teatru Elżbietańskiego. Od czterech lat sponsoruje „Sezon Teatralny z Kontaktem”, współpracuje z Teatrem Wybrzeże sponsorując np. premierę spektaklu „Ryszard III” Wiliama Szekspira. Dzięki Plus GSM gdańscy melomani mogli uczestniczyć w koncertach muzyki Zbigniewa Preisnera („Requiem dla mojego przyjaciela” i „Dekalog. Kto Ty jesteś człowieku”). Plus GSM wspiera także renowację Złotej Kamienicy, współpracuje też z trójmiejskimi uczelniami (Politechniką Gdańską oraz Uniwersytetem Gdańskim).

Plus GSM jest także Głównym Sponsorem Reprezentacji Polski w Piłce Siatkowej Mężczyzn, a także Głównym Sponsorem Ligi Piłki Siatkowej w Polsce.

Edukacja

Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

Powszechny jest pogląd, że nauka i oświata stanowią dźwignię rozwoju, kształtując podstawy intelektualne społeczeństwa. Utrzymanie znaczącej pozycji w tym zakresie wymaga nie tylko wzmożonej aktywności społeczności lokalnej, ale także dużych nakładów finansowych. Utrzymanie szkolnictwa podstawowego i średniego oraz placówek przedszkolnych jest jednym z podstawowych zadań własnych realizowanych przez miasto. Na terenie Gdańska w 2000 r. funkcjonowało 217 placówek oświatowych w tym:

- 74 przedszkola (w tym 3 przedszkola specjalne),
- 47 szkół podstawowych,
- 2 gimnazja,
- 33 zespoły kształcenia podstawowego i gimnazjalnego (szkoła podstawowa i gimnazjum, w tym 2 szkoły podstawowe specjalne i 4 szkoły podstawowe przyszpitalne),
- 1 Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych Nr 1,
- 6 zespołów szkół ogólnokształcących (szkoła podstawowa, gimnazjum, liceum ogólnokształcące),
- 3 zespoły szkół ogólnokształcących (liceum ogólnokształcące i liceum ogólnokształcące dla dorosłych),
- 8 liceów ogólnokształcących,
- 23 zespoły szkół zawodowych (liceum techniczne, liceum zawodowe, technikum, szkoła zasadnicza, liceum ogólnokształcące).

Ponadto, miasto jest organem prowadzącym wiele innych placówek: 2 zespoły szkół specjalnych; Pałac Młodzieży, Policealne Studium Kosmetyczne, Szkołę Muzyczną I stopnia, siedem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Centrum Kształcenia Ustawicznego, Szkołę przy Centrum Pomocy Dziecku i Rodzinie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem, 2 Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze, 2 Schroniska Młodzieżowe, Wojewódzki Międzyszkolny Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji.

W Gdańsku w 2000 r. opieką objęto 6 165 dzieci w 275 oddziałach przedszkolnych funkcjonujących w 71 przedszkolach., 79 dzieci w 9 oddziałach przedszkolnych w 3 przedszkolach specjalnych. W przedszkolach prowadzonych przez gminę pracowało 609 nauczycieli (według etatów). W ubiegłym roku przedszkola miały do dyspozycji 280 sal dydaktycznych oraz 51 sal gimnastycznych. W 2000 r. 6 placówek przedszkolnych prowadzonych przez osoby prawne otrzymało dotację na działalność opiekuńczo- wychowawczą, w których opieką objętych było 345 dzieci w wieku 3-6 lat.

W 2000 r. miasto Gdańsk prowadziło 81 publicznych szkół podstawowych, 1 szkołę podstawową dla dorosłych oraz dotowało 13 szkół podstawowych niepublicznych działających na prawach szkół publicznych. W klasach I – VI w szkołach samorządowych w roku szkolnym 1999/2000 kształciło się 36 263 uczniów w 1 524 oddziałach, natomiast od września do grudnia roku szkolnego 2000/2001 wiedzę zdobywało 28 730 uczniów w 1 252 oddziałach. Do 13 niepublicznych szkół podstawowych w 2000 roku uczęszczało 1 478 uczniów, w tym 13 niepełnosprawnych.

W Gdańsku szkoły publiczne miały do dyspozycji 1 101 sal dydaktycznych, 108 pracowni przedmiotowych, 71 bibliotek, z których 45 posiadało czytelnie oraz 115 boisk i 32 bieżnie sportowe.

W szkołach publicznych pracowało średnio 3 366 osób, w tym w placówkach oświatowych publicznych zatrudnionych było 2 952 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty kalkulacyjne). Średnia płaca nauczyciela na pełnym etacie wyniosła 1 536,47 zł. Opiekę psychologiczno – pedagogiczną nad uczniami sprawowało w szkołach podstawowych 69 pedagogów szkolnych. W bibliotekach szkolnych na 109,5 etatach pracowali nauczyciele. W ramach zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży realizowano godziny w różnego rodzaju kołach przedmiotowych np.: kółka chemiczne, geograficzne, matematyczne, informatyczne, plastyczne, żeglarskie, teatralne, chóry, SKS-y.

Na terenie Gdańska istnieje 6 szkół podstawowych specjalnych, do których uczęszcza

664 uczniów. Aby lepiej integrować młodzież, Fundacja „Sprawni Inaczej" prowadzi w integracyjnej szkole podstawowej jedną klasę, do której uczęszcza sześcioro dzieci. Są to dzieci głęboko upośledzone, dla których nauka prowadzona jest na poziomie tzw. „szkoły życia".

W mieście działa 36 gimnazjów utworzonych przy szkołach podstawowych, w których w 2000 roku uczyło się średnio 7 486 uczniów w 294 oddziałach. W 2000 r. gimnazja miały do dyspozycji 409 sal dydaktycznych oraz 74 pracowni. W gimnazjach w 2000 r. pracowało 717 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty). Ponadto dofinansowano 11 gimnazjów niepublicznych i 1 gimnazjum publiczne, w których uczyło się średniorocznie 319 uczniów. W Gdańsku było 6 gimnazjów specjalnych, do których uczęszczało 178 uczniów. W Gimnazjum średnia płaca nauczyciela wyniosła 1 576 zł.

Zgodnie z treścią art.17 ustawy z dnia 07.09.1991 r. o systemie oświaty, gmina jest zobowiązana zapewnić uczniom bezpłatny dojazd dla szkoły, jeżeli droga dziecka do szkoły przekracza 3 km dla ucznia kl. I-IV, a 4 km dla ucznia kl. V-VIII i nie ma możliwości korzystania z komunikacji publicznej. W 2000 r. 734 dzieci dowożono do szkół. W tym celu używano dwóch mikrobusów dla niepełnosprawnych oraz 11 autokarów. W ramach dowożenia sfinansowano 133 uczniom bilety ZKM.

W Gdańsku działają 22 licea ogólnokształcące, w których realizuje się podstawy programowe dla 15 161 uczniów. W publicznych szkołach ogólnokształcących pracowało 992 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty). Szkoły ogólnokształcące mają do dyspozycji 277 sal dydaktycznych oraz 94 pracownie przedmiotowe. W 22 szkołach ogólnokształcących znajduje się 14 bibliotek oraz 13 czytelni bibliotecznych. Szkoły ogólnokształcące mają także do dyspozycji 13 sal gimnastycznych oraz 5 sal do gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej.

Dofinansowano również 12 liceów ogólnokształcących niepublicznych, w których naukę pobierało 908 uczniów w systemie dziennym oraz 556 uczniów w systemie zaocznym. W Gdańsku funkcjonują także 4 szkoły przyszpitalne.

Władze miasta widząc potrzebę promowania najzdolniejszych uczniów, fundują stypendia naukowe, w tym jednorazową nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska za szczególne osiągnięcia w nauce. Stypendia naukowe w 2000 r. otrzymało 167 uczniów w I semestrze nauki, natomiast w drugim semestrze nauki wypłacano 163 stypendia naukowe. Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska przyznano łącznie dla 179 uczniów.

Aby poprawić sytuację materialną uczniów najuboższych, miasto wypłaciło także stypendia socjalne. Stypendia tego typu przyznano 1 724 uczniom.

W gdańskich placówkach oświatowych realizowanych jest bardzo wiele programów oświatowych, innowacji pedagogicznych oraz programów pozaszkolnych.

Tabela 48: Liczba realizowanych programów w placówkach oświatowych w Gdańsku

typ placówki	programy autorskie	innowacje pedagogiczne	programy pozaszkolne
przedszkole	41	29	34
szkoła podstawowa	49	82	138
gimnazjum	20	18	50
liceum ogólnokształcące	37	17	25
Szkoła zawodowa	41	52	91
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	9	6	3
razem	**197**	**204**	**341**

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Specjalny Ośrodek Szkolno-Terapeutyczny dla Dzieci i Młodzieży z Autyzmem posiada 7 oddziałów zatrudniając nauczycieli na 178 etatach.

Dotacja miasta przeznaczona jest także na dofinansowanie Ośrodka Rehabilitacyjno-Wychowawczego dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, koło w Gdańsku., Prowadzi on rehabilitację oraz uczy 50 osób głęboko upośledzonych w wieku od 7-24 lat. Dotacja na jednego wychowanka wyniosła 1 090 zł/mc.

Ponadto, zgodnie ze znowelizowaną Kartą Nauczyciela, w 2000 r. po raz pierwszy zostały wypłacone świadczenia urlopowe pracownikom pedagogicznym w wysokości 37,5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w poprzednim roku, co dało kwotę 561,86 zł. Ze świadczeń tych skorzystali nauczyciele zatrudnieni w okresie od 1 września 1999 r. do 31 sierpnia 2000 r., proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy.

W Gdańsku działają cztery szkoły zawodowe specjalne, w których realizuje się podstawy programowe dla 354 uczniów. W Gdańsku funkcjonuje także 7 poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 1, w którym praktycznej nauki zawodu uczy się 573 uczniów.

Gdańskie placówki edukacyjne współpracują z uczelniami wyższymi takimi jak: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Akademia Medyczna, Akademia Sztuk Pięknych, Akademia Wychowania Fizycznego, Akademia Marynarki Wojennej, Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych, Gdańska Wyż-

Tabela 49: Wydatki budżetowe na realizację zadań własnych i powiatowych:*

Rodzaj wydatków	1999	2000			
		gminne	powiatowe	zadania zlecone powierzone	ogółem
Szkoły podstawowe	118 030 529	125 364 277	6 543 062		**131 907 339**
Gimnazja	4 754 482	23 315 580	969 657		**24 285 237**
Dowożenie uczniów do szkół	589 335	737 902	0		**737 902**
Licea ogólnokształcące	32 841 693	0	41 568 758		**41 568 758**
Szkoły ogólnokształcące specjalne	11 072 968	0	5 591 978		**5 591 978**
Internaty i stypendia dla uczniów	4 201 686	223 828	4 108 765		**4 332 593**
Zespoły ekonomiczne szkół	1 175 906	890 034	303 494		**1 193 528**
Stowarzyszenia oświatowe i wychowawcze	67 500	64 400	0		**64 400**
Szkoły zawodowe	52 983 230	0	63 383 517		**63 383 517**
Szkoły artystyczne	752 601	0	2 800	794 487	**797 287**
Szkoły zawodowe specjalne	2 353 098	0	2 853 329		**2 853 329**
Jednostki pomocnicze szkolnictwa	3 905 023	0	5 264 719		**5 264 719**
Przedszkola	24 335 172	36 861 137	0		**36 861 137**
Przedszkola przy szkołach podstawowych	3 110 514	3 960 218	0		**3 960 218**
Zakłady opiekuńczo-wychowawczych	11 330 679	0	3 699 054		**3 699 054**
Placówki wychowania pozaszkolnego	2 143 708	0	2 785 696		**2 785 696**
Świetlice dla uczniów i wychowanków	8 758 026	9 956 959	268 988		**10 225 947**
Kolonie obozy i dziecińce wiejskie	158 859	225 797	0	90 157	**315 954**
Pozostała działalność	2 299 787	2 489 476	0		**2 489 476**
Ogółem	**284 864 796**	**204 089 608**	**137 343 817**	**884 644**	**342 318 069**

Źródło: Opracowanie na podstawie Wykonania Budżetu Miasta Gdańska za 2000 rok.
**bez inwestycji*

sza Szkoła Humanistyczna, Wyższa Szkoła Bankowa, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku, Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna w Koszalinie. Współpraca polega na odbywaniu praktyk studenckich przez studentów w/w uczelni, tj.:

- organizowaniu wystąpień, seminariów, prelekcji, wykładów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- organizowaniu lekcji pokazowych na terenie uczelni,
- organizowaniu konkursów i olimpiad przedmiotowych,
- przeprowadzaniu badań i ankiet przez studentów.

Przedszkola

W Gdańsku do przedszkoli uczęszczało 6 584 dzieci w wieku 3-6 lat, z tego :

- 6 165 dzieci w 275 oddziałach przedszkolnych w 71 przedszkolach prowadzonych jako jednostki budżetowe,
- 79 dzieci w 9 oddziałach przedszkolnych w 3 przedszkolach specjalnych prowadzonych jako jednostki budżetowe,
- 340 dzieci w 6 przedszkolach niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne.

W Gdańsku w przedszkolach prowadzonych jako jednostki budżetowe pracowali nauczyciele zatrudnieni na 609,88 etatach.

Szkolnictwo wyższe w Gdańsku

W Gdańsku mieści się dziewięć wyższych uczelni, w tym trzy uczelnie posiadają statut szkół niepublicznych. Uczelnie publiczne to: Uniwersytet Gdański (UG), Politechnika Gdańska (PG), Akademia Medyczna, Akademia Muzyczna, Akademia Wychowania Fizycznego, Akademia Sztuk Pięknych. Do wyższych szkół niepublicznych zaliczyć można: Wyższą Szkołę Bankową, Gdańską Wyższą Szkołę Humanistyczną i Wyższą Szkołę Turystyki i Hotelarstwa w Sopocie z siedzibą w Gdańsku. W 2000 r. łącznie studiowało na nich 57 663 studentów, co stanowi wzrost o 22% w stosunku do roku 1999. Ich celem jest stworzenie wykwalifikowanej kadry, która mogłaby wzbogacić potencjał gospodarki Pomorza. Ponadto, uczelnie wyższe, prowadząc badania naukowe, rozwijają myśl technologiczną i stają się źródłem innowacyjności w przemyśle. Duży wpływ na rozwój gdańskich uczelni ma sfera lokalnego biznesu. Ponadto potencjał gdańskich uczelni nieustannie wzrasta dzięki dobrej współpracy z innymi uczelniami, czego efektem są wspólne przedsięwzięcia podejmowane na polu dydaktycznym. Władze Gdańska w 2000 r. przyznały stypendia dla osób, które uzyskały wysoką średnią ocen z egzaminów oraz osiągnięcia w działalności społecznej. W styczniu 2000 r. Prezydent Miasta Gdańska wręczył 57 studentom gdańskich uczelni pamiątkowe dyplomy. Ponadto dwaj studenci z PG i AMG otrzymali przyznane przez Zarząd Miasta Gdańska jednorazowe stypendia i zostali wydelegowani na studia zagraniczne. Dwóch młodych naukowców z PG otrzymało

nagrody Miasta Gdańska dla *Młodych Twórców i Naukowców*.

Tabela 50: Liczba studentów gdańskich uczelni w 2000 r.:

rodzaj studiów	Uniwersytet Gdański	Politechnika Gdańska	Akademia Medyczna	Akademia Muzyczna	Akademia Sztuk Pięknych
studia magisterskie					
dzienne	12 756	9 981	2 497	386	462
wieczorowe	944	140	68	0	0
zaoczne	9 133	954	152	69	0
studia licencjackie (inżynierskie na PG)					
dzienne	807	2 969	0	0	0
wieczorowe	549	477	0	0	0
zaoczne	1 840	1 640	0	0	275
studia eksternistyczne	65				
ogółem	**26 094**	**16 161**	**2 717**	**455**	**737**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG,PG,AMG.AM i ASP.

Gdańskie uczelnie charakteryzują się bardzo dużą różnorodnością form i kierunków kształcenia. Poniższe tabele przedstawiają dane statystyczne, które przybliżają specyfikę kształcenia gdańskich szkół wyższych (Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska, Akademia Medyczna, Akademia Muzyczna i Akademia Sztuk Pięknych).

Tabela 51: Liczba kierunków na gdańskich uczelniach w 2000 r.:

liczba kierunków	Uniwersytet Gdański	Politechnika Gdańska	Akademia Medyczna	Akademia Muzyczna	Akademia Sztuk Pięknych
dzienne	33	16	6	4	7 w tym 5 magisterskich i 2 licencjackie
wieczorowe	7	5	5	0	
zaoczne	22	4	1	1	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG,PG,AMG.AM i ASP.

Komfort kształcenia – mierzony liczbą studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego- jest na gdańskich uczelniach bardzo zróżnicowany. Najlepszy wskaźnik kształcenia posiadały w 2000 r. uczelnie artystyczne i medyczna AM (2,46), AMG (2,99), ASP (6,09). Wynika to z profilu danej uczelni i charakteru prowadzonych zajęć.

Uniwersytet Gdański jest największą uczelnią państwową na Wybrzeżu. Kształci studentów na Wydziałach: Filologiczno - Historycznym, Matematyczno – Fizycznym, Biologii, Geografii i Oceanologii, Chemii, Nauk Społecznych, Prawa i Administracji, Ekonomicznym i Zarządzania. Poza tym istnieje wspólny dla UG i AMG Wydział Biotechnologii

Tabela 52: Komfort kształcenia na gdańskich uczelniach w 2000 r.:

wyszczególnienie	liczba studentów	liczba studentów		
		na 1 nauczyciela	na 1 profesora	na 1 samodz. prac. nauk.
Uniwersytet Gdański	26 094	15,79	181,21	76,75
Politechnika Gdańska	16 161	12,76	155,39	69,66
Akademia Medyczna	2 717	2,99	42,45	40,55
Akademia Muzyczna	455	2,46	10,11	8,75
Akademia Sztuk Pięknych	737	6,09	27,30	35,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG,PG,AMG.AM i ASP.

oraz szereg jednostek między- i pozawydziałowych. Uczelnia finansowana jest z dotacji przyznawanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz ze środków własnych. Posiada także ponad 60 umów o współpracy z innymi uczelniami krajowymi i zagranicznymi. Poszczególne wydziały ulokowane są w różnych dzielnicach Trójmiasta. Świadomość rosnących potrzeb badawczych, edukacyjnych i kulturowych w dynamicznie zmieniającym się świecie sprawia, że Uniwersytet Gdański gwarantuje bogatą i różnorodną ofertę kształcenia. W 2000 r., począwszy od marca, odbywały się na poszczególnych wydziałach oraz w innych miejscach Trójmiasta uroczystości związane z obchodami 30-lecia Uniwersytetu Gdańskiego.

Tabela 53: Liczba otwartych przewodów habilitacyjnych i doktorskich w 2000 r.

wyszczególnienie	Uniwersytet Gdański	Politechnika Gdańska	Akademia Medyczna	Akademia Muzyczna	Akademia Sztuk Pięknych
przewody habilitacyjne	bd	8	0	2	bd
przewody doktorskie	bd	104	47	4	bd

bd – brak danych statystycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG,PG,AMG.AM i ASP.

Politechnika Gdańska jest państwową wyższą szkołą techniczną. Kształci przyszłych inżynierów i magistrów na Wydziałach: Architektury, Inżynierii Lądowej, Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki, Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej, Oceanotechniki i Okrętownictwa, Budownictwa Wodnego i Inżynierii Środowiska a także na Wydziałach Mechanicznym, Chemicznym oraz Zarządzania i Ekonomii. Politechnika Gdańska jest uczelnią o zwartej lokalizacji, tak więc studenci odbywają zajęcia w blisko położonych budynkach. Uczelnia posiada 142 sale wykładowe wyposażone w sprzęt audiowizualny, w tym nowe audytorium na 450 miejsc. Ponadto poszczególne katedry dyspo-

Tabela 54: Charakterystyka kadry uczącej zatrudnionej na całym etacie w 2000 r.:

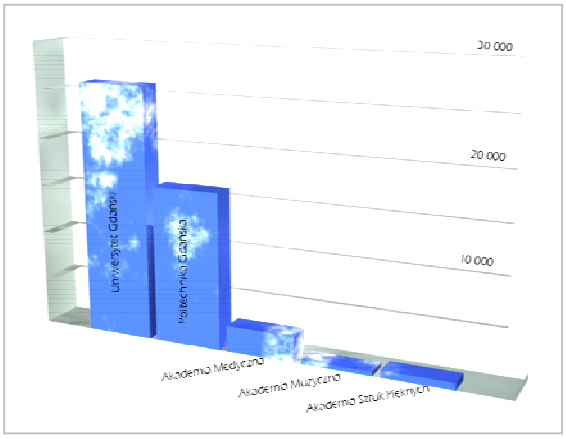
wyszczególnienie kadry uczącej (pełny etat)	Uniwersytet Gdański	Politechnika Gdańska	Akademia Medyczna	Akademia Muzyczna	Akademia Sztuk Pięknych
ogółem w tym:	**1653**	**1267**	**908**	**185**	**121**
profesorzy	144	104	64	45	27
samodzielni pracownicy naukowi	340	232	67	52	21
pracownicy naukowi z tyt. doktora	573	505	416	25	47
pracownicy naukowi z tyt. magistra	596	366	361	63	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG,PG,AMG.AM i ASP.

nują małymi salami seminaryjnymi oraz pomieszczeniami laboratoryjnymi. Formą finansowania są dotacje z budżetu państwa MEN i z Komitetu Badań Naukowych oraz dochody własne. W 2000 r. 7 osób uzyskało tytuł profesora, 18 stopień doktora habilitowanego, 65 doktora nauk technicznych. Są to stopnie naukowe przyznane na PG jak i uzyskane przez pracowników PG w innych ośrodkach akademickich. Pracownicy uczelniani opublikowali w 2000 r. 3 127 prac naukowo-badawczych, w tym 123 książki i podręczniki oraz 225 publikacji w czasopismach filadelfijskich. W programach międzynarodowych zrealizowano 145 tematów naukowych, jeden w programie *Tempus.* Uczelnia w ramach badań własnych i statutowych zrealizowała 525 tematów badawczych oraz 235 projekty badawcze finansowane przez KBN.

Wykonano także 128 ekspertyz naukowych i inżynierskich oraz 12 patentów i wzorów użytkowych. Na III Międzynarodowej Wystawie Wynalazków „INNOWACJE 2000" uczelnia otrzymała puchar Prezydenta Miasta Gdańska za wybitne osiągnięcia w dziedzinie wynalazczości. Jego Magnificencja Rektor PG, prof. A. Kołodziejczyk otrzymał Pomorską Nagrodę Artystyczną 2000 w kategorii *Mecenat* za organizację i patronat nad koncertami muzyki poważnej. To właśnie pod patronatem uczelni zorganizowano koncert Zbigniewa Preisnera „Requiem dla mojego przyjaciela" w Bazylice Archikatedralnej w Oliwie. W Centrum Informatycznym TASK w PG zainstalowano klaster komputerowy (128 procesorów), będący największym superkomputerem w Europie Środkowo-Wschodniej. Zarząd Miasta Gdańska rozszerzył dotychczasową współpracę z Wydziałem Elektroniki, Informatyki i Telekomunikacji w celu promowania politechniki i przyciągania do Gdańska inwestycji o największych technologiach. Politechnika Gdańska współpracuje ze 125 ośrodkami akademickimi, a w ramach programu *Socrates/Erasmus* w 2000 r. posiadała 24 umowy międzyuczelniane. Uczelnia zorganizowała także 50 konferencji i seminariów naukowych.

Rys. 9: Liczba studentów w Gdańsku



Akademia Medyczna w Gdańsku jest państwową szkołą wyższą i należy do największych szkół medycznych na południowym wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Kształci studentów na Wydziale Lekarskim, Stomatologicznym, Farmaceutycznym i Biotechnologii. Nauczanie odbywa się w 28 salach wykładowych i oparte jest o własne zaplecze dydaktyczne zlokalizowane w rejonie ul. Dębinki i Al. Gen. Hallera oraz trzy Państwowe Szpitale Kliniczne.

Uczelnia utrzymuje się z następujących źródeł: dotacji z Ministerstwa Zdrowia na działalność dydaktyczną, Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów, dotacji z Komitetu Badań Naukowych na działalność naukową oraz dochodów własnych uczelni. W 2000 r. 9 pracowników naukowych otrzymało nagrody z zakresu ochrony zdrowia i wkładu w rozwój nauk medycznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym przyznawane przez Ministerstwo Zdrowia. Jedna osoba została Laureatem Stypendium Krajowego dla Młodych Naukowców przyznawanego przez Fundację na Rzecz Nauki Polskiej. Trzy osoby otrzymały natomiast tytuł naukowy profesora. W 2000 r. pracownicy AMG zorganizowali ok. 15 konferencji. Jesienią 2000 r. odbyły się dwie uroczystości nadania godności doktora honoris causa Akademii Medycznej w Gdańsku prof. Wacławowi Szymbalskiemu i prof. Peterowi Sleightowi. Uczelnia współpracuje z 75 placówkami medyczno-naukowymi w kraju i 24 zagranicznymi. Współpracuje także na podstawie 11 aktualnych umów międzyuczelnianych z instytutami medycznymi w zakresie wymiany informacji naukowych, badań i wymiany pracowników naukowych. W 2000 r. Akademia Medyczna zorganizowała 2 obozy w Cieciorce i 2 obozy w Gołuniu dla dzieci i młodzieży nie-

pełnosprawnej ruchowo, na których około 60 studentów /od pierwszego do szóstego roku studiów/ sprawowało całodobową opiekę pielęgniarską. Akademia uczestniczy też w życiu miasta biorąc udział w organizowaniu uroczystości PCK oraz Balu Andrzejkowego dla uczestników obozów w Cieciorce.

Akademia Muzyczna *im. Stanisława Moniuszki* w Gdańsku kształci wysoko wykwalifikowanych artystów muzyków: instrumentalistów, wokalistów, kompozytorów, teoretyków muzyki, dyrygentów i pedagogów muzyki. Wysoki poziom kształcenia potwierdzany jest licznymi nagrodami, które reprezentanci Akademii Muzycznej otrzymują na konkursach krajowych i międzynarodowych. W sposób ciągły prowadzone są badania dotyczące muzyki gdańskiej, fortepianowej, organowej i edukacji muzycznej. Wydawane są także liczne publikacje naukowe, kompozycje oraz publikacje partytur. W 2000 r. Akademia Muzyczna zorganizowała 9 konferencji i seminariów oraz wydała 4 pozycje książkowe. Uczelnia jest aktywnym członkiem programu edukacyjnego Unii Europejskiej *Socrates/Erasmus*. Dzięki niemu studenci mogą odbywać zajęcia na jednej z dziesięciu partnerskich uczelni np.: w Danii, Finlandii, Francji, Holandii, Niemczech, Portugalii. Uczelnia jest finansowana z budżetu państwa za pośrednictwem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz wprowadziła też pewne elementy odpłatności za studiowanie. W roku akademickim 1999/2000 znacznie poprawiły się warunki kształcenia studentów, bowiem oddano do użytku wyremontowany obiekt przy ul. Łąkowej 1/2. Dla mieszkańców Gdańska uczelnia często organizuje koncerty i imprezy muzyczne.

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku jest państwową wyższą uczelnią podlegającą Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego i kształci studentów w zakresie malarstwa, rzeźby, grafiki, architektury wnętrz i wzornictwa przemysłowego oraz wychowania plastycznego i fotografii. Posiada dwa zabytkowe obiekty dydaktyczne: Wielką i Małą Zbrojownię wraz z Fortami Artyleryjskimi. Pracownicy uczelni wraz ze studentami wzięli w 2000 r. udział w 52 wystawach zbiorowych i indywidualnych, zarówno w kraju jak i za granicą, uzyskując w konkursach 12 nagród i wyróżnień. Galeria *Wielka Zbrojownia* udostępniła dla publiczności 27 imprez o różnorodnym charakterze: wystawy, spektakle teatralne, koncerty, spotkania z wybitnymi twórcami. Natomiast galeria *Nowa Oficyna* zorganizowała 17 wystaw rysunków i grafiki. Pracownicy Akademii są autorami ważnych realizacji rzeźbiarskich w mieście (upamiętnienie takich postaci jak Gűnter Grass, Jan Paweł II, Dariusz Kobzdej). Przejawem aktywności badawczej pracowników uczelni jest realizacja kilkudziesięciu zadań o tematyce z pogranicza sztuki i nauki, dofinansowywanych przez Komitet Badań Naukowych. Uczelnia współpracuje na z kilkoma uczelniami zagranicznymi m.in. w Hadze i Szwajcarii. Przygotowuje się także do podpisania kontraktu uczelnianego z Unii Europejskiej *Erasmus/Sokrates*, co znacznie rozszerzy zakres tej wymiany.

Gdańsk wspiera finansowo i organizacyjnie rozwój gdańskich uczelni. Poza tym współpracuje z organizacjami biznesowymi m.in. Pomorską Izbą Przemysłowo-Handlową, gdańskim oddziałem *Business Center Club*, Pomorską Izbą Rzemieślniczą Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Zarząd Miasta wspiera także działalność innowacyjną w Gdańsku w oparciu o współpracę z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową. Z inicjatywy Zarządu Miasta, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową otrzymał na preferencyjnych warunkach grunty pod rozbudowę siedziby.

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku powstał w 1989 r. i był wówczas pierwszą placówką tego rodzaju w Europie Środkowo-Wschodniej. Dziś jest największą pozarządową, niezależną, naukowo-badawczą instytucją. Przejawem aktywności instytutu są badania zarówno regionalne jak i przemysłu i gospodarki krajowej. Poza tym zajmuje się problematyką organizacji sektora finansów publicznych, sektora bankowego oraz analizą polskiego systemu ubezpieczeń społecznych.

W 2000 r. Instytut był organizatorem trzech ważnych konferencji w Gdańsku. W marcu 2000 r. odbyła się w Ratuszu Staromiejskim konferencja "Kultura i Gospodarka" poświęcona stykowi tych dwóch, pozornie niezwiązanych ze sobą dziedzin życia, udowadniająca, że: "nie ma dobrej gospodarki bez kultury". W konferencji udział wzięli przedstawiciele trójmiejskich środowisk kultury i biznesu oraz Ministerstwa Kultury i Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych. W kwietniu 2000 r. odbyła się w auli Politechniki Gdańskiej konferencja „Czy sektor IT jest szansą rozwojową dla województwa pomorskiego" pod patronatem i z wystąpieniem Marszałka Sejmu RP Macieja Płażyńskiego. W listopadzie 2000 r. w hotelu *Hevelius* zorganizowano „Bałtyckie Forum Gospodarcze". Tematem przewodnim była nowa gospodarka i jej wpływ na rozwój ekonomiczny regionu Morza Bałtyckiego. Gośćmi spotkania byli Marszałek Sejmu, szef Urzędu Regulacji Telekomunikacji, a także przedstawiciele władz banków centralnych z obszaru Skandynawii oraz największych miast położonych nad Bałtykiem.

Ochrona zdrowia

Podstawowe placówki służby zdrowia

Dostęp do usług medycznych w 2000 r. w Gdańsku możliwy był dzięki funkcjonowaniu 159 placówek, w tym 16 w lecznictwie zamkniętym i 107 w jednostkach lecznictwa otwartego. Poza tym funkcjonowało 5 Domów Pomocy Społecznej oraz 31 innych jednostek organizacji ochrony zdrowia. W lecznictwie zamkniętym, w szpitalach na terenie Gdańska, pacjenci mają do dyspozycji 485 łóżek rzeczywistych (opieki długoterminowej). Poniższa tabela przedstawia charakterystykę zatrudnienia personelu medycznego w placówkach służby zdrowia

Tabela 55: Zatrudnienie personelu medycznego w placówkach służby zdrowia na terenie miasta Gdańska w 2000r.

zatrudnienie	ogółem	w tym:			
		lecznictwo zamknięte	lecznictwo otwarte	Domy Pomocy Społecznej	inne jednostki organizacji ochrony zdrowia
pracownicy medyczni	1 757	772	534	8	443
lekarze ogółem, w tym:	2 313	1 091	564	0	658
lekarze I spec.	669	261	269	0	139
lekarze II spec	1 195	593	241	0	361
stomatolodzy	248	49	114	0	85
mgr farmacji	368	80	6	0	282
psycholodzy	49	39	0	1	9
pielęgniarki i położne, w tym:	3 602	2 762	684	27	129
położne	381	310	57	0	14

Źródło: Pomorskie Centrum Organizacji Ochrony Zdrowia w Gdańsku

Wszystkie samorządowe zakłady opieki zdrowotnej, zgodnie z wprowadzoną na początku 1999 r. reformą służby zdrowia, przekształciły się z jednostek budżetowych miasta w samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, co doprowadziło do ich autonomii w organizowaniu bieżącej działalności medycznej, a zadania miasta ograniczyły się do funkcji nadzorczych. Zniesienie z początkiem 1999 r. rejonizacji i wprowadzenie zasady wolnego wyboru lekarza oraz pojawienie się w Gdańsku innych podmiotów świadczących usługi medyczne o podobnym profilu na podstawie umów z Kasami Chorych (szczególnie wprowadzenie przez Pomorską Regionalną Kasę chorych rozliczenia za świadczenia zdrowotne szczebla powiatowego na podstawie list aktywnych), doprowadziło w ciągu roku do zmniejszenia ilości pacjentów samorządowych ZOZ-ów z 476 tys. do 186 tys. pacjentów. Wiążące się z tym ograniczenie wielkości przychodów odbiło się dramatycznie na sytuacji finansowej gdańskich ZOZ-ów, które wygenerowały stratę w wysokości 5,8 mln zł. Niedobór środków finansowych w zakresie ochrony zdrowia spowodował konieczność reorganizacji służby zdrowia i struktury zatrudnienia personelu przy zachowaniu dotychczasowej jakości usług medycznych, poszukiwaniu innych źródeł dochodów np. poprzez zwiększenie zakresu usług.

Powyższe zjawiska doprowadziły do przekształceń polegających na uruchomieniu procesu likwidacji SP ZOZ-ów i prywatyzacji jego pozostałych placówek. 24 listopada 2000 r. zakończono proces likwidacji SP ZOZ Nr 1 z siedzibą przy ul. Al. Zwycięstwa 31/32 w Gdańsku. Wyodrębnionych zostało 8 niepublicznych ZOZ-ów, praktyki stomatologiczne oraz usługi protetyczno-ortodontyczne. W innej sytuacji finansowej znajdował się SP ZOZ *Gdańskie Centrum Zdrowia* z siedzibą przy ul. Oliwskiej 62 w Gdańsku, którego likwidacja nastąpiła 31.12.1999 r. Przyczyną likwidacji była chęć dalszego poprawienia wskaźników

Tabela 56: Lista aktywna ludności SP ZOZ nr 2 i 3 w 2000 r.:

SP ZOZ	liczba ludności (w tys.) faktycznie zamieszkała na terenie ZOZ-u	liczba zaoptowanych (w tys.)	udział % ludności zaoptowanej do ludności zameldowanej na rejonie działania	ilość placówek służby zdrowia ambulatoryjnego
ZOZ Nr 2	160	108	67,5	11
ZOZ Nr 3	209	69,5	33,2	18
ZOZ Nr 1	zamknięcie likwidacji 24.11.2000 r.			było 10

Źródło: Referat Zdrowia Wydziału Spraw Społecznych UM w Gdańsku

ekonomicznych tej jednostki, a nie konieczność likwidacji z powodu zadłużenia finansowego. Na bazie zlikwidowanego zakładu powstał Niepubliczny ZOZ *Gdańskie Centrum Zdrowia*. Miasto, uczestnicząc w procesie prywatyzacji placówek służby zdrowia, wspiera nowopowstałe niepubliczne ZOZ-y poprzez przyznawanie im preferencyjnych stawek czynszu za najem lokali i dzierżawę sprzętu medycznego będącego własnością miasta.

W 2000 r. rozpoczęto proces likwidacji SP ZOZ Nr 3 z siedzibą przy ul. Orzeszkowej 2 w Gdańsku. Na koniec 2000 r. funkcjonował on jako publiczny ZOZ i składał się z 9 przychodni rejonowych i 2 przychodni specjalistycznych. SP ZOZ Nr 2 z siedzibą przy ul. Majewskich 26 na koniec 2000 r. funkcjonował nadal jako publiczny ZOZ i składał się z 4 przychodni rejonowych, 1 przychodni specjalistycznej i 6 przychodni rejonowo-specjalistycznych. Na przełomie 2001/2002 r. planuje się proces likwidacji tej placówki.

W 2000 r. wydatki budżetu miasta na ochronę zdrowia wyniosły 17 359 322 zł. Na zadania inwestycyjne miasto przeznaczyło kwotę 1 957 606 zł. Kwota ta przeznaczona została na zakup sprzętu medycznego dla ZOZ-ów, zakup wyposażenia medycznego dla karetki reanimacyjnej Miejskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego, modernizację obiektów przychodni lekarskich itp. Lecznictwo ambulatoryjne pochłonęło kwotę 2 443 704 zł., z tego miasto wydało na prywatyzację ZOZ-ów kwotę 1 167 763 zł.

Pozostała działalność

W ramach dofinansowania działalności służby zdrowia miasto Gdańsk dotuje następujące jednostki i zakłady budżetowe:

Gdański Zespół Żłobków

Przedmiotem działalności tego zakładu budżetowego jest zapewnienie i podnoszenie poziomu świadczeń opiekuńczo-wychowawczych dzieci do lat 3. Zespół posiada w swojej strukturze 11 żłobków z 620 miejscami. W porównaniu do 1999 r. liczba miejsc zmniejszyła się o 20 i dotyczy to Żłobka nr 2 przy ul. Piastowskiej 92 w Gdańsku. Do tych placówek uczęszczało w 2000 r. 570 dzieci, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 17,5%. Wykorzystanie istniejących miejsc w żłobkach także wykazuje tendencję wzrostową. W 2000 r. wyniosło 92%. Miasto wydatkowało na te placówki kwotę z budżetu miasta wynoszącą 6 035 695 zł., w tym na remonty 313 033 zł.

Miejska Stacja Sanitarno–Epidemiologiczna

Miejska Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku na działalność w zakresie ochrony zdrowia w 2000 r. otrzymała środki finansowe w kwocie 2 689 000 zł.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w całości służy utrzymaniu i wzmacnianiu zdrowia oraz zapobieganiu chorobom.

W zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego Inspekcja prowadzi: kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: higieny środowiska, utrzymania należytego stanu nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności pochodzenia krajowego i importowanej oraz warunków sanitarno-epidemiologicznych w zakładach żywienia zbiorowego, warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawania chorób zawodowych i innych chorób związanych z niewłaściwymi warunkami pracy.

Dokonuje analiz i ocen epidemiologicznych w zakresie zwalczania chorób zakaźnych. Sprawuje nadzór sanitarny nad zakładami lecznictwa zamkniętego i otwartego oraz ustala zakres i terminy szczepień ochronnych.

Izba Wytrzeźwień

Do najważniejszych zadań Izby Wytrzeźwień należy:

- opieka na osobami w stanie nietrzeźwości,
- udzielanie osobom przebywającym w Izbie świadczeń higieniczno-sanitarnych ,
- udzielanie pacjentom pomocy medycznej,
- informowanie osób opuszczających izbę o szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych.

Tabela 57: Informacja o działalności Izby Wytrzeźwień w 2000 r.:

wyszczególnienie	1999	2000	dynamika 2000/1999
liczba osób przebywających ogółem w tym:	**8180**	**8235**	**100,7%**
mężczyźni	7534	7625	101,2%
kobiety	461	469	101,7%
nieletni	185	141	76,2%

Źródło: Wydział Spraw Społecznych UM w Gdańsku

W roku 2000 Izba Wytrzeźwień w Gdańsku przyjęła 8 235 osób, w tym:

- pracownicy umysłowi 6
- pracownicy fizyczni 302
- studenci, uczniowie 249
- bezrobotni 182
- obcokrajowcy 2
- inni 95.

Najczęściej w Izbie przebywały osoby zatrzymane podczas awantur domowych – 2 337 osób (28,4%); osoby nietrzeźwe leżące w miejscach publicznych – 1 799 (22%) oraz zatrzymani podczas awantur w miejscach publicznych – 1 661 osób (20,1%).

Statystyka udzielonej pomocy medycznej dla osób doprowadzonych do Izby:

- pacjenci odesłani do szpitali w wyniku pogorszenia się stanu zdrowia w czasie pobytu w Izbie – 68 osób, w tym 10 osób po skutecznie przeprowadzonej reanimacji,
- odmowy przyjęcia osób doprowadzonych – ze względu na obrażenia i zły stan zdrowia zagrażający ich życiu – 60 osób,
- wydanie skierowań na leczenie odwykowe osobom opuszczającym Izbę i wyrażającym chęć leczenia odwykowego – 57 osób.

W roku 2000, w ramach współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, udzielono 174 informacje dotyczące pobytów w Izbie Wytrzeźwień osób kierowanych na przymusowe leczenie odwykowe uwzględniające:

- ilość i daty pobytów w ostatnich 5 latach,
- przyczyny doprowadzenia do Izby,
- opis zachowania i inne ważne dane dotyczące pobytu.

Miasto, realizując wydatki z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, zakupiło za kwotę 8,7 tys. zł. alkomat dla Izby Wytrzeźwień.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych

Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nakładają na miasto przepisy *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. Nr 35 z 1982 r. z późniejszymi zmianami).

W 2000 r. zrealizowano dochody z tytułu opłat pobieranych przy wydawaniu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 3 190 199 zł., natomiast wydatkowano środki w wysokości 3 296 512 zł. Realizacja wydatków dotyczy uchwały RMG Nr XIX/587/2000 w sprawie przyjęcia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gdańska na 2000 r."

Podstawowym celem programu było ograniczenie rozmiarów szkód związanych z alkoholem na poziomie lokalnym poprzez:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholem,
- zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów.

Zgodnie z zapisami zawartymi w przywołanej powyżej uchwale realizowano w 2000 r. działania, które dotyczyły pięciu obszarów:

1. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.*

Podobnie jak w latach ubiegłych, w związku z zaangażowaniem środków miejskich, zrealizowano szereg dodatkowych programów terapeutycznych, dzięki czemu wiele placówek lecznictwa mogło w znaczący sposób poszerzyć swa ofertę kierowaną do uzależnionych jak i ich rodzin. Z pomocy skorzystały następujące placówki: Poradnia Odwykowa funkcjonująca w ramach SP ZOZ Nr 2, Poradnia Odwykowa funkcjonująca w Nowym Porcie, Ośrodek Terapii dla Dzieci i Młodzieży z Rodzin Alkoholowych, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Oddział Terapeutyczny dla Skazanych Uzależnionych od Alkoholu w Zakładzie Karnym w Gdańsku – Przeróbce, Areszt Śledczy w Gdańsku. We współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Kryzysami Psychicznymi „Przyjazna Dłoń" zrealizowano interesujący program terapeutyczny skierowany do osób, które oprócz rozpoznania choroby psychicznej mają różnego rodzaju problemy z powodu nadużywania alkoholu. Z inicjatywy Fundacji Pomocy Dzieciom Skrzywdzonym „Dar Gdańska" w Ośrodku Terapii Dzieci i Młodzieży został przeprowadzony program terapii dla młodzieży uzależnionej od alkoholu.

2. *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.*

Dokonano dalszego rozwinięcia i umocnienia funkcjonujących na terenie miasta placówek udzielających pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin alkoholowych. Są to świetlice socjoterapeutyczne i ogniska wychowawcze prowadzone przez instytucje oświatowe, kościelne osoby prawne oraz organizacje pozarządowe. Podobnie jak w latach ubiegłych systematyczne świadczenia na rzecz rodzin

z problemem alkoholowym realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Przy znacznym zaangażowaniu środków miejskich kontynuowały swą działalność placówki świadczące pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych, a w szczególności w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in.: Centrum Interwencji Kryzysowej PCK, Stowarzyszenie Samopomocy „Krąg").

3. *Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, adresowanej w szczególności do dzieci i młodzieży*

Po raz kolejny podjęta została na terenie gdańskich szkół realizacja rekomendowanego przez PARPA i Instytut Psychologii Zdrowia programu profilaktycznego „Drugi Elementarz" czyli Program Siedmiu Kroków. Program był realizowany w Szkołach Podstawowych i Gimnazjach Nr 6, 8, 9, 10, 13, 16, 23, 24, i 29 oraz w trzech szkołach średnich: Zespole Szkół Budowlanych, Zespole Szkół Morskich oraz w Zespole Szkół Rolniczych. W zajęciach uczestniczyło ogółem 1 349 uczniów, 730 nauczycieli oraz, co wydaje się mieć szczególne znaczenie, 1 045 rodziców. W kilkunastu szkołach średnich zrealizowano cieszący się dużym powodzeniem program profilaktyczny „NOE". Interesującą próbą łączenia zajęć psychologicznych z warsztatami teatralno - literackimi w ramach programu profilaktyczno terapeutycznego była „Szkoła Twórczości J .Tadeusza" – program animacji twórczej młodzieży akademickiej po przebytej terapii dla osób z rodzin alkoholowych. . Program był adresowany do młodzieży akademickiej z rodzin alkoholowych, która przez ostatnich kilka lat uczestniczyła w zajęciach terapeutycznych. Przy organizowanym wsparciu Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Endokrynologii i Hepatologii kontynuowane były na terenie III Kliniki Chorób Wewnętrznych AMG badania naukowe dotyczące uszkodzenia wątroby u osób przewlekle nadużywających alkoholu.

4. *Systematyczna kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.*

W ramach realizacji tego zadania Straż Miejska przeprowadziła 4 443 lustracje terenów wokół placówek handlowych, które prowadzą sprzedaż alkoholu, sprawdzając zakłócenia spokoju i porządku publicznego na skutek nadmiernego spożycia alkoholu, a także respektowanie wymogów przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości przez właścicieli i sprzedawców w/w placówek. Wykonując czynności służbowe strażnicy sprawdzali :

- aktualność wymaganych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- przestrzeganie czasu pracy sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu,
- przestrzeganie zakazu podawania alkoholu osobom nieletnim oraz w stanie wskazującym na spożycie,
- przestrzeganie zasad spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

5. *Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.*

Podobnie jak w latach ubiegłych szczególne znaczenie miała w tym względzie współpraca z placówkami oświatowymi i placówkami służby zdrowia, instytucjami kościelnymi a w szczególności z Caritas Archidiecezji Gdańskiej i skupiającymi wspólnoty samopomocowe Katolickim Centrum Trzeźwości i Maksymiliańskim Ruchem Trzeźwości.

W ramach przeprowadzonych konkursów fundacje i stowarzyszenia podjęły realizacje ponad 85 różnorodnych programów. Duże znaczenie miała w tym zakresie współpraca z :Fundacją „Trzeźwość", Gdańskim Oddziałem Fundacji „ETOH", Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Polskim Czerwonym Krzyżem, Stowarzyszeniem „Powrót z U", Stowarzyszeniem Opieki Społecznej „Bank Otwartych Serc", Stowarzyszeniem Samopomocy „Krąg", Gdańskim Stowarzyszeniem Pedagogów Praktyków, Stowarzyszeniem na rzecz osób z kryzysami psychicznymi „Przyjazna Dłoń" i Fundacją Pomocy Dzieciom Skrzywdzonym „Dar Gdańska".

Działania na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta

Referat Obsługi Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miejskiego koordynuje realizację zadań własnych i zleconych zarówno gminy jak i powiatu w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych.

W zakresie rehabilitacji zawodowej w 2000 r. rozpatrzono 17 wniosków złożonych przez pracodawców o zwrot kosztów utworzenia nowych 22 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Na podstawie 13 umów zawartych na łączną kwotę 662 996 zł (wyposażenie stanowisk i wynagrodzenia) zostało utworzonych 15 nowych stanowisk pracy dla 17 osób niepełnosprawnych, które pracodawcy mają obowiązek utrzymać przez okres 54 miesięcy. Zgodnie z zawartymi umowami, miasto

Gdańska ma obowiązek zwrotu kosztów wynagrodzeń wypłacanych osobom niepełnosprawnym i składek należnych na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń za co drugi miesiąc przez okres 36 miesięcy. Cztery osoby niepełnosprawne otrzymały pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 104 000 zł.

Rozpatrzono 9 wniosków złożonych przez osoby niepełnosprawne o umorzenie pożyczek (udzielonych w latach 1995 – 1997) na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Wszystkie pożyczki umorzono na łączną kwotę 107 536 zł.

W zakresie rehabilitacji społecznej dofinansowano turnusy rehabilitacyjne. W 2000 r. kontynuowano realizację podjętej w roku 1999 uchwały w sprawie zasad dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Na realizację tego zadania wydatkowano ogółem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kwotę 565 762 zł i 50 000 zł ze środków budżetowych miasta . Miasto Gdańsk przyjęło, że na jedną osobę wnioskującą dofinansowanie będzie wnosiło 500 zł plus 500 zł na opiekuna. Wnioskodawcy pracujący w Zakładach Pracy Chronionej otrzymywali 250 zł plus 250 zł na opiekuna. W 2000 r. złożono 1 888 wniosków o dofinansowanie udziału w turnusach rehabilitacyjnych, z czego dofinansowanych zostało 875 uczestników oraz 292 opiekunów.. Z braku środków finansowych 721 osób nie otrzymało dofinansowania na wyjazd na turnus rehabilitacyjny.

W zakresie rehabilitacji społecznej Gdańsk koordynuje działania mające na celu likwidację barier architektonicznych w mieście. W 2000 r. wpłynęło 252 wniosków o likwidację tych barier. Na podstawie wniosków osób niepełnosprawnych, zaopiniowanych pozytywnie przez Zespół ds. Rozpatrywania Wniosków o Udzielenie Dofinansowania na Likwidację Barier Architektonicznych, zawarto 59 umów o dofinansowanie. Ogółem na ich realizację wydano kwotę 252 901 zł pochodzącą ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Bardzo duże zainteresowanie, wyrażające się ilością wniosków, jest wyrazem istnienia poważnych potrzeb osób niepełnosprawnych w dziedzinie likwidacji barier. Posiadane środki wystarczają jednak tylko na zaspokojenie niewielkiej części istniejących potrzeb.

W roku 1999 Gdańsk przejął dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W Gdańsku istnieje nadal 8 warsztatów terapii zajęciowej skupiających 162 uczestników. Na ich działalność przekazano kwotę 2 043 973 zł.

Miasto Gdańsk, realizując programy celowe, zawarło z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowę pod nazwą D*rogowskaz* ,której przedmiotem jest dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne. W roku 2000 przyjęto 675 wniosków osób niepełnosprawnych, ubiegających się o dofinansowanie zakupu lub naprawy w/w środków. Zrealizowano 536 wniosków, w tym 342 wnioski dotyczyły dorosłych osób niepełnosprawnych, a 194 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Dofinansowanie przeznaczone dla osób dorosłych wyniosło 212 075 zł, a dla dzieci i młodzieży 153 163 zł. Łączna kwota środków przekazanych przez PFRON i wydatkowanych przez Gdańsk na realizację programu w 2000 r. wyniosła 365 238 zł.

W roku 2000 Referat Obsługi Osób Niepełnosprawnych realizował także inne działania na rzecz integracji niepełnosprawnych mieszkańców. Do takich działań zaliczyć można zorganizowanie III edycji konkursu dla dzieci i młodzieży *Gdańsk Miastem Przyjaznym dla Niepełnosprawnych*, którego mottem było hasło „Karawany 2000”, czyli Europejskiego Ruchu na Rzecz Różnorodności i Zrozumienia, *Razem choć różni.* Konkurs ogłoszony został w trzynastu kategoriach, uwzględniających wiek i możliwości dzieci. Wzięli w nim udział uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ogółem szkoły przesłały 623 prace w różnych kategoriach. Przyznano 39 nagród, Na zlecenie Urzędu Miasta opracowany został przez Urząd Statystyczny w Gdańsku *Raport o sytuacji osób niepełnosprawnych w Gdańsku*. Badania przeprowadzone zostały w oparciu o badanie modułowe BAEL, co umożliwiło przedstawienie wyników na tle warunków życia i sytuacji na rynku pracy osób niepełnosprawnych zarówno w województwie pomorskim jak i w całym kraju. Opracowanie powyższe dało pełny obraz sytuacji osób niepełnosprawnych w naszym mieście we wszystkich dziedzinach życia.

Miasto realizuje program utworzenia ogólnodostępnego miejskiego komputerowego centrum informacyjnego GDASKON dla potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym całkowicie niewidomych, słabo widzących, niesłyszących, inwalidów narządu ruchu. W centrum tym dostęp do informacji zapewniony będzie za pomocą Internetu, GSM/WAP – tor mówiony, tekstowy oraz SMS, a także bezpłatnej infolinii 0-800. Realizacja tego przedsięwzięcia odbywa się przy współudziale Komitetu Badań Naukowych i Politechniki Gdańskiej. Nakłady

finansowe związane z realizacją projektu wynoszą 375 000 zł ze strony KBN oraz 375 000 zł ze strony miasta.

Przeprowadzono ankietę we wszystkich placówkach oświatowych prowadzonych przez miasto. Wynika z niej, że do szkół otwartych uczęszcza 302 dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Aktualnie do 5 szkół zawodowych uczęszczają dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych – łącznie około 108 dzieci. Podobnie jest w liceach ogólnokształcących. 8 szkół tego typu przyjęło 57 uczniów o szczególnych potrzebach edukacyjnych (wyłącznie dzieci niepełnosprawne fizycznie). W 18 szkołach podstawowych uczy się 78 dzieci o szczególnych potrzebach edukacyjnych, zaś w gimnazjach i Zespołach Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego 59 uczniów w 12 placówkach. W celu zapewnienia m.in. ciągłości nauki dzieciom w jednej szkole powstały nowe klasy integracyjne w 10 szkołach. W niektórych z w/w szkół dodatkowo zatrudniono specjalistów, którzy pracują na miejscu przy dziecku tj.: logopedów, psychologów, rehabilitantów, konsultantów. Tak więc w zakresie edukacji i kultury nastąpiło dalsze włączenie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do ogólnodostępnych szkół i przedszkoli – liczba klas integracyjnych wzrosła do 52, liczba etatów w oświacie wzrosła z tytułu włączania dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych o około 50. Miesięczny koszt utrzymania jednego etatu nauczyciela wynosi w szkole podstawowej ok.1 800 zł. (21 600 zł. rocznie).

Gdańsk zakupił także pojazdy sfinansowane wyłącznie ze środków budżetu miasta (bez dofinansowania przez PFRON) i włączyło do eksploatacji 4 nowe autobusy niskopodłogowe marki Neoplan Solaris oraz 3 nowe składy tramwajowe niskopodłogowe. Na zakup taboru autobusowego poniesiono nakłady w wysokości 3 045 100 zł., natomiast tramwajowego 16 104 000 zł. W grudniu 2000 r. rozstrzygnięty został przetarg nieograniczony na zakup 4 mikrobusów przeznaczonych do przewozów osób niepełnosprawnych w systemie „drzwi-drzwi". ZKM posiada 64 pojazdy przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych, w tym: autobusy *Mercedes* 15 szt., autobusy *Neoplan* 38 szt., mikrobusy 5 szt., tramwaje: 6 składów. Biuro Obsługi Komunikacyjnej Osób Niepełnosprawnych ZKM dysponuje aktualnie 5 mikrobusami przystosowanymi do obsługi osób niepełnosprawnych w systemie „drzwi-drzwi". W 2000 r. pojazdy te przewiozły 23 070 osób niepełnosprawnych (w tym na wózkach inwalidzkich 7 478 osób) wykonując 156 130 km, z czego zrealizowano 404 przewozy stałe tzw. abonamentowe. Na pokrycie kosztów działalności prowadzonej na rzecz obsługi osób niepełnosprawnych przyznano z budżetu miasta dofinansowanie w wysokości 356 881 zł. W zakresie drogownictwa miasto poniosło nakłady pochodzące wyłącznie ze środków budżetowych przeznaczonych na utrzymanie dróg. W roku 2000 obniżono krawężniki (wraz z przyległymi fragmentami chodników) na 251 przejściach dla pieszych za kwotę ok. 360 000 zł. Sygnalizację dźwiękową zainstalowano na 11 przejściach z istniejącą już sygnalizacją świetlną.

Zorganizowanie cyklu imprez w ramach międzynarodowego ruchu „Karawana 2000 – Przystanek Polska".

„Karawana 2000" - Międzynarodowy Ruch na Rzecz Różnorodności i Zrozumienia, jest otwartym projektem na rzecz społecznej integracji odrzuconych i niepełnosprawnych w Europie i świecie XXI wieku. Celem „Karawany 2000" jest wprowadzanie międzynarodowych standardów w dziedzinie kształtowania udziału osób niepełnosprawnych w życiu demokratycznego społeczeństwa w oparciu o Traktat Amsterdamski i Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych oraz respektowanie praw człowieka w stosunku do osób niepełnosprawnych i społecznie odrzuconych. Rozwijanie nowych form włączania osób niepełnosprawnych i społecznie odrzuconych do społeczeństwa wiąże się z podniesieniem jakości ich bytowania oraz wsparciem w prowadzeniu samodzielnego życia odpowiedzialnie i z godnością. Partnerami w organizacji Europejskiego Ruchu „Karawana 2000" są organizacje z takich państw jak: Chorwacja, Dania, Francja, Niemcy, Izrael, Włochy, Irlandia, Jordania, Norwegia, Palestyna, Rosja, Szwajcaria, Ukraina. *Karawana* zatrzymuje się w różnych miastach podczas swojej wędrówki od Hadamaru – symbolicznego bieguna zła, miejsca masowej eksterminacji osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych w czasie II wojny światowej – do Asyżu – symbolicznego bieguna dobra. Każdy przystanek jest miejscem wydarzeń kulturalnych, konfrontacji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem oraz spotkań i konferencji naukowych.

W dniach 5-7 maja 2000 r. w Gdańsku odbyło się w ramach „Karawana 2000-Przystanek Polska" szereg imprez obejmujących między innymi sympozjum naukowe nt. „Idea normalizacji życia osób niepełnosprawnych w świetle procesu integracyjnego z Unią Europejską", prezentacje większości stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz warsztaty integracyjne z zakresu tańca współczesnego, muzyczne i plastyczne.

Tabela 58: Powody przyznania pomocy klientom systemu pomocy w Gdańsku w 2000 r.:

powody	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	1999	2000	1999	2000
ubóstwo	5 725	5 765	14 306	14 193
sieroctwo *	2 962	1 808	4 740	2 795
bezdomność	517	699	568	751
potrzeba ochrony macierzyństwa	520	516	1 907	1 909
bezrobocie	1 650	1 868	4 127	4 670
niepełnosprawność	2 885	6 612	5 713	10 061
długotrwała choroba	2 537	2 335	5 580	4 966
bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	2 897	2 724	10 875	9 259
uzależnienie (alkohol,narkotyki)	649	2 728	1 603	3 247
trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	180	157	281	221
Łącznie**	10 671	16 072	24 296	29 435

Źródło: MOPS w Gdańsku

*) W liczbie rodzin i osób w tych rodzinach z powodu sieroctwa ujęto również dzieci, które z uwagi na brak opieki rodzicielskiej zostały objęte różnymi formami pomocy społecznej.

***) Analizując powyższe dane należy uwzględnić fakt, że jedna rodzina mogła korzystać z pomocy z więcej niż jednego powodu, dlatego też ogólna suma rodzin nie przekłada się na ogólną liczbę klientów systemu pomocy w Gdańsku.*

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku jest podstawową jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w mieście, koordynuje wszelkie działania z zakresu pomocy społecznej realizowane na terenie gminy.

W 2000 r. łącznie udzielono pomocy społecznej 16 072 rodzinom tj. 29 435 osobom.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, realizując zadania pomocy społecznej w roku 2000, wydał ogółem kwotę 38 499 698,91 zł., w tym:

- własne gminy – 15 638 556 zł. (41%),
- zlecone gminy – 14 975 242 zł. (39%),
- własne powiatu – 3 089 486 zł (8%),
- zadania powiatu z administracji rządowej – 4 796 415 zł. (12%).

W systemie pomocy społecznej w Gdańsku funkcjonuje 7 Domów Pomocy Społecznej, w tym 4 niepubliczne. Współpraca z placówkami niepublicznymi polega na kontraktacji przez MOPS określonej liczby miejsc w tych ośrodkach.

Programy realizowane przez MOPS w zakresie pomocy społecznej w 2000 r.:

- „Powiatowa Strategia Rozwiązywania problemów Osób Niepełnosprawnych DOMINO",
- kompleksowe przeciwdziałanie zjawisku bezdomności w ramach „Pomorskiego Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności",
- aktywizowania środowiska lokalnego „Matra", realizowany przy współpracy pracowników służb społecznych z Holandii,
- wychodzenie z bezdomności poprzez zapewnienie bezdomnej rodzinie odrębnego lokalu, tzw. „projekt barakowy" realizowany przy współpracy pracowników służb społecznych z Danii,
- „Centrum Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych" – projekt utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej z Zakładem Aktywności Zawodowej (niezrealizowany z powodu braku środków),
- „Wolontariat - Centrum Organizacji Środowiska" – opracowany w roku 2000, realizowany od początku roku 2001.

Poza tym na polu pomocy społecznej działają inne organizacje i stowarzyszenia (ok. 70), które otrzymują między innymi wsparcie z budżetu miasta na swoją działalność. W ramach współpracy działają w następujących obszarach:

- pomoc osobom bezdomnym, opuszczającym zakłady karne,
- rehabilitacja i wsparcie osób niepełnosprawnych, upośledzonych umysłowo,
- zajęcia środowiskowe dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią,
- wypoczynek letni,
- poradnictwo i wsparcie specjalistyczne,
- dożywianie dzieci i młodzieży,

Tabela 59: Liczba rodzin objęta różnymi formami pomocy z zakresu zadań własnych gminy w 2000 r.:

Tabela 60: Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z zakresu zadań zleconych gminie w 2000 r.:

rodzaj zasiłku	2000
zasiłki stałe ogółem	3
dodatki do zasiłków stałych	6
zasiłki stałe wyrównawcze - ogółem	1
zasiłek okresowy gwarantowany	359
pomoc finansowa na pokrycie wydatków na świadczenia specjalne	3
zasiłek okresowy	352
renta specjalna	1
dodatek do renty socjalnej	2
zasiłek z tytułu ochrony macierzyństwa	5
zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego	320
zasiłek w naturze (wyprawka)	24
świadczenia rzeczowe przysługujące na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego	4
zasiłki rodzinne	739
pomoc w załatwieniu spraw urzędowych i innych	2
zasiłki pielęgnacyjne	5
pomoc dla kombatantów	298

Źródło: MOPS w Gdańsku

- specjalistyczne wsparcie rodzin wielodzietnych, ubogich, zagrożonych patologiami.

W Gdańsku projekty z zakresu pomocy społecznej realizowane są w oparciu o następujące konkursy grantowe:

- konkurs organizowany przez Urząd Miejski w Gdańsku,
- konkurs organizowany przez Wydział Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- konkurs organizowany przez Urząd Marszałkowski Sejmiku Województwa Pomorskiego.

Wyżej wymienione jednostki administracji rządowej i samorządowej prowadzą własny rejestr wspieranych programów z dziedziny pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku uruchomił na przełomie roku 2000/2001 program aktywizowania środowiska – „Wolontariat – Centrum Organizacji Środowiska". Podstawowe cele jego działania to: pomoc pracownikom socjalnym, integracja środowiska lokalnego, zbieranie informacji o osobach chcących pracować na rzecz innych oraz o organizacjach, instytucjach i osobach potrzebujących wolontariuszy. Koordynacją działań organizacji wolontariackich w Gdańsku zajmuje się Centrum Wolontariatu.

Tabela 61: System pomocy społecznej w Gdańsku:

Nazwa placówki	Klienci placówki	Ilość miejsc	Ilość osób objętych pomocą	Koszt utrzymania jednego mieszkańca
Dom Pomocy Społecznej, ul. Starogardzka 20	Młodzież niepełnosprawna umysłowo	112	112	1 975,28
Miejski Dom Pomocy Społecznej „Ostoja" ul. Hoża 4	Osoby starsze	24	28	2 234,73
Dom Pomocy Społecznej ul. Polanki 121	Osoby starsze i przewlekle chore	99	99	1 975,28
Dom Pomocy Społecznej ul. Turystyczna 23 (Pallotynki-niepubliczny)	Dzieci, młodzież, dorośli niepełnosprawni umysłowo	55	55 (55 PUW)	1 863,00
Integracyjny Dom Pomocy Społecznej „Za Sosnami" ul. Hallera 227a (niepubliczny)	Osoby przewlekle chore w tym chorzy na Alzheimera	100	91 (20 MOPS)	1 693,00
Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień" ul. Hynka 12 (niepubliczny)	Osoby starsze, przewlekle chore, niepełnosprawne fizycznie	30	34 (24 MOPS)	1 860,00
Dom Seniora im. J.P.II Caritas Archidiecezji Gdańskiej ul. Frombor-ska 24 (niepubliczny)	Osoby starsze, przewlekle chore, niepełnosprawne fizycznie	76	90 (10 MOPS) (35 PUW)	1 860,00

Kultura

Gdańsk jest miastem o ponad tysiącletniej tradycji, wyjątkowej wartości kulturalnej i ogromnym potencjale osobowości twórczych, naukowych, artystycznych. Życie kulturalne Gdańska stanowi jeden z najważniejszych obszarów dziedzictwa Miasta i jest istotnym parametrem branym pod uwagę przy określaniu jakości życia.

Pomimo wzrostu ilości kin w Gdańsku obserwujemy spadek ilości widzów prawie o 19,51 %. Jednocześnie obserwujemy wzrost liczby muzeów połączony jednak ze spadkiem liczby osób zwiedzających. Natomiast obserwowany jest wzrost widzów i słuchaczy, którzy odwiedzili teatry i instytucje muzyczne (wzrost prawie o 5 tys. osób).

Teatry

Największym teatrem w Gdańsku jest Teatr Wybrzeże. Na trzech scenach teatru, z których dwie mieszczą się w budynku głównym, prezentowanych jest corocznie 8-10 nowych przedstawień. Obok klasyki polskiej i światowej w repertuarze Teatru Wybrzeże zawsze bardzo istotną część stanowiły pozycje współczesnej dramaturgii europejskiej i amerykańskiej, a także adaptacje prozy dziecięcej i młodzieżowej.

Tabela 62: Działające w Gdańsku instytucje kultury:

	1999 rok	2000 rok	2000/1999
Liczba kin	7	8	114,29%
Liczba widzów w kinach	738,6	594,5	80,49%
Liczba muzeów	17	18	105,88%
Liczba osób zwiedzających muzea	355,4	349,2	98,26%
Liczba teatrów i instytucji muzycznych	6	6	100,00%
Liczba widzów i słuchaczy, którzy odwiedzili teatry i instytucje muzyczne	320,1	325,1	101,56%
Placówki bibliotek publicznych	65	59	90,77%
Czytelnicy bibliotek publicznych, w tys.	67,6	67,6	100,00%

Jednym z największym teatrów dla dzieci w Gdańsku jest Teatr Miniatura, w którym miały miejsce następujące wydarzenia kulturalne:

- przedstawienia teatralne dla dzieci- „Baśń o Zaklętym Kaczorze", „Piękna i Bestia" , „Świniopas" i inne.
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Bałtycki Uniwersytet Tańca – prezentacje i warsztaty Maybe Theatre Company,
- Maybe Theatre Company wielokrotnie wystawił na dużej scenie spektakl muzyczny pt. „Grease",
- spektakl S.I.Witkiewicza „Oni" wystawiony w języku niemieckim w wykonaniu młodzieży z II Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku,
- zajęcia fakultatywne studentów Uniwersytetu Gdańskiego Instytutu Filologii Polskiej, prowadzone w ramach porozumienia zawartego pomiędzy Miejskim Teatrem Miniatura a Uniwersytetem Gdańskim,
- przegląd teatrów off-owych,
- wystawa „Katyń – Golgota Wschodu" impreza organizowana przez Pałac Młodzieży i Pomorskie Kuratorium,
- Wojewódzki Konkurs Amatorskich Zespołów Teatralnych „Na Falach Bałtyku",
- Tydzień Kultury Ukraińskiej Teatr SUZIRA z Kijowa,
- III Ogólnopolski Festiwal Teatrów i Kabaretów Studenckich,

Teatr Leśny we Wrzeszczu

- impreza jazzowa – od jazzu tradycyjnego po yass,
- „Kraina Łagodności" – koncerty zespołów wykonujących piosenki turystyczne, ekologiczne itp. (Wolna Grupa Bukowina),
- – spektakle dla dzieci i dorosłych,
- „Pożegnanie lata" występy zespołów amatorskich, konkursy, zabawy oraz koncerty zespołu rockowego,

Instytucje muzyczne i opery

Państwowa Opera Bałtycka istnieje w Gdańsku już ponad 50 lat. W 2000 r. publiczność Opery Bałtyckiej mogła podziwiać pięć nowych spektakli zrealizowanych przez zespól Opery tj.:

- Ryszard Wagner „Tannhäuser",
- Adolphe Adam „Korsarz",
- Adolphe Adam „Giselle",
- „Dziady" na motywach dramatu Adama Mickiewicza,
- Giacomo Puccini „Madama Buterfly".

Opera Bałtycka w Gdańsku w 2000 roku dała 121 przedstawień i koncertów, w tym między innymi:

- „Romeo i Julia"- balet do muzyki Sergiusza Prokofiewa,
- „Mane, Tekel, Fares" - widowisko baletowe do muzyki Petera Gabriela i Pink Floyd,
- „Cyrulik Sewilski" - opera komiczna Giacomo Rossiniego,
- „La Traviata" - opera Giuseppe Verdiego,
- „Rigoletto" - opera Giuseppe Verdiego,
- „Straszny Dwór" - opera Stanisława Moniuszki.

Koncerty i przedstawienia prezentowane w Operze Bałtyckiej cieszyły się dużym powodzeniem o czym może świadczyć wysoka frekwencja, która wynosiła średnio 86,6%.

Jubileusz był doskonałą okazją do wydania pamiątkowego dwupłytowego albumu 50-lecia Opery Bałtyckiej „Od Oniegina od Tannhäusera" przygotowany wraz z Radiem Gdańsk. Premiera albumu odbyła się na koncercie galowym z okazji 50-lecia Opery Bałtyckiej pt. „Urodziny w operze".

Zespół Opery Bałtyckiej odbył także trzy tournee zagraniczne w tym:

- tournee w Holandii i Belgii z przedstawieniami „Tosca" i „Rigoletto",
- tournee w Niemczech, Włoszech i Luksemburgu z przedstawieniami „Fidelia" i „Tannhäusera"

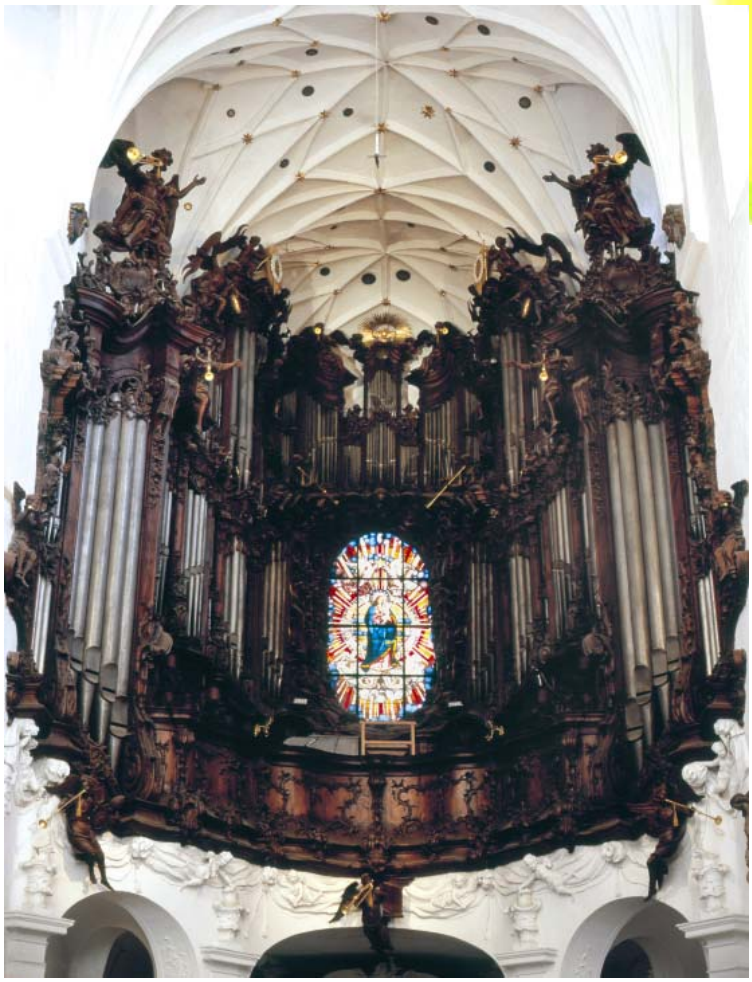
Ponadto były zawierane kontrakty zagraniczne z wieloma artystami zagranicznymi.

Muzyki poważnej można wysłuchać także w **Polskiej Filharmonii Bałtyckiej**, gdzie w 2000 r. zaprezentowano 101 koncertów symfonicznych i kameralnych, w tym:

- koncerty symfoniczne, gościnnie w "Auditorium Novum" Politechniki Gdańskiej 16
- koncerty symfoniczne odbyte poza siedzibą 50
- koncerty kameralne 35

Koncertów Polskiej Filharmonii Bałtyckiej wysłuchało łącznie 58 722 słuchaczy. Do najważniejszych koncertów Filharmonii należały:

- uroczysty koncert z okazji 80-tych urodzin Papieża w Katedrze Oliwskiej z udziałem Cappelli Gedanensis, Akademickiego Chóru Politechniki Lubelskiej, Chóru Towarzystwa Muzycznego w Lublinie, orkiestra i połączone chóry wykonały pod dyrekcją Zygmunta Rycherta oratorium G. H. Haendla „Mesjasz".
- koncert w Bazylice Mariackiej w wykonaniu Chóru i Orkiestry Filharmonii Narodowej z okazji 100-rocznicy FN, w programie usłyszeliśmy „Requiem" Verdiego. Orkiestrą i Chórem Filharmonii Narodowej dyrygował Kazimierz Kord.
- koncert z okazji inauguracji XLIII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Orga-



nowej w wykonaniu orkiestry PFB pod dyrekcją Kai Bumana z udziałem Zbigniewa Kruczka, kompozytora i solisty (organy).
- koncert inaugurujący obchody „Międzynarodowych Dni Morza" w wykonaniu orkiestry PFB pod dyrekcją Jarosława Lipke, z udziałem solistów Moniki Baranowskiej (mezzosopran) i Leszka Możdżera (fortepian).
- współorganizacja 19 koncertów organowych w ramach XLIII Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej w Katedrze Oliwskiej.
- Ponadto 47 koncertów organowych towarzyszących Festiwalowi, granych w: Bazylice św. Brygidy w Gdańsku- 8 koncertów, w Bazylice św. Mikołaja w Gdańsku-6 koncertów, w Rumi-10 koncertów, w Morągu-7 koncertów, w Stegnie-8 koncertów, we Wdzydzach Kiszewskich- 8 koncertów.
- Amfiteatr na Ołowiance: koncert w ramach „Gdańskiego Lata Muzycznego" w wykonaniu światowej sławy wirtuoza i kompozytora muzyki na fletni Pana Georghe Zamfira, któremu towarzyszyła orkiestra PFB pod dyrekcją Zygmunta Rycherta.
- koncert w Amfiteatrze z okazji XX-lecia istnienia NSZZ „SOLIDARNOŚĆ", wielkie wydarzenie artystyczne i polityczne z udziałem primadonny scen operowych Europy i świata Ann Murray i wirtuoza fortepianu Piotra Palecznego. Gwiazdom towarzyszyła orkiestra Polskiej Filharmonii Bałtyckiej pod dyrekcją Zygmunta Rycherta oraz połączone Chóry Gdańskie (150 osób). Ten wyjątkowy koncert został nagrany w kooperacji z Urzędem Miasta Gdańska, powstałą pamiątkowa płyta CD służąca promowaniu dokonań kulturalnych Gdańska i Filharmonii Bałtyckiej.
- koncert w Amfiteatrze na Ołowiance z okazji zakończenia Jarmarku Św. Dominika.
- Organizacja ITT Festiwalu Muzyki Sakralnej w Gdyni, organizowanego pod patronatem Prezydenta Miasta Gdyni. Wydarzenie to (4 koncerty) zostało odebrane jako wielki sukces artystyczny.

W 2000 roku Polska Filharmonia Bałtycka w ramach współpracy z zagranicą została dwukrotnie zaproszona na występy do Wolgost w Niemczech. Orkiestra występowała również w Potstamie z programem „Requiem" G. Faure i "Stabat Mater" Karola Szymanowskiego. W Schleswiku orkiestra PFB zaprezentowała oratorium "Eliasz" Felixa Mendelssohna. W koncertach zaprezentowanych we własnych salach wystąpiło 37 zagranicznych wykonawców, w tym Koreańska Orkiestra Kameralna.

Polska Filharmonia Bałtycka utrzymywała także szerokie kontakty z komisjami Rad Miejskich Gdańska, Gdyni i Sopotu, przy realizacji programu Trójmiejskiego Muzycznego Lata 2000 r. oraz z mediami, o czym świadczy 100 różnego rodzaju publikacji omawiających lub zapowiadających działalność tej ważnej dla Gdańska instytucji kulturalnej.

Muzea

W Gdańsku działa 19 muzeów. Jednym z najważniejszych jest **Muzeum Narodowe**, oddział w Gdańsku. W 2000 r muzeum to zorganizowało 18 wystaw stałych i 47 wystaw czasowych, z których wyróżniały się i były najczęściej odwiedzane:
- Jan Matejko na Pomorzu,
- Józef Czapski – widzenie życia,
- Portret Sarmacki,
- Tatarzy w Polsce,
- Wokół Parku Oliwskiego.
- Ikona – święta tajemnica,
- Świąteczna wystawa bombek choinkowych.

Sukcesem wydawniczym okazał się wydany w 2000 roku album fotograficzny „Koniec i początek", który prezentowany był na Targach Frankfurckich i cieszył się tam dużym zainteresowaniem. Ukazał się również szósty tom Studiów Humanistycznych, który był oczekiwany przez środowiska muzealne.

W 2000 roku Muzeum Narodowe współpracowało i rozwijało kontakty z muzeami w kraju i na świecie (np. Germanische National Museum w Norymberdze, Victoria and Albert Museum w Londynie, Rhoska Konslejdmuseum w Goteborgu, Muzeum Historyczne we Lwowie) oraz z instytucjami, samorządami i towarzystwami naukowymi (np. Urzędem Pełnomocnika Rządu do Spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą, Uniwersytetem Gdańskim, Uniwersytetem im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Stowarzyszeniem Muzealników Polskich, Stowarzyszeniem Historyków Sztuki).

Innym muzeum działającym w Gdańsku jest **Muzeum Poczty i Telekomunikacji**, **oddział w Gdańsku.** Główną ekspozycję poświęca obronie Poczty Polskiej w Gdańsku 1 września 1939 roku. Muzeum gromadzi i wystawia zbiory dotyczące historii poczty i



telekomunikacji oraz organizuje w ciągu roku wystawy czasowe. Zajmuje się działalnością kulturalną i edukacyjną. Ze względu na szczególny charakter głównej ekspozycji, jest miejscem pamięci narodowej i za swoją działalność otrzymało w ostatnim okresie Odznakę Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, Złotą Odznakę Honorową Polskiego Związku Filatelistów oraz Medal Tysiąclecia Miasta Gdańska. W ramach organizowania wystaw i obchodów rocznicowych Obrony Poczty Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku współpracuje z Pocztą Polską i Telekomunikacją Polską SA. Muzeum poza wystawą stałą zorganizowało 9 wystaw czasowych między innymi:

- „Pamięć nie dała się zgładzić",
- „Zdobycze XX wieku",
- „II wojna światowa w medalierstwie"

Muzeum współpracuje od wielu lat ze szkołami, które noszą imię Obrońców Poczty Polskiej, Związkiem Harcerstwa Polskiego i z Polskim Związkiem Filatelistów. Do szczególnej współpracy doszło między muzeum a Kołem Rodzin Obrońców i Pracowników Poczty Polskiej i w ostatnich latach ze Stowarzyszeniem "Gdańskiej Rodziny Katyńskiej"

Ciekawym muzeum działającym w Gdańsku jest powstałe w 1999 r**. Muzeum Zegarów Wieżowych**, będące oddziałem Muzeum Historii Miasta Gdańska. Muzeum to w 2000 r. zorganizowało cztery wystawy i tyle samo sympozjów. Wystawy muzealne w 2000 r. zwiedziło 6 817 osób tj. o 77% więcej niż w roku 1999. W 2000 r. Muzeum Zegarów dało aż 73 koncerty carillonowe, z czego: 52 koncerty cotygodniowe, 12 koncertów świątecznych, 9 koncertów festiwalowych. W 2000 r. muzeum odniosło szereg sukcesów, z czego najważniejsze to:

- przyznanie nagrody SYBILLI w kategorii „Wydarzenie Muzealne Roku" za utworzenie MZW,
- utworzenie galerii sztuki współczesnej pod nazwą "Galeria na wieży",
- zorganizowanie II Gdańskiego Festiwalu Carillonowego, wraz z wydaniem płyty CD z zapisem utworów z festiwalu.

Muzeum Zegarów Wieżowych współpracowało z 21 organizacjami w kraju oraz z pięcioma organizacjami za granicą. Pośród organizacji, z jakimi współpracowało muzeum, można wymienić:

- British Museum w Londynie,
- Szkoła dla Carillonerów w Holandii,
- Ludwisarnia Royal Eijsbouts w Asten,
- Muzeum Zegarów i Dzwonów w Asten,
- Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku,

- Akademia Muzyczna w Gdańsku,
- Muzeum Zamkowe w Malborku,
- Klasztor O.O. Karmelitów w Gdańsku.

Jednym z najbardziej związanych z morzem placówek muzealnych jest **Centralne Muzeum Morskie** w Gdańsku, posiadające, oprócz siedziby głównej w spichlerzach na Ołowiance cztery filie:

- Statek muzeum „Sołdek",
- Statek muzeum „Dar Pomorza",
- Muzeum Wisły w Tczewie,
- Muzeum Rybołówstwa w Helu.

Ogółem wystawy w muzeum i w jego filiach zwiedziły 286 323 osoby, z czego 60 893 osoby zwiedziły wystawy muzeum zorganizowane w siedzibie lub filiach w Gdańsku. Oprócz ekspozycji stałej muzeum zorganizowało takie wystawy jak:

- „Po godzinach" – wystawa M. Bruckiego i W. Urbańskiego,
- „Zawiszą po Chile" – wystawa fotograficzna Wojciecha Milocha,
- „Archeologia podwodna i i nurkowanie",
- „Dzieje rywalizacji o *Dominium Maris Baltici*",
- „Sport w Marynarce Wojennej".

Centralne Muzeum Morskie w 2000 roku zorganizowało także wiele sympozjów i sesji naukowych. Przedstawiamy kilka z nich:

- V Konferencja Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego,
- IV Sympozjum Wiślane pt. „Żegluga w dorzeczu Wisły dawnej i dziś",
- IV Sympozjum „Zabytki hydrotechniki w Polsce",
- sesja „Ożywić Martwą Wisłę".

W muzeum odbyły się również koncerty muzyki z cyklu „Muzyka na wodzie" oraz koncerty szant. CMM organizowało także szeroką działalność edukacyjną prowadząc zajęcia i lekcje muzealne. Zorganizowano 85 lekcji, w których brało udział 2 035 uczniów, 18 konkursów plastycznych dla 443 osób oraz zorganizowano zwiedzanie dla 44 grup liczących w sumie 914 osób.

Uroczystość 40-lecia CMM uświetniły dwa koncerty. W koncercie „Od morza jesteśmy" śpiewali śpiewacy Scholi Cantorum Gedanensis, natomiast w koncercie „Cztery pory roku" śpiewali Słuchacze Państwowej Szkoły Muzycznej w Gdańsku.

CMM otrzymało wyróżnienie w kategorii wystaw historycznych za wystawę „Udział Polaków w wojnie polsko-japońskiej na morzu w 1904-1905" oraz wyróżnienie w kategorii „Działalność naukowa" za projekt badawczy „Zróżnicowanie typologiczne i regionalne łodzi-dłubanek z terenów ziem polskich w świetle datowań nauk przyrodniczych".

CMM współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami, z których najważniejsze to: Wyższa Szkoła Morska w Gdyni, Instytut Morski, Liga Morska i Rzeczna, Marynarka Wojenna, Akademii Marynarki Wojennej, Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska i wiele innych. Ponadto CMM współpracowało z instytucjami i organizacjami na świecie. CMM jest czynnym członkiem następujących organizacji: Intenational Congresss of Maritime Museums, European Museum Forum, International Council of Museum. Ponadto CMM współpracuje z organizacjami i instytucjami w ramach programów International Symposium of Boat and Ship Archeology i NAVIS II.

Kolejnym muzeum działającym w Gdańsku jest **Muzeum Archeologiczne**. W 2000 roku prócz wystaw prezentowanych wcześniej zorganizowano trzy nowe wystawy:

- „Skarby z ulicy Rajskiej",
- „W krainie Andów",
- „Z dziejów Miłobądza".

Ponadto, w roku 2000, w gmachu muzeum eksponowane były wystawy: „Pradzieje Pomorza Gdańskiego", „Paleopatologia na ziemiach polskich", „Z bursztynem przez tysiąclecia". Funkcjonowały w muzeum także wystawy czasowe. Muzeum odwiedziło 26 472 zwiedzających.

W Muzeum Archeologicznym zorganizowano także dwie sesje naukowe tj.:

- VII Sesję Nubiologiczną Gdańsk/Gniew,
- sesję sprawozdawczą dotyczącą badań na terenie przyszłej autostrady,

W 2000 roku Muzeum Archeologiczne osiągnęło szereg sukcesów w zakresie badań wykopaliskowych. Do najważniejszych osiągnięć badawczych zaliczyć można:

- badania archeologiczne na stanowiskach tzw. kultury kermańskiej w Sudanie,
- badania wykopaliskowe na terenie autostrady A-1; przebadano 12 stanowisk datowanych od środkowej epoki kamienia do czasów nowożytnych,
- badania konserwatorskie dotyczące głównie stanowisk zagrożonych, a prezentujące duże wartości naukowe (osady neolityczne w Rzucewie i Brodach Pomorskich oraz cmentarzyska z wczesnej epoki żelaza i okresu rzymskiego),
- szereg badań ratowniczych na terenie Gdańska.

Ponadto muzeum współpracuje z wieloma instytucjami zagranicznymi (Museum of London Archeology Service, National Corporation

for Antiquites and Museum, Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej) oraz z krajowymi (Generalnym Konserwatorem Zabytków w Warszawie, Pomorskim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku). Muzeum współpracuje z wszystkimi muzeami archeologicznymi w kraju, instytutami archeologii i historii krajowych uniwersytetów, a także z wieloma stowarzyszeniami i fundacjami.

Archiwa

Najważniejszym i największym gdańskim archiwum jest Archiwum Państwowe w Gdańsku. Archiwa państwowe podlegają Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działalność Archiwum Państwowego w Gdańsku opiera się na ustawie z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Działalność ta obejmuje: gromadzenie, ewidencję, przechowywanie, opracowanie, zabezpieczanie i udostępnianie materiałów archiwalnych oraz prowadzenie działalności informacyjnej. Archiwum Państwowe w Gdańsku, w jednostkach organizacyjnych wytwarzających materiały o wartości historycznej, kontroluje prawidłowość postępowania z dokumentacją i dba, aby była ona przekazywana we właściwym czasie do Archiwum. Gdańskie archiwum organizuje także kursy archiwalne dla archiwistów zakładowych.

Zbiory Archiwum Państwowego w Gdańsku liczą na dzień 31.XII.2000 r. 825 811 jednostek inwentarzowych, co stanowi 10 281,93 mb . W stosunku do roku 1999 stan ten uległ powiększeniu o 408,8 mb i 66 060 jednostek inwentarzowych. W 2000 roku udostępniono w pracowniach naukowych w Gdańsku oraz w Gdyni 794 użytkownikom 11 028 jednostek inwentarzowych. Dla porównania w 1999 roku 594 użytkowników – 8 343 jednostek inwentarzowych, a w 1998 roku 698 użytkowników – 9 439 jednostek inwentarzowych.

W Archiwum Państwowym w Gdańsku przeprowadza się także kwerendy materiałów archiwalnych na potrzeby osób i instytucji zwracających się z pisemnymi zapytaniami. Głównie zleca się poszukiwania dotyczące genealogii rodzin, ale także np. poszukiwania dokumentów poświadczających pobyt w niemieckich i sowieckich obozach zagłady i pracy przymusowej.

Archiwum Państwowe w Gdańsku współpracuje z wieloma jednostkami kultury oraz nauki w realizacji wspólnych projektów popularyzujących nasze dziedzictwo kulturowe. W 2000 roku przygotowano i zorganizowano wystawy materiałów archiwalnych:

1. „700 lat kościoła w Krokowej”,
2. „Gdańsk miasto sentymentalne” oraz „Cymelia Gdańskiego Archiwum Państwowego”,
3. Wystawa najcenniejszych materiałów archiwalnych w zasobie Archiwum Państwowego.

Archiwum Państwowe w Gdańsku przygotowało także szereg spotkań prelekcji. Archiwum współpracuje z miejscowymi władzami, bibliotekami, muzeami, tygodnikami kulturalno-społecznymi, telewizją i radiem, udzielając poszukiwanych informacji oraz udostępniając kopie dokumentów w celu zilustrowania różnych problemów.

Biblioteki

W Gdańsku w 2000 roku działało 59 placówek bibliotek publicznych.

Do największej na terenie miasta biblioteki należy Wojewódzka Biblioteka Publiczna posiadająca szeroką sieć filii. W 2000 roku zakupiono książki za ogólną kwotę 179 312 zł. oraz szereg czasopism za kwotę 68 385 zł.

Kolejną biblioteką działającą w mieście jest Biblioteka Gdańska Polskiej Akademii Nauk. Księgozbiór liczy ponad 750 000 woluminów książek i czasopism oraz jednostek zbiorów specjalnych to jest rękopisów, starych druków, obiektów kartograficznych, grafiki, ekslibrisów, numizmatów, fotografii i innych materiałów.

W 2000 roku w obu czytelniach (ogólnej i zbiorów specjalnych) odnotowano 18 385 odwiedzin, w ramach których udostępniono na miejscu 92 875 woluminów dzieł oraz 1 375 szpul mikrofilmów. Natomiast na zewnątrz, poprzez wypożyczalnię udostępniono blisko 8 000 woluminów odnotowując 5 571 odwiedzin. Inną formą służenia mieszkańcom Gdańska jest organizowanie otwartych wystaw tematycznych, dla wszystkich, którzy chcą odwiedzić Bibliotekę. Na przestrzeni 2000 roku miało miejsce 8 wystaw o rozmaitej tematyce. Dwie miały charakter międzynarodowy, ilustrujący historyczny aspekt kontaktów Gdańska z Europą i nosiły nazwy: „Portugalia w zbiorach Biblioteki Gdańskiej” oraz „Nie tylko o mapach – Holandia w zbiorach Biblioteki Gdańskiej”.

Biblioteka współpracuje z wszystkimi ważniejszymi bibliotekami w kraju i z wieloma z zagranicy prowadząc wymianę publikacji, wykonując kwerendy.

Inne wydarzenia kulturalne

Przy okazji wielu imprez targowo-turystycznych Gdańsk było świadkiem wielu koncertów festiwalowych. Przykładem takiego cyklu imprez otwartych mogą być koncerty zorganizowane przy okazji Jarmarku Dominikańskiego (na scenie występowała m.in. Beata Kozidrak z zespołem Bajm).

Jednak prócz koncertów godnym zauważenia faktem było wykonanie na Długim Targu grupowego zdjęcia gdańszczan. Wielkie spotkanie mieszkańców naszego miasta odbyło się 11 czerwca 2000 r.

Kolejnym wydarzeniem godnym odnotowania było poświęcenie 3 września 2000 r. pomnika – krzyża, który stanął na Grodzisku. Krzyż o wysokości 16 metrów upamiętniać ma dwa tysiące lat chrześcijaństwa i tysiącletnią obecność Gdańska w dziejach Europy. Pomnik ten upamiętniać ma także żołnierzy, którzy w ciągu ostatnich 300 lat zginęli walcząc o Gdańsk.

W sierpniu 2000 r. w kościele Św. Brygidy w Gdańsku zabrzmiała muzyka Johannesa Brahmsa – II Symfonia op. 73 D-dur, Krzysztofa Pendereckiego – Te Deum, oraz Petera Ruzicki, który skomponował swoje dzieło – Nachklang – specjalnie na zamówienie Niemieckiej Rady Muzyki. Gdański koncert międzynarodowej orkiestry Bundesjugendorchester i chóru Europa Chor Akademie wykonany został w ramach tournee po Polsce i Niemczech, którego wspólnym przesłaniem było motto: „Polska i Niemcy – razem w sercu Europy".

Otwarcie wystawy „Drogi do wolności", które dokonało się 29 sierpnia 2000 r. stanowiło jedno z najważniejszych wydarzeń obchodów 20-lecia „Solidarności" oraz podpisania porozumień sierpniowych. Na wystawie zostały przedstawione ulotki, plakaty i dokumenty z tego okresu, tablice z postulatami. Za pośrednictwem komputera można zapoznać się z materiałami z historii najnowszej, począwszy od najwcześniejszych protestów społecznych z lat 50-tych. „Wystawiono" także sklep spożywczy, zabytkową niemal budkę telefoniczną, podobiznę Lenina, milicyjną polewaczkę i wojskowy transporter.

Wystawa "Drogi do wolności" znajduje się w budynku BHP Stoczni Gdańskiej, poprzedzielanym ściankami dzielącymi go na różne pomieszczenia. Poruszając się między nimi, ma się wrażenie pokonywania specyficznego labiryntu. Droga na wystawę prowadzi przez dwie bramy połączone rampą. Pierwsza brama stylizowana na dziób okrętu o pochylonej, zapadającej się sylwetce, od zewnątrz zachowuje cechy surowej formy z niemalowanej, korodującej stali. Ściany wewnętrzne, przekształcone w rodzaj wielkich regałów, narzucają skojarzenia z opustoszałym archiwum. Druga brama nawiązuje formą do niezrealizowanego projektu pomnika III Międzynarodówki. Forma wznoszącej się podwójnej spirali postępu rozbita jest na rozpadające się kształty, pozbawione jednolitego i ciągłego ukierunkowania w przestrzeni. Struktura zewnętrznej konstrukcji symbolizuje rozpad i odejście od totalitarnych, jednoczących ideologii.

Autorem projektu jest Grzegorz Klaman. Wystawa potrwa trzy lata

W czerwcu, na zaproszenie prezydenta Gdańska, przybył do Gdańska laureat Nagrody Nobla – Günter Grass. Wizyta w rodzinnym mieście trwała trzy dni. Program przewidywał między innymi odwiedziny znajomych rejonów Wrzeszcza oraz udział w przedstawieniu wyreżyserowanym na podstawie „Wróżb kumaka". Günter Grass uczestniczył także w debacie dotyczącej „polskich, niemieckich i europejskich kłopotów z pamięcią". Debatę poprowadził publicysta „Polityki" – Adam Krzemiński, a udział w dyskusji wziął także redaktor naczelny „Gazety Wyborczej" – Adam Michnik.

Innym wydarzeniem świadczącym o pomysłowości i entuzjazmie gdańszczan było specyficzne powitanie nowego, 2001 roku. W samo południe ostatniego dnia 2000 roku, przed Ratusz na ul. Długą przyszło ponad 10 tys. gdańszczan, aby wspólnym dzwonieniem przywitać nowe tysiąclecie. Miasto przygotowało na tę okazję 2001 pamiątkowych mosiężnych dzwonków z drewnianą rączką oraz z wygrawerowanym napisem „Gdańsk 2001".

Ponadto w Gdańsku miały miejsce dziesiątki wydarzeń kulturalnych których ze względu na szczupłość opracowania nie sposób wymienić.

Instytucje kultury prowadzone i finansowane przez miasto

W 2000 roku miasto wydało ogółem na działalność z zakresu kultury i sztuki kwotę w wysokości 21 597 823 zł. Miasto dofinansowało dotacją takie instytucje, jak:

- Muzeum Historii Miasta Gdańska,
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna,
- Klub „Żak",
- Capella Gedanensis,
- Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia,
- Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis.

Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia" w 2000 r. przygotowało 10 wystaw i prezentacji, z czego do najciekawszych można zaliczyć:

- „Wymiana autobiografii",
- „Negocjatorzy sztuki wobec rzeczywistości",
- „All you need is love",
- „Drogi do wolności",
- „Forum Galerii Niezależnych i Innych Miejsc Sztuki w Polsce",
- „Politycy są zbędni".

Innym ośrodkiem kultury wspieranym przez miasto jest Klub Studencki "Żak", który w ramach swojej działalności prowadzi:

- kino studyjne i Dyskusyjny Klub Filmowy im. Zbyszka Cybulskiego,
- scenę muzyczną,
- scenę teatralno-kabaretową.

Dyskusyjny Klub Filmowy prowadzi działalność edukacyjną prezentując kierunki, gatunki, szkoły i sylwetki twórców filmowych w ramach programów kwartalnych, przeglądów monograficznych. Działalność DKF-u uzupełnia program kina studyjnego (prowadzonego przez DKF). W 2000 roku odbyło się 119 seansów.

Na Scenie teatralnej Klubu "Żak" odbyło się w 2000 roku 6 koncertów oraz 1 projekt KOMUNIKACJA 2000. Natomiast na scenie teatralno-kabaretowej odbyło się 5 przedstawień teatralnych. Miała miejsce także prezentacja teatrów awangardowych, off-owych, studenckich i szkolnych oraz znanych lub początkujących grup i artystów kabaretowych.

Ponadto miasto wspierało finansowo wiele instytucji, np. Muzeum Historii Miasta Gdańska, (którego działalność została opisana wyżej), a także Teatru Miniatura (opisany wyżej). Miasto dotuje także szereg domów kultury, Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis oraz zespół muzyki dawnej Cappella Gedanensis.

Cappella Gedanensis w roku 2000 wykonała 87 koncertów, w których wzięło udział ponad 13,5 tysiąca widzów i słuchaczy. Wśród koncertów , które wywarły największy wpływ na życie artystyczne wybrzeża, znalazła się prezentacja wielkich indywidualności Europy, największych muzyków obecnej doby prezentowanych w cyklu „Wielkie Dzieła – Sławni Wykonawcy".

Po raz szósty już odbyła się pod patronatem Capelli Gedanensis „Gdańska Wiosna '2000" oraz Międzynarodowe Seminarium Skrzypcowe. Zarówno koncerty jak i warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem młodzieży. W warsztatach wzięło udział 24 najbardziej utalentowanych skrzypków z kraju i zagranicy zakwalifikowanych w drodze eliminacji, których przyciągnęły nazwiska dyrektora artystycznego i inicjatora powyższego przedsięwzięcia – prof. Krzysztofa Węgrzyna oraz legendarnej skrzypaczki Wandy Wiłkomirskiej. Podczas seminarium odbywały się imprezy towarzyszące – koncert inauguracyjny z udziałem Wandy Wiłkomirskiej, Krzysztofa Węgrzyna, Cappelli Gedanensis, oraz innych indywidualności jak Agnieszki Duczmal i Orkiestry Amadeus.

Ponadto Capella Gedanensis dała wiele koncertów, z których można wymienić:

- koncert upamiętniający 60-tą rocznicę masowych mordów Gdańszczan,
- recital organowy (Martin Kaleschke),
- Wielkie Dzieła – Sławni Wykonawcy M.Jancovici, Cappella Gedanensis,
- koncert w I rocznicę pielgrzymki Jana Pawła II na Wybrzeże,
- koncert „Na Urodziny Bacha".

Ochrona środowiska

Polityka ekologiczna Gdańska do roku 2002 została określona uchwałą Rady Miasta Gdańska z 20 lipca 1993 roku. W dotychczasowej polityce Gdańsk realizował cele globalne w zakresie: ochrony zasobów naturalnych, ochrony klimatu i bioróżnorodności. Zrealizowano lub rozpoczęto realizacje większości z określonych w uchwale priorytetów inwestycyjnych, szczególnie w zakresie infrastruktury miejskiej, mającej wpływ na stan środowiska. Gdańsk jest od 1992 roku Członkiem Międzynarodowej Rady Lokalnych Inicjatyw na Rzecz Środowiska Naturalnego (ICLEI), uczestniczy też w wielu programach międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju (Kampania Miast Zrównoważonego Rozwoju, Kampania na Rzecz Ochrony Klimatu, CITIES 21, Bałtycka Agenda 21, ECOSIM).

W 1999 roku został opracowany program zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony środowiska gminy – miasta Gdańska. W programie tym zakłada się kontynuację dotyczącą polityki ekologicznej Gdańska w celu osiągnięcia standardów Unii Europejskiej w odniesieniu do stanu środowiska. Po konsultacjach społecznych praca ta będzie podstawą do sformułowania projektu uchwały RMG dotyczącej programu zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska w Gdańsku.

Gospodarka wodno-ściekowa

Ścieki sanitarne przyjmowane do gdańskiego systemu kanalizacyjnego w 2000 roku oczyszczane były w trzech oczyszczalniach: "Gdańsk-Wschód", "Zaspa" i Stoczni Wisła.

Funkcjonująca od 1976 roku mechaniczna, a od 1993 r. mechaniczno-chemiczna oczyszczalnia "Gdańsk-Wschód" w latach 1996-1999 została poddana rozbudowie o część biologiczną, mającą na celu osiągnięcie europejskich, wysokich standardów ochrony środowiska w odniesieniu do efektywności oczyszczania ścieków.

Rozbudowa oczyszczalni "Gdańsk-Wschód" jest najważniejszą i największą inwestycją ekologiczną podjętą dla miasta Gdańska i jego regionu. Do oczyszczalni tej poprzez system kanalizacyjny trafiają ścieki z gmin sąsiednich, tj.:

- Sopotu,
- Pruszcza Gdańskiego: gminy i miasta,
- Żukowa,
- Kolbud.

W 1999 roku zakończono I etap tej inwestycji obejmujący budowę obiektów oczyszczania biologicznego, modernizację istniejących obiektów oczyszczania mechanicznego oraz przeróbkę osadów do momentu ich mechanicznego odwodnienia.

Tabela 63: Stężenie zanieczyszczeń w ściekach:

Parametr	Jednostka	Stężenie ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni	Stężenie ładunków zanieczyszczeń odpływających z oczyszczalni do Zatoki Gdańskiej	Wartości dopuszczalne wg pozwolenia wodnoprawnego	Stopień redukcji zanieczyszczeń [%]
BZT_5	mgO_2/dm^3	393	5,1	15	99 %
ChZT	mgO_2/dm^3	811	37,5	150	95 %
Zawiesina ogólna	mg/dm^3	376	21	30	95 %
Azot ogólny	mgN/dm^3	66,7	12,1	15	82 %
Fosfor ogólny	mgP/dm^3	44,7	0,8	1,5	95 %

W 2000 roku oczyszczalnia "Gdańsk-Wschód" spełniała warunki pozwolenia wodnoprawnego w zakresie wszystkich parametrów jakości odprowadzanych do odbiornika ścieków, utrzymując wysoką efektywność oczyszczania. W związku z tym nastąpiła znaczna redukcja zanieczyszczeń wnoszonych do Zatoki Gdańskiej.

Uwzględniając w/w efekty ekologiczne, spełniające wymogi Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych, które uzyskaliśmy w wyniku zakończenia I etapu modernizacji oczyszczalni "Gdańsk-Wschód", strona polska podjęła starania

Tabela 64: Ładunki zanieczyszczeń odprowadzane z oczyszczalni „Wschód" do Zatoki Gdańskiej:

rok	BZT5 t O_2/rok	ChZT t O_2/rok	Nog t O_2/rok	Pog t O_2/rok	Zawiesina t O_2/rok
1998	4133, 297	8970, 951	1791, 190	82, 798	1858, 342
1999	459, 782	1450, 083	622, 474	88, 420	778, 093
2000	164, 088	1206, 531	389, 307	19, 304	675, 657

o usunięcie tej oczyszczalni z listy zakładów uznanych przez Komisję Helsińską za największych trucicieli w Regionie Bałtyckim. W czerwcu 2000 roku odbyła się XVI Narada Grupy Zadaniowej ds. Wdrażania Programu Bałtyckiego (HELCOM PITF), która przychyliła się do wniosku strony polskiej i po pozytywnym zaopiniowaniu go przez Grupę ds. Zanieczyszczeń Pochodzenia Lądowego (HELCOM LAND), z dniem 30 stycznia 2001 r. Oczyszczalnia Ścieków "Gdańsk-Wschód" została usunięta z Listy Hot-Spotów Programu Bałtyckiego.

W drugim etapie budowy oczyszczalni ścieków realizowane są następujące obiekty:

- zrzut oczyszczonych ścieków do Zatoki Gdańskiej,
- utylizacja osadów odwodnionych.

Drugą co do wielkości komunalną biologiczno-mechaniczną oczyszczalnią funkcjonującą na terenie miasta Gdańska jest oczyszczalnia "Zaspa".

W 1999 roku oczyszczono w niej 8 548 420 m^3 ścieków. W 2000 roku oczyszczono 7 029 380 m^3 ścieków.

W przejętej przez miasto Gdańsk (w 1999 roku) oczyszczalni typu Bioblok Stoczni Wisła, oczyszczono w 2000 roku 63 832 m^3 ścieków.

Oczyszczalnie Stoczni Wisła oraz "Zaspa" docelowo będą zlikwidowane.

W przypadku Stoczni Wisła rozpoczęto już działania inwestycyjne w celu odwrócenia kierunku tłoczenia ścieków z przepompowni Górki Zachodnie.

Likwidacja oczyszczalni "Zaspa" nastąpi po wykonaniu układu tranzytowego umożliwiającego skierowanie ścieków z jej zlewni do zlewni Oczyszczalni "Gdańsk-Wschód".

Jednym z warunków umożliwiających przyszłą likwidację oczyszczalni "Zaspa" jest zastąpienie przedwojennej, wyeksploatowanej przepompowni ścieków "Ołowianka" – nową przepompownią.

W 2000 roku miasto Gdańsk kontynuowało rozpoczętą w 1999 roku inwestycję związaną z budową w/w przepompowni. Będzie to jedna z największych przepompowni ścieków w Polsce.

System wodociągowy miasta Gdańska

Zaopatrzenie w wodę

Wodociąg centralny w roku 2000 zasilany był w wodę z pięciu gdańskich ujęć głębinowych, jednego ujęcia drenażowego i jednego powierzchniowego, za wyjątkiem odbiorców z rejonu Żabianki zaopatrywanych w wodę z ujęć głębinowych Sopotu. Mieszkańcy dzielnic Gdańska położonych na jego obrzeżach otrzymywali wodę z 10 ujęć lokalnych nie posiadających połączenia z wodociągiem centralnym. Woda wtłaczana do sieci z ujęć lokalnych, ujmujących wody podziemne, stanowiła ok. 6% całej ilości wody podawanej do systemu wodociągowego miasta Gdańska.

W 2000 r. do sieci wodociągowej Gdańska podano wodę:

- z ujęć Gdańska w ilości: 28 131 tys. m^3/rok

w tym:
z ujęć głębinowych: 17 773 tys. m^3/rok
z ujęcia powierzchniowego "Straszyn" 8 830 tys. m^3/rok
z ujęcia drenażowego 2 248 tys. m^3/rok

- z ujęć Sopotu 1 883 tys. m^3/rok
- z ujęcia zakładowego "Unikomu" (zakup wody) 63 tys. m^3/rok

woda podana do sieci wodociągowej Gdańska: 30 077 tys. m^3/rok

Jakość wody do picia i na potrzeby gospodarcze

Jakość wody pitnej jest pod stałą kontrolą Pomorskiej Wojewódzkiej, Miejskiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej i laboratorium Saur Neptun Gdańsk (od roku 1998 również Politechniki Gdańskiej).

Z ogólnej ilości wody dostarczonej odbiorcom, 87% spełniało wymagania sanitarne zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 4 września 2000 r. (Dz.U. nr 82 poz. 937), oparte na Dyrektywie Rady Europy z listopada 1998 roku. Pozostałe 13% to woda pochodząca głównie z małych ujęć lokalnych. Przekroczenia norm dotyczą takich parametrów jak siarkowodór, mangan, żelazo ogólne, fluorki oraz barwa. Dostawa wody odbywa się za zgodą władz sanitarnych, a przekroczenia parametrów normowych nie stanowią zagrożenia dla zdrowia, a jedynie ma to wpływ na walory smakowe wody lub pogarsza wrażenia estetyczne, bądź prowadzi do zanieczyszczenia sieci przesyłowej.

Doprowadzenie jakości tej wody do zgodności z normami sanitarnymi wymaga podjęcia działań, które zostały zawarte w wieloletnim planie inwestycyjnym miasta.

W 2000 roku jakość wody podawanej do sieci z ujęcia wody „Straszyn" pod względem organoleptycznym i fizykochemicznym odpowiadała wymaganiom sanitarnym, za wyjątkiem zawartości chloru wolnego – powyżej wartości dopuszczalnej tj. 0,5 (przy 0,3) $mgCl_2/dm^3$. Z uwagi na zaniki chloru wolnego w wodzie u odbiorców i niebezpieczeństwo wtórnych skażeń bakteriologicznych, woda uzdatniona ze stacji uzdatniania w Straszynie wykazywała podwyższoną, w stosunku do wymaganej w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 4.09.2000 r., zawartość chloru wolnego. W minionym roku w sieci wodociągowej zasilanej wodą ze Straszyna nie stwierdzono obecności: formaldehydu, detergentów anionowych, cyjanków wolnych i glinu. Nie wykryto również następujących metali ciężkich: chromu, srebra i arsenu. Poziom pozostałych metali ciężkich nie budził zastrzeżeń.

Uwaga: 0,3 $mgCl_2/dm^3$ – najwyższe dopuszczalne stężenie chloru wolnego zgodnie z nowym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 4 września 2000 r. (przed wejściem w życie ww. rozporządzenia obowiązywało stężenie – 0,5 $mgCl_2/dm^3$).

Stan wód powierzchniowych

Jakość wód przybrzeżnych Zatoki Gdańskiej

Morskie wody przybrzeżne w 2000 r. spełniały normy sanitarne dopuszczające kąpiel w wodach Zatoki Gdańskiej na odcinku od Sopotu do Stogów (z wyłączeniem terenów portowych) oraz w Sobieszewie, na kąpielisku znajdującym się w przedłużeniu ul. Falowej (odcinek 1 000 m).

W porównaniu z rokiem 1999 stwierdzono poprawę stanu sanitarnego wód na całym odcinku gdańskiego wybrzeża. Znacząco wzrosła liczba stanowisk ze 100% udziałem wyników w I i II klasie czystości wód (w 2000 roku takich stanowisk było 10, w 1999 roku tylko 1).

Lokalizacja stanowisk badawczych: Jelitkowo – (3 punkty poboru wód), Przymorze – Zaspa (4), Brzeźno (3), Stogi (1), Sobieszewo (5).

Jakość wód w jeziorach

W 2000 r. jakość wód nie budziła zastrzeżeń w jeziorach: Osowskie, Jasień, Wysockie. W tych jeziorach 100% wyników badań bakteriologicznych i fizyko-chemicznych było w I i II klasie czystości wód (za wyjątkiem jeziora Jasień, w którym udział wyników w I i II klasie czystości wód pod względem fizyko-chemicznym wyniósł 96%). Z pozostałych dwóch badanych akwenów, tylko wody Pustego Stawu można uznać jako zadawalające – suma udziału wyników w I i II klasie czystości wód pod względem bakteriologicznym i fizyko-chemicznym wyniosła nieco ponad 80%. Najniższą jakość wód odnotowano w stawie na Niedźwiedniku. Udział wyników w I i II klasie czystości wód dla badań bakteriologicznych wyniósł 62,5 %; dla badań fizyko-chemicznych – 75 %.

W porównaniu do roku 1999 stan sanitarny wszystkich zbiorników uległ poprawie, nie stwierdzono natomiast istotnych zmian w poziomie zanieczyszczeń fizyczno-chemicznych. Wartości graniczne dla II klasy były najczęściej przekraczane w następujących wskaźnikach: tlen rozpuszczony, ChZTMn, BZT5.

Monitorowano następujące akweny: jezioro Jasień, Osowskie i Wysockie, Pusty Staw na Stogach oraz oczko wodne na osiedlu Niedźwiednik.

Jakość wód w ciekach

Stopień fizyczno-chemicznego zanieczyszczenia cieków w 2000 r. ogólnie można określić jako niski. W odniesieniu do 7 oznaczanych parametrów, 95,3% wyników odpowiadało I i II klasie czystości wód (w 1999 r. – 71%). W porównaniu do roku 1999 zaobserwowano istotną poprawę stanu sanitarnego w większości potoków, nadal jednak poziom zanieczyszczeń bakteriologicznych utrzymuje się na wysokim poziomie (w I i II klasie czystości było 51,7% wyników, pozaklasowych 12,3%).

Najwyższą jakość wód (uwzględniając parametry fizyko-chemiczne i bakteriologiczne) odnotowano w Potoku Jelitkowskim, Potoku Rynarzewskim oraz w rzece Raduni. Największe wartości stężeń o charakterze fizyczno-chemicznym zaobserwowano w rzece Rozwójce i Martwej Wiśle, a bakteriologicznych w Strzyży i kolektorze deszczowym z Brzeźna (kolektor "Północny" – dopływ kolektora „Kołobrzeska").

Monitoringiem były objęte następujące cieki: Potok Jelitkowski, Potok Rynarzewski, Strzyża, Potok Siedlicki, Kanał Raduni, Potok Oruński, Motława, Radunia, Czarna Łacha, Rozwójka, Martwa Wisła oraz kolektory deszczowe „Kołobrzeska" i „Północny".

Ochrona powietrza

W 2000 roku badaniem emisji zanieczyszczeń powietrza objętych było 21 zakładów przemysłowych i energetycznych, uciążliwych dla czystości powietrza. W tej liczbie Zespół Elektrociepłowni Gdańsk wykonuje ciągłe pomiary emisji w Elektrociepłowni Gdańsk II. Pozostałe jednostki prowadzą pomiary okresowe.

W ubiegłym roku kontynuowano realizację programu ograniczenia emisji na terenie gminy Gdańsk w oparciu o „Plan ograniczenia emisji do 2002 r.", przyjęty do stosowania Uchwałą nr XLIX/601/97 Rady Miasta Gdańska z 22 maja 1997 r., którego podstawowe działania odnoszą się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń energetycznych. Plan zakładał likwidację lub modernizację 171 węglowych kotłowni GPEC-u. Z tej liczby do końca 1999 r. zlikwidowano 130 obiektów. Z 41 kotłowni pozostałych do realizacji na kolejne lata, w roku 2000 zlikwidowano dalszych 7 kotłowni. Ponadto w minionym roku przeprowadzono modernizację uciążliwych, węglowych źródeł emisji w 7 obiektach podmiotów gospodarczych (domy wczasowe, piekarnie), w 4 szkołach oraz 27 indywidualnych systemach ogrzewania mieszkań (w 12 na Wyspie Sobieszewskiej i 15 w innych dzielnicach miasta).

Badania stanu czystości powietrza prowadzone są przez 5 automatycznych stacji pomiarowych Fundacji ARMAAG, w 47 stanowiskach pomiarów opadu pyłu i 8 punktach pomiarów średniodobowych wykonywanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną Gdańsk (w tym 1 punkt pomiarowy Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Gdańsk).

Zgodnie z tendencją obserwowaną w stosunku do poprzednich lat, w roku 2000 stan czystości powietrza uległ poprawie w zakresie podstawowych zanieczyszczeń. Stężenia średnioroczne ogólnie nie przekraczały obowiązujących norm z wyjątkiem dwutlenku azotu.

Nadal najwyższe stężenia notowane są w tych samych dzielnicach miasta jak w roku ubiegłym. Najwyższe stężenia średnioroczne wystąpiły w następujących dzielnicach:

- w Nowym Porcie – dwutlenku siarki – 13 $\mu g/m^3$ (w 1999 r. – 15 $\mu g/m^3$) norma 40 $\mu g/m^3$,
- w Szadółkach – opadu pyłu – 67,1 g/m^2rok – 34% normy, (w 1999 r. – 75,0 g/m^2rok),
- we Wrzeszczu – pyłu zawieszonego – 17 $\mu g/m^3$ (norma 50 $\mu g/m^3$) – 1999 r. bez zmian.

W tej dzielnicy stwierdzono 1,2-krotne przekroczenia dwutlenku azotu, którego stężenie wynosiło 47 $\mu g/m^3$ (norma – 40 $\mu g/m^3$), w 1999 r. – 42 $\mu g/m^3$, co spowodowane jest dominującym wpływem zanieczyszczeń ze środków transportu samochodowego.

W pozostałych dzielnicach miasta w roku 2000 nastąpił spadek stężenia dwutlenku azotu w porównaniu z rokiem 1999 r. Największy miał miejsce w Śródmieściu – 26 $\mu g/m^3$ (1999 r. – 44 $\mu g/m^3$).

Gospodarka odpadami

Wytworzone w Gdańsku odpady trafiają:

- do wykorzystania lub unieszkodliwienia do różnych przedsiębiorstw zajmujących się utylizacją odpadów na terenie Polski,
- na składowiska:

  w Gdańsku-Szadółkach - odpady komunalne i różne odpady przemysłowe,

  w Wiślince - fosfogipsy,

  w Gdańsku-Letnicy - odpady paleniskowe (żużle i popioły),

  w Gdańsku-Przegalinie - odpady paleniskowe (żużle i popioły).

W 2000 r. na wysypisko w Gdańsku- Szadółkach przyjęto 312 000 ton odpadów, w tym 220 000 ton odpadów komunalnych i podobnych do komunalnych.

Gdańskie Zakłady Nawozów Fosforowych wytworzyły około 238 000 ton fosfogipsów, z czego około 3 000 ton wykorzystano gospodarczo, a 235 000 ton wywieziono na składowisko fosfogipsów w Wiślince.

Elektrociepłownia w Gdańsku wytworzyła 88 000 ton, z których 86 000 ton zostało przekazanych do zakładu POLLYTAG, celem przetworzenia na kruszywo budowlane, 2 000 ton złożono na składowisku w Letnicy.

Fundusze ochrony środowiska

Zadania z zakresu ochrony środowiska są finansowane między innymi z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) oraz z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW).

Dochodami GFOŚiGW są wpływy z tytułu opłat i kar pieniężnych za korzystanie ze środowiska:

- 50% za składowanie odpadów,
- 20% opłat i kar za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i dokonywania w nim zmian oraz

szczególnego korzystania z wód i urządzeń wodnych,
- 100% opłat i kar za wycinkę drzew i krzewów.

W 2000 roku przychody GFOŚiGW wynosiły 9 394 848 zł., o 61% więcej niż w 1999 r. (5 840 873 zł.), a wydatki 6 607 079 zł., o 52% więcej niż w 1999 r. (4 348 814 zł.).

Wydatki były przeznaczone między innymi na:
- zagospodarowanie terenu nad Opływem Motławy,
- regulację Potoku Strzyża,
- porządkowanie gospodarki ściekowej na Wyspie Sobieszewskiej,
- włączanie do miejskiej sieci ciepłowniczej obiektów gminnych, dofinansowanie modernizacji ogrzewania mieszkań w dzielnicach Sobieszewo, Dolny Gdańsk, Dolny Wrzeszcz, Nowy Port,
- przyłącza kanalizacji sanitarnej (ul. Miałki Szlak, ul. Kolonia Anielinki, Letnica, ul. Myśliwska, ul. Smętna),
- dofinansowanie zmiany ogrzewania na Wyspie Sobieszewskiej,
- realizację Parku przy Strzyży,
- nasadzenia w pasie nadmorskim.

Dochodami PFOŚiGW są wpływy z tytułu opłat i kar pieniężnych za korzystanie ze środowiska:
- 10% za składowanie odpadów,
- 10% opłat i kar za pozostałe rodzaje gospodarczego korzystania ze środowiska i dokonywania w nim zmian oraz szczególnego korzystania z wód i urządzeń wodnych.

W 2000 roku przychody PFOŚiGW wynosiły 2 097 769 zł., o 28% więcej niż w 1999 r. (1 643 836 zł.), a wydatki 324 749 zł., o 274% więcej niż w 1999 r. (86 937 zł.).

Wydatki były przeznaczone między innymi na:
- dofinansowanie programu zbiórki puszek aluminiowych po napojach,
- likwidację płyt azbestowo-cementowych w dzielnicy Chełm i Dolne Miasto,
- dofinansowanie utylizacji sprzętu elektronicznego (kineskopy),
- prace związane z rekultywacją biologiczną wysypiska w Gdańsku-Szadółkach.

Gdańskie nagrody w dziedzinie ochrony środowiska

Złoty medal na EXPO 2000 w Hanowerze

Medalem „Ludzkość, Technologia, Natura" uhonorowano Gdańsk podczas wystawy Expo 2000 w Hanowerze. Międzynarodowe grono ekspertów z dziedziny ochrony środowiska wyróżniło Gdańsk za zintegrowane zarządzanie gospodarką wodną. Gdański projekt znalazł się wśród 67 wyróżnionych, a wcześniej wyselekcjonowanych opracowań ekologicznych z całego świata.

Zintegrowany system gospodarki wodnej obejmuje:
- doprowadzenie do właściwego stanu i utrzymanie czystości morskich wód przybrzeżnych z ciągłym monitoringiem jakości,
- nadzór nad jakością wewnętrznych wód powierzchniowych powiązany z wykonaniem prac na rzecz ich czystości,
- ochronę ujęć wody pitnej, monitoring jakości i poziomu wód wgłębnych,
- działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej, w tym powiększanie retencji wód,
- urządzanie terenów rekreacyjnych nad wodą – spełnienie postulatu Lokalnej Agendy 21,
- prowadzenie komputerowego modelu obiegu wód jako narzędzia wspomagającego decyzje w zakresie gospodarki wodnej.

Szwedzka Nagroda Morza Bałtyckiego – Swedish Baltic Sea Award 2000

Nagroda o nazwie „Swedish Baltic Sea Award" przyznana została Gdańskowi przez rząd Szwecji za realizację oczyszczalni ścieków „Gdańsk-Wschód". Podczas Sympozjum Wody w Sztokholmie w sierpniu 2000 roku pomysłodawca nagrody, minister handlu Szwecji, wręczył prezydentowi Gdańska czek na 100 tysięcy koron szwedzkich, pamiątkową kryształową statuetkę oraz dyplom.

Po raz pierwszy nagrodę wręczono w roku ubiegłym. Laureatami mogą być osoby prywatne, firmy, organizacje oraz instytucje publiczne ze wszystkich krajów nadbałtyckich za działania przyczyniające się w sposób szczególny do poprawy jakości wód Bałtyku.

Nagroda za postępy w dostosowaniu do przepisów Unii Europejskiej – EU Compliance Award.

Przedstawiciel Gdańska odebrał na początku października 2000 roku w Brukseli nagrodę Unii Europejskiej dla Gdańska w dziedzinie ekologii.

Wysoko oceniono postępy miasta w dostosowaniu do przepisów Unii Europejskiej związanych z ochroną środowiska. Pod uwagę brano jakość powietrza w mieście, gospodarkę odpadami niebezpiecznymi i system wodno-ściekowy. Miasto jest skanalizowane niemal w stu procentach, a miejskie ścieki spływają do spełniającej wszystkie europejskie wymogi oczyszczalni „Gdańsk-Wschód".

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat o milion ton zmniejszono emisję zanieczyszczeń gazów cieplarnianych do atmosfery. Stało się tak za sprawą likwidacji prawie 150 kotłowni. Stosunkowo najsłabiej zaawansowane są działania zmierzające do rozwiązywania problemu odpadów niebezpiecznych.

O nagrodę w drugiej edycji konkursu organizowanego przez Regional Enviromental Center ubiegało się 118 miast z 10 krajów stowarzyszonych z Unią Europejską oraz Cypru, Turcji i Malty. Obok Gdańska, z Polski na zgłoszonych z naszego kraju 27 wniosków, nagrody otrzymały Bielsko-Biała i Radom.

Podmioty gospodarcze

Utrzymujący się od kilku lat wzrost aktywności gospodarczej widoczny jest w znacznej dynamice wzrostu liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W ubiegłym roku, w stosunku do 1999 roku, zarejestrowana liczba przedsiębiorstw wzrosła o prawie 7,4% tj. o 3 778 przedsiębiorstw zarejestrowanych w bazie REGON. Wzrost był spowodowany wzrostem liczby podmiotów w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów w tym sektorze wzrosła o 3 005, tj. o 6,2%. W okresie od stycznia do grudnia 2000 r. wzrosła także liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym aż o 37,8% tj. o 774 podmiotów gospodarczych.

Spośród 54 581 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych, aż 51 761 tj. 94,8% stanowiły podmioty gospodarcze w sektorze prywatnym. Procentowy spadek udziału sektora prywatnego z 96,0% udziału we wszystkich podmiotach w 1999 roku jest spowodowany dużym przyrostem publicznych podmiotów sektora publicznego.

Najwięcej liczbowo podmiotów gospodarczych przybyło w dziale - działalność produkcyjna, gdyż przyrost wyniósł 405 podmiotów. Jednak wzrost o 5,8% był najmniejszy od 1995 roku. Spadek wielkość przyrostów nastąpił we wszystkich działach, jednak nie zanotowano ujemnego przyrostu, to znaczy realnego spadku wielkości zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych. Najmniejszy przyrost zanotowano w dziale handel i naprawy, wyniósł on tylko 0,48%. Zjawisko to może świadczyć o nasyceniu siecią handlową Gdańska, choć może to być zjawisko przejściowe. W sekcji – budownictwo, dynamika przyrostu obniżyła się tylko o połowę i wyniosła 5,5%.

Wynik finansowy brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób wyniósł w 2000 roku 639,7 mln zł. Sektor publiczny w 2000 roku wypracował 3387,4 mln złotych zysku brutto natomiast sektor prywatny 252,3 mln złotych.

W 2000 roku wynik finansowy netto wypracowany przez gdańskie przedsiębiorstwa wyniósł 351,8 mln zł. Aż 73,4 % zysku netto wypracowały przedsiębiorstwa publiczne natomiast tylko 26,6 % przedsiębiorstwa prywatne.

Fatalna sytuacja, jaka panuje w gospodarce finansowej przedsiębiorstw, nie znalazła odbicia w wynagrodzeniach. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto wypłacane w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej pięciu osób wyniosło 2 311,17 zł i było o 15,3% większe niż w analogicznym okresie 1999 roku Największy przyrost wynagrodzenia brutto nastąpił w dziale handel i restauracje i wyniósł 254,75 zł., tj. 27,2% w porównaniu do roku 1999.

Podniesienie płacy odbyło się prawdopodobnie kosztem zwolnień. Rok 2000 był kolej-

Tabela 65: Podmioty gospodarcze w Gdańsku:

wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Jednostki zarejestrowane w rejestrze REGON	33 921	38 402	42 007	45045	50802	54 581
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		113,2%	109,4%	107,2%	112,8%	107,4%
w tym:						
działalność produkcyjna	4456	5257	5861	6471	7 024	7 429
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		118,0%	111,5%	110,4%	108,5%	105,8%
budownictwo	3268	3852	4522	5021	5 541	5 846
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		117,9%	117,4%	111,0%	110,4%	105,5%
hotele i restauracje	825	791	890	948	1 047	1 093
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		95,9%	112,5%	106,5%	110,4%	104,4%
handel i naprawy	13863	13607	14205	14357	15 081	15 153
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		98,2%	104,4%	101,1%	105,0%	100,5%
transport, składowanie i łączność	2588	4126	4365	4578	4 725	4 778
dynamika w stosunku do roku poprzedniego		159,4%	105,8%	104,9%	103,2%	101,1%

Źródło: Opracowanie własne na bazie „Informatorów o sytuacji społecznej – gospodarczej styczeń – grudzień za lata 1995-2000"

Tabela 66: Wynik finansowy gdańskich przedsiębiorstw:

wyszczególnienie	1995[a]	1996 [a]	1997 [a]	1998 [a]	1999 [a]	2000 [b]
wynik finansowy brutto (w mln)	204,0	110,8	329,2	466.0	610.4	639,7
wynik finansowy netto (w mln)	12,2	44,4	127,8	243.5	385.4	351,8
wynik finansowy netto w sektorze publicznym (w mln)	-44,0	-118,2	-45,5	84.3	127.9	258,7
wynik finansowy brutto w sektorze publicznym (w mln)	90,2	-47,4	39,0	191.4	206.8	387,4
wynik finansowy brutto w sektorze prywatnym (w mln)	113,8	158,2	290,3	274.6	403.6	252,3
wynik finansowy netto w sektorze prywatnym (w mln)	56,2	73,8	173,3	159.2	257.5	93,5

[a]w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 5 osób
[b]w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób
Źródło: Opracowanie własne na bazie Informatorów o sytuacji społecznej – gospodarczej styczeń – grudzień za lata 1995 2000"

nym rokiem, w którym mieliśmy do czynienia ze spadkiem przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej pięciu osób. Zatrudnienie w w/w przedsiębiorstwach spadło o 5 443 osoby, tj. o 6,5% i jest to największa liczba zwolnionych z pracy od 1995 r. Najwięcej zwolnień przeprowadzono w sektorze przedsiębiorstw prywatnych – zwolniono w sumie 4 853 osoby. Zatrudnienie w sektorze prywatnym ogółem w przedsiębiorstwach prywatnych spadło po raz pierwszy od 1995 roku Największy spadek liczby pracujących nastąpił w sektorze przemysłowym i wyniósł 1 786 osób.

Ranking firm

Po rocznej przerwie Wydział Kontrolingu Urzędu Miejskiego w Gdańsku zwrócił się do znaczących przedsiębiorstw z Gdańska z prośbą o dane za 2000 r. odnośnie:

- przychodów z całokształtu działalności,
- wyniku finansowego brutto,
- wyniku finansowego netto,
- nakładów inwestycyjnych,
- zatrudnienia.

Na prośbę Wydziału Kontrolingu odpowiedziało 14 podmiotów gospodarczych. Na podstawie przedłożonych informacji stworzono ranking firm działających na terenie miasta. Z rankingu wyłączono instytucje finansowe (banki, towarzystwa ubezpieczeniowe itp.) ze względu na ich odrębną specyfikę. Ustalenie kolejności największych przedsiębiorstw nie jest wcale tak łatwe, jak mogłoby się wydawać. Zależy ona bowiem od przyjętego kryterium,

Tabela 68: Przeciętne zatrudnienie w Gdańsku:

wyszczególnienie	1995[a]	1996[a]	1997[a]	1998[a]	1999[a]	2000[b]
Przeciętne zatrudnienie ogółem	89 461	88 354	83 660	83 907	83 143	77 700
Przeciętne zatrudnienie w sektorze publicznym ogółem	35 548	32 073	22 336	20 465	17 490	16 900
Przeciętne zatrudnienie w sektorze prywatnym ogółem	53 913	56 281	61 324	63 442	65 653	60 800
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przemysł ogółem	47 251	45 802	39 702	38 425	36 686	34 900
Przeciętne zatrudnienie w sektorze budownictwo ogółem	12 652	12 501	12 306	12 803	12 631	11 200
Przeciętne zatrudnienie w sektorze handel i naprawy ogółem	12 448	12 711	13 489	14 782	15 504	14 000
Przeciętne zatrudnienie w sektorze hotele i restauracje ogółem	1 136	915	957	982	1 053	800
Przeciętne zatrudnienie w sektorze transport, składowanie i łączność ogółem	7981	8 069	7 960	7 580	7 031	6 900

[a]w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 5 osób
[b]w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób
Źródło: Opracowanie własne na bazie Informatorów o sytuacji społecznej – gospodarczej styczeń – grudzień za lata 1995 2000"

według którego sporządza się listę firm. W polskich warunkach nie ma tymczasem pewności, które kryteria uznać za lepsze od innych. Biorąc pod uwagę kryterium przychodów ogółem, przedsiębiorstwo może wydawać się duże, jednak biorąc pod uwagę osiągane zyski – może znajdować się na dalekim miejscu na liście. Dlatego też postanowiliśmy, za wzorem dziennika „Rzeczpospolita", ułożyć ranking firm gdańskich kierując się wielkością przychodu ogółem.

Największym przedsiębiorstwem pod względem przychodów w Gdańsku

Tabela 67: Szczegółowe zestawienie wynagrodzeń wypłacanych w okresie od 1995 roku do 2000 roku.

wyszczególnienie	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ogółem	829,38	1 025,70	1274,32	1 461,40	2 004,60	2 311,17
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przemyśle	869,65	1 073,36	1372,00	1 543,34	2 123,38	2 384,94
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w budownictwie	744,14	960,39	1231,56	1 485,76	2 026,68	2 314,93
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w handlu i naprawach	775,87	931,57	1091,10	1 278,76	1 761,08	2 045,13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w hotelach i restauracjach	422,22	500,83	617,56	730,22	938,11	1 192,86
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w transporcie, składowaniu i łączności	980,53	1 149,19	1 412,62	1 625,40	2 297,08	2 703,13

Źródło: Opracowanie własne na bazie Informatorów o sytuacji społecznej – gospodarczej styczeń – grudzień za lata 1995 2000"

Tabela 69: Ranking firm gdańskich:

wyszczególnienie	wartość przychodu ogółem w tys. zł	zysk brutto w tys. zł	zysk netto w tys. zł	nakłady inwestycyjne w tys. zł	przeciętne zatrudnienie
Rafineria Gdańska S.A.	7 118 856,0	238 141,0	179 748,0	124 489,0	1 529
Pharmag S.A.	595 928,0	1 784,0	1 298,0	3 189,0	483
Gdańska Stocznia „Remontowa" im. J. Piłsudskiego S.A.	468 310,0	14 142,0	5 033,0	8 477,0	2 493
Zespół Elektrociepłowni Wybrzeże S.A.	402 101,0	8 088,0	3 379,0	17 740,0	1 865
Przedsiębiorstwo Poszukiwań Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu Petrobaltic Sp. z o.o.	310 142,8	115 014,2	70 489,2	34 465,6	396
Mostostal Gdańsk S.A.	239 000,0	12 700,0	10 000,0		500
Stocznia Gdańska Grupa Stocznia Gdynia S.A.	214 889,6	1 099,9	1099,1	20 058,8	3 487
ZATOKA S.A.	169 000,0	1 155,0	513,1	3 540,0	679
Olvit Sp. z o.o.	158 177,0	6 150,0	6 150,0	2 281,0	307
Centrostal S.A.	136 630,5	1 494,8	758,0	7 638,0	200
Stocznia Północna S.A.	125 733,5	5 645,8	5 625,6	8 236,1	1 297
Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A.	109 860,0	6 829,0	6 829,0	29 572,4	444
Saur Neptun Gdańsk S.A.	87 588,0	3 920,0	2 902,0	2 967,0	777
Port Północny Przedsiębiorstwo Przeładunkowo – Składowe	70 702,6	7 047,5	5 243,9	169,0	449
Centromor S.A.	41 901,8	1 467,7	238,2	16 908,6	152
Centrum Targowe Sp. z o.o.	6 739,0	570,0	328,0	60	449

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Kontrolingu na podstawie materiałów przysłanych przez firmy (wstępne dane finansowe przed audytem)

w 2000 roku była Rafineria Gdańska. Rafineria Gdańska to największa firma Wybrzeża Gdańskiego i jedna z kilkunastu największych w Polsce. Firma ta zajmuje się zarówno zakupem ropy naftowej, jak i jej przetwarzaniem i prowadzeniem działalności handlowej – importem komponentów oraz sprzedażą produktów finalnych. Rafineria Gdańska posiada własną sieć dystrybucji którą tworzy ponad 250 stacji paliw, hurtownie paliwowe i olejowe także sieć punktów wymiany oleju (ponad 700).

W 2000 roku zakończono w rafinerii realizację „Programu Modernizacji i Rozwoju Technicznego Rafinerii Gdańskiej do roku 2000" Jego celem była poprawa jakości produktów, aby spełniały one normy obowiązujące w Unii Europejskiej, podniesienie efektywności ekonomicznej, obniżenie kosztów produkcji i wskaźników emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie zdolności przerobowych.

Efektem zrealizowania programu jest podniesienie zdolności przerobowych firmy do 4,5 mln ton ropy naftowej oraz pogłębienie stopnia przerobu. Od 2000 roku Rafineria Gdańska produkuje wyłącznie benzyny bezołowiowe oraz olej napędowy o zawartości siarki poniżej 0,005%. Wraz z uruchomieniem nowych instalacji Rafineria Gdańska znalazła się w grupie najnowocześniejszych rafinerii w Europie.

W 2000 roku Rafineria Gdańska S.A. sponsorowała (bądź też współuczestniczyła w organizacji) wielu interesujących wydarzeń kulturalnych, w tym m.in.:

- Festiwal Dobrego Humoru,
- Bałtyckie Forum Gospodarcze,
- Sezon Teatralny z Kontaktem,
- Cappella Gedanensis (międzynarodowe seminarium skrzypcowe, koncerty zespołu),
- Festiwal „Młodzi i Miłość".

Rafineria sponsorowała także gdańskie kluby sportowe (GKS Wybrzeże – żużel; Stoczniowiec – hokej; Lechia – kolarstwo; Auto Moto Klub – motocross i inne) oraz wydarzenia sportowe, takie jak np." Bieg Dominika".

Drugim co wielkości przychodów w prezentowanym rankingu jest Pharmag S.A., firma zajmująca się dystrybucją leków. Pharmag S.A. blisko współpracuje z Gdańskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Gdańską Okręgową Izbą Lekarską oraz Wydziałem Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Gdańsku. Szczególnie ważną dla firmy jest współpraca z Akademią Medyczną w Gdańsku. Pharmag S.A. często uczestniczy w charakterze sponsora konferencji naukowych oraz innych spotkań środowiska medycznego.

Pharmag prowadzi szeroką działalność charytatywną. W 2000 roku firma udzieliła wsparcia finansowego międzynarodowej organizacji LIONS CLUB GEDANIA. Firma wspiera także wiele trójmiejskich szkół i szpitali, np. dotację otrzymała Szkoła Specjalna Nr 26 w Gdańsku. Gdańskie Domy Dziecka otrzymują z Pharmagu stałe wsparcie w postaci środków medycznych i higieny.

W 2000 roku Gdańska Stocznia Remontowa im. J. Piłsudskiego wykonała wiele skomplikowanych i trudnych technicznie remontów, przebudów i nowych budów oraz

projektów na potrzeby branży eksploatacji zasobów dna morskiego (offshore).

Za sukces stocznia poczytuje sobie także remont platformy wiertniczej „Glomar Artic IV" dla amerykańskiej firmy Global Marline Drilling Company, oznaczający przełamanie dotychczasowego monopolu stoczni zachodnioeuropejskich i amerykańskich w remontach platform wiertniczych. Ponadto stocznia przebudowała promy pasażersko-samochodowe należące do linii żeglugowych DFDS Scandinavian Seaways („Queen of Scandinavian" „Dana Anglia") i tankowce należące do Ugland Nordic Shipping ASA („Nordic Torinita" i „Nordic Appolo"). Stocznia dokonała także remontów tankowców z rynku skandynawskiego „Navion Europa" i „Navion Norvegia", które otworzyły przed stocznią rynek remontów najnowszej generacji shuttle tankers.

W minionym roku stocznia zbudowała również nowoczesne i skomplikowane technicznie statki. Były to m.in. kontenerowiec „Gdynia" dla linii żeglugowych EroAfrica, prom pasażersko-samochodowy dla brytyjskiego armatora oraz statek szkoleniowo badawczy „Horyzont II" dla Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni.

Jakość usług wykonywanych przez GSR jest uznawana przez najbardziej wymagające towarzystwa klasyfikacyjne świata. Potwierdzeniem tego było przyznanie w ubiegłym roku Stoczni „Remontowej" S.A. przez Lloyd's Register i Polski Rejestr Statków certyfikatu systemu jakości ISO 9001, obejmującego przebudowy i remonty oraz projektowanie i budowę statków, jednostek offshore i konstrukcji stalowych. W ubiegłym roku przyznano jej również Certyfikat Marki Firmowej i Status Założyciela Akademii Marek co oznacza, że stocznia cieszy się w Polsce dobrą reputacją i zasługuje na miano Firmy Markowej.

Stocznia „Remontowa" S.A. brała także czynny udział w życiu Gdańska poprzez wspieranie finansowe wielu imprez, z których najważniejsze to:

- wystawa „Sybir – Pro Memento" – oddająca hołd tysiącom polskich rodzin doświadczonych represjami systemu sowieckiego,
- „Zdjęcie Gdańszczan na koniec wieku",
- IV Międzynarodowe Regaty Smoczych Łodzi na Motławie,
- I Polski Festiwal Dobrego Humoru.

Ponadto Stocznia „Remontowa" S.A. wspomagała poprzez darowizny pieniężne wiele organizacji, stowarzyszeń, szkół, fundacji i szpitali, m.in.:

- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Chorobami Nerek w Gdańsku,
- Fundację Promocji Dzieci Zdolnych „Odyseusz",
- Zarząd Okręgowy PCK Gdańsk,
- Klinikę Chirurgii Dziecięcej – Instytut Pediatrii w Gdańsku,
- Zakład Anatomii i Neurobiologii w Gdańsku,
- Klinikę Nefrologii Dziecięcej Akademii Medycznej w Gdańsku,
- Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczna I i II stopnia im. F. Nowowiejskiego.

Zespół Elektrociepłowni Wybrzeże S.A. zajmuje się produkcją energii elektrycznej i ciepła w dwóch nowoczesnych elektrociepłowniach: Elektrociepłowni Gdańskiej i Elektrociepłowni Gdyńskiej. W 2000 roku ważniejsze procesy, które miały miejsce w elektrociepłowni to:

- sprawny przebieg procesu prywatyzacji,
- inwestycje proekologiczne i i modernizacyjne (modernizacja bloku 4, wdrażanie i przygotowanie do planowanej w kwietniu 2001 roku certyfikacji Systemu Zarządzania Środowiskowego wg normy ISO 1400I),
- sprawny proces komputeryzacji przedsiębiorstwa.

Zespół Elektrociepłowni, jak co roku, przekazał szereg darowizn wspierających służbę zdrowia, ochronę środowiska i działalność kulturalno-naukową na terenie Gdańska. W 2000 roku zakończono także odbudowę zabytkowego Dworku Młyniska, przywracając ten XVIII- wieczny zabytek miastu.

Przedsiębiorstwo Poszukiwań i Eksploatacji Złóż Ropy i Gazu „PETROBALTIC" Sp. z o.o. w 2000 roku osiągnęło liczne sukcesy, takie jak:

- zatłoczenia 1 000 000 m^3 wody do złoża B3,
- włączenie do eksploatacji bezzałogowej platformy głowicowej,
- wykonanie remontu klasowego platformy głowicowej.

Przedsiębiorstwo „Petrobaltic" w 2000 roku stało się udziałowcem konsorcjum UAB „Naftos Gavyba" na Litwie, które zakupiło akcji litewskiej firmy naftowej AB „Geonafta". Prezentowane przedsiębiorstwo podpisało także szereg korzystnych umów z których wymienić należy:

- podpisanie umowy z GDFI i Erdgas Erdoel GmbH-Berlin regulującej wstępne założenia i obowiązki stron związane z rozpoczęciem koncesji poszukiwań „Petrobaltic" Sp. z o.o. na Morzu Bałtyckim,

- przystąpienie firmy Rolls-Royce do wspólnego przedsięwzięcia na rzecz zagospodarowania gazu towarzyszącego ropie naftowej wydobywanej przez „Petrobaltic" Sp. z o.o.

Firma udzieliła także finansowego wsparcia imprezom kulturalno-turystycznym, takim jak:

- koncerty zespołu „Capella Gedanensis"
- „Puchar Bałtyku 2000" w podnoszeniu ciężarów
- centralne obchody Dni Morza w Gdańsku.

Mostostal Gdańsk S.A. jest wiodącą firmą w swojej branży. Zawarła ona szereg znaczących kontraktów polskich (m.in. na budowę linii konserwacyjno-malarskiej ze Stocznią Gdańską grupa Stoczni Gdynia S.A., realizację budynku Wydziału Zarządzania PG i inne), a także zagranicznych (m.in. wykonanie konstrukcji stalowych dla ABB Offshorne System AB). Nową tendencją, realizowaną w działalności Mostostalu jest fakt, iż firma ta coraz bardziej angażowała się w działalność developerską (np. osiedla mieszkaniowe w Gdańsku - Ujeścisku).

Tradycyjnie już Mostostal Gdańsk S.A. aktywnie uczestniczył w życiu miasta wspierając szereg imprez o różnorodnym charakterze. Działalność na tym polu zaowocowała nominacją do tytułu „Mecenasa Roku". Mostostal Gdańsk na terenie miasta wspierał między innymi następujące przedsięwzięcia:

- budowę pomnika „Milenium Gdańska" (krzyż na gdańskim Grodzisku),
- organizację wystawy „Sybir Pro Memento",
- organizację wystawy „Drogi do Wolności",
- organizację koncertu Zbigniewa Preisnera „Requiem dla mojego przyjaciela" w Gdańsku na Politechnice Gdańskiej,
- działalność Fundacji „Rodzina Nadziei".

Stocznia Gdańska w drugim roku działalności, po zakupie jej przez Stocznię Gdynia S.A., zbudowała dla zagranicznych armatorów 11 statków oraz zwodowała 11 kadłubów, czego efektem jest wzrost przychodów ze sprzedaży w stosunku do roku 1999 o 54%. Aktualny stan kontraktacji statków prowadzony przez Stocznię Gdynia dla całej Grupy zapewnia ciągłość produkcji dla Stoczni Gdańskiej na najbliższe 3 lata. Znaczny wzrost produkcji stoczni przekłada się na wymiar społeczny.

W 2000 roku w Stoczni Gdańskiej – Grupa Stoczni Gdynia S.A. - otrzymało pracę 740 osób. W stosunku do 1999 roku nastąpił wzrost zatrudnienia o 24%.

Oprócz bieżącej działalności eksploatacyjnej, istotną dla przyszłości stoczni jest przemieszczenie i skoncentrowanie jej działalności na Wyspie Ostrów, na powierzchni około 62,5 ha. Proces ten został zapoczątkowany na początku 1999 roku. Ma na celu obniżenie kosztów. W 2000 roku najpoważniejszą inwestycją było rozpoczęcie budowy linii konserwatorsko-malarskiej. Poniesiono na nią nakłady w wysokości 12 882,5 tys. zł. Inwestycja ta podyktowana jest wysokimi wymaganiami armatorów w zakresie czyszczenia i malowania sekcji okrętowych oraz wymogami ochrony środowiska.

Ponadto Stocznia Gdańska uczestniczyła w życiu Gdańska poprzez:

- dofinansowanie działalności wielu instytucji o charakterze publicznym (np. Fundacji Centrum Solidarności, Stowarzyszenia Wychodzenia z Bezdomności „MARKOT", Towarzystwa Przyjaciół Dzieci – Koło pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Gdańsku, Polskiemu Towarzystwu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Gdańsku, Pomoc dla poszkodowanych w pożarze Hali Widowiskowej S.G.),
- darowizny (np. samochód dla Ochotniczej Straży Pożarnej, młot sprężarkowy dla Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku),
- organizację lub współorganizację imprez (np. wspieranie organizacji „Maratonu Solidarności", współudział w organizacji i finansowaniu wystawy „Drogi do Wolności").

Zatoka S.A. prowadziła 35 sklepów ogólnospożywczych na terenie Gdańska i Gdyni. Nowoczesne sklepy Zatoki odwiedza codziennie około 50 000 osób.

W roku 2000, tak jak w latach poprzednich, Zatoka pomagała przede wszystkim dzieciom ze szpitali, domów dziecka, różnego rodzaju stowarzyszeń.

Inną dużą firmą działająca w Gdańsku są Zakłady Przemysłu Tłuszczowego OLVIT Sp. z o.o. W 2000 roku Olvit umocnił swoją pozycję na rynku margaryn detalicznych (przeznaczonych dla gospodarstw domowych) dzięki wylansowaniu margaryny „Pani domu" w kubku i w kostce. Zdecydowaną nowością było wprowadzenie produktu przeznaczonego na rynek Śląska – margaryny „Masztalska". Dzięki intensywnym pracom i wprowadzaniu nowych produktów, firma ta jest zaliczana do zdecydo-

wanych liderów na rynku margaryn i tłuszczów specjalistycznych dla przemysłu cukierniczego, piekarnictwa, gastronomii, produkcji koncentratów spożywczych itp. (m. in. margaryn „Optima" i tłuszczów „Amanda").

ZPT OLVIT wspierał działalność różnorodnych instytucji o charakterze charytatywnym w Gdańsku i w regionie, takich jak: CARITAS, domy pomocy społecznej, banki żywności i inne. Firma ta sponsorowała także w 2000 roku koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk" oraz koncert Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Gdańsku.

Dużą firmą działającą w branży hutniczej jest Centrostal S.A. Miniony rok był bardzo trudny na obsługiwanym przez spółkę rynku wyrobów hutniczych i charakteryzował się spadkiem popytu na wyroby hutnicze, a przede wszystkim słabą kondycją finansową naszych odbiorców, co w istotny sposób spowalniało obrót i spływ należności, mając wpływ na efektywność działalności. Spółka utrzymała jednak swoje rynki zbytu.

W całym 2000 roku konsekwentnie realizowano program restrukturyzacji majątku trwałego związany ze zbyciem zbędnego z punktu widzenia podstawowej działalności majątku rzeczowego i finansowego, jak również kontynuowano działania ograniczające ponoszone koszty handlowe. W efekcie, w 2000 roku osiągnięto ponad 108% dynamikę przychodów ze sprzedaży w porównaniu do roku poprzedniego, a zysk netto był wyższy o ponad 50% w stosunku do roku 1999. Centrostal S.A. jest przedsiębiorstwem od lat patronującym różnym formom działalności kulturalnej i artystycznej w regionie, sponsorującym artystów. Centrostal wspiera większość teatrów w Trójmieście, między innymi Teatr „Wybrzeże", Operę Bałtycką, Teatr Otwarty, Teatr Miejski w Gdyni oraz wspomaga budowę nowej filharmonii i angażuje się w rekonstrukcję Teatru Elżbietańskiego w Gdańsku w ramach Fundacji Theatrum Gedanense. W uznaniu tego zaangażowania, we wrześniu 2000 roku firma uzyskała tytuł „Mecenasa Kultury" w konkursie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W konkursie organizowanym przez Krajową Izbę Gospodarczą i Ministerstwo Gospodarki Centrostal S.A. otrzymał statuetkę - nagrodę „Przedsiębiorstwo Fair Play". Ponadto Centrostalowi przyznano „Pomorską Nagrodę Jakości" dla najlepszej firmy wdrażającej zasady TQM, czyli zarządzania przez jakość.

Stocznia Północna jest zakładem pracy, który w 2000 roku zatrudniał średnio 1 297 osób. Stocznia, prócz działalności produkcyjnej brała także czynny udział w życiu miasta poprzez dofinansowanie licznych organizacji i imprez:

- wyjazdu grupy młodzieży wybitnie uzdolnionej na Europejski Festiwal Odysei Umysłu,
- VI Maratonu Solidarności, który odbył się dnia 5.08.2000 r. na trasie Gdańsk – Sopot – Gdynia,
- wystawy „Drogi do Wolności",
- międzynarodowej konferencji „Młodzi w Europie".

Przedsiębiorstwo to współpracowało także z Akademią Sztuk Pięknych w zakresie ekspozycji dzieł sztuki w budynku Stoczni Północnej S.A.

Integralnie związany z miastem jest Port Morski w Gdańsku. Do największych osiągnięć Zarządu Portu Morskiego S.A. w 2000 r. należały:

- oddanie do użytku dwóch nowych baz przeładunkowych: do przeładunku sjenitu i bentonitu. Obie bazy są nowymi inwestycjami w starej, wewnętrznej części portu i przyczyniają się do ożywienia tego rejonu,
- czterokrotny wzrost przeładunków kontenerów w Porcie Gdańsk będący rezultatem rozwoju połączeń żeglugowych Gdańskiego Terminalu Kontenerowego. Jest to konsekwencja realizowanej strategii rozwoju zmierzającej do uczynienia z Portu Gdańsk nowoczesnego uniwersalnego portu,
- doprowadzenie nowej drogi i torów kolejowych do przewidywanych nowych baz przeładunkowych w Porcie Północnym. Stanowi to realizację jednego z etapów modernizacji dostępu do portu,
- wykonanie drogowej sygnalizacji świetlnej w Nowym Porcie. Jest to przykład na poprawę drogowego dostępu do portu połączoną z działaniem na rzecz mieszkańców miasta.
- zorganizowanie Międzynarodowej Konferencji ZMPG S.A. i BPO (Organizacja Portów Bałtyckich) „Transport w Regionie Morza Bałtyckiego – Perspektywa Zrównoważonego Rozwoju",
- przystąpienie ZMP Gdańsk S.A. wraz z Gminą Gdańsk do Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast i Portów (IACP) oraz uczestnictwo w 2 konferencjach międzynarodowych w Le Havre i Marsylii. Efektem jest uzyskanie zaproszenia do zorganizowania Walnego Zgromadzenia IACP w 2001 r. w Gdańsku.

ZPMG S.A. wspierał także wiele organizacji działających w Gdańsku, oraz wiele wystaw i konferencji, między innymi:

- konferencję naukową pt. „Dorobek i perspektywy rozwoju nauki w Województwie Pomorskim" 9-10.06.2000 r.,
- Pomorski Związek Kajakarstwa Sportowego – Regaty Smoczych Łodzi 29–30.07.2000 r.,
- TKKF „Portowiec" - Festyn Siatkówki Garczyn 6-7.06.2000 r.,
- Jachtklub „Portowiec" – Międzynarodowe Regaty Heweliusza 1-8.08.2000 r.,
- Pomorskie Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana" – wystawa fotografii z ostatniej pielgrzymki Ojca Świętego do Ojczyzny - czerwiec 2000 r.,
- Festiwal Group – koncert na rzecz zwierząt - Opera Leśna,
- PPUH „Dekom" – uroczystości rocznicowe w Gdańsku 29-31.08.2000 r.,

1. Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia" – wystawa pt. „Drogi do Wolności" 29.08.2000 r.,

- Zespół Pieśni i Tańca "Śląsk" – koncert bożonarodzeniowy - 08.12.2000 r.,
- organizację konferencji wspólnie z organizacją BPO nt. „Zrównoważony rozwój w rejonie Morza Bałtyckiego" - 30-31.03.2000 r.,
- udział w Targach Baltexpo '2000 5-8.09.2000 r.

Zarząd Morskiego Portu w Gdańsku wspierał także Klub Sportowy „Start".

SAUR NEPTUN GDAŃSK S.A. jest pierwszą w Polsce firmą prywatną, która podjęła się zarządzania i świadczenia usługi powszechnie uznanej za komunalną i przypisanej do konwencji przedsiębiorstwa państwowego czyli budżetowego. Ta eksperymentalna decyzja, z ryzyka której władze Gdańska od początku zdawały sobie sprawę, uwieńczona została powodzeniem i zdaje egzamin już od ośmiu lat, przynosząc satysfakcję wszystkim zainteresowanym stronom. Jest ona jednocześnie przykładem, jak można z sukcesem wykorzystać nowe metody zarządzania i kapitał zagraniczny do restrukturyzacji przedsiębiorstwa operującego w tak hermetycznym i specyficznym segmencie rynku jakim, są usługi komunalne.

Produktem wytwarzanym przez Saur Neptun Gdańsk S.A. jest uzdatniona woda oraz oczyszczone ścieki. Spółka świadczy usługi wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie uzdatniania i dystrybucji wody pitnej, odbioru i oczyszczania ścieków oraz obsługi klientów. Świadczenia te ujęte są w ramach dwóch kluczowych procesów:

- eksploatacji, w skład której wchodzi:
  - produkcja i uzdatnianie wody,
  - dystrybucja (ilość/ciśnienie/wydajność) i dostarczanie wody,
  - odbiór ścieków,
  - oczyszczanie ścieków,
  - podłączenia do sieci (woda i ścieki), w tym (eksploatacja przejętego majątku).
- obsługi klientów, w skład której wchodzi:
  - bieżąca obsługa odbiorców,
  - współpraca z gminami.

Firma Saur Neptun Gdańsk posiada dyplomy i certyfikaty wielu organizacji. Należy także do wielu organizacji, w tym do Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie", Międzynarodowego Stowarzyszenia Ozonu, Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych, jest członkiem - założycielem Polskiej Fundacji Technik Bezwykopowych, Polskiego Forum ISO 9000, Pomorskiej Organizacji Pracodawców. W 2000 r. spółka uhonorowana została także wieloma wyróżnieniami. Jako pierwsza w Polsce prywatna firma komunalna wzięła udział w II edycji Ogólnopolskiego Programu Promocyjnego pod nazwą „Przedsiębiorstwo Fair Play", w której została nagrodzona Certyfikatem „Fair Play".

W ubiegłym roku również uczestniczyła w konkursie o Pomorską Nagrodę Jakości, w którym wzięło udział 280 firm z regionu Pomorza. Konkurs zakończył się dla SNG otrzymaniem nagrody wraz z czterema innymi firmami.

Saur Neptun Gdańsk posiada również wiele certyfikatów, w tym najważniejsze to:

- certyfikat akredytacji Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji Nr L/216/1/98, poświadczającego spełnienie wymagań normy PN-EN 45001: Ogólne kryteria działania laboratoriów badawczych i Przewodnikiem ISO/IEC 25:1990 – Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów pomiarowych i badawczych,
- firma Saur Neptun Gdańsk S. A. posiada również certyfikat jakości, zgodny z wymaganiami normy PN-ISO 9002:1994 Systemy jakości. Model zapewnienia jakości w produkcji, instalowaniu i serwisie. Jednostkami certyfikującymi były firmy:
  - PRS (Polski Rejestr Statków), który wydał certyfikat 30 grudnia 1999 r.,
  - BVQI (Bureau Veritas Quality International), który wydał certyfikat 6 stycznia 2000 r.

Firma ta była również otwarta na klienta; w roku 2000 po raz pierwszy miejsce tradycyjnych akademii rocznicowych zastąpiły„Dni Otwarte", nazwane Gdańskim Tygodniem

Tabela 70: Kształtowanie się depozytów na terenie województwa pomorskiego:

	stan na 31 grudnia 1999 roku			stan na 31 grudnia 2000 roku			dynamika 2000 r. w stosunku do 1999 r.		
	depozyty ogółem	w tym		depozyty ogółem	w tym		Depozyty ogółem	w tym	
		a'vista	terminowe		a'vista	terminowe		a'vista	terminowe
Depozyty banków i jednostek bankowych w województwie pomorskim ogółem:	8 868 061	2 623 999	6 064 486	10 754 991	2 669 514	7 906 089	121,28%	101,73%	130,37%
Depozyty złotowe banków i jednostek bankowych w województwie pomorskim ogółem	7 056 725	2 076 771	4 954 672	8 407 399	2 077 708	6 288 976	119,14%	100,05%	126,93%
Depozyty walutowe banków i jednostek bankowych w województwie pomorskim ogółem	1 811 336	556 228	1 109 814	2 347 592	591 805	1 617 113	129,61%	106,40%	145,71%

Źródło: Informacja bankowa nr 4/2000 województwo pomorskie, Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Gdańsku

Wody. Formuła „Dni Otwartych" jest zaproszeniem zewnętrznych klientów Spółki do zwiedzenia firmy, wyjazdu na ważniejsze obiekty wodociągowe i bliższego zapoznania się z działalnością SNG.

Proces obsługi klienta, realizowany poprzez utrzymywanie stałych, możliwie jak najlepszych relacji z gminami oraz odbiorcami indywidualnymi i poprzez spełnienie określonych certyfikatami wymagań, ma na celu przede wszystkim osiągnięcie pełnej satysfakcji klienta. W umacnianiu pozytywnych relacji oraz budowaniu zaufania klientów do firmy bardzo ważną funkcję odgrywa realizacja założeń polityki jakości, którą za cel postawiła sobie spółka Saur Neptun Gdańsk S.A.

Kolejną firmą działającą na wybrzeżu jest Centromor S.A. Do największych sukcesów Centromoru w roku 2000 należało oddanie do użytkowania budynku przy ulicy Okopowej 7 po ukończeniu jego modernizacji i rozbudowy. Innym ważnym sukcesem tego przedsiębiorstwa jest ukończenie prywatyzacji spółki.

Jedną z największych spółek targowych jest Centrum Targowe Sp. z o.o. które jest właścicielem, użytkownikiem wieczystym gruntów i budynków, tworzących ośrodek targowo-wystawienniczy w Gdańsku-Oliwie przy ul. Beniowskiego 5.

Łącznie jest to 5,5 ha gruntów, 2 hale wystawiennicze o powierzchni 11 387 m^2, 2 sale seminaryjne o powierzchni 426 m^2, 3 budynki biurowe o powierzchni użytkowej 4 595 m^2, boksy stałej wystawy budownictwa o pow. 2 062 m^2 oraz magazyny i warsztaty o łącznej powierzchni 4 070 m^2.

Spółka zarządza tymi obiektami, wynajmuje powierzchnie biurowe, boksy dla stałej wystawy budownictwa oraz wydzierżawia hale wystawiennicze, sale seminaryjne dla MTG S.A. i innych podmiotów gospodarczych.

Bankowość

W Gdańsku działają dwie centrale banków i jedna centrala wydziału zamiejscowego, 58 oddziałów, 7 ekspozytur oraz 22 filie, działa także 10 punktów bankowych oraz 5 innych placówek bankowych, takich jak np. punkty kasowe. Gdańsk pełni funkcję centrum finansowego województwa pomorskiego. Z trzech central bankowych działających w Trójmieście, aż dwie działają w Gdańsku. Z wszystkich oddziałów znajdujących się w regionie, aż 32,04% działa w Gdańsku.

Zarówno wielkość zdeponowanych wkładów (złotowych i walutowych) w gdańskich oddziałach banków (bez BIG Banku Gdańskiego i banków spółdzielczych), jak i wielkość udzielonych kredytów według stanu w końcu czerwca 2000 r. kształtowała się na tym samym poziomie i wyniosła 3,4 mld zł, przy czym w porównaniu ze stanem sprzed roku odnotowano niższe tempo wzrostu udzielonych kredytów (wzrost o 0,6%) niż złożonych depozytów (wzrost o 20,3%).

W wojewódzkie pomorskim w 2000 roku wielkość zdeponowanych wkładów w bankach oraz jednostkach działających na terenie województwa pomorskiego wzrosła o 21,2%. Wzrost ten był spowodowany głównie wzrostem lokat terminowych (wzrost o 30,4% w stosunku do 1999 roku). Tak dynamiczny wzrost był spowodowany aż 45,8% wzrostem depozytów walutowych zgromadzonych na lokatach terminowych. Najwięcej środków zgromadziły podmioty prywatne (wzrost o 370,7%). W tym okresie depozyty złotowe prywatnych podmiotów gospodarczych wzrosły tylko o 0,8%. Zaobserwowano także wzrost lokat złotowych terminowych o 26,9% w stosunku do 1999 roku. Najwięcej depozy-

Tabela 71: Kształtowanie się struktury kredytów na terenie województwa pomorskiego:

	stan na 31 grudnia 1999 roku				stan na 31 grudnia 2000 roku				dynamika 2000r. w stosunku do 1999 r.			
	kredyty ogółem	z czego na okres			kredyty ogółem	z czego na okres			kredyty ogółem	z czego na okres		
		do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat		do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat		do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat
	w tysiącach złotych				w tysiącach złotych				w tysiącach złotych			
wielkości kredytów w bankach i jednostkach bankowych według wielkości kredytów ogółem:	8 270 269	2 922 913	3 175 127	2 172 230	10 482 984	3 590 498	3 882 284	3 010 203	126,76%	122,84%	122,27%	138,58%
wielkości kredytów złotowych w bankach i jednost-kach bankowych według wielkości kredytów ogółem:	6 618 169	2 382 164	2 531 715	1 704 290	7 922 408	2 762 147	2 842 005	3 307 255	119,71%	115,95%	112,26%	194,05%
wielkości kredytów walutowych w bankach i jednost-kach bankowych według wielkości kredytów ogółem:	1 652 100	540 749	643 411	467 940	2 571 576	828 351	1 040 278	702 947	155,65%	153,19%	161,68%	150,22%

Źródło: Informacja bankowa nr 4/2000 województwo pomorskie, Narodowy Bank Polski Oddział Okręgowy w Gdańsku

tów w 2000 roku do banku złożyły gospodarstwa domowe – wzrost o 24,5%.

W województwie pomorskim wielkość bazy kredytowej wzrosła o 26,8% w stosunku do stanu na 31.12.1999 r. Najchętniej kredytobiorcy brali kredyty w walucie obcej (wzrost o 55,6% w stosunku do roku 1999). Kredyty walutowe brały chętnie gospodarstwa domowe (wzrost w stosunku do 31 grudnia 1999 r. o 252,4%). Gospodarstwa domowe także bardzo chętnie brały kredyty w walucie rodzimej (w porównaniu do 31 grudnia 1999 roku wzrost o 26,7%), aż 94,9% pobranych wszystkich kredytów; najchętniej były brane kredyty powyżej 1 roku do pięciu lat (42% wszystkich kredytów).

Stowarzyszenia działające na rzecz przedsiębiorców

W Gdańsku działają stowarzyszenia, które mają wspomóc działalność małych i średnich przedsiębiorstw. Jedną z takich organizacji jest stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość" oddział terenowy w Gdańsku, który jest organizacją doradczo – szkoleniową, wspomagającą prywatnych przedsiębiorców z województwa pomorskiego w zakładaniu oraz rozwijaniu średnich przedsiębiorstw. Specjaliści stowarzyszenia zajmują się udzielaniem porad w zakresie:

- finansów (opracowywanie wniosków kredytowych i biznesplanów),
- marketingu,
- prawa,
- systemów zarządzania informacją,
- zarządzania zasobami ludzkimi.

Przedsiębiorcy mogą tutaj skorzystać z kompleksowej usługi doradczej. Podczas wstępnego, bezpłatnego spotkania z klientem, doradca stowarzyszenia identyfikuje najistotniejsze problemy firmy. Zdarza się, iż od razu proponuje klientowi konkretne rozwiązania, lecz najczęściej nawiązuje z firmą dłuższą współpracę, dzięki czemu może lepiej poznać istotę problemów w różnych obszarach funkcjonowania przedsiębiorstwa, aby później zaproponować klientowi podjęcie konkretnych działań zaradczych w ramach nowej, spójnej i bardziej efektywnej strategii.

Programy szkoleniowe przygotowywane są z myślą o osobach, które rozpoczynają lub prowadzą już działalność gospodarczą. Tematyka szkoleń obejmuje zagadnienia związane z marketingiem, technikami sprzedaży, podatkami, zarządzaniem firmą, zarządzaniem jakością (TQM) oraz zarządzaniem zasobami ludzkimi.

Stowarzyszenie „Wolna Przedsiębiorczość", oddział terenowy w Gdańsku, obsługuje średnio około 1 000 klientów z sektora małych i średnich przedsiębiorstw rocznie. Najciekawsze działania wspomagające rozwój MSP realizowane przez stowarzyszenie w ostatnim roku to:

- prowadzenie punktu refundacji szkoleń, w ramach którego 450 przedsiębiorców otrzymało zwrot kosztów szkoleń rozwijających umiejętności menedżerskie na łączną sumę 740 tys. zł. Program finansowany był ze środków Ministerstwa Gospodarki,

- prowadzenie trzech punktów konsultacyjno-doradczych, w których ponad 700 przedsiębiorców skorzystało z bezpłatnych prostych usług informacyjno-doradczych,
- prowadzenie dwóch punktów doradztwa specjalistycznego, w których zrealizowano 80 zaawansowanych usług doradczych dla firm. Usługi te w 60% były sfinansowane ze środków Ministerstwa Gospodarki.
- zorganizowanie 12 seminariów informacyjnych poświęconych istotnym dla przedsiębiorstw tematom, dotyczących m.in. metod poszukiwania partnerów gospodarczych lub metod pozyskiwania środków finansowych na rozwój działalności. W seminariach uczestniczyło łącznie około 1 000 przedsiębiorców.

Ośrodkiem specjalizującym się w udzielaniu informacji o przedsiębiorstwach są Stowarzyszenia Centrum Euro Info oraz Centrum Informacji Gospodarczej w Gdańsku, dysponujące takimi zasobami informacyjnymi, jak: zestaw baz danych o firmach polskich i zagranicznych zainteresowanych nawiązaniem współpracy, o przepisach prawnych Polski i Unii Europejskiej, Internet, biblioteka oficjalnych publikacji Komisji Europejskiej, a także zestaw książek i czasopism wydawnictw specjalizujących się w tematyce związanej z Unią Europejską.

Centrum Euro Info w Gdańsku , działające w ramach Stowarzyszenia, jest jednym z prawie 300 ośrodków sieci Euro Info w Europie. Sieć ta powstała ponad 10 lat temu w celu wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w procesie integracji europejskiej. W 2000 roku Centrum Euro Info w Gdańsku:

- udzieliło odpowiedzi na kilkaset indywidualnych zapytań z dziedziny prawa europejskiego oraz integracji europejskiej,
- opracowało i rozesłało kilkaset ofert kooperacyjnych polskich firm poszukujących partnerów do współpracy w krajach Unii Europejskiej,
- konsultanci stowarzyszenia poprowadzili prawie 30 seminariów dla firm, głównie na temat oznaczenia CE, a także prawa żywnościowego Unii Europejskiej, metod poszukiwania partnerów gospodarczych, programów pomocowych,
- centrum zajmowało się także przygotowaniem dwóch imprez targowo-kooperacyjnych zaplanowanych na 2001 rok.

Wielowiekową tradycję gildii kupieckich w Gdańsku kontynuuje Pomorska Izba Rzemieślnicza Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Jest to organizacja samorządu gospodarczego zrzeszająca 25 organizacji cechowych oraz 5 spółdzielni rzemieślniczych na zasadach dobrowolnej przynależności. W cechach rzemiosł zrzeszonych jest 2803 zakładów, w spółdzielniach rzemieślniczych 118 zakładów. Łącznie w sektorze MSP istnieje 2921firm, zatrudniających blisko 16 000 pracowników. Ponadto 45 przedsiębiorców jest bezpośrednio zrzeszonych w Izbie. Izba prowadzi różnorodne szkolenia z zakresu:

- grupowania i wdrażania systemów jakości,
- audytora wewnętrznego systemów zarządzania jakością ,
- doradztwo z zakresu : marketingu, finansów i zarządzania.

Gdański Związek Pracodawców zrzesza ponad 100 firm o różnej formie własności, wielkości i zakresie działania. Podstawowym celem organizacji jest reprezentowanie jej członków wobec administracji państwowej, samorządowej, związków zawodowych oraz na arenie międzynarodowej. Do głównych jej zadań należy: działanie na rzecz tworzenia i utrzymania pokoju społecznego w stosunkach pracy, prowadzenie polityki wspierania pracodawców w zakresie negocjacji ze związkami zawodowymi układów zbiorowych pracy; organizowanie i wspieranie kształcenia pracowników w sferze gospodarczej, finansowo-ekonomicznej i stosunków pracy. Związek zrzeszony jest w Konfederacji Pracodawców Polskich oraz Federacji Pracodawców Polski Północnej. Ponadto ściśle współpracuje z administracją województwa pomorskiego m.in. Państwową Inspekcją Pracy, Izbą Skarbową, ZUS-em, Wojewódzkim Urzędem Pracy oraz związkami zawodowymi NSZZ Solidarność" i OPZZ..

Ponadto w Gdańsku działa jeszcze około 16 innych stowarzyszeń związanych z kręgami biznesowo-rzemieślniczymi są to:

- Centrum Informacji Gospodarczej-Ośrodek Regionalny
- Centrum Korespondencyjne Euro-Info Ośrodek w Gdańsku
- Forum Okręgowe
- Forum Stowarzyszeń Kupieckich i Rzemieślniczych
- Gdańska Izba Turystyki
- Gdański Klub Biznesu
- Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu
- Polska Agencja Promocji Turystyki
- Polska Izba Gospodarcza Restauratorów i Hotelarzy - oddział pomorski
- Pomorska Izba Przemysłowo-Handlowa

- Pomorski Związek Pracodawców PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ
- Regionalny Oddział Przewodników PTTK
- Rejonowe Biuro Zrzeszenia Handlu i Usług
- Sejmik Gospodarczy Województwa Pomorskiego
- Stowarzyszenie Lobbingu Pomorza Gdańskiego
- Stowarzyszenie Restauratorów i Użytkowników Punktów Gastronomicznych

Koszyk dóbr

Jakość życia bywa wyznaczana różnymi kryteriami. Generalnie wyróżnić można wskaźniki obiektywne i subiektywne. Jednym ze sposobów oceny jakości życia może być konstrukcja koszyka dóbr, który odzwierciedlałby koszty egzystencji mieszkańców Gdańska.

Wartość minimum socjalnego bardzo często jest tożsama z wartością koszyka dóbr konsumpcyjnych, ustalanego dla gospodarstwa domowego o określonych cechach społeczno-ekonomicznych. Zawartość tego koszyka powinna przy tym zapewnić takie warunki bytowe gospodarstwa domowego, które umożliwiają nie tylko reprodukcję jego sił życiowych oraz posiadanie i wychowanie dzieci, ale również utrzymanie więzi ze społeczeństwem. Oznacza to, że minimum socjalne jest znacznie wyższe od rzeczywistej granicy ubóstwa zabezpieczającej wyłącznie egzystencję gospodarstw domowych.

Na miesięczny koszt utrzymania rodziny składa się wiele wydatków. W oparciu o opracowania naukowe oszacowano koszyk dóbr, który składa się ze składników wymienionych w tabeli zamieszczonej poniżej. Konstruując koszyk dóbr założono, że czteroosobowa rodzina powinna codziennie zakupić 1 chleb zwykły 0,6 kg, 1 l mleka 2-2,5% tłuszczu, 4 jaja świeże, 0,5 kg mięsa (schab z kością), 1 masło świeże, 1 kg jabłek, 1 kg ziemniaków. Natomiast raz na miesiąc rodzina taka kupuje 4 mydła, 2 proszki do prania, raz w miesiącu powinna zapłacić także czynsz. Średnia powierzchnia mieszkania – 48,62 m^2 – obliczona została jako średnia ważona mieszkań komunalnych będących w posiadaniu miasta i stanowiących własność osób fizycznych ważonych ilością mieszkań; dane do obliczenia

Tabela 72: Koszyk dóbr mieszkańców miasta Gdańska:

	ilość zakupywanych rzeczy	ceny jednostkowe stan w 31.12.1999 roku	wartość koszyka, który należało wydać	ceny jednostkowe stan w 31.12.2000 roku	wartość koszyka, który należało wydać	dynamika cen w stosunku do poprzedniego roku	dynamika zmiany koszyka dóbr w stosunku do poprzedniego roku
chleb mieszany zwykły wagi 0,6 kg	31,00	0,89	27,59	0,99	30,69	111,2%	111,2%
mleko 2-2,5% tłuszczu w folii 1L	31,00	1,08	33,48	1,21	37,51	112,0%	112,0%
jaja świeże za 1 szt.	124,00	0,30	37,20	0,37	45,88	123,3%	123,3%
schab z kością 1 kg	15,50	13,85	214,68	15,75	244,13	113,7%	113,7%
masło świeże 82,5% tłuszczu za 0,25 kg masła	31,00	3,49	108,19	3,42	106,02	98,0%	98,0%
jabłka I grupy za 1 kg	31,00	2,93	90,83	1,75	54,25	59,7%	59,7%
ziemniaki za 1 kg	31,00	0,95	29,45	0,70	21,70	73,7%	73,7%
cukier kryształ za 1 kg	2,00	2,19	4,38	2,84	5,68	129,7%	129,7%
mydło toaletowe popularne za 1 szt. 100 g	4,00	2,00	8,00	2,13	8,52	106,5%	106,5%
proszek do prania w pralkach automat. w temp. 90-95 C - za 1 opak. 600g.	2,00	5,70	11,40	5,55	11,10	97,4%	97,4%
czynsz za mieszkanie	1,00	149,7496	149,75	179,89	179,89	120,1%	120,1%
razem			**714,94**		**745,37**		**104,3%**

Tabela 73: Wielkość i stopa bezrobocia w 2000 r.

	Miasto Gdańsk	Powiat Gdański
Wielkość bezrobocia	13 534	2 802
Stopa bezrobocia	6,4%	10,8%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku

tego wskaźnika zaczerpnięto z: "Rocznika Statystycznego województwa gdańskiego – gminy 1997", WUS Gdańsk 1997. Wielkość czynszu została zaczerpnięta z danych Wydziału Mieszkalnictwa, wartość czynszu netto (bez żadnych odliczeń) na koniec okresu w II strefie czynszów w obrębie Gdańska.

Z analizy portfela wynika, że najbardziej w stosunku do ubiegłego roku wzrosły ceny świeżych jaj (w stosunku do 1999 r. aż o 23,3%) oraz ceny cukru (w stosunku do 1999 roku o 29,7%). W analizowanym koszyku dóbr najbardziej spadła cena jabłek (o 40,3% w stosunku do 1999 roku) oraz cena 1 kg ziemniaków (o 26,3% w stosunku do 1999 roku).

Koszty utrzymania w tak skonstruowanym budżecie nie wzrosły znacząco w stosunku do 1999 roku (wzrost o 0,6%). Natomiast musi niepokoić wzrost cen żywności takiej jak chleb czy nabiał. Niepokojący jest także wzrost czynszu w budownictwie komunalnym w 2000 roku o 20,1%. Droga żywność, opłaty za mieszkanie, są coraz większym obciążeniem dla budżetu rodzin uboższych. Potwierdza to niski popyt wewnętrzny w kraju.

Taki wzrost cen bardziej zawsze dotyka rodziny uboższe, które zawsze więcej wydają na żywność niż rodziny średnio i bardzo zamożne.

Bezrobocie

Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku (region gdański) obejmuje swoim zasięgiem dwa powiaty: miasto Gdańsk oraz powiat gdański z siedzibą w Pruszczu Gdańskim, który tworzą gminy: Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie, Cedry Wielkie, Pszczółki, Suchy Dąb, Kolbudy, Przywidz i miasto Pruszcz Gdański.

Na koniec 1999 r. liczba osób bezrobotnych w regionie gdańskim wynosiła 10 477 (w tym w mieście Gdańsku – 8 677 bezrobotnych), a stopa bezrobocia osiągnęła wskaźnik 4,8%. W ciągu 2000 r. liczba osób bezrobotnych powiększyła się do 16 336 osób (w tym w mieście Gdańsku wynosiła na koniec 2000 r. 13 534 osób). Stopa bezrobocia na dzień 31.12.2000 r. wynosiła 10,8% dla powiatu gdańskiego, a dla miasta Gdańska 6,4%.

Wpływ na zwiększenie się skali bezrobocia w rejonie gdańskim miała przede wszystkim restrukturyzacja przedsiębiorstw (racjonalizacja zatrudnienia), która związana była m.in. z wysokimi kosztami pracy, niską produktywnością, dążeniem do poprawy konkurencyjności firm, wzrostem wydajności pracy. W ostatnich dwóch latach zwiększyła się liczba zawiadomień zakładów pracy o zamiarze dokonania zwolnień grupowych. Rok 2000 był kolejnym, w którym zakłady pracy przeprowadzały zmiany organizacyjne i restrukturyzację, dopasowując swoje struktury do aktualnych potrzeb rynkowych. W wyniku wprowadzanych zmian 57 zakładów pracy zarejestrowanych w Gdańsku zgłosiło zamiar dokonania zwolnień grupowych, z tego 3 z terenu powiatu gdańskiego. Pośród restrukturyzowanych zakładów 14-to podmioty produkcyjne, 4-handlowe, 39-świadczące usługi, w tym 15- w zakresie ochrony zdrowia. Obserwując na bieżąco gdański rynek pracy oraz zachodzące na nim zmiany, zauważyć można, że w wielu zakładach pracy dokonywane są przeglądy kadr i stanowisk, co powoduje zmniejszenie zatrudnienia szczególnie w pionach administracyjnych firm. Jednakże, jeśli liczba zwalnianych osób w okresie 3 miesięcy nie przekracza 10% stanu załogi, zwalnia to zakłady pracy z obowiązku zawiadomienia o tym fakcie urzędu pracy. Równocześnie likwidacji lub ograniczeniu zatrudnienia ulegają często małe rodzinne firmy, które również nie zawiadamiają o zaistniałej sytuacji urzędu pracy. Pomimo znaczącej skali przewidywanych zwolnień pracowników, faktyczny udział osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, związanych ze zwolnieniami grupowymi w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych, nie był wysoki i wynosił w 2000 r. 8%. Zwiększyła się natomiast liczba osób zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które po zarejestrowaniu się w Powiatowym Urzędzie Pracy, nabyły prawo do zasiłku przedemerytalnego i świadczenia przedemerytalnego. Osoby te nie posiadały statusu osoby bezrobotnej. Ogólna liczba zarejestrowanych w PUP, w wyniku zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu, wynosiła 4 088 osób, z tego:

- 2 113 z prawem do zasiłku przedemerytalnego,
- 637 z prawem do świadczenia przedemerytalnego,
- 1 338 posiadających status osoby bezrobotnej.

Kolejną grupę bezrobotnych stanowili absolwenci (6,5% ogółu bezrobotnych). Wpływ na zmniejszenie się udziału absolwentów w ogólnej liczbie bezrobotnych o 1,1% /w stosunku do 1999 r./ miało m.in. stosowanie przez PUP wobec tej grupy specjalnych metod działania tj.:

- indywidualnego planu działania „Program Absolwent 2000",
- organizacji odbywania stażu u pracodawców,
- refundowaniu wynagrodzeń pracodawcom zatrudniających absolwentów,
- przyznawaniu prawa do zasiłku dopiero po przepracowaniu co najmniej 365 dni w okresie 18 miesięcy przed rejestracją.

Mając na uwadze rosnącą liczbę osób pozostających bez pracy oraz ograniczone środki finansowe z Funduszu Pracy, Powiatowy Urząd Pracy podejmował różnorodne działania.

Zaliczyć należy do nich zorganizowane w miesiącu maju i październiku 2000 r. Targi Pracy – współorganizatorami było Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania przy współudziale Gdańskiego Związku Pracodawców oraz Naczelnej Organizacji Technicznej „NOT". Udział w nich wzięło ponad 110 pracodawców, którzy przedstawili ok. 1 000 wolnych miejsc pracy. Równocześnie w siedzibie Urzędu Pracy przeprowadzono 309 mini - giełd pracy, w których uczestniczyli pracodawcy poszukujący pracowników.

W ciągu całego 2000 roku zrealizowano dwa programy pomocy osobom bezrobotnym w podjęciu zatrudnienia. Pierwszy ogólnopolski program - „Absolwent 2000"- dotyczył absolwentów szkół ponadpodstawowych. Drugi był autorskim programem Powiatowego Urzędu Pracy w Gdańsku. To „Indywidualny Program Aktywizacji Zawodowej Bezrobotnych", którego celem była pomoc osobie poszukującej pracy. W ramach realizacji tego programu zmobilizowano osoby bezrobotne do aktywnego samodzielnego poszukiwania pracy.

W ramach ustawowych działań urzędu, obok indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego prowadzony był także *klub pracy*. Zajęcia realizowane były w formie dwutygodniowych warsztatów aktywizująco-motywacyjnych, a program każdorazowo dostosowywano do potrzeb i oczekiwań poszczególnych grup uczestników. Poprzez kolejne ćwiczenia uczestnicy klubu uczyli się pozytywnego spojrzenia na własne wady i słabości. W 2000 r. przygotowano i przeprowadzono dwa programy mające na celu aktywizację osób wchodzących na rynek pracy:

- „Jutro bez obaw" dla młodzieży uczącej się, w formie warsztatów – w 13 warsztatach udział wzięło 276 osób,
- „Aktywność Twoją szansą" dla osób opuszczających zakład karny – w 9 warsztatach udział wzięło 99 osadzonych.

Podpisano także stosowne porozumienia z 2 partnerami lokalnego rynku pracy na rzecz podejmowania wspólnych działań w celu łagodzenia skutków bezrobocia, i tak z:

- Młodzieżowym Biurem Pracy – na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia wśród młodzieży,
- noclegownią MOPS – w celu uruchomienia Punktu Konsultacyjnego dla świadczenia usług poradnictwa zawodowego.

Promocja i współpraca zagraniczna

Władze Gdańska realizowały w 2000 r. szereg działań promocyjnych. Umiejętnie informowały klientów, a wśród nich mieszkańców, o usługach i działaniach władzy lokalnej. Promocja miasta ma na celu uzyskanie wśród społeczności lokalnej poparcia dla poszczególnych działań władzy lokalnej, jak również zachęcanie potencjalnych inwestorów do skorzystania z przygotowanej przez miasto oferty.

Współpraca z organizacjami w zakresie turystyki i promocji

Gdańsk na stałe współpracuje z miastami hanzeatyckimi - polskimi i zagranicznymi-i w ramach związku miast Nowej Hanzy, Polskimi Ośrodkami Informacji Turystycznej za granicą, Polską Organizacją Turystyczną w Warszawie, Baltic Sea Commision w zakresie promocji miasta jako miasta nadbałtyckiego, Związkiem Miast i Gmin Morskich, biurami radców handlowych za granicą oraz ambasadami i konsulatami.

W czerwcu do Gdańska dotarli uczestnicy rajdu starych samochodów ***„2000 Mile Trial"***. Rajd ten był największą imprezą oldtimerów goszczących dotychczas w Polsce,, a został zorganizowany [przez holendersko-brytyjski zespół miłośników starych pojazdów. Sportowe zmagania członków elitarnego klubu posiadaczy starych aut upamiętnić miały podobną imprezę sprzed stu lat. Liczącą 9 tysięcy kilometrów trasę rajdu zaplanowano z Holandii, przez Niemcy, Polskę, Litwę, Łotwę, Estonię, Finlandię i Szwecję aż za koło podbiegunowe do Norwegii. Rajd *"2000 Miles Trial"* wystartował 11 czerwca sprzed królewskiego pałacu Het Loo w Apeldoorn w Holandii, a zakończył się 29 czerwca w Oslo. Gdańsk był metą drugiego etapu prowadzącego z Berlina.

W lipcu Gdańsk stał się światową stolicą żeglarstwa. Gród nad Motławą przyjął uczestników zlotu największych żaglowców świata pt.: ***„Cutty Sark Tall Ships' Race 2000"***. Polska po raz trzeci w historii tych regat była gospodarzem tej imprezy – tym razem grono najwspanialszych żaglowców świata zacumowało na Westerplatte. Organizatorzy tego niebywałego przedsięwzięcia szacują, iż Gdańsk w trakcie regat gościł około dwóch tysięcy żeglarzy z ponad dwudziestu krajów świata. Gdańsk był miejscem przygotowań załóg przed startem do pierwszego etapu regat żaglowców na trasie do Helsinek. Następnie żaglowce zawinęły do portów w Marienhamn, Sztokholmie i Flensburgu, gdzie zakończeniu regat towarzyszyło uhonorowanie zwycięzcy nagrodą Cutty Sark Trophy - srebrną statuetką legendarnego klipra "Cutty Sark".

Wystawiennictwo

Gdańsk aktywnie uczestniczył w imprezach o dużych walorach promocyjnych, takich jak: targi, wystawy, które organizowane były zarówno w kraju jak i za granicą.

Ważnym elementem życia gospodarczego i promocji miasta są imprezy targowe zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. (MTG).

W 2000 r. zorganizowano 27 imprez o charakterze targowo-wystawienniczym, jeden Kongres Ciepłowników oraz dwie konferencje: „Internet jako narzędzie biznesu" i „Zintegrowane systemy komunikacyjne". W ciągu roku MTG S.A. uczestniczyły także w przygotowaniu Jarmarku Wiosennego, Gwiazdkowego, a także Jarmarku Św. Dominika. W imprezach targowych, które zwiedziło 137,9 tys. osób, wzięło udział 1 876 wystawców krajowych i zagranicznych.

Materiały promocyjne i reklama publiczna

W ramach działań promocyjnych, miasto opracowało różnorodne materiały promujące Gdańsk, m.in.:

- informatory miejskie z okazji regat „The Cutty Sark Tall Ships' Race Gdańsk 2000";
- informatory miejskie "Gdańsk – Sopot – Gdynia - Lato 2000";
- „Raport o stanie Miasta Gdańska 1999";

Tabela 74: Imprezy targowe zorganizowane przez Międzynarodowe Targi Gdańskie S.A. w 2000 r.

Nazwa imprezy		Termin	Liczba wystawców	Liczba zwiedzających w tys.
Napędy i sterowanie	Targi Producentów, Kooperantów i Sprzedawców Zespołów Napędowych i Układów Sterowania	23 – 25 lutego	171	6,88
Logtech & eurocrane	Targi Logistyki, Technologii Magazynowych i Transportu Bliskiego			
Elektroinstalacje	Targi Elektrotechniki, Elektroenergetyki i Technik Oświetleniowych			
Amberif	Międzynarodowe Targi Bursztynu, Biżuterii i Kamieni Jubilerskich	9 – 12 marca	364	10,18
Motoexpo – auto tour market Poland	Targi Motoryzacyjne	22 – 26 marca	96	20,9
City trans eko	Targi Inżynierii Miejskiej			
Inżynieria powierzchni				
GTT	Gdańskie Targi Turystyczne	31 marca – 2 kwietnia	172	10,09
Polyacht	Gdańskie Targi Sportów Wodnych			
Ciepło	Targi Energooszczędnego i Ekologicznego Ogrzewania, Wentylacji i Klimatyzacji	12 – 15 kwietnia	312	10,99
Gdańska wiosna budowlana	Targi Budowlane			
Okna i drzwi	Targi Okien, Drzwi, Fasad i Urządzeń Ochrony Mienia			
Mieszkanie i ogród	Targi Wyposażenia Mieszkań i Ogrodów			
Wiosna w ogrodzie	Wiosenna Giełda Kwiatów, Sadzonek, Środków Pielęgnacji Ogrodów i Działek	29 kwietnia –3 maja	18	30,00
Polfood	Targi Przetwórstwa i Produktów Spożywczych i Napojów	24 – 27 maja	184	8,5
Mleczna rewia	Targi Mleczarstwa			
Targi piekarstwa, cukiernictwa i lodziarstwa				
Intergastro	Targi Wyposażenia Obiektów gastronomicznych i Sklepów			
Reklama	Pomorskie Targi Reklamy			
Balt-military-expo	Bałtyckie Targi Militarne	25 – 27 czerwca	83	4,7
Safety	Targi Ratownictwa i Bezpieczeństwa			
Ambermart	Międzynarodowe Targi Bursztynu i Upominków	8 – 10 września	53	5,6
Housebuilding	Międzynarodowe Targi Budownictwa Mieszkaniowego i Wyposażenia Wnętrz	20 – 23 września	274	19,6
Mój dom	Pomorska Giełda Nieruchomości			
Innowacje	Międzynarodowa Wystawa Wynalazków	11 – 13 października	37	2,5
Uroda	Targi Kosmetyczne	14 – 15 października	69	4,3
Twoja lokata	Targi Usług Finansowych	15 – 17 listopada	43	3,7

Źródło: Wydział Skarbu UM w Gdańsku

- „Informator o sytuacji społeczno-gospodarczej Gdańska";
- ulotki informacyjne z okazji centralnych obchodów „Dni Morza 2000";
- plakaty i afisze z okazji centralnych obchodów „Dni Morza 2000" i regat „The Cutty Sark Tall Ships Race Gdańsk 2000";
- afisze informacyjne z okazji spływu kajakowego Opływem Motławy;
- ulotki z okazji otwarcia wystawy "Drogi do wolności";
- leaflet promujący gdańską Kartę Powinności Człowieka.

Promocja Gdańska odbyła się także w oparciu o media. Reklamy promujące Gdańsk zamieszczano w czasopismach kolportowanych na krajowych i międzynarodowych targach promocyjnych i turystycznych, na prezentacjach miasta w kraju i poza granicami, w polskich placówkach dyplomatycznych za granicą, w biurach podróży, hotelach, siedzibach linii lotniczych, promowych oraz innych miejscach, które są masowo odwiedzane przez gości krajowych i zagranicznych. Wymienić należy przede wszystkim: *Magazyn Gdański*; *Katalog turystyczny* firmy Activ Tours, *Business Network, Polska gościnna* – katalog ofert i atrakcji turystycznych. Ponadto lokalne stacje radiowe i Telewizja Gdańsk bezpłatnie umieszczały reklamy dużych imprez, które miały miejsce w Gdańsku – Centralne Obchody „Dni Morza 2000" oraz "Wydzwaniamy nowy wiek". Gdańsk gościł dziennikarzy z Francji, Włoch, Belgii, Hiszpanii oraz telewizję włoską *Marco Polo.* Efektem pobytu zagranicznych dziennikarzy w Gdańsku są liczne artykuły prasowe i filmy o atrakcjach turystycznych Gdańska, zwłaszcza w prasie francuskiej.

Tabela 75: Udział Gdańska w imprezach wystawienniczo-promocyjnych za granicą.

miejsce targów	charakterystyka imprezy
Utrecht	W styczniu Gdańsk prezentował się na targach turystycznych **„Vakantiebeurs".** Te największe na terenie Holandii targi skupiły 1600 wystawców ze 100 państw. W efekcie obecności przedstawicieli Gdańska doszło do nawiązania kontaktów z firmą Management & Consulting, dzięki czemu Gdańsk znalazł się na trasie międzynarodowego zjazdu starych samochodów *„The 2000 Mile Trial".*
Berlin	W styczniu odbyły się największe w na świecie targi turystyczne **„International Tourism-Borse***",* które skupiły wystawców z ponad 170 państw. Stoisko narodowe *,,Naturalnie Polska"* w tegorocznej edycji ITB Berlin zorganizowano pod hasłem państwo przyszłości (aranżacja nawiązywała do tematyki futurystycznej). Przedstawiciele Gdańska odbyli spotkania robocze z reprezentantami Polskiego Ośrodka Informacji Turystycznej w Londynie. Ich efektem jest wspólna promocja turystyczna. Na 100 stacjach londyńskiego metra umieszczone zostały bilboardy z hasłem *,,Gdańsk- kolebka Solidarności i ponad 1000- letnie miasto".*
Luksemburg	W styczniu odbyła się IX edycja Międzynarodowych Targów Turystycznych ,,**Vakanz 2000".** W targach uczestniczyli wystawcy ze 150 państw – przedstawiciele miast, biur podróży, biur informacji turystycznej. Atrakcyjność Gdańska na rynku krajów Beneluxu podkreśla fakt umieszczenia grodu nad Motławą jako miejsca pobytu turystycznego w katalogach największych firm turystycznych na terenie tych krajów. W ubiegłym roku ukazały się liczne artykuły promujące Gdańsk w prasie belgijskiej i luksemburskiej.
Praga	W lutym odbyły się targi turystyczne ,,**Holiday World 2000".** Gdańsk po raz pierwszy prezentował się na czeskich targach turystycznych. Zaskoczeniem było ogromne zainteresowanie Czechów nie tylko polskim Wybrzeżem, ale samym Gdańskiem. Nawiązano roboczy kontakt z Polskim Ośrodkiem Informacji Turystycznej w Pradze w celu dalszej współpracy.
Hamburg	W lutym odbyły się targi turystyczne **,,Reisen 2000",** podczas których odnotowano tradycyjnie bardzo duże zainteresowanie Gdańskiem.
Bruksela	W marcu Gdańsk prezentował się belgijskim tour-operatorom podczas ,,**Dnia polsko – węgierskiego***".*
Bruksela	W marcu odbyła się 42 edycja Międzynarodowych Targów Turystycznych **,,Salon des Vacances***"* . W Targach uczestniczyli wystawcy z Europy, Afryki, Ameryki Północnej i Południowej, Karaibów, Azji i Oceanii, tour-operatorzy, hotelarze, biura podróży, przedstawiciele miast. Na targach po raz pierwszy zaprezentowano nowy film promocyjny o grodzie nad Motławą pt. *,,Gdańsk miasto pełne życia".*
Paryż	W marca odbyły się największe na rynku francuskim **Międzynarodowe Targi Turystyczne** skupiające tylko zagranicznych wystawców i skierowane do francuskiej publiczności i tour-operatorów. Stoisko narodowe *,,Naturalnie Polska"* zostało przygotowane przez działający w Paryżu Polski Ośrodek Informacji Turystycznej. Gospodarzem stoiska były wspólnie 4 najbardziej atrakcyjne turystycznie miasta Polski tj. Warszawa, Kraków, Zakopane i Gdańsk. Według analiz POIT w Paryżu stwierdzono wzrost przyjazdów turystycznych do Polski o 12,3 % w porównaniu z rokiem 1996. Efektem wyjazdu na Targi Turystyczne w Paryżu jest nawiązanie kontaktów z grupą francuskich dziennikarzy i tour-operatorów. W lipcu 10-osobowa grupa dziennikarzy odwiedziła Gdańsk celem nakręcenia większego materiału filmowego.
Goeteborg	Na targach turystycznych w Goeteborgu **TUR 2000**, odbywających się w marcu, Gdańsk prezentował się po raz pierwszy.
Goslar	W marcu odbyła się w Goslarze w Niemczech III edycja **„Dni Hanzeatyckich***".* Goslar udostępnił Gdańskowi bezpłatne stoisko oraz umożliwił promocję w specjalnym wydaniu gazety regionalnej. Materiały na temat naszego miasta oraz imprez planowanych w bieżącym roku umieszczone zostały także w innych punktach informacyjnych na terenie Goslaru. Stoisko Gdańskie było przez wszystkie dni obiektem ogromnego zainteresowania, a występy grupy muzycznej stanowiły dodatkowy ,,magnes" przyciągający tłumy widzów. Miasto Goslar wyraziło chęć zorganizowania koncertów orkiestry osób niepełnosprawnych - VITA-ACTIVA z Gdańska, która dostała zaproszenie do udziału w Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Herford. W Gdańsku zaś wystąpi dziecięca grupa z Goslar w ramach V Małego Festiwalu Dominikańskiego.
Zwolle	W maju w Holandii odbył się XX jubileuszowy **Zjazd Nowej Hanzy**. Wzięło w nim udział około 100 miast hanzeatyckich z 12 krajów Europy. Zjazd przebiegał pod hasłem *„Budujemy most ku przyszłości".* Zgromadzenie delegatów uchwaliło pierwszy w historii Hanzy statut związku. Prace nad opracowaniem dokumentu trwały około dwóch lat. Prowadzone były w Komisji Przyszłości Hanzy, gdzie interesy polskich członków reprezentował właśnie Gdańsk.
Berlin	W czerwcu wspólnymi siłami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego jak również urzędów miast Gdańska, Sopotu oraz Łeby zorganizowana została konferencja dla przedsiębiorców z Berlina. Konferencja zatytułowana **„Pociąg na Pomorze**" przybrała postać misji handlowej. Wzięło w niej udział około 50 przedsiębiorców z Berlina oraz okolic. W trakcie prezentacji oraz licznych dyskusji reprezentanci regionu gdańskiego starali się uwypuklić szczególną atrakcyjność województwa pomorskiego dla inwestorów zagranicznych.
Wilhelmshaven	**„EXPO nad morzem"** – prezentacja regionu pomorskiego w związku z „Wystawą Światową". Miasto Gdańsk zaprezentowało w trakcie wystawy nagrodzony projekt „Zintegrowana gospodarka wodna".
Lubeka	We wrześniu Gdańsk wziął udział *w lubeckim* **„Festiwalu staromiejskim".** Rok 2000 stał się dla Lubeki pretekstem do tego, by w 25 lat po premierze Lubeckiego Festiwalu Starego Miasta wystartować w trzecie tysiąclecie z zupełnie nową koncepcją imprezy. Do wspólnej prezentacji zaproszone zostały miasta hanzeatyckie i partnerskie z innych krajów. Miały one możliwość zaistnienia w ramach ,,Międzynarodowej Prezentacji Hanzy" w dziedzinie gospodarki, handlu, kultury i sztuki, prezentacji kulinarnych specjałów, jak również swoich tradycji. Gdańsk zaprezentował w Lubece tradycyjne rzemiosło artystyczne, tj. kowalstwo oraz obróbkę bursztynu.
Londyn	Fundacja Teatrum Gedanense we wrześniu zorganizowała w teatrze Globe **promocję na rzecz budowy w Gdańsku teatru szekspirowskiego.** Prezentacji towarzyszyła wystawa promocyjno-informacyjna na temat Gdańska. Całość przedsięwzięcia miała na celu pozyskanie sponsorów na terenie Wielkiej Brytanii dla wsparcia idei budowy teatru. W prezentacji w teatrze Globe wziął udział miedzy innymi Książę Karol oraz przedstawiciele brytyjskich środowisk politycznych, artystycznych oraz gospodarczych.

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta UM w Gdańsku

Współpraca międzynarodowa

Kierunki współpracy międzynarodowej Gdańska są zgodne ze strategią rozwoju miasta. Celem nadrzędnym jest poszukiwanie odpowiedniego miejsca dla Gdańska w nowej architekturze europejskiej, która będzie budowana wraz z rozszerzeniem Unii Europejskiej o kraje Środkowej i Wschodniej Europy.

Gdańsk to miasto, którego historia, tradycja i gospodarka nierozerwalnie związana jest z Bałtykiem i państwami nadbałtyckimi. Dogodne położenie geograficzne Gdańska wspiera fakt posiadania portu lotniczego, bazy promowej oraz funkcji tranzytowej portu

Tabela 76: Aktywność Gdańska na forum organizacji międzynarodowych w 2000 r.:

miesiąc	organizacja międzynarodowa	charakterystyka spotkania
styczeń	Bałtyckie Stowarzyszenie ds. Turystyki BTC	Dyrektor Wykonawczy Bałtyckiego Stowarzyszenia ds. Turystyki podczas wizyty poinformował o planach ogłoszenia przetargu o zasięgu międzynarodowym na prowadzenie biura organizacji. W Gdańsku w chwili obecnej funkcjonuje biuro zrzeszające polskich członków BTC.
luty	Nowa Hanza	Reprezentanci polskich miast hanzeatyckich gościli w Gdańsku prezydenta Nowej Hanzy – Michaela Boteillera. Spotkanie kończyło serię konsultacji inicjowanych przez Gdańsk, które miały na celu opracowanie statutu nowożytnej Hanzy.
marzec	Związek Miast Bałtyckich	Gdańsk stał się miejscem spotkania członków Komisji Transportu Miejskiego działającej w ramach Związku Miast Bałtyckich. W tym samym miesiącu Gdańsk zorganizował warsztaty dla członków ZMB dotyczące wdrażania projektów związanych z koncepcją zrównoważonego rozwoju.
marzec	Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast i Portów IACP	Olivier Lemaire- Dyrektor Generalny Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast i Portów (IACP – International Cities and Ports) złożył wizytę w Gdańsku. W trakcie spotkań z przedstawicielami Zarządu Miasta Gdańska i Zarządu Morskiego Portu Gdańsk omawiano ewentualne członkostwo naszego miasta w IACP.
kwiecień	Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast i Portów IACP	Gdańsk wraz z portem stał się członkiem tej organizacji. Dzięki przynależności do IACP Gdańsk ma ułatwiony dostęp do władz miejskich i portowych w regionach istotnych z punktu widzenia handlowych interesów Portu Gdańskiego. Kontakty te ułatwią dalsze prace nad rozwojem żeglugi bliskiego zasięgu. Dodatkowo IACP stało się swoistym forum dyskusyjnym dającym możliwość wymiany informacji i doświadczeń na temat projektów portowych realizowanych w miastach członkowskich. Ponadto udział w pracach IACP umożliwia szeroką promocję miejskich projektów inwestycyjnych na arenie międzynarodowej.

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta UM w Gdańsku

morskiego. Z tego też punktu widzenia Gdańsk ma potencjalną szansę stać się pomostem transportowym pomiędzy północną a południową częścią naszego kontynentu. Dzięki żywym tradycjom hanzeatyckim Gdańsk może również aspirować do roli łącznika w kontaktach na linii Wschód-Zachód.

Gdańsk jest członkiem wielu organizacji międzynarodowych, takich jak:

- Konsorcjum Metropolii Europejskich – EUROCITIES,
- Związek Miast Bałtyckich (Union of the Baltic Cities),
- Bałtyckie Stowarzyszenie ds. Turystyki (BTC - Baltic Sea Tourism Commission),
- Nowa Hanza,
- Telecities,
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast i Portów (IACP – International Cities and Ports).

Kontakty Gdańska z zagranicznymi ośrodkami miejskimi

Współpraca Gdańska z metropoliami zagranicznymi koncentruje się na miastach spełniających określone kryteria. Wybór partnerów zagranicznych Gdańska jest z jednej strony pochodną wspólnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, z drugiej zaś podobieństw natury geograficznej, gospodarczej, naukowej i kulturalnej (gospodarka morska, funkcjonowanie portów, zagospodarowanie terenów okołoportowych i przemysłowych, ochrona środowiska, rozwój turystyki, nauki). Muszą to być miasta pełniące ważną rolę w danym regionie. Gdańsk jest związany 16 umowami o współpracy i porozumieniami z zagranicznymi ośrodkami miejskimi. Są to: Astana (Kazachstan), Barcelona (Hiszpania), Brema (Niemcy), Cleveland (USA), Helsingör (Dania), Kaliningrad (Federacja Rosyjska), Kalmar (Szwecja), Marsylia, Nicea (Francja), Odessa (Ukraina), Rotterdam (Holandia), Rouen (Francja), Sefton (Wielka Brytania), St. Petersburg (Federacja Rosyjska), Turku (Finlandia), Wilno (Litwa).

Jednym z warunków owocnej współpracy jest utrzymywanie regularnych kontaktów pomiędzy przedstawicielami różnych środowisk współpracujących ze sobą miast.

W 2000 r. stanął przed Nowym Ratuszem, czyli siedzibą Rady Miasta, drogowskaz wskazujący miasta partnerskie Gdańska. Drogowskaz informuje o odległości dzielącej Gdańsk od danego miasta. Najstarsze kontakty utrzymujemy z Bremą oddaloną od Gdańska o 666 km . Początki tej współpracy sięgają 1976 r. O dwa lata krótsze współdziałanie wiąże Gdańsk z Rotterdamem w Holandii. Najkrócej utrzymujemy kontakty z Niceą, gdyż umowa o współpracy została podpisana w 1999 r. Najodleglejszym miastem partnerskim Gdańska jest Cleveland w USA położone w odległości prawie 7 tys. km.

Tabela 77: Harmonogram konferencji międzynarodowych w Gdańsku w 2000 r.:

projekt	charakterystyka
„European Leadership Development Seminar 2000"	W marcu Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Nauk Ekonomicznych i Handlowych AIESEC Polska – Komitet Lokalny, przy wsparciu finansowym władz samorządowych przygotowało *projekt „European Leadership Development Seminar 2000*", którego mottem była perspektywa integracji „*Starego Kontynentu*". W lipcu nastąpił kolejny etap międzynarodowego projektu pod nazwą TWIN. Ideą przedsięwzięcia jest budowanie wizerunku naszego regionu jako atrakcyjnego pod względem ekonomicznym. Przyjazd studentów był doskonałą okazją, do poruszenia tematu integracji Europy i zwrócenia uwagi na związane z tym problemy. Projekt Stowarzyszenia skierowany był w szczególności do studentów nauk ekonomicznych i handlowych, którzy w przyszłości będą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji gospodarczych i politycznych w swoich krajach.
„Budownictwo społeczne I połowy XX wieku w Europie."	W kwietniu Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS zorganizował w Gdańsku konferencję zatytułowaną *„Budownictwo społeczne I połowy XX wieku w Europie. Problemy ochrony i rewitalizacji"*. Wzięło w niej udział wielu wybitnych specjalistów, jak również przedstawiciele światowego szefostwa ICOMOS, co w kontekście starań Gdańska o wpis naszego miasta na listę Światowego dziedzictwa było niezwykle istotne.
„Baltica 2000"	We wrześniu na Wybrzeżu zorganizowany został kongres organizacji pozarządowych z udziałem europejskich miast partnerskich gmin naszego regionu. Projekt „BALTICA 2000" był międzynarodowym forum dyskusji, wymiany doświadczeń oraz promowania organizacji i instytucji zaufania społecznego, jakimi są Pozarządowcy. „Baltica 2000" to kolejny krok na drodze do stworzenia ogólnoeuropejskiej platformy wymiany doświadczeń w zakresie wcielania w życie idei budowy społeczeństwa obywatelskiego. Jednocześnie nie jest bezpodstawne stwierdzenie, że polski sektor pozarządowy, choć dopiero co odrodzony, ma do zaoferowania wiele ciekawych i nierzadko nowatorskich rozwiązań. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele samorządów lokalnych z miast partnerskich Gdańska, wśród gości znaleźli się reprezentanci Bremy, Kalmaru, Nicei, Odessy, Rotterdamu, Sefton. Podjęcie wyzwania zorganizowania kongresu było możliwe dzięki ścisłej współpracy władz samorządowych miast naszego regionu oraz Regionalnego Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych. Integralną część spotkania stanowiły warsztaty, poświęcone działaniom organizacji na różnych polach aktywności społecznej.

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta UM w Gdańsku

Gdańsk jako miejsce organizacji i konferencji międzynarodowych.

Konsultacje i wymiana doświadczeń związanych z nowoczesnym zarządzaniem gminą

W maju z wizytą studialną do Gdańska przybyła grupa niemieckich inżynierów, reprezentujących takie kierunki jak: architektura, budownictwo miejskie, planowanie przestrzenne. Uczestnicy zainteresowani byli nawiązaniem kontaktów z osobami odpowiedzialnymi za kwestie związane z planowaniem (wymiana doświadczeń i wiedzy). Jednym z punktów programu były wizje lokalne konkretnych rozwiązań planistycznych. Omawiana tematyka spotkań :

- ochrona zabytków – odbudowa po roku 1945, historia zabudowy, specyficzne podejście do historycznej spuścizny architektonicznej,
- tereny postoczniowe i okołoportowe,
- nowe budownictwo, rozwój mieszkalnictwa,
- Lokalna Agenda 21, ochrona środowiska.

Również w maju Gdańsk odwiedziła 42-osobowa grupa dziennikarzy specjalizujących się w informacjach finansowych i giełdowych. Reprezentowane były między innymi tak ważne tytuły prasowe jak „Der Spiegel", „Focus", „Wirtschaftswoche", „Die Zeit". Celem wizyty było zapoznanie się niemieckich redaktorów z Polską jako krajem aspirującym do Unii Europejskiej oraz z polskim rynkiem kapitałowym.

Udział polskich twórców w projektach międzynarodowych

W roku 2000 nastąpiła kontynuacja projektu ARTGENDA. Tegoroczna majowa edycja odbyła się w Helsinkach. Gdańsk zaistniał w organizowanym w stolicy Finlandii *„Ogrodzie reprezentacji miast"* dzięki pracom plastycznym trzech studentów ASP.

Efektem udziału gdańskich artystów w projekcie jest zaproszenie na festiwal pt. *„Big Torino 2000 - Międzynarodowe Biennale Młodych Artystów*" (*„Big Torino 2000 – International Biennial of Young Creativity").* Do udziału w I edycji festiwalu zaproszony został *„Gdański Teatr Tańca"* , jako jedyny reprezentant z Polski. Festiwal *„Big Torino"* stał się sceną dla

młodzieży teatralnej z całej Europy, a także z Chin. Udział w imprezie pomógł w nawiązaniu nowych kontaktów z międzynarodowymi organizacjami artystycznymi. Stał się bardzo pomocny w promocji gdańskiej imprezy *„Bałtycki Uniwersytet Tańca”.* Gdańska grupa podczas pobytu we Włoszech wystąpiła również na specjalne zaproszenie teatru *„Stalker”* na festiwalu *„BIG BANG”* we włoskim Bielli.

W styczniu 2000 r , Gdańsk uczestniczył po raz pierwszy. w rzeźbiarskim biennale pt. *„Nordic Art Exchange”*. Gdańsk reprezentował rzeźbiarz, którego praca umieszczona zostanie w katedrze w Kalmarze.

Gdańsk laureatem międzynarodowych wyróżnień

Reprezentanci Gdańska w lutym 2000 r. wzięli udział w III Europejskiej Konferencji Rozwoju Miast i Miasteczek – w ramach projektu *Lokalna Agenda 21.* W konferencji zorganizowanej w Hanowerze w ramach Wystawy Światowej EXPO 2000 udział wzięło blisko 1500 osób z ponad 60 krajów. Gdańsk, jako laureat Nagrody Miasta Zrównoważonego Rozwoju za rok 1999, miał możliwość bliższego zaprezentowania się w Hanowerze. Między innymi przedstawione zostały założenia programu działań na rzecz poprawy jakości wody pitnej pt. *„Zintegrowana Gospodarka Wodna”.* Projekt, który zyskał uznanie uczestników został następnie wyróżniony **medalem *„Ludzkość, technologia, natura”***.

Prestiżową **nagrodę *„Swedish Baltic Sea Water Award”*** w wysokości 100 000 koron szwedzkich przyznał Gdańskowi w sierpniu 2000 r. rząd szwedzki. Nagroda została przyznana w uznaniu działań Gdańska, podejmowanych w trosce o ochronę środowiska poprzez realizację projektu Oczyszczalni Wschód. Nagrodę z rąk ministra handlu Szwecji odebrał Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz.

W październiku 2000 r. wiceprezydent Gdańska Zbigniew Czepułkowski odebrał w Brukseli kolejną **nagrodę w dziedzinie ochrony środowiska**. Tym razem Unia Europejska doceniła starania miasta w dostosowaniu się do przepisów unijnych w zakresie ochrony środowiska. O nagrodę ubiegało się aż 118 miast z dziesięciu krajów stowarzyszonych z Unią. Wśród wyróżnionych oprócz Gdańska znalazły się jeszcze tylko dwa polskie miasta: Radom i Bielsko – Biała.

Wyróżnienia przyznawane przez Gdańsk

Przed czterema laty Rada Miasta Gdańska ustanowiła gdańskie nagrody za zasługi dla miasta **- medale Św. Wojciecha i księcia Mściwoja II**. Powołała także dziewięcioosobową kapitułę złożoną z wybitnych gdańszczan, autorytetów moralnych, naukowych i społecznych, która te medale przyznaje. Medalami honorowane są osoby, które inicjują wiele działań w różnych dziedzinach, popularyzują i promują Gdańsk w sposób szczególny, a także, których osiągnięcia, twórczość, indywidualność i wkład w naszą kulturę wybiegają daleko poza granice naszego miasta, a nawet państwa. Wśród tegorocznych laureatów medali Św. Wojciecha i Mściwoja, jak co roku znaleźli się obcokrajowcy. **Medalami Św. Wojciecha odznaczeni zostali:**

- Dorothee Boden - była konsul generalna Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku, dziekan korpusu dyplomatycznego. Wyróżniona za całokształt działań związanych z promocją gdańskiej kultury, promowanie polsko-niemieckich kontaktów młodzieży,
- prof. Wolfgang Günter Deurer - badacz architektury starego Gdańska. Wyróżniony za ogromne zaangażowanie i działania zmierzające do ocalenia gdańskich zabytków, a w szczególności za publikację poświęconą gdańskim świątyniom,
- Danuta Sobolewska - współzałożyciel Towarzystwa Angielsko-Polskiego w Southport, inicjatorka zawiązania partnerstwa między Gdańskiem i okręgiem Sefton. Wyróżniona za promowanie dobrych stosunków między Wielką Brytanią a Gdańskiem, promowanie polskiej kultury, sztuki, za działania na rzecz pomocy dla ofiar pożaru w Hali Stoczni Gdańskiej, zaangażowanie w organizację II Konferencji Miast Partnerskich Wielkiej Brytanii i Polski.

Tabela 78: *Współpraca Gdańska z zagranicznymi ośrodkami miejskimi w 2000 r.*

zagraniczny ośrodek miejski	charakterystyka spotkania
miasto Newcastle	Przedstawiciele Newcastle byli gośćmi nie tylko miasta, spotkali się również z reprezentantami Urzędu Marszałkowskiego, Agencji Rozwoju Pomorza Gdańskiego oraz Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową. Newcastle upon Tyne zaprezentowało się jako miasto dynamicznego rozwoju gospodarczego poszukujące partnera w Europie Środkowej w celu realizacji programów europejskich. Goście mieli okazję zobaczyć, w jaki sposób miasto stara się przywrócić historyczny charakter Starówki jednocześnie odpowiadając na potrzeby turystów i mieszkańców zapewniając odpowiednią infrastrukturę hotelową, gastronomiczną i kulturalną. Tematem szczególnie interesującym Newcastle jest kwestia renowacji, zagospodarowania i użytkowania budynków historycznych, a także współpraca w zakresie kultury związana z poszukiwaniem partnera w ramach ubiegania się przez Newcastle o miano Stolicy Kulturalnej Europy na rok 2008. Priorytetem współpracy dla Gdańska, z kolei, jest wymiana wiedzy w zakresie zarządzania programami i projektami unijnymi, regeneracji terenów po-portowych, konstruktywnej współpracy sektora prywatnego i publicznego, budowy i rozwoju parków technologii i biznesu, a także współpraca w dziedzinie kultury.
miasto Bordeaux	W czerwcu z misją handlową do Gdańska przebywała delegacja miasta Bordeaux na czele z prezesem Izby Handlowo-Przemysłowej, konsulem Honorowym RP - Bertrandem Bentzmannem oraz wiceprzewodniczącym Rady Regionalnej Akwitanii. Wizyta ta była pierwszym krokiem w kierunku nawiązania realnej współpracy gospodarczej pomiędzy regionem gdańskim i Akwitanią.
brytyjski okręg Sefton	Grupa rowerzystów amatorów z zaprzyjaźnionego brytyjskiego okręgu Sefton postanowiła zorganizować zbiórkę pieniędzy na cele charytatywne organizując wyprawę rowerową do partnerskiego Gdańska. Patronem inicjatywy „*Pedal to Poland*" była Sefton Community Foundation. Każdy z uczestników wyprawy zobowiązany był do znalezienia sponsora swojego wyjazdu, który jednocześnie przekaże pewną kwotę na cele charytatywne. Inicjatywa ta stała się największym wydarzeniem w kalendarzu imprez roku 2000 w Sefton.
brytyjski okręg Sefton	Jak co roku 3-osobowa grupa młodzieży ze Stowarzyszenia Osób Poparzonych w Hali Stoczni Gdańskiej mogła odbyć praktyki w instytucjach okręgu Sefton. Z okazji jubileuszu roku 2000 Sefton ufundowało również 2-tygodniowe stypendium, dla jednego z członków Stowarzyszenia, w Biurze Hrabstwa Merseyside w Brukseli. Kandydat wyłoniony został w ramach konkursu przeprowadzonego przez Urząd Miejski w Gdańsku. Celem praktyki w Brukseli jest zapoznanie się z zasadami funkcjonowania oraz finansowania przedstawicielstw miejskich przy Unii Europejskiej, jak również zabranie informacji na temat możliwych do wykorzystania przez miasto środków z funduszy europejskich. Zarówno praktyki w Sefton, jak też pobyt w Brukseli finansowany jest przez naszego partnera z Wielkiej Brytanii.
Wolne Hanzeatyckie Miasto Brema	W 2000 r. powrócił po 55 latach do Gdańska pochodzący z XVII i XVIII wieku, księgozbiór Towarzystwa Przyrodniczego i dawnych zbiorów Politechniki Gdańskiej. 851 woluminów stanowi jedynie część zbiorów wywiezionych pod koniec wojny do Niemiec. Decyzję o powrocie księgozbioru do Gdańska podjął senat Bremy w listopadzie 1999 roku. Najcenniejsza część zwróconego księgozbioru to 98 ksiąg ze zbiorów Towarzystwa Przyrodniczego. Zbiór oficjalnie przekazał Politechnice burmistrz i prezydent Senatu Wolnego Hanzeatyckiego Miasta Bremy – Henning Scherf.
Brema, Wilno, okręg Sefton	29 sierpnia w Gdańsku miały miejsce centralne obchody XX rocznicy podpisania porozumień sierpniowych. W uroczystościach uczestniczyły między innymi delegacje miast zaprzyjaźnionych z Gdańskiem: Bremy, Wilna oraz brytyjskiego okręgu Sefton. Poza oficjalnym programem uroczystości związanych z XX rocznicą powstania Solidarności, każda z delegacji realizowała swój własny program. Delegacja Sefton, w której składzie znalazła się nowo wybrana burmistrz – Wendy Jones oraz przewodniczący Zarządu – Graham Haywood. Goście spotkali się z Konsulem Honorowym Wielkiej Brytanii, przewodniczącą Rady Miasta oraz radnymi. W programie przewidziano także spotkanie z młodzieżą zrzeszoną w Stowarzyszeniu Osób Poparzonych w Hali Stoczni Gdańskiej. 11–osobowa delegacja parlamentarzystów bremeńskich na czele z przewodniczącym – Christianem Weberem odwiedzając Gdańsk spotkała się z prezydentem oraz przewodniczącą RMG, szefami klubów Rady oraz dyrektorami wydziałów UM w celu omówienia programu przyszłorocznych obchodów 25-lecia podpisania umowy partnerskiej między oboma miastami. W programie delegacji Wilna reprezentowanego przez dwóch członków Zarządu Miasta znalazło się spotkanie z przedstawicielami władz wykonawczych i uchwałodawczych Gdańska. Wilno i Gdańsk podpisały umowę partnerską zaledwie dwa lata temu – 27 sierpnia; tak więc tegoroczna wizyta zbiegła się z rocznicą podpisania porozumienia.
Berlin	Gościem prezydenta Pawła Adamowicza był burmistrz Berlina – Eberhard Diepgen, z którym prezydent omawiał perspektywy dalszej współpracy. Na przestrzeni roku 2000 doszło do nawiązania bliskich kontaktów z Berlinem. Burmistrz Berlina w efekcie spotkania z prezydentem miasta Gdańska w czerwcu br. w Berlinie przekazał Gdańskowi w darze oryginalny fragment Muru Berlińskiego. Dar burmistrza Diepgena wszedł w skład wystawy jubileuszowej „Drogi do wolności". W przyszłości eksponat stanie się integralną częścią powstającego „*Centrum Solidarności*".
Szkockie Miasto Aberdeen	Do Gdańska przybyła delegacja Aberdeen– miasta, które stara się nawiązać bliższe kontakty z Gdańskiem. Udział w tak ważnych dla Gdańska i Polski uroczystościach był dobrym momentem do zapoznania się gości z najnowszą historią i charakterem grodu nad Motławą. Delegacja Aberdeen spotkała się z reprezentantami prezydenta i przewodniczącej RMG oraz delegacją klubów Rady omawiając możliwości nawiązania przyszłej współpracy pomiędzy społecznościami obu miast.
Francja, Szwecja, Niemcy, Ukraina	We wrześniu odbyły się w Gdańsku I Międzynarodowe Manewry Grup Poszukiwawczo – Ratowniczych wykorzystujących w trakcie akcji kryzysowych specjalnie szkolone psy. Wzięli w nich udział przedstawiciele straży pożarnej z wielu polskich miast, służby PCK oraz reprezentanci kilku europejskich miast partnerskich Gdańska. Obecni byli specjaliści z Francji, Niemiec, Szwecji i Ukrainy, razem 72 ratowników i 30 psów. Ćwiczenia obejmowały sześć dyscyplin, w tym poszukiwania ludzi pod gruzowiskami na otwartym terenie, pod wodą, a także techniki transportu pionowego psów i pokazy ich posłuszeństwa. Gdańskie Manewry Grup Poszukiwawczych zapoczątkowały międzynarodową wymianę doświadczeń.
Moskwa	W listopadzie studenci z Uniwersytetu im. Szaniawskiego z Moskwy gościli w Gdańsku w ramach współpracy z Uniwersytetem Gdańskim, na zaproszenie Koła Naukowego Miłośników Wschodu. Dzięki uprzejmości władz Gdańska studenci z Moskwy mieli możliwość zwiedzenia zamku w Malborku, miasto pokryło koszty biletów wstępu.
Kalmar	W ramach współpracy miast partnerskich w grudniu tradycyjnie już od roku 1992 gościły dziewczęta z Kalmaru, Zgodnie ze szwedzką tradycją Orszak Św. Łucji odwiedza szpitale, domy dziecka oraz domy starców niosąc ze sobą światełko nadziei. Dziewczęta kroczące w Orszaku Św. Łucji również w Gdańsku odwiedziły Dom Małego Dziecka im. Korczaka, Szpital Dziecięcy przy ulicy Polanki, miały także możliwość zaśpiewania dla władz miasta Gdańska.

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta UM w Gdańsku



Medal księcia Mściwoja II otrzymał:

- Rainer von Scharpen - inicjator powstania Związku Pomocy Polsce w Niemczech, wyróżniony za działania i postawę wobec potrzebujących gdańszczan oraz za długoletnią i pełną inicjatyw bliską współpracę z Caritasem.

W 2000 r. powiększyła się lista laureatów tytułu ***Doktora Honoris Causa*** **Uniwersytetu Gdańskiego**. W marcu tytuł ten przyznano brytyjskiemu historykowi Normanowi Daviesowi, a w czerwcu wyróżnienie to przypadło w udziale Sekretarz Stanu USA - Madeleine Albright.

31 sierpnia 2000 r. w gdańskim Dworze Artusa była premier Wielkiej Brytanii Margaret Thatcher odebrała tytuł ***Honorowego Obywatela Gdańska***, przyznany jej przez gdańskich radnych za wspieranie Polski i Polaków w walce o demokrację. Laudację na cześć dostojnej laureatki wygłosił były premier RP Jan Krzysztof Bielecki.

Sądownictwo

Zadaniem sądownictwa jest wymierzanie sprawiedliwości, a tym samym pełne urzeczywistnianie uznanych praw i obowiązków oraz zabezpieczanie interesów chronionych przez prawo, odwołujące się do podstawowych zasad etycznych, które w Polsce są wpisane w konstytucję i stanowią prawną oraz moralną podstawę zorganizowanego współżycia. W Gdańsku działają: Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy, , Sąd Apelacyjny i Naczelny Sąd Administracyjny, oddział zamiejscowy w Gdańsku.

W 2000 r. znacząco poprawiły się warunki pracy w Naczelnym Sądzie Administracyjnym w Gdańsku, co związane jest z oddaniem do użytku nowo wybudowanej siedziby. Można było zatrudnić nowych sędziów, bowiem dotąd ośrodek miał niewielką obsadę sędziowską, przy utrzymującym się wpływie około 600 spraw miesięcznie. Mimo, że permanentnie rosną zaległości (nie można bowiem w żadnym razie opanować napływu nowych spraw), ocena ilości załatwianych spraw, mała ilość odroczeń i ciągła poprawa w zakresie szybkości w doręczaniu wydanych orzeczeń zasługuje na pozytywną ocenę. W 2000 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku wpłynęło 6 443 skarg, czyli o 1 123 skarg więcej niż w poprzednim roku, kiedy to wpłynęło 5 320 skarg.

Analiza wpływu skarg na akty i inne czynności sądowe oraz analiza uwzględniająca przedmioty spraw daje podstawę do kilku uogólnień. Znacząco wzrósł wpływ skarg w sprawach dotyczących uprawnień kombatanckich. W 2000 r. wpłynęło takich skarg 545, co daje 102,6% wzrost w stosunku do poprzedniego roku, kiedy to wpłynęło 269 skarg tego rodzaju. Także znacząco wzrósł wpływ skarg w sprawach dotyczących ceł. Wpłynęło ich bowiem 612, co daje wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 62,33%, gdyż w 1999 r. tego rodzaju skarg wpłynęło 377. Można też odnotować wzrost wpływu skarg w sprawach dotyczących wywłaszczania nieruchomości i innych praw oraz zwrotów nieruchomości. W 1999 r. skarg tego rodzaju wpłynęło 24, zaś w 2000 r. 78. Nie jest to co prawda znacząca liczba, lecz świadczy ona o 225% wzroście wpływu tego rodzaju skarg. Odnotować należy też stały, w okresie ostatnich trzech lat, wzrost wpływu skarg w sprawach dotyczących budownictwa, nadzoru architektoniczno-budowlanego i specjalistycznego (794 skargi w 2000 r., 621 w 1999 r. i 522 w 1998 r., wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 27,85%), gospodarki mieniem państwowym i komunalnym oraz gruntami nie rolnymi (170 skarg w 2000 r., 119 w 1999 r. i 110 w 1998 r., wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 42,86%), zagospodarowania przestrzennego (304 skargi w 2000 r., 259 w 1999 r. i 212 w 1998 r., wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 17,37%), spraw mieszkaniowych (208 skarg w 2000 r., 184 w 1999 r. i 157 w 1998 r., wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 13,04%) oraz skarg wnoszonych na podstawie art. 101 i art. 101a) ustawy o samorządzie gminnym (187 skarg w 2000 r., 161 w 1999 r. i 103 w 1998 r., wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 16,15%).

Stale maleje natomiast w tym okresie wpływ skarg w sprawach dotyczących spraw wewnętrznych, dowodów tożsamości, obywatelstwa i paszportów. W 2000 r. wpłynęło 145 skarg tego rodzaju, w 1999 r. 156 a w 1998 r. 167. W stosunku do poprzedniego roku nastąpił zatem spadek o 7,1%.

W 2000 r. załatwiono łącznie 4 713 spraw. W poprzednim roku załatwiono 4 449 spraw. Mimo wzrostu liczby załatwionych spraw zaległości nadal rosną. Do załatwienia w 2001 r. pozostało 8 635 spraw. W poprzednim roku na rok następny pozostało do załatwienia 6 905 spraw. Średni miesięczny wpływ spraw w 2000 r. wyniósł 536,95, zaś w 1999 r. 443,33. Liczba zaległych spraw stanowiła zatem w 2000 r. 16,08 średniego miesięcznego wpływu. Wskaźnik, o którym mowa powyżej, w 1999 r. wynosił 15,56.

Spośród 4 713 spraw załatwionych w roku 2000 na rozprawach załatwiono 2 849, a na posiedzeniach niejawnych 1 864 sprawy.

Innym sądem działającym na terenie Gdańska jest Sąd Okręgowy w Gdańsku. Do Sądu Okręgowego w 2000 roku wpłynęło 37 964 sprawy, w tym 8 323 karnych oraz 29 641 cywilnych.

W Sądzie Okręgowym zatrudnionych jest 360 pracowników, w tym 86 sędziów. Sądownictwo boryka się z licznymi problemami, zwłaszcza na terenie Gdańska. Od kilku lat odczuwamy chroniczny brak powierzchni biurowej. Do Sądu co roku wpływa więcej spraw, zakres kognicji

Sądu się zwiększa, a pomieszczeń biurowych nie przybywa.

Kolejnym sądem pracującym w Gdańsku jest Sąd Rejonowy w Gdańsku. Do Sądu Rejonowego w Gdańsku w 2000 roku wpłynęło 30 183 spraw cywilnych i 9 550 spraw karnych. W Sądzie Rejonowym w Gdańsku pracowało 461 osób, w tym 94 sędziów.



Sport

Działalność w sferze sportu i rekreacji prowadzi wiele jednostek, począwszy od szkół, uczelni, poprzez organizacje młodzieżowe, placówki kulturalno - oświatowe, aż do różnego rodzaju związków i stowarzyszeń. Zakres tej działalności jest bardzo szeroko zakrojony i skierowany do różnych grup wiekowych i środowisk. W Gdańsku znajduje się wiele obiektów sportowych, które urozmaicają życie sportowo-rekreacyjne gdańszczan, w tym:

- 12 pływalni krytych:
  - 8 pływalni dużych,
  - 4 pływalni małych,
- 2 baseny treningowe,
- 15 przystani i obiektów przywodnych:
  - 8 różnego rodzaju przystani żeglarskich,
  - 3 przystanie kajakowe,
  - 4 przystanie wioślarskie,
- 4 stadiony,
- 13 boisk pełnowymiarowych,
- 9 boisk niepełnowymiarowych,
- 8 obiektów posiadających korty tenisowe,
- 10 hal sportowych,
- 21 sal sportowych.

Ponadto w roku 2000 zamontowano na terenie Gdańska 30 urządzeń do gry w koszykówkę oraz 6 stołów do gry w tenisa.

Tabela 79: Obiekty i urządzenia sportowe zaliczane do majątku Gdańska:

rodzaj obiektu	stan techniczny
molo Gdańsk	dobry
port jachtowy – marina z bosmanatem i zapleczem technicznym przy ul. Szafarnia	dobry
przystań przy ul. Rybackie Pobrzeże	dobry
Miejska Hala Sportowa przy ul. Kołobrzeskiej 1. 2 boiska do piłki nożnej 2. 1 boisko do piłki ręcznej 3. korty tenisowe (5 boisk)	dobry
obiekty przy ul. Zielonogórskiej: 1. stadion, boiska treningowe 2. korty tenisowe 3. hala sportowa	ogólnie zły
Hala Widowiskowo-Sportowa „Olivia" w Gd. Oliwie 2 kryte lodowiska	dobry
obiekt sportowy przy ul. Grunwaldzkiej 244 w Gdańsku – Wrzeszczu: stadion siłownia sala rehabilitacyjna	dobry

Źródło: Wydział Spraw Społecznych

Stowarzyszenia sportowe

W 2000 r. Gdańsk realizował zadania własne związane ze sportem przez współpracę z klubami i stowarzyszeniami sportowymi. W sferze sportu i rekreacji funkcjonowały w Gdańsku różnorodne jednostki organizacyjne, działające przy szkołach i na uczelniach, aż po kluby sportowe.

Tabela 80: Wykaz stowarzyszeń i klubów działających w Gdańsku:

nazwa stowarzyszenia	Ilość zarejestrowanych zawodników
Gdański Auto-Moto-Klub	35
GKW „Drakkar"	60
GKS „Wybrzeże"	227
KS „Start"	248
GCSW „Fighter"	20
Gdański Klub Karate - Do	112
MKS „Gdańsk"	121
ZKS „Granica"	80
KS „AZS-AWF"	1088
Gdański Klub Unihoc'a „Grayhok-Morena"	40
LOKS „Pomerania"	6
MKS „Atleta"	25
UKS „Dwójka"	225
UKS „Ajas"	35
KS „Lechia"	734
KKS „Gedania"	276
MTS „Morena"	30
RKS „Stoczniowiec"	305
AZS-Organizacja Środowisk.	193
Klub Wodny „Wiking"	100
MRKS „Gdańsk"	179
UKS „Conrad"	158
Gdański Klub Taekwon-do I.T.F.	20
Gdański Klub Kajakowy „Szpicgat"	42
KS Ośrodek Skoku o Tyczce	10
TKKF „Stoczniowiec"	40
KS „Polonia"	298
Gdański Klub Piłkarski „Brzeźno"	50
TKKF „Champion"	150
KS „Spójnia"	52
KS „Konradia"	86
TKKF „Dębinki"	46
Klub Tenisowy „Witen"	

Źródło: Wydział Spraw Społecznych

Tabela 81: Najważniejsze imprezy w Gdańsku w 2000 r.:

Nazwa Stowarzyszenia/ Organizator imprezy	Nazwa imprezy
Gdański-Auto-Moto-Klub	Motocrossowe Mistrzostwa Polski
Gdański Klub Sportowy „Wybrzeże	Drużynowy Turniej Młodzików w Judo
Gdański Klub Sportowy „Wybrzeże”	Turniej Piłki Ręcznej Młodzików
Sekcja Gimnastyki Sportowej Kobiet przy SKS „Start”	Memoriał o Puchar małżeństwa Kozłowskich w gimnastyce sportowej
MKS „Gdańsk”	Drużynowe Mistrzostwa Polski w klasie III, II, I i M w gimnastyce sportowej mężczyzn
Pomorskie Stowarzyszenie Kultury Zdrowotnej i Sportu NSZZ „Solidarność”	Jubileusz XX-lecia rocznicy NSZZ „Solidarność” na sportowo
Gdański Klub Unihoc „Grayhok-Morena”	Ogólnopolski Turniej Unihokeja „Wzgórz Morenowych”
Miejski Klub Sportowy „Atleta”	V Międzynarodowy Memoriał im. Waldemara Malaka w podnoszeniu ciężarów
Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka”	Zawody Pływackie o Puchar Prezydenta Miasta Gdańska
Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe „Perfect”	II Międzynarodowe Zawody Spadochronowe o Puchar Bałtyku
Okręgowy Związek Towarzystw Wioślarskich	Mistrzostwa Wioślarzy Miasta Gdańska
Młodzieżowy Ośrodek Kolarski „Lechia”	XII Memoriał Piotra Tomaszewskiego. Kryterium Uliczne na Morenie
Stowarzyszenie Maratonu „Solidarności”	VI Maraton „Solidarności”
Robotniczy Klub Sportowy „Stoczniowiec”	Turniej Olimpijski 2002 w hokeju na lodzie
Robotniczy Klub Sportowy „Stoczniowiec”	Grand Prix Juniorów w łyżwiarstwie figurowym
Klub Wodny „Wiking”	I Mistrzostwa Szkół Średnich M. Gdańska w wyścigach smoczych łodzi o Puchar Przewodniczącej Rady Miasta Gdańska
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Wodny „Żabi Kruk”	XII Gdański Festiwal Kajakowy
Organizacja Środowiskowa Akademickiego Związku Sportowego	Ogólnopolski turniej tenisa o Puchar Prezydenta Miasta Gdańska
Sekcja Lekkiej Atletyki KS „Lechia”	VII Międzynarodowy Bieg Św. Dominika
Sekcja Lekkiej Atletyki KS „Lechia”	V Festiwal Biegowy Samsunga i m. Gdańsk
Uczniowski Klub Sportowy „Conrad”	X turniej judo im. Antoniego Rejtera
Uczniowski Klub Sportowy „Conrad”	Cykl III turniejów pn. „Chełm top 2000” koszykówki dzieci i młodzieży
Ośrodek Szkolenia Piłkarskiego KS „Lechia”	Turniej halowy dzieci rocznika 1986
Ośrodek Szkolenia Piłkarskiego KS „Lechia”	Turniej halowy dzieci rocznika 1987
Ośrodek Szkolenia Piłkarskiego KS „Lechia”	Turniej halowy dzieci rocznika 1989
Szkoleniowy Ośrodek Rugby KS „Lechia”	Turnieje międzynarodowe młodzieży w rugby

Miasto pomagało w 2000 r. w organizacji różnego rodzaju imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych. Dofinansowało ponad 60 imprez, zarówno o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim, jak i lokalne zawody szkolne i imprezy otwarte.

W zakresie promocji sportu i kultury fizycznej w 2000 r. miasto wspierało finansowo działalność 33 stowarzyszeń kultury fizycznej, finansowało imprezy sportowe i fundowało nagrody sportowe.

Ponadto Prezydent Gdańska uhonorował w 2000 r. nagrodami następujące zespoły: *DGT Wybrzeże* Gdańsk oraz *Lechię* Gdańsk. Zespół *DGT Wybrzeża* został uhonorowany za zdobycie tytułu Drużynowego Mistrza Polski w piłce ręcznej mężczyzn w sezonie 1999/2000.

Zespół *Lechii* Gdańsk został uhonorowany za zdobycie tytułu Drużynowego Mistrza Polski w rugby na rok 2000. Uhonorowany także został trener Mistrza Polski w rugby na rok 2000, Stanisław Zieliński.

Sportowcy gdańscy na olimpiadzie w Sydney

Na Igrzyskach Olimpijskich w Sydney srebrny medal we florecie wywalczyły zawodniczki AZS AWF Gdańsk: Sylwia Gruchała, Magdalena Mroczkiewicz i Anna Rybicka. Brązowy medal w gimnastyce sportowej w skoku przez konia wywalczył Leszek Blanik.

W lekkoatletyce startowało pięciu reprezentantów Pomorza. Najwyżej z tej piątki uplasowali się: Monika Pyrek (Lechia Gdańsk) w skoku o tyczce na siódmym miejscu i Roman Magdziarczyk (AZS AWF Gdańsk) – ósmy w chodzie na 50 km.

Reprezentanci Gdańska startowali także w innych dyscyplinach sportu, między innymi: w wioślarstwie (4 reprezentantów) oraz żeglarstwie (5 reprezentantów).

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku jako jednostka budżetowa miasta Gdańska, powołana jest do tworzenia warunków do uprawiania sportu przez dzieci i młodzież, m.in. organizuje różnorodne formy rekreacji i wypoczynku, a także świadczy usług w tym zakresie. Do zadań MOSiR-u należy wyposażenie w urządzenia rekreacyjno-sportowe terenów miasta, zapewnienie właściwej eksploatacji i konserwacji tychże obiektów oraz udostępnienie ich dla organizowania imprez sportowo-rekreacyjnych. MOSiR prowadzi również rozgrywki międzyszkolne oraz organizuje imprezy o charakterze sportowym i turystycznym. Aby zrealizować swoje statutowe zadania, MOSiR administruje obiektami turystyczno -handlowo-gastronomicznymi w pasie nadmorskim (plaża w Gdańsku-Brzeźnie,

Tabela 82: Sportowcy z Gdańska uhoronowani przez prezydenta Gdańska

sportowiec	klub	miejsce zawodów kategoria zawodów
Magdalena Mroczkiewicz	KS „AZS-AWF"	**złoty medal** w „Indywidualnych Mistrzostwach Świata Juniorów" w szermierce– **Węgry** **złoty medal** w „Drużynowych Mistrzostwach Świata Juniorów" - **Węgry**
Alicja Kryczało	KS „AZS-AWF"	**złoty medal** w „Drużynowych Mistrzostwach Świata Juniorów" w szermierce – **Węgry**
Sylwia Gruchała	KS „AZS-AWF"	**złoty medal** w „Drużynowych Mistrzostwach Świata Juniorów" w szermierce – **Węgry**
Łukasz Bartkowski	Zespół Sportowych Szkół Ogólno-kształcących	**złoty medal** w „Mistrzostwach Europy Juniorów w Pool Bilardzie" w **Kielcach**
Adrianna Bieńkowska	Gdański Klub Kyokushin Karate	**złoty medal** w „Mistrzostwach Europy w Karate Kyokushin", **Kijów**
Rafał Kałużny	Ognisko TKKF „Stoczniowiec	**srebrny medal** w „Mistrzostwach Świata w Kick-Boxingu Semi Contact i Light Contact" w Carolle **Włochy**
Aleksandra Kobielak	Studio Zdrowia i Rekreacji	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Świata w fitness" **Sydney**
Mariusz Siembida	KS „AZS-AWF"	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Europy Seniorów" – w pływaniu 50 m s. grzbietowym – **Turcja**
Alicja Pęczak	KS „AZS-AWF"	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Europy Seniorów" w pływaniu - 200 m s. klasycznym - **Turcja**
Magdalena Raińczuk	KS „AZS-AWF"	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Europy Juniorów" w judo – **Włochy**
Wojciech Szuchnicki	KS „AZS-AWF"	**brązowy medal** w „Drużynowych Mistrzostwach Europy" w szermierce – **Włochy** **brązowy medal** w „Drużynowych Mistrzostwach Świata" **- Korea ,**
Tomasz Biernacki	Ognisko TKKF „Stoczniowiec"	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Świata w Kick-Boxingu w Semi-Contact" w Carolle, **Włochy**
Durga Szymańska	Gdański Klub Karate-do	**brązowy medal** w „Mistrzostwach Świata w Karate" **Moskwa**
Andrzej Tyliński **Ryszard Groth**	piloci z Aeroklubu Gdańskiego.	**Za przelot motolotnią** dystansu 2500 km na północne koło podbiegunowe oraz osiągnięcie najdalej wysuniętego na północ przylądka Nordkapp

Źródło: Wydział Spraw Społecznych

molo Brzeźno, plaża Gdańsk – Stogi) obiektem sportowym przy ul. Traugutta 29, przystanią jachtową „Marina" Gdańsk przy ul. Szafarnia, Miejską Halą Sportową przy ul. Kołobrzeskiej oraz obiektami sportowymi przy ul. Zielonogórskiej.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji zatrudniał w 2000 r. łącznie 89 osób. Jednostka osiągnęła dochód w 2000 r. w wysokości 417 502 zł. przy planowanej wysokości 297 000 zł.

W 2000 roku Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku zorganizował imprezy sportowo- rekreacyjne, w których łącznie uczestniczyło 2 156 osób.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku był także współorganizatorem imprez sportowych, w których uczestniczyło około 6 500 osób, najważniejsze to:

1. Puchar Wiosny,
2. Piknik nad Opływem Motławy,
3. Plażowa Piłka Siatkowa (kadeci) – Molo Gdańsk,
4. The Cutty Sark Tall Ships' Races – Gdańsk '2000
5. VII Mikołajkowy Młodzieżowy Turniej Halowej Piłki Nożnej,
6. Dwuetapowe regaty o puchar Prezydenta Miasta Gdańska,
7. Operacja „Gdańsk Sail 2000",
8. Wyścig łodzi motorowych „Scandynawia Cup",
9. Regaty „Heweliusza",
10. Powitanie jachtu „Antica" kapitana. Jerzego Wąsowicza po powrocie z dwuletniego rejsu wokół obu Ameryk,
11. Regaty Neptuna,
12. Regaty Św. Dominika,
13. Regaty o memoriał kpt . Zbigniewa Szpetulskiego.

Przystań jachtowa „Marina Gdańsk" w okresie swojej działalności w 2000 r. przyjęła 780 jachtów (około 4 680 żeglarzy). Podczas eksploatacji przystani dzięki fachowej obsłudze nie wydarzyła się żadna awaria, kolizja, wypadek czy też uszkodzenie pomostów pływających. W czasie sezonu prowadzona była ciągła współpraca z Kapitanatem Portu Gdańsk, Komisariatem Policji Wodnej, Strażą Miejską, Granicznym Punktem Kontrolnym oraz Urzędem Celnym. Nie zanotowano kradzieży, rozboju, jak również innych incydentów mogących mieć wpływ na bardzo dobrą opinię, jaką cieszy się przystań wśród żeglarzy krajowych i zagranicznych.

Tabela 83: Imprezy sportowo-rekreacyjne zorganizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji:

Nazwa imprezy	Termin	Liczba osób uczestniczących
Młodzieżowy turniej koszykówki w ramach ferii zimowych w Miejskiej Hali Sportowej.	31.01-04.02	239
Siatkówka Halowa w ramach ferii zimowych w Miejskiej Hali Sportowej	07.02-11.02	72
Bieg „Gwieździsty" z okazji 55 Rocznicy powrotu Gdańska do Macierzy	08.04	550
Koszykówka Uliczna (cykl turniejów rozgrywany w dzielnicach Gdańska)	27.05.-17.06	423
Koszykówka Uliczna z okazji Obchodów Dni Morza	24.06	30
Plażowa Piłka Siatkowa z okazji Obchodów Dni Morza	25.06	66
Plażowa Piłka Nożna z okazji Obchodów Dni Morza	26.06	64
Turniej Plażowej Piłki Siatkowej o Puchar Dyrektora MOSiR na Kąpielisku Stogi	09.07	78
Turniej Plażowej Piłki Nożnej na Kąpielisku Stogi	13.07	78
Plażowa Piłka Siatkowa dla kobiet i młodzieży przy Molo Gdańsk	16.07	44
Turniej Plażowej Piłki Nożnej na Kąpielisku Stogi	20.07	50
Cykl imprez Plażowej Piłki Siatkowej „IV Grand Prix Gdańska" przy Molo Gdańsk	21.07.-13.08	232
Turniej Plażowej Piłki Nożnej na Kąpielisku Stogi	03.08	60
IV Zawody Drużyn Ratowniczych o Puchar Dyrektora MOSiR na Kąpielisku Molo Gdańsk	20.08	
XXXVIII Międzynarodowy Bieg Uliczny Szlakiem Obrońców Wybrzeża	02.09	110

Źródło: Wydział Spraw Społecznych

Do najczęściej odwiedzanych miejsc, zarówno przez gdańszczan jak i turystów odwiedzających Gdańsk, należą plaże. W celu przygotowania plaż do użytkowania wykonano szereg inwestycji na kwotę około 450 000 zł. Z obiektów wykonanych w okresie letnim skorzystało kilkaset tysięcy mieszkańców Trójmiasta oraz przyjezdnych turystów.

Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka

Działalnością statutową Ośrodka jest badanie stanu psychofizycznego i zdrowotnego dzieci przed podjęciem obowiązku szkolnego. W roku 2000 w ramach tego zadania przebadano ponad 4 000 dzieci.

W ramach badania postawy ciała dzieci klas IV – VIII gdańskich szkół podstawowych, za pomocą posturometru (nieinwazyjny, przenośny aparat do masowych badań postawy ciała) przebadano ponad 6 300 dzieci.

Turystyka

Gdańsk, miasto z tysiącletnią tradycją i historią, posiada znaczne walory turystyczne i rekreacyjne. Należą do nich: korzystne położenie geograficzne, dziedzictwo kulturowe, wydarzenia z historii najnowszej miasta oraz atrakcyjna przyroda i krajobraz. Szczególnie cenne są tradycje hanzeatyckie miasta oraz zabytki z czasów dawnej świetności Gdańska.

Nazwa Gdańsk jest ugruntowana w świadomości ludzi w Europie i na całym świecie. Gdańsk uważany jest za miasto niebywale atrakcyjne i warte odwiedzenia.

Pomimo tych niewątpliwych atutów, w 2000 r. spadła liczba korzystających z noclegów w Gdańsku o 1,03%. Szacuje się jednak, że o 13,7% więcej cudzoziemców w 2000 r. skorzystało z noclegów w Gdańsku. Największy przyrost liczby osób korzystających z miejsc noclegowych zaobserwowano w hotelach (wzrost o 9,46%). Wzrost ten był spowodowany w dużej części częstszym wykorzystywaniem tych miejsc noclegowych przez turystów zagranicznych (wzrost o 19,1%).

W mieście działają punkty informacji turystycznej. Urząd Miejski w Gdańsku wydał foldery promocyjne i informacyjne dla potrzeb miejskiej informacji turystycznej, którą w roku 2000 prowadził PTTK, oddział gdański oraz Stowarzyszenie „Pomorze Gdańskie".

Ponadto Wydział Koordynacji Rozwoju Urzędu Miejskiego, w ramach propagowania turystyki w regionie, zamieścił artykuły w sponsorowanym wydawnictwie turystycznym: „Polska Gościnna" - katalog ofert i atrakcji turystycznych 2000-2001 – wydawnictwo rekomendowane przez Polską Organizację Turystyczną.

Prócz wymienionych działań promocyjnych, przeprowadzono także badania opinii turystów przyjeżdżających do Gdańska. Miały one na celu zbadanie atrakcyjności turystycznej Gdańska. Przeprowadzono je w dniach 25 lipca – 15 września 2000 r. na zlecenie Urzędu Miejskiego Badaną populację stanowili turyści krajowi i zagraniczni, a wielkość badanej próby wynosiła 1 009 osób. Jest to wielkość stosowana w tego typu badaniach grup celowych, zapewniająca reprezentatywność i odpowiedni poziom ufności wyników. Badana próba została podzielona na:

- turystów krajowych – 754 osoby,
- turystów zagranicznych – 255 osób.

Przy zbieraniu poszukiwanych informacji zastosowane zostały metody:

- wywiadów osobistych bezpośrednich (ankietowanie),
- ankiet audytoryjnych (wyłożonych do wypełnienia przez turystów zagranicznych w hotelach).

Badania przeprowadzili ankieterzy w punktach o nasilonym ruchu turystycznym oraz w hote-

Tabela 84: Obiekty noclegowe turystyki w 2000 r.:

wyszczególnienie	miejsca noclegowe[2]		korzystający w tys.		udzielone noclegi lub wynajęte pokoje w tys.	
	ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym całoroczne
Ogółem	10 345	4 281	306,3	118,1	x	x
Hotele	1 983	1 983	167,4	104,0	227,3	145,1
Pensjonaty	107	107	2,3	0,1	4,2	0,1
Domy wycieczkowe	180	180	9,0	1,8	23,0	4,5
Ośrodki wczasowe	1 530	337	19,8	0,1	88,3	0,2
Schroniska młodzieżowe	448	358	27,8	3,5	70,0	6,3
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	369	369	7,6	0,5	40,1	1,5
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	114	-	0,2	-	1,7	-
Kempingi	445	-	3,7	0,3	15,0	0,7
Pozostałe obiekty	5 169	947	68,5	7,8	246,5	36,4

1) bez pokoi gościnnych
2) stan w dniu 31 VII
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku.

lach, pensjonatach, restauracjach i miejscach wypoczynku.

Turyści w kwestionariuszu ankietowym odpowiadali na 43 pytania. Dotyczyły one m.in. celu przyjazdu do Gdańska, pytano, skąd przyjechali, jakie miejsca zwiedzali, czy zwiedzali tylko Gdańsk, proszono o ocenę atrakcyjności turystycznej Gdańska, ocenę komunikacji miejskiej, życzliwości gdańszczan w stosunku do turystów, dostępności informacji turystycznej, stanu bezpieczeństwa, co należałoby zrobić, aby zachęcić turystów do przyjazdu do Gdańska itp.

Wśród badanych turystów zagranicznych ponad 48% stanowili turyści z Niemiec, ponad 28% to turyści ze Szwecji a około 8% – Anglicy, 7% – USA. Prawie 48% turystów zagranicznych przyjechało do Gdańska po raz pierwszy, a celem 58% z nich było zwiedzanie. Oprócz Gdańska, 72% badanych zwiedzało również Sopot, a 53% także Gdynię. Miejscowości poza Trójmiastem zwiedzało ponad 13% badanych turystów- głównie był to Półwysep Helski i Malbork. Wśród miejsc,, które zwiedzali turyści zagraniczni, aż 80% wymieniło Stare Miasto, a ponad 43% również Westerplatte. Na pytanie – "Czy gdańszczanie są życzliwi dla turystów?" ponad 80% badanych odpowiedziało, że są bardzo życzliwi, a pytani o dostępność informacji turystycznej 53% oceniło ją na dobrą i bardzo dobrą. Wśród odpowiedzi na pytania otwarte – "Co najbardziej podoba się w Gdańsku?" – najwięcej odpowiedzi dotyczyło Starówki, a na pytanie – "Co najbardziej nie podoba się w Gdańsku?" – dominowały odpowiedzi o niedostatecznej ilości miejsc parkingowych i toalet. Oceniając stan sanitarny miasta, 69% turystów wystawiło ocenę bardzo dobrą i dobrą, a stan bezpieczeństwa w Gdańsku ponad 64% badanych oceniło dobrze i bardzo dobrze.

Wśród badanych turystów krajowych przeważali turyści z województw: łódzkiego – 13%, małopolskiego – 11%, mazowieckiego i lubelskiego – po około 10%. Prawie 72% badanych lepiej oceniło przygotowanie Gdańska na przyjęcie turystów w porównaniu do poprzedniego pobytu, a prawie 75% badanych było w Gdańsku nie po raz pierwszy. Przy okazji pobytu w Gdańsku, ponad 75% badanych odwiedziło również Sopot, a 48% także Gdynię, a inne miejscowości na Wybrzeżu – 17%. Wśród miejsc najczęściej odwiedzanych w Gdańsku 84% badanych wymieniło Stare Miasto, a 50% również Westerplatte. Porównując atrakcyjność turystyczną różnych miast,, 86% oceniło Gdańsk jako bardziej atrakcyjne od Warszawy; 65% – atrakcyjniejsze od Poznania; 63% – atrakcyjniejsze od Torunia; 57% – od Wrocławia; 70% – od Szczecina; 76% – od Gdyni. Tylko Kraków 48% badanych uważa za bardziej atrakcyjne turystycznie od Gdańska. 48% badanych oceniło bardzo dobrze i dobrze komunikację miejską w Gdańsku, a 59% bardzo dobrze i dobrze dostępność informacji turystycznej w mieście.

62% ogółu turystów wydało bardzo dobrą i dobrą ocenę stanu sanitarnego, czystości i porządku w mieście, a 67% oceniło bardzo dobrze i dobrze stan bezpieczeństwa w Gdańsku. Ponad 98% badanych było bardzo zadowolonych i zadowolonych z pobytu w Gdańsku. Najbardziej podoba się turystom w Gdańsku Starówka, wspaniała atmosfera i dużo imprez w sezonie, a najbardziej nie podoba się niewystarczająca liczba miejsc parkingowych i toalet oraz zbyt niski poziom bezpieczeństwa. Na pytanie – "Co należy zrobić, aby bardziej zachęcić turystów do przyjazdu do Gdańska" – najwięcej odpowiedzi dotyczyło większej promocji oraz większej ilości imprez rozrywkowych.

Ważniejsze wydarzenia turystyczne w Gdańsku

Do największych imprez turystycznych w Gdańsku w roku 2000 można zaliczyć:

- 24 czerwca – 4 lipca – Dni Morza,
- 5-8 lipca – regaty żaglowców Cutty Sark Tall Ships' Race
- 29 lipca – 13 sierpnia – Jarmark Dominikański,
- 29 lipca – Festiwal Trębaczy Wieżowych,
- 5-12 sierpnia – Festiwal Szekspirowski, scena teatru Wybrzeże, kościół św. Jana,
- 29 sierpnia – otwarcie wystawy "Drogi do wolności", sala BHP Stoczni Gdańskiej.

Dni Morza

Tegoroczne święto morza rozpoczęło się już tradycyjnie 24 czerwca. Nie lada ucztę muzyczną mieli fani Edyty Górniak i zespołu "Just 5". Piosenkarka wystąpiła tego samego dnia na Długim Targu, a zespół „Just 5" tańczył i śpiewał nazajutrz na scenie pod Zieloną Bramą. W ramach centralnych obchodów Dni Morza odbył się prezentacja i degustacja specjałów kuchni krajów nadbałtyckich przy gdańskim Zielonym Moście. Przy Długim Pobrzeżu nad Motławą można było zwiedzać okręty Marynarki Wojennej i patrolowce Straży Granicznej. W Gdańsku - Brzeźnie można było obejrzeć pokazy ratownictwa morskiego z udziałem

śmigłowców Marynarki Wojennej i działań plutonu specjalnego Morskiego Oddziału Straży Granicznej. W ramach obchodów Dni Morza odbyły się także III Bałtyckie Targi Militarne, koncertowały zespoły „Timur i Jego Drużyna" i „Homo Sapiens". Odbył się także turniej plażowej piłki nożnej.

Na scenie na Targu Rybnym w Gdańsku odbyła się także biesiada z Neptunem. Obchody Dni Morza zakończył cykl widowisk połączonych z koncertami pt. "Opowieści z morza wzięte", które odbyły się na scenie pod Zieloną Bramą Gdańsku.

Regaty żaglowców „Cutty Sark Tall Ships' Race"

Wielki zlot żaglowców w Gdańsku w ramach „Cutty Sark Tall Ships' Race" rozpoczął się 5 VII 2000 r. W dniach od 6 do 7 lipca 2000 r. żaglowce były udostępnione dla zwiedzających. Zlot trwał do 8 lipca 2000 r. Zakończył się w Gdańsku wielką paradą pięćdziesięciu sześciu jachtów i dwunastu wielkich statków żaglowych, która odbyła się na wodach Zatoki Gdańskiej. Trasa parady miała długość szesnastu kilometrów i szerokość pięciuset metrów. Po skończonej paradzie nastąpił start żaglowców do pierwszego etapu regat „Cutty Sark" 2000 na trasie Gdańsk – Helsinki. Regaty zakończyły się 7 sierpnia 2000 r.

Ponadto w ramach zlotu żaglowców „Cutty Sark" odbyło się wiele imprez towarzyszących. Były to koncerty zespołów muzycznych (np. COCTAIL, BERG BEND itd.), koncert szantowy na wodzie oraz wiele innych koncertów, głównie zespołów szantowych. Ponadto, odbywały się pokazy walk rycerskich. 7 lipca 2000 r. o 24:00 odbył się wspaniały pokaz sztucznych ogni, kończący wizytę żeglarzy z całego świata w Gdańsku

Jedną z imprez towarzyszących regatom żaglowców był II Morski Wyścig Jachtów Motorowych Scandynavia 2000. W wyścigu łodzi motorowych, który odbył się na Zatoce Gdańskiej, zwyciężył Zbigniew Lubian na łodzi Crown Line. Wyścigowi jachtów motorowych o puchar Scandynavii patronował wojewoda pomorski Tomasz Sowiński. Impreza w znaczący sposób wzbogaciła paradę żaglowców biorących udział w regatach. Jachty motorowe ścigały się na 12-milowej trasie z Brzeźna do Orłowa i z powrotem. Przelot w obie strony nie trwał dłużej niż pół godziny. Udział w wyścigu wzięło 9 łodzi. Mistrzowskiego tytułu bronił Janusz Białkowski na "Como II", który tym razem jednak musiał zadowolić się drugim miejscem. Zwycięzca wyścigu kapitan Zbigniew Lubian otrzymał w nagrodę grafikę oraz telewizor, który postanowił przekazać dla Domu Małego Dziecka im. Janusza Korczaka w Gdańsku. Wyścigowi z plaży oraz z mola w Brzeźnie, Sopocie i Orłowie, przyglądało się kilkanaście tysięcy ludzi. Trasa przebiegała w odległości 200-500 metrów od linii brzegowej.

Jarmark Dominikański

W czasie Jarmarku Św. Dominika w Gdańsku można było znaleźć wiele ciekawych rzeczy – od dzieł malarskich po militaria, dobrać sobie odpowiedni strój, a nawet „Kupić szczęście". Korzystne położenie jarmarkowego centrum na Targu Węglowym, nieopodal teatru Wybrzeże, zwiększa atrakcyjność całej imprezy.

Jarmark Dominikański otworzył V Festiwal Orkiestr Dętych, jest to festiwal młodzieżowych orkiestr wojskowych. Ponadto w czasie trwania Jarmarku odbyło się wiele imprez dla dzieci i młodzieży. Jedną z takich imprez był V Festiwal Dominikański, który zyskał już rangę międzynarodową. W festiwalu tym uczestniczyły dziecięce i młodzieżowe zespoły taneczne z Polski, Rosji, Czech, Niemiec, Węgier i Gruzji. Ponadto odbyło się IV Dominikańskie Święto Teatrów Ulicznych; Folkloriada – Prezentacje Twórczości Ludowej, Letni Festiwal Bursztynu. Do tradycji Jarmarku należy już Festiwal Chleba, który odbywa się rokrocznie w okresie trwania Jarmarku.

Inne imprezy turystyczne

Międzynarodowy Festiwal Teatrów Plenerowych i Ulicznych FETA zaczął się 5 lipca i trwał do 9 lipca 2000 r. W festiwalu wystąpiło wiele teatrów ulicznych z Polski i zagranicy. Wystąpiły między innymi teatry z Hiszpanii, Francji, Anglii, Kirgistanu, Czech. Wiele przedstawień miało piękną oprawę muzyczną. Poetyka przedstawień, jaką mieliśmy okazję oglądać, czasami wymykała się wszelkim konwencjom teatralnym. Ta uczta teatralna na świeżym powietrzu zakończyła się 9 lipca 2000 r. przedstawieniem „Spheres" Materii Prima.

Kolejnym znaczącym cyklem imprez turystycznych były obchody XX - lecia NSZZ „Solidarność". W ramach obchodów rocznicowych odbył się m.in. Maraton „Solidarności", oraz wiele konferencji naukowych. W Gdańsku, w ramach obchodów, odbyła się Konferencja Episkopatu Polski „Obrona praw człowieka, praw narodu".



Przez całe lato funkcjonowała i organizowała koncerty dla młodzieży Scena Muzyczna w Brzeźnie (w ramach akcji „Lato 2000"). Występowały tam znane zespoły muzyczne: T. LOVE, LADY PANK, KASA, I LOS AMIGOS, O.N.A., MYSLOWITZ, FORMACJA NIEŻYWYCH SCHABUFF, ICH TROJE, PAWEŁ KUKIZ I PIERSI, RAZ DWA TRZY, DE MONO, BRATHANKI, MAANAM, itd.

W czerwcu do Gdańska dotarli uczestnicy rajdu starych samochodów pt. „2000 Mile Trial". Rajd ten był największą imprezą turystyczną dla fanów samochodowych oldtimerów goszczących dotychczas w Polsce, a zorganizował go holendersko-brytyjski zespół miłośników starych pojazdów. Sportowe zmagania członków elitarnego klubu posiadaczy starych aut upamiętniać miały podobną imprezę sprzed stu lat.

Odbył się także cykl koncertów kameralnych w ramach cyklu koncertów „Muzyka w zabytkach starego Gdańska".

W Gdańsku odbyło się także wiele pomniejszych imprez kulturalno-turystycznych których nie sposób wymienić w tym opracowaniu.

Administracja

Rada Miasta Gdańska

W skład Rady Miasta III kadencji wchodziło 60 radnych (Akcja Wyborcza Solidarność – 36 radnych, Sojusz Lewicy Demokratycznej – 16 radnych, Unia Wolności – 8 radnych). Rada Miasta Gdańska tej kadencji ma za sobą dwuletnią działalność. Radni w 2000 r. pracowali w 12 komisjach problemowych oraz w 2 komisjach doraźnych Rady Miasta Gdańska.

W 2000 r. Rada odbyła 13 sesji zwyczajnych, w tym debatę "Handel w Gminie Gdańsk", debatę dotyczącą mieszkalnictwa oraz służby zdrowia. Ponadto zorganizowane zostały cztery uroczyste sesje poświęcone osobom szczególnie zasłużonym dla Gdańska oraz zdarzeniom, które pozostawiły trwały ślad w dziejach nit tylko miasta ale i kraju. sesje te dotyczyły niecodziennych zdarzeń, takich jak:

- wręczenie Medali Św. Wojciecha i Księcia Mściwoja II – maj 2000 r.;
- upamiętnienie X-lecia Samorządności – maj 2000 r.;
- nadanie tytułu Honorowego Obywatela Margaret Thatcher – sierpień 2000 r.;
- nadanie tytułu Honorowego Obywatela Ronaldowi Reaganowi, członkom Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża i Sygnatariuszom Porozumień Sierpniowych z 1980 r. oraz ks. prałatowi Henrykowi Jankowskiemu – grudzień 2000 r.

Tabela 85: Komisje Rady Miasta Gdańska

rodzaj komisji	opieka nad komisjami Rady Miasta Gdańska	ilość Radnych
Komisja Rozwoju Przestrzennego	Maciej Lisicki	10
Komisja Ochrony Środowiska i Rolnictwa	Wacław Szulc	6
Komisja Gospodarki Komunalnej	Wacław Szulc	10
Komisja Polityki Gospodarczej i Morskiej	Maciej Lisicki	10
Komisja ds. Samorządu i Ładu Publicznego	Stefan Grabski	10
Komisja Budżetowa	Wacław Szulc	10
Komisja Zdrowia	Maciej Lisicki	7
Komisja Polityki Społecznej i Rodzinnej	Stefan Grabski	9
Komisja Edukacji	Elżbieta Grabarek-Bartoszewicz	10
Komisja ds. Młodzieży Sportu i Rekreacji	Stefan Grabski	8
Komisja Kultury	Elżbieta Grabarek-Bartoszewicz	7
Komisja Rewizyjna	Elżbieta Grabarek-Bartoszewicz	9

Źródło: Biuro Rady Miasta Gdańska

Zarząd Miasta Gdańska

Gdańsk, ze względu na dużą liczbę mieszkańców, posiada siedmioosobowy zarząd. Niemal od początku kadencji organizowane były cykliczne spotkania z mieszkańcami poszczególnych dzielnic miasta. Począwszy od początku kadencji do 31.12.2000 r. odbyło się 21 takich spotkań. W roku 2000 . odbyło się 9 spotkań, m.in. na Krakowcu, Chełmie, Przymorzu, Zaspie, Żabiance, Jasieniu, Pieckach - Migowo oraz w Osowej. W spotkaniach uczestniczył Prezydent Gdańska, dyrektorzy najważniejszych wydziałów UM, przedstawiciele Straży Miejskiej i Policji. Bezpośrednio przed każdym spotkaniem, do wszystkich mieszkań w danej dzielnicy dostarczano ulotki przedstawiające najważniejsze problemy dzielnicy, planowane inwestycje itp. Ulotki zawierały również informacje o telefonach do radnych i terminach oraz miejscach ich dyżurów. Frekwencja podczas spotkań kształtowała się zwykle w przedziale 100-300 osób. Zależało to od liczby mieszkańców, ilości mieszkań komunalnych, nasilenia problemów, z jakimi borykali się mieszkańcy danej dzielnicy. Jednym z głównych celów każdego spotkania było przedstawienie przez Prezydenta Miasta głównych założeń polityki obecnego Zarządu Miasta oraz omówienie ogólnej sytuacji miasta. W zależności od potrzeb, prowadzone były również debaty i konsultacje społeczne. W 2000 r. odbyły się konsultacje z pracownikami Zakładu Komunikacji Miejskiej dotyczące. restrukturyzacji ich przedsiębiorstwa oraz konsultacje z mieszkańcami dzielnicy Stogi dotyczące. budowy terminalu chemicznego w Porcie Północnym.

Organizacja Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Zgodnie z Regulamin Organizacyjnym Urzędu (Uchwała Nr XI/346/99 Rady Miasta Gdańska z 24 czerwca 1999 r.) strukturę urzę-

du tworzy 18 wydziałów, w ramach których funkcjonuje 75 referatów.

W Urzędzie Miejskim /na dzień 31.12.2000 r. / zatrudnionych było 917 osób, z czego 709 stanowiły kobiety. W stosunku do 1999 r. liczba zatrudnionych wzrosła o 65 osób. Struktura zatrudnienia ze względu na wykształcenie przedstawia się następująco: osoby z wykształceniem wyższym 47,4%, średnim 47,8%, razem podstawowym i zawodowym ok. 5%.

W celu podniesienia kwalifikacji zawodowej pracowników, w 2000 r. zrealizowano 178 wniosków szkoleniowych na 219 złożonych. W 36 szkoleniach grupowych brało udział ponad 1 000 uczestników. Dodatkowo Urząd Miejski stworzył w 2000 r. możliwość odbycia praktyk 14 studentom uczelni wyższych oraz 10 uczniom policealnych szkół.

Zarząd zdecydował się na głęboką reorganizację struktury administracyjnej połączonej z zastosowaniem najnowocześniejszych systemów informatycznych, czyniąc kontakt z urzędnikami sprawnym, efektywnym i przyjaznym. Gdańsk posiada już Zintegrowany Komputerowy System Wspomagania Zarządzania Miastem. Obowiązująca struktura organizacyjna Urzędu została wprowadzona do systemu Wspomagania Zarządzania Miastem „RATUSZ" oraz systemu rejestracji i śledzenia obiegu spraw i dokumentów „DocMan". Pełna integracja wszystkich baz ewidencyjnych miasta oraz warstw mapowych umożliwia zainstalowanie kompletu aplikacji lub ich fragmentu na dowolnym stanowisku pracy w urzędzie. Wysiłki w tym względzie zaowocowały tytułem „Lidera Informatyki 2000" i nagrodą przyznaną przez pismo *Computerworld* w konkursie odbywającym się pod patronatem Premiera Rzeczpospolitej Polskiej Jerzego Buzka.

Rok 2000 był czasem intensywnych prac prowadzonych wewnątrz gdańskiego magistratu, które zmierzały do poprawy obsługi klientów Urzędu Miejskiego.

W celu podniesienia jakości usług świadczonych przez Urząd:

- wydłużono godziny przyjmowania interesantów:
  - do godz. 19^{00} w Referacie Praw Jazdy i Referacie Rejestracji Pojazdów Wydziału Spraw Obywatelskich w budynku przy ul. Milskiego 1,
  - do godz. 18^{00} w budynku Urzędu Miejskiego pełniony jest dyżur przez Wydział Spraw Obywatelskich, podczas którego można załatwić sprawy meldunkowe, uzyskać numer ewidencyjny PESEL, natomiast w pozostałych sprawach załatwianych w Urzędzie można złożyć wniosek lub podanie,
- wprowadzono informacje w internecie „Co i jak załatwiać w Urzędzie Miasta" dostępnym również w komputerze ustawionym na parterze Urzędu. Druki wniosków niezbędnych do załatwienia poszczególnych spraw oraz wzory wypełniania druków są wywieszone w gablotach, a także dostępne w Wydziale Obsługi Interesantów,
- adres internetowy Urzędu – umg@gdansk.gda.pl, jest obsługiwany przez Wydział Obsługi Interesantów na zasadach poczty tradycyjnej (wszystkie informacje przekazywane są do odpowiednich komórek organizacyjnych Urzędu),
- uruchomiono bezpłatną infolinię dla mieszkańców Gdańska tel. 0-800-465-762,
- Rada Miasta powołała w drodze konkursu Alinę Rocką na stanowisko Miejskiego Rzecznika Konsumentów.

Po przeprowadzonym w 2000 r. przez firmę doradczo – szkoleniową wstępnym audycie, podjęto działania związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem procedury przetargowej, zmierzającej do uzyskania przez Urząd Certyfikatu Zarządzania Jakością ISO 9001/2000. Wybrano firmę certyfikującą – Polski Rejestr Statków Certyfikacja oraz firmę doradczo – szkoleniową „Umbrella". Obecnie Urząd przystąpił do wdrażania Systemu Zarządzania Jakością.

W listopadzie 2000 r. odbyła się pierwsza sesja Rady Miasta Gdańska w Nowym Ratuszu. Taką bowiem nazwę nosi obecnie dawna siedziba klubu studenckiego „Żak" przy Wałach Jagiellońskich, którą gruntownie odrestaurowano, przywracając mu dawną świetność. Neorenesansowy budynek wzniesiono na przełomie wieków dla potrzeb Generalnej Komendantury Garnizonu Gdańskiego, a w latach 1920-1939 swoją siedzibę miał tam Wysoki Komisarz Ligi Narodów w Wolnym Mieście Gdańsku.

Prowadzone dotychczas działania zmierzają do osiągnięcia założonego w Regulaminie Organizacyjnym modelu funkcjonowania Wydziału Obsługi Interesantów.

Przejawem realizacji powyższych założeń jest zapewnienie kompleksowej obsługi osób niepełnosprawnych w budynku przy ul. Dyrekcyjnej 5 (siedziba Specjalistycznej Przychodni Rehabilitacyjnej), gdzie zlokalizowano Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.